

STEFAN DUMITRESCU

EMINESCU

SCENARIU DE FILM

SEMĂNĂTORUL
Editura online - august 2011

EMINESCU

SCENARIU DE FILM

De Ștefan Dumitrescu

CAPITOLUL I

NAȘTEREA ȘI BOTEZUL

SCENA 1

SECVENȚA 1 Imaginea unui plai bucovinean, într-o noapte de noiembrie cu lună nouă. Undeva în preajma Ipoteștilor, la o stână. În jurul focului trei ciobani cu cojoacele mițoase pe umeri. Din când în când baciul mai bătrân duce cavatul la gură și doinește încet, ca pentru el, un timp... Rar se aud la stânele din apropiere lătratul unui câine, și tălăngile oilor

UNUL DINTRE CIOBANI : (privind spre cer) Baciule Petre, nu știi dacă ai văzut dumnita steaua care a început să umble pre cer..

CELĂLALT CIOBAN : (Bătrânul doinește încet) Nu am văzut-o...de care stea zici ? (își ridică ochii să privească bolta. În momentul acesta vedeam bolta cerească în toată splendoarea ei...Cei doi ciobani rămân uluiți privind steaua cu coadă care strălucește foarte tare, și care pare că merge încet către miazăzi. Omul își face cruce) Doamne, ai grijă de noi și miluiește-ne. (Către ciobanul care cântă încet din cavat) Bădie Ion, Bădie Ioane...ia uite-te pe cer.

BĂDIA ION : (se oprește din cântat, și își înalță încet privirea către cer. Rămâne și el mut. Fața îi este însă fericită, senină) Ascultați de la baciul ăl bătrân, ce vă spui eu acu...Aista iaste sămn bun...Anul care vine o să fie an roditor, și e sămn că în anul aista ce va să vină se va naște un Împărat bun, ca Domnul nostru Iisus Christos...Ce va aduce mult bine în țara aiasta și în omenire.

CELĂLALT CIOBAN : (privind vrăjit cerul) Parcă ar fi steaua care a vestit nașterea Domnului nostru Iisus Cristos, după care mergeau magii..

BĂDIA ION : Ei aflați de la mine, că este chiar steaua aceea...Și aista înseamnă că în curând se va naște în lume un Împărat mare...

UN CIOBAN : Steaua merge înspre Botșeni, chiar acolo se va lăsa.

CELĂLALT CIOBAN : (își face cruce) Dă, Doamne, să fie sămn bun, cum zice bădia...Să nu fie semn de războaie și de molime.

BĂDIA ION : Apoi chiar așa iaste, să știți de la mine...(mai privește un timp steaua, apoi își duce cavatul la gură și începe să doinească încet)

UN CIOBAN : Dă, Doamne, să fie sămn bun, că destul rău au fost până acu. (același fond sonor. Din când în când se aude câte un lătrat de câine în noapte, ori sunetul unei tălăngi, sau trâmbița unui cocoș în satul din apropiere. Apoi, ca și cum ar veni de departe, din adânc, stins, auzim sunetul melancolic al unui corn)

BĂDIA ION : (gânditor, ca pentru el) Așe se spune den bătrâni...Că den veac în veac Domnul ne trimite sămne ca să știm la ce să ne așteptăm...(își duce cavatul la gură și își continuă doinitul încet. Un cioban mai privește uimit un timp steaua. Celălalt cioban întetește focul cu un lemn)

CELĂLAT CIOBAN : Anul aista care va veni, se arată după semnele den bătrâni a fi an bun...(cască unghii) Apăi pe mine m-a luat somnul. (Se lasă într-o parte și adoarme. Ciobanul care a văzut steaua a rămas cu ochii pe cer, urmărind astrul luminos. Bădia Ion cântă încet din cavat)

2 SECVENȚA NR 2. Peisaje feerice de iarnă ale Bucovinei. Ninge peste obcinele Bucovinei...O caleașcă luxoasă trasă de patru telegari ce vine dinspre Cernăuți tocmai a oprit pe culmea dealului de pe care se vede ca-n palmă tot Târgul Botoșanilor, ce se întinde jos în vale ca o mare de acoperișuri din care se înalță o pădure de fumuri albăstriei...Ninge ușor, o ninsoare subțire...Vizitiul strunește încet telegarii voinici. Din caleașcă se dă jos un domn ce se vede a fi după costumul cu fireturi o Oficialitate austriacă înaltă.

OFICIALITATEA : Vă invit a coborî numai câteva momente, her Consul al Austriei, pentru a admira Panorama unuia dintre cele mai frumoase orașe al Moldaviei de Sus...(îl ajută să coboare. Cel care se dă cu greu jos din caleașcă, după îmbrăcămintea nemțească și după tricorn, se vede a fi o Oficialitate și mai mare)

CONSULUL : Am văzut, dragul meu, de cum am trecut granița că Moldavia este o țară frumoasă.

OFICIALITATEA : Iar Bucovina e cel mai frumos ținut al Moldaviei, Excelență...

CONSULUL : (Admiră valea largă care adăpostește orașul Botoșani) Frumoasă priveliște, mai ales că vedem orașul ca printr-o perdea de fulgi...

OFICIALITATEA : În orașul acesta vom înnopta, la un Hotel de lux, unde suntem așteptați, Excelență...Urmând ca mâine să plecăm înspre Iași, unde vă veți lua postul în primire.

CONSULUL : (ca pentru el) Astăzi suntem în 22 decembrie 1849...Iar sărbătorile de Crăciun le vom petrece la Iași, în capitala Moldaviei...(departe, deasupra zării dimpotrivă, discul roșu al soarelui de iarnă umple lumea cu lumina sa roșietică)

OFICIALITATEA: Întocmai, Excelență...Mâine seară vom fi la Iași, urmând ca de la întâi ianuarie 1850 să vă luați Postul în primire...

CONSULUL : (căzut în admirație) Frumoasă țară și frumoase locuri, dragul meu...Să mai rămânem câteva momente să ne bucurăm ochii cu acest peisaj de basm, ce nu îl vedem reade...Și cu această panoramă frumoasă de iarnă a acestui oraș...(Mică pauză) Cum ai zis că se numește orașul acesta ?

OFICIALITATEA : Botoșani, se numește orașul acesta, Excelență, și este cel mai mare oraș al Bucovinei după Cernăuți...

CONSULUL : Da, da...Zăpada și ninsoarea îi dau peisajului o frumusețe de basm, selenară...

OFICIALITATEA : (care-l însoțește pe Consulul austriac) Când sunteți gata îmi spuneți, Excelență...

CONSULUL : (oftează) Nu mă pot sătura să admir acest peisaj de vis, binecuvântat de Dumnezeu, dragul meu.

3. SECVENȚA NR 3...Imagini ale Orașului Botoșani, ale străzilor, ale clădirilor, așa cum îl cunoaștem din stampe, din cărți și fotografii, din mărturiilor oamenilor. Este ziua de 1 ianuarie 1850... Un strat subțire de zăpadă acoperă casele, pomii din grădini, străzile, acoperișurile, făcându-le să strălucească în lumina soarelui cu dinți care abia s-a înălțat deasupra orizontului...Pe străzi vedem trecând calești, dar și sănii cu domni și cucoane bine îmbrăcate după moda vremii, cete de urători cu Plugușorul...Oamenii sunt îmbrăcați de sărbătoare...Când se întâlnesc se salută cu aceste urări : La mulți ani cu sănătate, domnule Iancu, Un An nou, plin de bucurii și de noroc, domnule Vizantidis...Anul aista să fie cu bine, boierule ! La Mulți ani cu sănătate, cucoane ! Pe străzi și prin curțile oamenilor se văd cetele de copii cu Plugul la urat de Sfântul Vasile...Aparatul de filmat urmărește o ceată de urători care intra pe poarta celei de a treia case de la Biserica Vovidenie...Copii încep a ura și a plesni din bici: „Hăi, hăi, hăi ! Ia mai mânați măi flăcăi, și sunați din zurgălăii ! Că s-a sculat, mai an, Bădița Traian, cu plugul la arat, și moșia toată au semănat, în lung și în lat...Ia mai mânați măi, flăcăi, Și sunați di zurgălăii. Hăi, hăi, hăi”... Se aud bicele pocnind și sunetul înfundat al tobelor și al vuvei. În tindă apar din casă un Bărbat masiv îmbrăcat cu palton după moda nemțească, având chipul rotund, cu barba tăiată cu foarfecile, cu o cușmă de astrahan în cap. Lângă el se vede cocoana sa, îmbrăcată cu palton, având pânțele rotunde, și purtând tocă de astrahan, și trei băieți, unul dintre ei fiind mai răsărit...Se vede că este o familie de boieri mai răsăriți...Acum urătorii au terminat Plugușorul, și se apropie de scară

BOIERUL : Ia veniți acu, voinicilor, să vă răsplătim cum se cuvine. Că de urat ați urat, și tot pământul ni l-ați arat și ni l-ați sămănat. Și după muncă și răsplată...Ia ține traista voinicul...(Le umple traista cu nuci, covrigi și alte bunătăți...)

UNUL DINTRE URĂTORI : Mulțam mult, boierule Căminar...Și anul aista să fie cu belșug mare !

CĂMINARUL : (se vede că e bucuros) Cine dintre voi iaste casierul, căci vă dau și bani..

UN URĂTOR : (cel mai răsărit dintre ei) Eu mi-s acela, boierule Căminar...

CĂMINARUL : Poftim două ruble, voinicilor, ca să mai veniți și la anul...

UNUL DINTRE URĂTORI : (Îi vedem pe urători foarte mulțumiți și fericiți, mulțămind și făcând temele) Mulțămim mult, boierule căminar ! Domnul să vă blagoslovească !

URĂTORII : Mulțămim den inimă boierule... Domnul să vă blagoslovească și să vă aivă în paza Lui !

CĂMINARUL : Amin ! Așe să fie...Anul aista să fie cu belșug mare ! (îi urmărește cu privirea, mulțumit, pe copii cum ies pe poartă. După ce au ieșit urătorii Căminarul se întoarce către soția sa și către băieți) Și acu, dragilor, pentru că iaste anul Nou, și iaste sfântul Vasile, ziua părintelui nostru Vasile Jurașcu, ce-l așteptăm să vie la masă, iubită căminăreasa, eu zic să ne pregătim a merge la slujbă.

CĂMINĂREASA : Suntem deja pregătiți, iubite Căminar...Mai avem numai a chema slugile și mergem.

CĂMINARUL : Pe Ion l-am trimis să îl aducă pe tata socru. Și să deie și pe la schit s-o aducă pe maica Fevronia.

4. SECVENȚA NR 4 . Suntem pe unul din dealurile dimprejurul Ipoteștilor, la o stână. Este o noapte cu lună, astfel că putem să vedem stâna, împrejmuită cu pari de lemn, ca să nu dea lupii iama în oi... Oile se văd culcate pe sub aplecătorile stâniei. În apropierea stâniei se văd de asemenea multe stoguri cu fân pentru hrana oilor iarna.. În fața casei din bârne ce este de fapt mai mult un șopron, se văd trei ciobani cu cojoacele mițoase pe umeri, stând pe niște scaune făcute din trunchiuri de stejari tăiate, în jurul unui focu. Unul dintre ciobani doinește încet din cava. Dinspre răsărit se aude slab hămăitul unui câine, care dă parcă adâncime peisajului selenar al locului.

UNUL DINTRE CIOBANI : Ia auzi, frate Alexa, se aud câinii în Ipotești

ALEXA : Cine știe, poate or fi dat lupii...Acu iarna, ataca gospodăriile oamenilor..

ION : (cel care cântă a caval) Gligorie și Alexă, ia dați mai bine voi ocol stâniei, să vedeți de nu le miroasă lupilor oile noastre...

ALEXA : (ridicându-se) Că bine zici, nea Ioane...(se uită pe cer) Mai ales că a trecut demult de miezul nopței, căci văz Carul mare a apune, iar Găinușa s-a înălțat binișor...

GLIGORIE : (uimit, speriat, arătând cu mâna înspre răsărit) Alexa frate, nea Ioane, priviți încolo...(Ion, care e baciul mai bătrân se ridică și privește încotro arată Gligorie cu mâna. Alexa s-a întors și privește și el tot într-acolo. Toți sunt uimiți și înfiorați) Apune steaua cu coadă, ce au mârș de două luni pe cer...

ION : (oftează ca un bătrân înțelept) Aista e stea sfântă, trimeasă de Dumnezeu, cum i-am auzit eu pre mulți ciobani, și pre mulți bătrâni...Ce vestește nașterea unui Împărat mare...

ALEXA : (impresionat) Așe i-am auzit și eu vorovind pe bătrânii de la noi din sat...(aparatul de filmat ne redă imaginea cometei care este la nici o palmă deasupra orizontului. În cotuna Ipoteștilor se aud cocoșii cântând)

GLIGORIE : (care a rămas așa. Se vede că este impresionat de eveniment) Se aud cocoșii cântând în cotuna Ipoteștilor.

ION : (impresionat și el) Aista iaste al treilea cântat al cocoșilor...sămn că ne aflăm înspre dimineață.

ALEXA. Uitați-vă bine...Acu steaua a coborât și mai mult...

ION : Ascultați la mine, dragilor, că eu îs baci bătrân...Steaua aista este ca steaua după care s-au luat magii lui Chritos...

GLIGORIE : Acu este drăpt deasupra Botoșenilor...

ALEXA : Ține minte că o să cadă pe Târgul Botoșeni...

GLIGORIE : (privește emoționat, cu mâna înspre locul unde va apune cometa) Acu mai are număi un deșt și se lasă pe Botoșeni..

ION : Ia să însămăn eu pe răboj, cum am mai făcut și cu alte sămne trâmise de Dumnezeu...(se întoarce repede cu un răboj și cu un cuțit.)

ALEXA : (privind steaua fascinat) Acum s-a așezat cu coada pe zare...

ION : (făcând semn pe răboj)...Ia să însămnez eu...Astăzi suntem în 14 spre 15 ghenarie, anul Domnului 1850, când deasupra Botșenilor s-a arătat Steaua magilor...Sămne mare, ce nu s-a mai pomenit. (privește spre răsărit) Gata am însămnat..

GLIGORIE : (trist, oftează adânc) Gata, s-au dus...Au apus Steaua magilor...chiar în aist moment.

ION : (își face cruce. Apoi își fac și ceilalți cruce) Doamne ocrotește-ne și ne apără...

ALEXA : (mai glumeț) Eu zic că nu ar fi rău de ne-am lua după steaua aista ca magii de altădată...

ION : (își mai face cruce încă o dată) Fie-Ți, Doamne, milă de lumea aista păcătoasă...Și ne îndreaptă pe calea ce bună.

GLIGORIE : Acum că steaua au apus, hai mai bine, frate Alexa, să dăm noi ocol stâniei, cum a fost vorba...

ION : (Oftează, apoi se așează la loc pe buturuga pe care a stat) Gligorie, luați și câinii cu voi, taică... (strigă câinii) Florea, Lăbuș, veniți încoace...(în momentul următor vedem trei câini ciobănești, apărând și gudurându-se pe lângă ei...

GLIGORIE : Haide Lăbuș, Florea vină cu noi...(cei doi ciobani mai tineri pleacă să dea ocol stâniei. Ion, baciul mai bătrân, s-a așezat pe locul lui...Începe molcom o doină la caval, ce vine parcă din străfundul timpului. Apoi se oprește din doinit.(oftează) Hei, hei, Doamne, ce o mai fi și aista om vide”, îl auzim șoptind...

5. SECVENȚA NR 5.

Vedem acum imaginea Bisericii Vovidenie. Lumea vine la slujbă...Aparatul se fixează pe chipul Căminarului și al soției sale pe care i-am văzut în secvența anterioară. Eu sunt urmați de cei trei băieți ai lor. La urmă vin doi bărbați și două femei ce sunt slugi la casa Căminarului. Stăpâna casei, căminăreasa Raluca Eminovici, se vede a merge încet și greoi, căci se ghicește că este însărcinată... De aceea și căminarul și toți ceilalți merg încet după pasul ei.

6. SECVENȚA 6 : (imaginea casei din Botoșani în care șade căminarul Gheorghe Eminovici cu familia lui. Este noapte. De la lumina stelelor și a lunii care se îndreaptă către asfințit se vede fațada casei lungi, adăpostind mai multe camere. Este o casă lungă cu multe odăi, după numărul ferestrelor. În fundul curții se întrezăresc hambarele și șoprurile, acareturile. În partea dinspre stradă casa are geamlăc, așa cum erau multe case în epocă, acoperită în unele locuri de viță de vie urcătoare. În casă se văd luminile aprinse.

7. SECVENȚA 7. Pătrundem în sala, care este de fapt o tindă lungă și largă, a casei boierești, în care se vede o masă, înconjurată de scaune, un dulap și două fotolii. Intrăm apoi în prima încăpere, care trebuie să fie a treia odaie de la stradă, unde îl vedem pe Căminarul Gheorghe Eminovici, voinic, cu fața rotundă, acoperită de o barbă castanie, potrivită cu foarfecele, așa după cum îl știm din fotografii. Odaia este largă, spațioasă, fiind mobilată după gustul căminarului, și după cum era moda în epocă, Obiectivul se fixează pe pendula înaltă, ale cărei sunete rare, și calde măsoară alene curgerea timpului... Se mai vede canapeaua de piele de culoare maro, un scrin de epocă, sculptat, o ladă de zestre, iar pe peretele din dreapta vedem o bibliotecă din lemn masiv, sculptată și ea, în care odihnesc un mare număr de cărți, unele dintre ele având cotor de piele, semn că stăpânul case se îndeletnicește cu cetitul...Acele pendulei se apropie de ora patru...Acum sunetele pendulei se aud parcă distincte, senine, și voioase, lăsând impresia că timpul a început să curgă mai repede. Căminarul se plimbă încordat, fiind în același timp stăpân pe el, prin odaie, cu mâinile la spate. Din când în când se oprește, își ridică fața rotundă și plină și privește către pendulă și către icoana Macii Domnului cu Pruncul. Aparatul care a investigat pendula și salturile minutarului se oprește pe chipul lui. Îi vedem ochii albaștri, și pomeții obrazilor ridicați, nasul bărbătesc, și barba castanie, tăiată oarecum oval. La o primă privire chipul căminarului exprimă calm și forță, stăpânire de sine. La o privire mai atentă în ochi i se vede o lumină care exprimă

fericirea, dar și neliniștea și nerăbdarea. Din când în când Căminarul pune mâna pe Biblia care se vede pe masă. Mobilierul din încăperea, fiind din epocă, exprimă o atmosferă veche și calmă, din alte vremi..

Acum îl vedem pe Căminar oprindu-se în loc oftând și îndreptându-și ochii rugători către icoana Maicii Domnului. Își face încet cruce de trei ori, murmură abia șoptit o rugăciune, apoi se așează pe canapea cu mâinile pe genunchi...Privește gânditor înainte. Pe nesimțite chipul Căminarului Gheorghe Eminovici a căpătat o expresie de îngrijorare. În momentul următor din încăperea aflată în stânga, cea dinspre stradă, se aud gemetele, apoi țipetele unei femei care naște, scaune răsturnate, apoi un țipăt prelung, și voci speriate și repezite de femei...Ni se pare că auzim cuvintele uneia dintre femei..." Gata, cucoană Ralița, trage aer în piept și încordează-te, numai olecuță, și te vei ușura ! (se roagă fierbinte) Doamne Dumnezeule, ajută-ne în ceasul aista !...Încordează-te din toate puterile, cocoană Ralița, căci i se vede capul...Din nou auzim acel țipăt sfâșietor pe care îl scoate o femeie când naște. Apoi glasul de femeie, de mai înainte, de data aceasta fericit, „Gata, cocoană Ralița, s-a isprăvit...E un cocon voinic și frumos ca din poveste. În clipa următoare auzim primul țipăt, inconfundabil, al pruncului care s-a născut. Urmat de alte țipete...

Căminarul, care se afla așezat pe canapea a sărit deodată în picioare la auzul primul țipăt al soției lui. În vedem încordat, cu brațele întinse, ca și cum ar vrea să se roage, răsuflând greu și încovoiat, cât este de voinic. Răsuflă greu, încordat, părând a fi speriat. La auzul cuvintelor venite din odaia în care se află lăuza, precum că totul este bine, îi vedem chipul lățindu-se de o expresie de milă, de bunătate, de ușurare. Îl auzim apoi șoptind, „Har Domnului, mulțam Doamne și Maică Precistă, slăvit să fie Domnul în veci. Se întoarce cu fața către icoană, și își face încet, fără să se grăbească trei cruci mari, înclinându-se de fiecare dată. Un timp îi vedem buzele șoptind o rugăciune.

Din încăperea aflată în dreapta camerei în care se găsește căminarul, în odaia opusă celei în care a născut lăuza, se aud glasuri neliniștite de copii, scârțâitul patului, un scaun răsturnat.

După ce și-a făcut cruce cât se poate de liniștit Căminarul se așează pe canapea și deschide biblia. Îl vedem obosit deodată, dar împăcat. După mișcarea buzelor groase ne dăm seama că murmură ceva. Trebuie să fie o rugăciune, sau citește în gând un psalm din Biblia deschisă. Apoi cu voce tare.

- Mulțam Doamne, și Pre sfântă Maică Precistă că nașterea a fost ușoară, și pruncul și mama sunt sănătoși...Acum începe rar, bucuros să spună rugăciunea Tatăl nostru..."Tatăl nostru, carele ești în ceruri, / Sfînțească-se numele Tău / Vie împărăția ta / Facă-se voia Ta / Precum în cer, așa și pe pământ"...După ce termină rugăciunea, vorbește ca pentru el.

- Numai de ar fi bine cu pruncul în viață. Dă, Doamne, să fie bine ! Să aibă soartă bună și să fie norocos ! (își face cruce de trei ori către icoană) Maică Făcătoare de minuni, ajută-ne și de data aiasta ! (acum se aud numai țipetele copilului, mai stinse, mai rare. Ușa s-a deschis și din încăperea în care tocmai a născut soția căminarului, vedem ieșind o femeie voinică . Are fața roșie și e agitată..

FEMEIA : (agitată, fericită) Iaste bine, cucoane Gheorghiaș, mulțam Domnul că iaste bine... Domnul v-a dăruit un prunc sănătos și frumos, de mai mare minunea.

CĂMINARUL : (își face cruce, apoi răsuflă ușurat) Slavă Domnului ! Mulțămim, Doamne, de așe dar ! Mulțămim, Maică sfântă, precistă. O să mergem la mănăstire să facem danie. (către femeie) Cucoana cum este, Sevastițo

FEMIA : Este bine, boierule, este bine...Nașterea n-a fost grea...

CĂMINARUL : Aș putea să o văd pe cucoana Ralu și pe copil. ?

FEMEIA : Mai adăstați olecuță, cucoane Gheorghiaș, ca să o pregătească moașa.. Și să-l înfeșe pe prunc.

CĂMINARUL : Mulțam, cocoană moașă, (ridicând ochii către icoană) Mulțam din suflet Sfântă Maică Precistă... O să facem danie mare la mănăstire.

8. SECVENȚA NR 8 (în momentul acesta ușa odăii din stânga se deschide încet și un căpșor de copil își bagă capul pe ușă, urmat de un altul, ca și cum ar voi să vină și ei, dar nu îndrăznesc. Apoi un alt căpșor, al treilea vine lângă cei doi copii. Sunt curioși, și par temători)

CĂMINARUL : Ia, ce e cu voi, Șărbane, Nicolae, Iorgule, Maria ! Și eu care credeam că voi durmiți...La culcare, copleșilor, că e târziu în noapte.

FEMEIA : (care a asistat nașterea copilului) Lasă-i, boierule, și pe ei să se bucure...Să știe și ei ca au un frățior...(copiilor) De acum înainte să știți că aveți un frățior, copchii maichii...Bucurați-vă că

aveți un frățior. (către căminar) Apoi eu mă duc să o pregătim pe cucoana Ralu, boierule. (se retrage în camera lăuzei)

CĂMINARUL : (s-a mai domolit) Acum că ați auzit că aveți un frățior, la culcare, dragii mei... haideți la culcare, mâine o să-l vedeți pe frățiorul vostru (îi împinge pe copii cu dragoste în camera lor. Se întoarce apoi, ia biblia în mână și începe din nou a se ruga, semn că omul este credincios... În momentul acesta din odaia lăuzei apare aceeași femeie pe care am văzut-o mai înainte)

FEMEIA : Pofțiți, conașule, acu puteți să veniți, cocoana Ralu vă așteaptă. (femeia intră apoi în odaie. Căminarul își termină în liniște rugăciune, mai face apoi încă trei cruci, după care intră în camera lăuzei)

9. SECVENȚA NR 9. Obiectivul se fixează pe patul mare, de epocă, pe lenjeria pătate de sânge, în care Raluca Eminovici tocmai l-a adus pe lume pe cel de-al șaptelea copil. Obiectivul ne arată acum fața lăuzei, strălucind de sudoare în lumina lumânărilor, cu chipul alungit, plin de o nespusă blândețe. Epuizată întoarce capul către soțul ei care tocmai a intrat, încercând să-i suradă. Pe brațul stâng, la pieptul ei, vedem fața pruncului, roșie, înfășat într-un scutec alb.

CĂMINARUL : (emoționat, cade în genunchi și-i ia mâna) Scumpă Raliță, în sfârșit, mulțămim Domnului și Maicii Precista, pentru pruncul pe care ni l-a dăruit. (îi ia mâna și i-o sărută) Cum te simți, preaiubită căminăreasă?... Sevastița mi-a spus că sunteți bine, și tu și pruncul.

RALUCA : (zâmbește epuizată, un zâmbet ireal, schimnic, de sfântă, cu fața umedă, strălucind în lumina lumânărilor. Își trage sufletul ca și cum ar ofta... Vorbește rar, epuizată. Chipul îi este plin de fericire) Slavă Maicii Domnului, că s-a sfârșit cu bine, iubite Gheorghieș. Eu sunt bine, și moașa spune că și pruncul este bine. La moșit și l-a cercetat, și spune că este bine...(îl strânge la piept, întorcându-și fața către prunc, încercând să i-l arate Căminarului... Căminarul îl privește cu bucurie, avid, emoționat... I se văd buzele groase, întredeschise, respirând adânc

CĂMINARUL : Fie ca ursitoarele să-i urzească de bine ! Fie ca Domnul să vegheze asupra noastră. Să ne dea putere și să ne îmbărbăteze. Să ne ajute să adunăm ceva avere ca să-i chivernisim.

RALUCA : (a închis ochii epuizată) Amin ! Facă-se voia Domnului !

A DOUA FEMEIE, MOAȘA : Acum mama și pruncul au nevoie de odihnă, boierule...

CĂMINARUL : Îl privește liniștit, cu chipul luminos pe prunc, apo privirea i se mută pe chipul soției lui care acum și-a închis ochii, epuizat, umed, exprimând o bucurie profundă. Privirea căminarului se oprește din nou pe chipul pruncului.

- Fie binecuvântat în veci, și om de samă să fii între oameni, în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului duh, amin ! .Binecuvântează, Doamne, casa noastră îmbelșugată, cu darurile Tale minunate !.

10 SECVENȚA NR 10 A doua zi, Gheorghe Eminovici împreună cu ceilalți copii intră în camera în care a născut Raluca Eminovici, ca să-l vadă pe frățiorul lor... Îl vedem Șerban, pe Nicolae, un copil de 7 ani, pe George, de 6 ani, și pe Maria, o fetiță de 5 anișori, și pe penultimul copil al Eminovicilor, pe Ilie... Sunt toți îmbrăcați frumos, și stau aliniați sfioși, în fașa ușii

CĂMINARUL : Haideți să îl vedeți pe frățiorul vostru, pe care ni l-a dăruit Dumnezeu. Nu aveți voie să puneți mâna pe prunc. Și mai înainte sărutați-i mâna mamei voastre...(Copiii, urmați de Căminar intră în odaia lăuzei)

RALUCA : (Se aliniază cumiți lângă patul în care o văd pe mama lor, cu pruncul născut... Raluca își întoarce capul către ei. Are chipul nespus de duios, se bucură mult când îi vede)...El este frățiorul vostru, dragilor. Îi vom pune numele Mihail, preaiubiții miei, și peste doi ani o să se joace cu voi. Îndeosebi cu tine Iliuță, și cu tine Maria, pentru că voi, frații mai mari o să mergeți la școli. (copiii îl privesc pe frățiorul lor cu dragoste, cu atenție, fără să poată spune nici un cuvânt. În momentul acesta Raluca rămâne uimită, privind într-un punct care este în dreapta lui Ilie, și unde zărește chipul Ruxandrei, fetița soților Eminovici moarte de copilă. Nu se sperie nu zice nimic. O privește lung cu dragoste. La un moment dat i se pare că-i aude glăsciorul)

RUXANDRA : (o fetiță de doi, trei anișori pe care o vede numai Raluca, și care este șade cuminte lângă Ilie. A murit de copilă pe când soții Eminovici erau la Dumbrăveni) Ce frumos este mamă ! (acum Raluca îi aude glăsciorul limpede al Ruxandrei) Mihăiță o să ajungă om mare, mamă. (după un timp) Să nu te spării că mă vezi...

RALUCA : : (se întoarce și privește chipul cu ochii umezi de dragoste al noului născut. Care doarme adânc. Apoi în gând, privind înspre ea) Da, e foarte frumos Ruxândriță...(oftează, către ceilalți copii) Vedeți, dragilor, așa ați fost toți de mici, cum iaste acu Mihăiță.

CĂMINARUL : (care a asistat emoționat, dar calm la această scenă) Cum se simte doamna mea, pre iubita Căminăreasă. ? (se apleacă și o mângâie pe frunte) Se vede că după somnul de astăzi ai mai prins puteri..

RALUCA : Mă simt bine, Gheorghiaș, mulțumim Domnului. Am dormit până acu, iar pruncul a supt foarte bine de două ori...

CĂMINARUL : (cele care i-a fost moașa) Să vegheați asupra cucoanei și a pruncului, cocoană moașă, rogu-vă, să fie toate bune...(soției) Iar mie să îmi spuneți ce mai trebuie să mai cumpărăm de la prăvălie, din cele trebuincioase.

RALUCA: (i-a luat mâna Căminarului) Au fost cumpărate toate cele trebuincioase, din vreme, dragă Gheorghieș...Nu mai este nevoie de nimic..

CĂMINARUL : Asta iaste bine.. (către moașă) Domnia ta, zici că nu este nevoie să chemăm doctorul ?

MOAȘA : Totul e bine, boierului...Acum le trebuie, mamei și pruncului, numai odihnă și mâncare... Și liniște în casă, să nu se zbungui cei copchii.

CĂMINARUL : Împreună cu slujnicele din casă pe toate să le faceți cum trebuie. (privind cu atenție și cu dragoste noul născut) Domnul și Maica Domnului să îl binecuvânteze și să îl aibă în paza lor. Pare a fi deosăbit de ceilalți copii ai noștri...mai gingaș, cu chipul luminos.

RALUCA : (pruncul doarme cu ochii închiși. Raluca a închis și ea ochii, semn că vrea să doarmă) Așa este, dragă Gheorghieș, preaiubite Căminar. (mică pauză, deschide ochii și îl privește pe Căminar) Trebuie să fie obosit, dragul, pentru că tocmai ce a supt...(mică pauză) Însă de frumoși toți a fost frumoși.

CĂMINARUL : (se întoarce către copii) Gata, copchii, dragilor, acum l-ați văzut pe frățiorul vostru... Acum trebuie să se hodinească și el și mama. Mergeți în odaia voastră să vă vedeți de ale voastre.. Iar vă rog mai ales să nu faceți boroboate și gălăgie...

ȘERBAN, IORGU, NICOLAE : (înainte de a ieși) Sărumâna mamă și tată

RUXANDRA : (fetița moartă de copilă, pe care o vede numai raluca, înclinându-se și ea) Sărumâna, mamă și tată. (se înclină) Mulțămim că ni l-ați arătat pe frățiorul nostru...(iese și ea copiii. Căminarul închide ușa în urma copiilor)

CĂMINARUL : (se întoarce către soția lui, oftează fericit) Ei, draga me Ralița, pre iubită Căminăreasă, acu suntem mai bogați cu un prunc...Va trebui să ne chivernisim și mai bine, iubita Raliță, să le facem copchiilor zestre

RALUCA : (îl privește pe prunc) Mulțam Domnului, că suntem bine, iubite Gheorghieș, și eu și copilul. Pe toate le vom face, numai să fie sănătate ! (are chipul plin de dragoste, nespus de frumos) Privește ce chip senin și luminos are pruncul nost...

CĂMINARUL: (își privește copilul cu atenție) Da, are chipul foarte senin și curat...Domnul să îi dea o soartă bună ! Și noroc în viață, căci mult face norocul aista. (după un timp) Apăi mâine o să plec la Dumbrăveni, la moșia Conului Balș, căci mi-a trimis vorbă, că mă așteaptă treburi urgente. Iară după ce isprăvesc trec și pe la moșie pe la Ipotești, să văd ce facem cu casa, și să tocmesc cu țaranii lucrările de primăvară...(a rămas așa, nemișcat, privindu-și soția și copilul. Chipul îi devine gânditor) Iar când mă voi întoarce voi merge la părintele să vorbim despre botez, și să-l trecem pe Mihăiță în catastiful nașterilor.

RALUCA : (îl privește cu dragoste pe soțul ei, apoi îi ia mâna) Precum spui să faci, iubite Gheorghieș...Aice să n-ai grijă, lucrurile or să meargă bine...

CĂMINARUL : (își oprește ochii pe chipul pruncului care doarme senin și fericit) Fie ca Domnul să vă aibă în paza Lui, dragilor...(se apleacă și îi sărută mâna soției, apoi cu mare efort îi sărută obrăjorul pruncului) Apoi, să vă gădesc cu bine, iubită Raliță. (iese)

RALUCA : (gânditoare, limbaj interior) Acu îmi aduc aminte că am zărit chipul Ruxândriței, cum se uita la mine blând, în clipele de chin mare în care l-am născut pe Mihăiță..

11 SECVENȚA 11: (îl vedem pe Căminar ieșind afară. E dimineață. Dinspre grajd se aude cântecul unui cocoș. Se oprește pe scări. Este îmbrăcat în șubă îmblănită, cum se purta pe vremuri. Pe

cap are o căciulă brumărie. Acum vedem și mai bine curtea casei boierești a Căminarului, primită de zestre de la socrul său, stolnicul Vasile Iurașcu. În fund se vede șoprul, de-a stânga lui sunt cotețe și fânarul. Iar pe partea dreaptă se văd grajdurile și păturele.)

CĂMINARUL : - Ioane ! Ioane ! (dinspre grajduri, din fundul curții apare cu mers voinicesc un bărbat tânăr, îmbrăcat cu suman de dimie, care trebuie să fie slugă la casa căminarului)

ION : Iaca, aici mi-s, cucoane Gheorghieș

CĂMINARUL : Ți-am spus de ieri, Ioane, să pregătești calul și sania, și să iei cele de trebuință, că o să avem drum la Dumbrăveni, la boierul Balș, la cancelarie. Apoi ne întoarcem și dăm pe la moșie pe la Ipotești.

ION : Calul e gata, țesălat și adăpat, cucoane. Numai să îl pui la sanie și am și pornit...

CĂMINARUL : Să te văd cât de iute ești...(intră din nou în odaia de la mijloc. Scoate din scrin a legătură cu acte prin care se uită câteva momente, apoi o ia în mână. Deschide ușa la copii. Pe Nicolae îl vedem citind o carte, Maria își face o păpușă din cărpe. Iorgu îi povestește ceva lui Ilie...

- Hei dragilor copleși...veniți la tata să vă pupe, că dragi îmi sunteți, iară acu sunt bucuros de pruncul pe care ni l-a dăruit Domnul...(Copii vin pe rând, Căminarul îi pupă încercând să-i ridice ușor. Pe Ilie chiar îl ridică sus) Tata mare, Ilieș iubitul... (îl lasă jos) Să fiți cuminți, să nu faceți boroboate și gălăgie, să o ascultați pe mama, pe doică și pe cocoana Aristița. Diseară când vin să aud numai lucruri bune...Hai, vedeți-vă de jocurile voastre mai departe ! (bate în ușa în care a născut soția lui, o întredeschide și bagă capul pe ușă.)

- Apoi rămâneți sănătoși și să vă găsec cu bine, iubită Raluță (femeii care este moașă, și Sevastiței) Să aveți grijă, rogu-vă, să nu le lipsească nimic, mamei și pruncului, cocoană moașă și Sevastiță

12 SECVENȚA NR 12 : (Căminarul iese pe scară) Gata, Ioane sania ceea astăzi?

ION : Gata, cucoane Gheorghieș. (Ion trage sania la scară. Căminarul se urcă în sanie, învelindu-se cu pătura, și ținând pe genunchi legătura din piele, cu acte)

CĂMINARUL : Voi a ajunge înainte la cancelarie, la Dumbrăveni, la boierul Balș, unde avem de isprăvit socoteluri, apoi aș vre să ne abatem pe la moșie, pe la Ipotești...Aiasta înseamnă că va trebui să mergem olecuță mai rapide.

ION : (dă bice calului) Dii, murgule, ca pasărea în zbor să ne duci...(Căminarul se lasă pe spate și se adâncește în gânduri, calul își găsește cadența...De o parte și de alta vedem casele Târgului Botoșani, așa cum arătau ele în acea vreme...De pe o colină se vede marea de acoperișuri din care urcă, asemenea unor fuioare fumurile ce ies din hornurile caselor. Apoi sania va ieși în afara târgului... Vedem câmpul și dealurile acoperite de omăt...În partea dreaptă în zare se văd fumuri pierzându-se în văzduh, semn că acolo trebuie să fie așezare omenească...Doi corbi uriași trec prin văzduh, înfiorând peisajul de iarnă cu croncănitul lor, vâslind greoi.. Din când în când Căminarul aude croncănitul sinistru al corbilor, fără să fie impresionat. După un timp Căminarul pare a fi ațipit...Sania trece acum printr-un sat, cu uliță îngustă, cu case mici, cu tindă joasă, de pământ, cu acoperișurile din șindrilă, acum acoperite de zăpadă. Așa cum erau mai toate satele în vremea aceea în Bucovina, cu case scunde, cu prispă, cu două odăi, acoperite cu paie sau cu șindrilă. Acum parcă au niște căciuli uriașe de zăpadă în cap. Nu se vede nici țipenie de om. Din hornuri se văd fumurile ieșind. Peste sat și peste câmpuri plutește o tăcere ca de pe altă lume.

13. SECVENȚA NR 13 Sania a ajuns la curtea boierului Balș, la Dumbrăveni, unde Căminarul Gheorghe Eminovici a fost mulți ani administrator al moșiei...O slugă deschide porțile mari, sania care l-a adus pe căminar intră în curtea imensă a Conacului...Costache Balș era unul dintre Boierii mari din Bucovina din acea vreme...

SLUGA : Plecăciune, boier Gheorghieș dumneavoastră, apoi bine ai venit la noi la Dumbrăveni... Eu vă țin minte de când ați fost stăpânul nost...Nu știu dacă domnia ta mă mai ții minte...

CĂMINARUL : Te țin...Tu ești Vasile al Măriucăi, cel care ai îmblânzit calul Ducipal al boierului...

SLUGA : Mulțam mult, boierule...Poruncește acu ce să fac...(Căminarul pare a nu-l mai auzi. A devenit gânditor...)

CĂMINARUL : (slugii care a mânat sania. Cercetând cu ochii avizi curtea) Mai stai pe loc, Ioane, să mai văz locurile unde am trăit mai bine de zăce ani...(A rămas absent, gânditor, cu privirea pierdută înainte, ca și cum ar privi prin timp...În fundul curții imense, dincolo de parcul pustiu, aflat acum parcă în paragină, se vă șopruri, acareturi și atelaje agricole...Căminarul își întoarce fața spre dreapta. Privirea i se oprește pe casa lungă, acoperită acum de o căciulă imensă de zăpadă, cu șase ferestre. În jurul casei se văd câteva sălcii, iar în spatele ei trebuie să fie doi tei înalți (limbaj interior) ”În casa aiasta am trăit cu Ralu, după ce ne-am cununat. Și ne-a dat zestre bună, boierul Vasile Jurașcu, de am putut apoi să ajung pe picioarele mele...Acolo ni s-au născut Șerban, Nicolae; Iorgu, Ruxandra, Domnul să o țină la inema Lui, căci scump copil a mai fost, și Ilieș...Parcă îi văd cum zburdau toți în jurul casei, pe malul gârlei...În minte Căminarul o vede doar pe Raluca, în fața ușii, așteptându-l. De poala ei se țin strângându-se în ea trei băieți și o fetiță. Privirea i se oprește îndelung pe chiul fetei, al Ruxândriței...Apoi, ca și cum s-ar trezi din reverie, privirea Căminarului se îndreaptă către Casa boierească ce se vede înaintea lui, în stânga. Este Conacul boierului Costache Balș, ridicat de tată lui, Alexandru Balș. Conacul este de fapt o casă boierească mare și lungă, cu temelie înaltă, cu multe odăi, cu tindă largă, unde vara boierii luau masa, jucau cărți și făceau filozofie...Acum casa boierească este tăcută și pustie, adâncită în gânduri, și cum are acoperișul încărcat de omăt pare oarecum de pe altă lume...

CĂMINARUL : (trist, pe gânduri) Mână, Ioane...Oprește înaintea scărilor...

ION : Am înțales, conașule. (Sluga căminarului oprește sania în fața scărilor...Căminarul se dă jos din sanie, se vede că este greoi și oarecum adus de spate...)

CĂMINARUL : (lui Ion) Să tragi sania la leau și să-i dai calului fân, Ioane...Căci de ne ajută Domnul să isprăvim, în două ceasuri am plecat...

ION : Precum ai poruncit, cocoane Gheorghieș, voi face. Să n-ai domnia ta grijă...(Căminarul urcă în tinda largă a casei boierești, apoi trage de clopoțel, ca să își anunțe venirea..)

14. SECVENȚA NR 14 : (Căminarul bate apoi la ușa din mijloc a casei boierești...O femeie, adusă de spate, mergând greoi, care trebuie să fie o slujnică în casă, îi deschide Căminarului..)

SLUJNICA : Poftim de intră, cucoane Ghgeorghieș, poftim de intră, boierul i-a spus cucoanei că se va întoarce pe la prânz. Ți-am făcut cafeaua și ți-am dus-o la canțelarie...

CĂMINARUL: Mulțam de așe primire, Aniță...Eu o să merg la canțelarie să isprăvesc socotelurile care trebuie descâlcite...Până atunci o veni și conu Costache Balș...Dacă nu, eu o să las catastifele și socotelurile în bună rânduială. (Căminarul intră în odaia din stânga, mobilată după stilul epocii, apoi în cea de-a doua încăpere, care este mai degrabă o bibliotecă...Pe pereți se văd dulapuri cu geam în care se găsesc tomuri îmbrăcate în piele, cu cheotori de argint...Căminarul se oprește în loc, oftează lung...Privește lucrurile cu o expresie de nostalgie pe chip:

LIMBAJ INTERIOR : „În aiastă odaie ce adăpotea bibliotichia se așezau după masele îmbelșugate, boierii Hurmuzăkești, Petrinii, cuconu Alexandru Sturza Miclăușanu, Ștefan Dunca de Sajo, boierii Vârnăv și Miclescu, cuconu Costachi Balș la filozoficale, când după licoarea lui Bahus îi apuca mâncărimea de limbă și pofta de politichie și de filosofare. Boierii stăteau în jilțuri, pe perini înalte, cu cupele în mâini și paharnicul lângă ei, iară noi, slujbașii, ne așezam la coadă și ascultam... Având mintea trează și glagorie bună de la Domnul, am prins multe din acele discuțiuni, numai că nu la toate le-am aflat înțelesul...Atuncea am aflat eu de Voltaire, de Pinoyya, de Malebranche, de Loke, de Russeau, cu Contractul lui soțial, care mie mi-a plăcut tare mult. Atuncea am deprins eu oleacă de franțuzească, și am prin o brumă de instrucțiune...care apoi mult m-au ajutat în viața aiasta bicisnică, ce este mai mult alergătură și griji cu noianu”. În tot acest timp vocea interioară a Căminarului, înmuiată de melancolia aducerii aminte, s-a derulat molcom. Deodată îl vedem înălțându-și privirea, devenind vioi.

CĂMINARUL : Ia să ne apucăm noi acu să isprăvim lucrarea ce avem a o face, căci pentru aiasta am venit...(Se îndreaptă către a treia încăpere, în care intră...Și care este canțelaria)

CĂMINARUL : (se oprește în loc. Vorbește ca pentru el) Toate sunt la locul lor, cum le-am lăsat eu...Nemic nu este mișcat de la locul lui, de parcă aș fi plecat ieri...(pune pe biroul de lemn de mahon sculptat legătura de piele în care și-a adus actele și catastifele, apoi se așează și el jilț...Le deschide și le compară cu catastifele care se aflau pe Birou...Îl vedem făcând socoteluri cu creionul, după mișcarea buzelor și după cifrele pe care le scrie în catastif...Închide un catastif și îl deschide pe al doilea. Socotește așa, îngândurat și absorbit de lucrarea pe care o face, preț de multe minute...)

15. SECVENȚA 15: Ion, vizitiul Căminarului, a luat calul de dârlogi și a tras sania lângă un șopru aflat în fundul curții. Ia un braț de fân de la spatele săniei și îi dă calului. Scoate apoi țasala din lada saniei și se apucă să țesăle calul

ION : Bun și răbdător iaști domnia ta, bădie murgule...Hei, hei, de ar fi și oamenii așa ascultători și harnici precum ești domnia ta, ce bine ar fi în aiastă lume..

16. SECVENȚA NR 16 : (îl vedem pe Căminar închizând ultimul catastif...Își scoate ceasul din buzunarul de la piept și îl privește...Se vede că este abătut...(Limba interior) Nu am găsit nice o nepotrivire în catastife și socoteluri...Cum cuconu Costachi Balș nu a venit, și cum nu pot întârziăe mult, o să-i fac un raport scurt despre potriveala din catastif, precum nu mai este acum nice o nepotrivire și neorânduială. (se apucă și scrie. Vedem titlul, scris cu litere de mână, înflorate și mari, cum se scria o dată. În timp ce scrie vedem după mișcarea buzelor, vorbește cu sine. „IUBITE CUCOANE COSTACHI BALȘ...(După ce termină rămâne un moment gânditor...(limba interior) „Ce o fi făcând acu Ralița și pruncul nostru Mihai ? (deodată tresare, își scoate ceasul de buzunar de la piept și îl privește) Orele sunt pre înaintate, și va trebui să ajung și la moșia de la Ipotești...”. Se ridică în picioare, mai privește o dată Catastifele orânduite cu grijă, pune scrisoarea deasupra catastifului din centrul biroului, apoi iese...În odaia de la mijloc îl așteaptă aceiași slujnică ce l-a întâmpinat.)

CĂMINARUL: Nu a mai sosit cuconu Costache Balș, lele Aniță ?

ANIȚA : Se vede că s-a întâmplat ceva cu el, boierule, de n-a ajunsu...Cuconu zice că până în seară ar voi să ajungă la moșie la

CĂMINARUL : Apăi rămâi cu bine, lele Aniță...De se întoarce până diseară cuconu Costachi, îi spui că i-am lăsat pe biuroul din canțelarie un Raport cu toate socotelurile, puse în bun rânduială...

ANIȚA : (se înclină și vrea să îi pupe mâna) Așa o să-i spui, boierule...(Căminarul iese afară, în tinda largă a conacului. Pereții conacului boieresc sunt sărăcăcioși, dați numai cu var, îngălbenit de vreme, și care a început a se descoji...Căminarul privește parcul, acum năpădit de troienele de zăpadă... Ion l-a zărit, vedem sania venind încet, apoi cum se oprește în fața scârilor...Căminarul privește înaintea lui înspre casa lungă cu șase ferestre, către care a mai privit, dus pe gânduri...

ION : Gata mi-s de drum, cocoane Gheorghieș...

CĂMINARUL : (fără să îl audă și fără să se uite la el. După un timp) O să mai adăstăm oleacă, Ioane. (îl vedem coborând scările, punând legătura cu acte în sanie, și luând-o prin zăpada care-i trece de genunchi către casa pe care și-a fixat privirea. O ia prin parcul pustiu, troienit, luptându-se cu zăpada, fără să se grăbească. Ajunge în fața casei în care a locuit mai bine de zece ani, cât timp a fost administratorul moșiei Dumbrăveni...Aici s-a mutat după ce s-a căsătorit cu Raluca Jurașcu, aici i s-au născut copiii Șerban, Nicolae, Iorgu, Ruxandra...Chipiul Căminarului capătă o expresie de bunătate și milă nesfârșită. Este emoționat...Îl vedem pipăind înduioșat ușa casei care este închisă. Apasă clanța, împinge ușor ușa, care nu se deschide însă. Căminarul se întoarce cu fața către parc...Se vede după expresia chipului, plină de bunătate și de suferință, că este transportat cu gândul la vremea când a locuit aici.)

17 SECVENȚA NR 17 Secvența care urmează este de fapt o secvență a reamintirii, a retrăirii scenelor de viață, asemănătoare scenelor din filmul „Fragii sălbatici”. Chipul plin de milă, mare al Căminarului, începe să se estompeze...Se aud râsetele și glasurile unor copii. Apoi vocea Ralucai... „Șerban, Nicolae, unde v-ați ascuns..? Veniți la masă, dragilor, masa este gata”...Suntem chiar în timpul când Căminarul locuia împreună cu soția sa în această casă...O vedem pe Raluca Eminovici, ieșind din casă cu o fetiță de numai doi anișori pe care o ține de mână...” Șerban, Nicolae, unde v-ați ascuns ? Fetița, care este Ruxandra...„Sunt acolo, după tufiș, după trestii, mamă”, îi spune fetița arătând cu mâna...Fetița o trage pe mamă de mână ca să-i arate unde sunt ascunși copii...Ocolesc casa...Îl vedem pe cei doi băieți mai mari pitulați după o salcie înconjurată de trestii...Fetița a rămas cu degetul întins către ei... Șerban, Nicolăes, se aude glasul pur al fetiței. Băieții izbucnesc în râs și ies din ascunziș... Raluca, zâmbind fericită, „Gata, zvăpăiaților, v-ați jucat destul, acu haideți la masă, că vă ghiorțăie mațele de foame...„Da, mamă, venim”, îi răspunde cel mai mare dintre copii, ștergându-se de praf pe pantaloni. Mergem acum, nu vă mai aștept, le spune mama cu glasul tare...Haideți la spălat...Copiii o iau înainte. Raluca Eminovici vine în urmă, cu fetița de mână.. În momentul în care dă colțul casei

Raluca se întoarce... Vedem un peisaj sălbatic, multe sălcii, și câteva bălți. Departe orizontul încețoșat. Un corn tânguie undeva, dincolo de bălți... Sub o salcie apare ca și cum s-ar întrupa din aer Căminarul, soțul ei, care o privește lung, fără să spună nimic..

18 SECVENȚA 18... Este seară, câteva lumânări ard făcând o lumină plăcută, dulce... Sunt cu toții la masă. Căminarul șade în capul mesei... În celălalt capăt al mesei șade soția lui, Raluca... În jurul mesei, pe o latură băieții, Șerban și Nicolae, pe cealaltă latură George (Iorgu) și Ruxandra... Raluca îl ține în poală pe cel mic... Slujnica a pus pe masă vasul cu mâncare... Căminarul se ridică în picioare cât este de masiv... Se vede că este mai tânăr... Își duce mâinile la piept și se roagă. Are vocea caldă, obosită : Tatăl nostru carele ești în ceruri, Sfințească-se numele Tău, Vie împărăția ta, făcă-se voia Ta, Precum în cer așa și pre pământ, Pâinea noastră cea de toate zilele, Dă-ne nouă astăzi, și nu ne duce pre noi în Ispită, Și ne apără de cel rău, Căci a Ta este împărăția și puterea și slava, Și acum și pururi și în vecii vecilor amin. Îți mulțămim, bunule Tată ceresc, pentru ziua de astăzi, și pentru toate zilele ce or să vină, pentru bucate, pentru sănătate, pentru tot. Fă ca toate zile vieții noastre să fie ca aiasta, pline de sănătate și îmbelșugate... Dă-ne gânduri bune, și ploi la timp, ca să fie ogoarele noastre roditoare ! Păzește casa noastră și trupurile noastre de necazuri și de rele, și ne arată tot timpul Calea cea dreaptă. Binecuvântează Tu masa noastră și pe copilașii noștri. Pentru toate Îți mulțumim și pentru toate Te slăvim, bunule Tată ceresc. Amin.” Toți din familie s-au ridicat în picioare și au ascultat rugăciunea în liniște, cu pioșenie. După ce Căminarul a terminat rugăciunea, își fac cu toții semnul crucii. „Și acum poftă bună, dragii mei”, se aude vocea Căminarului... Se așează cu toții și încep să mănânce... Masa decurge într-o tăcere plină de evlavie. După un timp, auzim vocea Ralucai, care în timpul acesta i-a dat să mănânce mezinului, lui Ilieș. „Adă-mi o linguriță, din cele de argint, Sevastițo... Toți mănâncă în tăcere. Avem senzația că auzim timpul care trece încet, greoi, material...)

19 SECVENȚA 19: Căminarul s-a trezit din reverie. Îl vedem ridicându-și trist capul. Pare îngrijorat, îmbătrânit... Îl auzim șoptind. „Când au trecut anii aiștia, Doamne ? De au trecut ei nu s-or mai întoarce... (privește cerul înnorat. Oftează) Trecură anii, ca nourii pe cer... (se întoarce către ușa care tot timpul a fost închisă. O mângâie încet, pierdut în gânduri. (Căminarul tresare căci în clipa aceasta aude glasul fetei al Ruxandrei, cum îl strigă: tată, tată, tată !” Îl vedem deodată înfricoșat făcându-și cruce. Îl auzim întrebând cu glasul stins: tu ești Ruxândriță, draga tatii ?”. Pentru că are impresia că fetița este înăuntru merge și privește pe una dintre ferestre (este emoționat, speriat, îi auzim inima cum îi bate tare) Vedem o cameră goală, pustie... (limbaj interior. În odaia aiasta ne așezam cu toții la masă seara... Era multă alergătură pe la moșii... Era ceasul cel mai frumos din zi, când ne adunam cu toții la masă... Unde s-au dus toate aiste minunate lucruri ?” (oftează. Apoi îl vedem înălțându-și capul bărbătește.. (cu voce slabă, ca pentru el) Am uitat că trebuie să ajung la Ipotești, iar până în seară să fiu acasă la Botșani. Ce-o fi făcând Ralița cu copilul ? (Căminarul o apucă prin parc, către sania care îl așteaptă trasă în fața scării Conacului boieresc. După cum înfruntă zăpada în care i se afundă picioarele se vede că este încă în putere, făcut să ia greutatea în piept... A ajuns în dreptul saniei... Se urcă îngândurat în sanie, își pune legătura de piele în care ține actele pe genunchi, apoi se învelește cu pătura de dimie...)

CĂMINARUL : (încet, ca pentru el) Mână, Ioane... (Sluga își avântă ușor biciul pe deasupra cailor. Sania pornește către poarta, pe care o deschide aceiași slugă care le-a deschis poarta și la venire).

SLUGA : Mergi cu bine, boierule. Domnul să te aibă în paza lui, că ne-ai fost stăpân bun. (Căminarul scoate ceasul din buzunar, „Ar mai fi ceva timp”, șoptește ca pentru el.” Apoi tare: Domnul să vă aivă în paza lui, omule, pe toți cei de aici !

ION : (învârte blând, fără să-i atingă, biciul pe deasupra cailor) Haideți, căluților, haideți vitejilor... Că vă voi da fân cu trifoi... (sania alunecă lin. Caii trag sania domol, cum sunt învățați..

CĂMINARUL : Căminarul cuprins de gânduri pare că adormit. De fapt retrăiește scena din anii tinereții când a fost în slujba boierului Balș și a locuit în casa de care tocmai s-a despărțit. Îi vede jucându-se prin grădina din fața casei pe Șerban, pe Nicolae, pe Iorgu. Privirea i se oprește pe chipul fetei, al Ruxandrei, care se uita la el cu ochii mari și mirați, ca și cum ar aștepta ceva de la el. Fetița este de doi sau trei anișori, are o rochiță albastră, și este în piciorușele goale. Seamănă mai mult cu un înger. Se uita la el fără să-și ia privirile din ochii lui... Căminarul aude limpede în urechi glasul fetei.:

„Pe la casa me de ce nu vii, tată, să mă vezi ?! Hai, vino pe la casa mea. Mihăiță care s-au născut acu iaste înger în cer și el a fost trimis de Domnu pe pământ, așe să știi...Și să-i spui și mamei, că Mihăiță iaste înger în cer, ce au fost trimis pe pământ să facă mult bine,, Căminarul a deschis speriat ochii mari...Se vede că este uluit, impresionat, dar nu este speriat. Privește în jurul lui ca atunci când te trezești dintr-un vis. (limbaj interior. Am auzit foarte bine...Aista a fost gasul Ruxândriței noastre dragi...M-au chemat să mă duc la mormântul ei ca să aprind o lumânare...Iar eu luat de grijile ce le am pe cap am uitat de ani buni a mai trece pe la mormântul ei...(privește în jur)

ION : (trece ușor biciul pe deasupra călușilor, care își țin mersul lor) Dii, călușii lu tata.

CĂMINARUL : (privește în jur nedumerit. Nu-și dă seama pe unde sunt. Pe unde suntem acu, Ioane?

ION : Apăi tomnai am ieșit din satul Dumbrăveni, boierule, și am luat-o pe drumul ce duce la Ipotești...

CĂMINARUL : (calm) Întoarce, rogu-te, sania...Mergem la Biserică și la cimitirul de la Dumbrăveni...(scoate ceasul din buzunar. Oftează). Iaste timp destul...

ION : (trage de hățuri) Așe facem, cucoane... (întoarce sania. Apoi dă bice cailor...

20. SECVENȚA 20. Sania intră pe drumul satului Dumbrăveni...De o parte și de alta aceleași case, mai mult niște izbe, cu tindă joasă de pământ, cu o odaie și cu două odăi, cu ferestre mici de o palmă, cu acoperișuri de șindrilă sau de paie, acum semănând cu niște căciuli de omăt. Aceleași ulițe, aceleași curți și case pe care le-am văzut și la Ipotești, sau la Cucorani...Unele par a fi mai răsărite... Acum sania a ajuns la Biserica din Dumbrăveni...

ION : (trăgând de hățuri) Trr, călușii tatii...hooo, voinicilor.

CĂMINARUL : (sare din sanie) Așteaptă-mă, că viu rapide, Ioane...(Căminarul o ia către scările bisericii... Înăuntru îl găsește pe Dascăl și încă doi enoriași...(aceștia rămân o clipă nedumeriți. Când își dau seama cine a intrat în biserică încep a se bucura)

CĂMINARUL : Domnul să vă binecuvânteze, oameni buni...Pre iubite dascăle Pătru,

DASCĂLUL : (se luminează la față, bucuros) Ia uite pe cine ne văd ochii! Pre iubitul nostru Căminar Gheorghieș Eminoviciu, cu care am pitrecut tinerețele, pe când ave grijă de moșia boierului Balș...

CĂMINARUL : (îi dă mâna) Bucuros de răvederem cinstite dascăle Pătru...Cum să uit? Nemica nu am uitat din tinerețele noastre...Numai că acu mă găsesc în grabnică trecere...Așe că rogu-vă să-mi dați patru lumini mari să le aprind la mormântul Ruxândriței noastre...Mai fac danie bisericii din Dumbrăveni tri galbeni, rugându-vă a face o slujbă pentru copila noastră Ruxândrița, ce iastă îngropată aice...Poftim acu banii, iubite dascăle, căci mă grăbesc a ajunge la cotuna Ipoteștilor. (îi dă galbenii dascălului și ia lumânările pe care i le dă acesta) Rugându-vă a face ce v-am rugat...Să-i faceți slujbă copilei noastre...Iar eu voi mai face danii bisericii..

DASCĂLUL : (îi dă lumânările și o scăpărătoare) Mai stai o clipă, căminare, că n-au dat turcii...De ai ști domnia ta ce plâns și răgritrat ai fost de rumâni de aice...(se vede că ar vrea să stea de vorbă cu căminarul) Și încolo, cum îți merg trebile...?

CĂMINARUL : (pus pe plecare) Mulțămesc Domnului, iubite Pătrule...Bine, bine îmi merge, numai că e multă alergătură...Mulțămesc pentru scăpărătoare...(se grăbește să iasă din biserică)

DASCĂLUL : Noi te așteptăm cu drag la Dumbrăveni, să mai depănăm amintiri...(văzând că s-a îndreptat către ieșire) Mergi în paza Domnului, iubite căminar...Domnul să te ajute ! (Căminarul a coborât grăbit cele câteva trepte ale Bisericii din Dumbrăveni. Ocolește biserica și intră pe poarta cimitirului...Merge întins la crucea copilei sale. Deodată chipul i-a devenit grav. O lacrimă i se scurge pe obraz...Acum parcă e alt om...Îl vedem cum îi tremură bărbia...Se vede că este gata să plângă. Geme, apoi își șterge lacrimile: Ruxândrița tatii, Ruxândrița noastră dragă...Copilă sfântă...Unde te-ai dus tu, copilă, ca roua de curată și nevinovată...De ce te-au luat Domnul la El, așe devreme ?” Pe cruce se poate citi „Eminoviciu Ruxandra, copilă”. Căminarul se aplecă și aprinde o lumânare...Lumânarea aista să fie de sufletul Ruxândriței noastre, Domnul să o ție la inima Lui... Lumina aista să fie pentru taica, Domnul să-l ierte și să-l pomenească. Lumina aista să fie pentru maica, Domnul s-o binecuvânteze...Lumina aista este pentru mama soacră, pentru mama căminăresei mele dragi, ce au fost mamă bună ! (se închină de mai multe ori. Oftează) Domnul să-i pomenească pe toți ! (se îndreaptă de spate, își duce mâinile la piept și se roagă în șoaptă cu ochii închiși. După ce termină rămâne un moment

privind lumânările cum ard. (își face din nou cruce) Rămâneți cu bine suflați dragi ! Domnul să te aibă în paza lui, copilă dragă și sfântă. (Căminarul se întoarce pe drumul pe care a venit... Se urcă în sania care îl așteaptă în fața bisericii) Acu mergem la Ipotești, Ioane...

ION : (care a întors sania) Dii, căluții mei...(caii o pornesc în mersul lor obișnuit)

CĂMINARUL : (Are chipul împăcat. Liniștit și parcă luminat. Își scoate ceasul de buzunar și se uită la el. Limbaj interior.) Mai iaste destul timp..

21 SECVENȚA 21: Imaginea colinelor, a văilor satelor bucovinene. Peisaje de iarnă din Bucovina. În dreapta se vede un zid de pădure acoperit de omăt...În fundul zării se văd pierdute fumurile unei așezări...Aparatul de filmat va insista încercând să redea pustietatea, măreția, tristețea, solemnitatea acestui peisaj

ION : (avântându-și biciul pe deasupra cailor.) Dii, murgule...(Trezit din gânduri, Căminarul scoate din nou ceasul din buzunarul de la piept).

CĂMINARUL : Mai zorește-l oțărî pe aist Ducipal al nost, Ioane...

ION : (învârtind biciușca pe deasupra cailor, fără să-i atingă) Di, murguleee...Mai avem oleacă și intrăm în Ipotești, coane Gheorghieș, se văd fumurile de la hornuri.

22 SECVENȚĂ 22 : Scena 1. Imaginea casei căminarului de la Botoșani, văzută din stradă. Îi vedem porțile mari, sculptate. O sanie oprește în fața porții. În sanie vedem un bătrânel, cu mustață și cu părul alb, arătând după chip a fi om vesel...Are lângă el în sanie mai multe desage pline cu lucruri și cumpărături)

BĂTRÂNELUL : (vizitiului) Apăi oprește aici, feciorule. Mulțam Domnului că am ajuns cu bine pe nămeții aiștia. (bătrânul se dă jos din sanie și deschide poarta mica...Ajuns în curte) Cucoane Ghiorghieș, hei oameni buni, nu e nimeni acasă ? (din fundul curții apare grăbindu-se o slugă, cam de vârstă celui care a intrat în curtea Căminarului).

SLUGA : Venim, cucoane stolnice, venim acu..

STOLNICUL JURAȘCU : (este tatăl Ralucai Eminovici) Așe, omule, deschide porțile să bage sania în curte, să trageți sania la scară și să aduceți desagele, să le puneți în tindă. (o ia către scara casei boierești) Apoi ajută-l pe vezeteul meu să tragă sania la leau, și să le dea cailor demâncare.

SLUJNICA : (ce tocmai a ieșit din casă. Este după chip Sevastița, fata din casă) Bine ați venit, boierule. Cocoana Ralița auzit glasul părintelui ei, tomnai din drum și s-a bucurat foarte...Mi-a poroncit să vă ies în întâmpinare și să ajut la căratul darurilor. Căci știe domnia sa că niceodată nu ai venit cu mâna goală... Iar mai cu seamă acu.

STOLNICUL : (care a ajuns în dreptul scării. Pare un moment preocupat) Mulțam Domnului că am auzit de așe veste bună...copila mea. Pruncii sunt darul cel mare al Domnului, să știi de la mine ! (scăzând vocea) Acum spune-mi degrabă dacă Ralița și pruncul sunt bine ? (urcă primele trepte ale scării)

SLUJNICA : (este fericită și emoționată) Har, Domnului, boierule ! Cocoana iaste bine, iară pruncul a început deja să crească, asemenea unui voinic.

STOLNICUL : (îngândurat. Se vede însă că este om vorbăreț) Mulțam Domnului, că este bine. Du-te degrabă, fato, și spune-i Raliței că am sosit și în curând voi veni să o văd...Și să îi spui că până în sară o să sosească și maica Fevronia de la Agaton, căci am trimis sania cu vezeteul ca s-o aducă...

SLUJNICA : Alerg să îi spui, boierule, ca să-i fac plăcere cocoanei Ralița, care este tare bună. (intră în casă)

STOLNICUL : (celor două slugi care au adus sania în dreptul scării. Slugii care a mânat caii) Așe Vasile, luați desagele, taică, și puneți-le în tindă. Și după ce băgați sania la leau, și îi dați calului apă și să mănânce, să te duci Vasile la odaia slugilor unde ți se va da demâncare. Așa cum ai făcut în toate dățile...De durmit o să dormi cu slugile căminarului, ca și în alte dăți...

VASILE : Întăles, boierule. (cele două slugi descarcă desagele și le pun în tindă lângă ușă. Stolnicul așteaptă să termine apoi intră în casă.)

SCENA 2.

SECVENȚA 1.

STOLNICUL : (este în odaia care servește drept sufragerie, pe care am descris-o mai sus. Tare) Bine te-am găsit, Raliță, tată ! Pociu să viu ? (Sevastița iese din odaia în care este Raluca)

SLUJNICA : Poftește, boierule, cocoana Raluța este pregătită și te așteaptă. (În momentul acesta din cealaltă cameră ies copiii Căminarului, care îi sar în brațe bunelului).

NICOLAE : Bunelu, bunelu, a venit bunelu !

GEORGE : (cântând) Ce ne-a adus bunelu, ce ne-a adus bunelu ?

STOLNICUL : (îl ia în brațe pe Nicolae și îl sărută) Tii, bată-vă să vă bată norocul de copchii. V-am adus numai bunătăți, perje din cele dulci, turtă dulce, mierte firte, în miere muiete, și căpățâni de zacăr cucuiete. (acum îi ia în brațe pe următorul copil) Hai, vino să te pup, Iorguțele. (îl pupă) Am și pentru tine daruri, pentru toți am daruri. Vine la rând Ilie). Vino, copile dragă, vino... Ți-a adus bunelu o păpușă din Târgul Ieșilor...(îl ia în brațe și îl sărută. Îl lasă jos și îl mângâie pe cap) Te-ai făcut și tu, Ilieșule, mare, taică. Mai ieri erau cum e Mihaița acu (îl sărută) Acu vă aduce bunelu darurile...

RALUCA : (din odaie) Dă-le darurile, tată, că nu mai scapi de ei...Și vină să te văd.

STOLNICUL : Chiar așa și fac, fata me...Dară mai întâi să te văd pe domnia ta, și să îl văd pe odorul nostru, Mihăiță

NICOLAE : (fericit) Avem un frățior, bunelule, și e tare frumos...

STOLNICUL : Mai frumos nice că poate fi...O să ajungă negreșit Făt Frumos. (este un unchiaș vesel, din aceia deschiși la suflet, puși pe glume. Bate în ușa întredeschisă înainte de a intra. Copiii se țin după el)

RALUCA: Bine ai venit, tată, poftește, poftește...

2 SECVENȚA 2. În camera în care a născut Raluca)

RALUCA: (mama șade pe pat, și ține pruncul înfășat în brațe. Este fericită, are chipul gingaș, senin și luminos, plin de bunătate. Se vede că este fericită) Bine ai venit, tată.

STOLNICUL : (ajuns în fața ei. A devenit deodată tăcut, trage aer adânc în piept) Să fie într-un ceas bun, fata tatii...Casa dăruită cu prunci iaste casă binecuvântatei de Domnul...În casa aiasta și-a făcut sălaş Domnul...(se aplecă și o sărută. Îl sărută și Raluca...Raluca îi arată pruncul înfășat pe care îl ține pe brațul drept. Aparatul stăruie pe chipul mamei, care îl privește pe noul născut cu multă dragoste, cu nespusă duioșie. Stolnicul îl privește și el sfios, cu dragoste. Se închină de trei ori, apoi face cu brațul o cruce peste copil...Binecuvântat să fie de Domnul, împreună cu toți ai casei...În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, amin !

RALUCA : Amin ! Domnul să ne aibă în paza Lui ! (mică pauză) Are un chip ca de înger...Sevastiță , adă-i a tatii un scaun să se așaze.

STOLNICUL : (care se reculege) Mulțam Domnului că s-a terminat cu bine, iubită Ralu, că sunteți amândoi sănătoși...Când naște o femeie aista este lucrul cel mai de samă, sa fie amândoi sănătoși, și pruncul și mama ! (Privește prin odaie. Vede aceleași mobile pe care le-a mai văzut. Slujnica aduce un scaun pentru Stolnicul Jurașcu.) De dimineață l-am trimis pe Gheorghe al nost cu sania la Mănăstire la Agaton, ca s-o aducă pe sora ta, pe maica Fevronia, care mult își dorește să stee cu tine, până te întremezi !

RALUCA : Maica Frevronia mi-a spus demult că vrea să vină la botezul copilului...

STOLNICUL: Așe, copila mea...(se uită la copiii de parcă acum i-ar fi văzut). Acum că l-ați văzut pe frățiorul vostru, mergeți la voi în odaie să vă jucați, duglișilor...

RALUCA : Ei așteaptă darurile, pe care le-ai adus, tată.

STOLNICUL : Așa e, că uitai, uita-m-ar moartea...Păi hai cu bunelul să vedem ce bunătăți găsim prin cele desage pline, cu care am venit...

3. SECVENȚA 3 (Stolnicul iese în sufragerie, urmat de copiii. Apoi aduce de tindă două desage, pe care le pune pe canapea) Ia să vedem ce v-a adus vouă moșul...O păpușă pentru Maria, ia uite un zerseu pentru Nicolae, aista este o moară de vânt, aiaste sunt hăinuțe noi pentru Șarban și pentru Iorgu, aice aveți o cutie cu soldați de plumb, pentru băieți...(copiii sar bucuroși în jurul bunicului lor) Iar aici aveți o traistă cu perje din pod, alviță și turtă dulce cumpărată pentru nepoții mei de la târg.

4 SECVENȚĂ 4.: (peisaj de iarnă, în preajma satului Ipotești...Sania în care se află Căminarul întră în satul Ipotești...Acesta privește gânditor când în stânga când în dreapta. Vedem un sătuc, de fapt, cu case cu tindă, mici, cu o odaie sau două odăi, în spatele unor garduri, sau a unor zaplazuri de nuiele... Dacă acoperișurile nu ar învelite de mari căciuli de zăpadă, s-ar vedea că sunt de paie sau de draniță înnegrită de apa ploilor și de vânturi...Sub o colină, în partea dreaptă se vede un rând de bordeie, acoperite la fel, de zăpadă, pe hornurile cărora ies fire de fum vălătucite de vânt...Acum sania a ajuns într-un loc din care putem vedea câteva case agățate pe dealul blând care se vede în față.

CĂMINARUL : Oprește aici, Ioane. (de undeva de departe vine trist dangătul unui clopot)

ION : (trage de hățuri) Trrr...Ho, murgule...(Căminarul, pune legătura de piele în care își ține actele și catastifele jos, apoi coboară greoi din sanie. Îl vedem îndreptându-se către tăpșanul pe care se vede o casă bătrânească...Ajunge în dreptul ei, se oprește și o privește cu un fel de milă. (limbaj interior) Aice, pe locul aistei case, o să-mi înalț conacul boieresc...Aice o s-o aduc pe Raluca, și pe copii. Aice o să cetesc cărți și o să povestim în nopțile de iarnă la gura sobei...În poiana aiasta or să se joace Nicolae, Iorgu, Ilieș și Mihăiță, cel venit acu pe lume, din harul Domnului...Și de o vrea Dumnezeu, aice or să vină pe lume și ceilalți copii pe care ni-i va dărui Domnul. (Căminarul merge afundându-se prin zăpadă. Ajunge în dreptul unei bisericuțe, lângă care se vede un pâlț de salcâmi...Aiasta va fi altarul nostru la care vom veni, toată familia, să ne închinăm...(Privește în jur...apoi privire îi coboară înspre valea domoală, ca să urce apoi pe panta lină a dealului pe care se văd risipite căsuțe, din care ies fire subțiri de fum. (Limbaj interior) „Mulțam Doamne, Tată ceresc, și mulțam Maică Precistă, că am putut să cumpăr moșia Ipoteștilor, și să ajung stăpân de moșie în rândul boierilor ! Un cârd de ciori traversează văzduhul pe deasupra bisericuței...Departe, deasupra zării, în stânga, se ivește dintre nouri, o geană de soare...Căminarul privește cerul, apoi privirea i se oprește pe soarele care se întrevece printre nori, deasupra zării...(Limbaj interior) „A fost o zi frumoasă aiasta zi de 17 ghenarie...A fost ca o preumblare pe la locurile dragi unde am trăit, și la locul unde îmi voi aridica la vară conacul boieresc...Și o ă fiu și eu, Gheorghe Eminovici al dascălului Vasile Iminovici din Călinești, acu, în rândul boierilor” (acum soarele se vede și mai clar prin perdeaua subțire de nori. Căminarul scoate din buzunar ceasul și se uită la el. Putem să mai întârziem, avem destul timp să ajungem la Botșeni. Se întoarce, ocolind acum casa prin spatele ei...privește peretele coșcovit... (limbaj interior) „În aiastă casă s-au născut prunci, și au fost veselie și tristețe...Și s-au trecut oameni, și vieți...Aice a trăit badea Teodor Murguleț, cel de la care am cumpărat și locul și casa. Unde s-au dus toate aiastea acum...?” O ia gânditor agale către sanie...(Limbaj interior) „O să tocmesc ceata de meșteri de la Dumbrăveni, căci sunt meșteri buni, și o să aduc oameni de la Călinești, să rădices conacul boieresc. Pe toate o să le fac și o să le orânduiesc cum trebuie. Va trebui apoi să strâng și mai mult, pentru a le lăsa copiilor o stare bună...Să fie cu toții în rândul boierilor”. A ajuns la sanie. Se urcă greoi în sanie, își pune legătura cu acte și catastifuri pe genunchi, se învelește cu pătura, și se lasă pe spate.

CĂMINARUL : Acu poți să-i lași mai încet, Ioane, căci până la Botșeni dacă facem o jumătate de ceas...Și văz că soarele n-a scăpătat încă...

ION : Așe facem, cucoane Gheorhjieș, precum poronciți domnia voastră. (vizitiul învârte ușor biciul pe deasupra cailor, fără să-i atingă. Se vede pe fața lui liniștită că e om bun, ascultător) Diii, Murgule, că mai avem puțin...(satul Ipotești, cu casele lui mici, cu căciuli de zăpadă mari, răsfirate de o parte și de alta a drumului, a rămas în urmă. Peisajul de iarnă al locurilor se arată a fi de basm...Acum soarele a ieșit din nori, și îmbracă toată întinderea înecată în alb într-o lumină aurie. Căminarul s-a lăsat pe spate, cu ochii închiși. În colțul gurii îi apare un zâmbet care îi luminează nostalgic chipul lui lat, de om robust, puternic... (limbaj interior”)

5 SECVENȚA NR 5

Scena aceasta se aseamănă cu aceea a venirii stolnicului Vasile Iurașcu. Vedem fațada casei Căminarului Gheorghe Eminovici aflată pe Ulița principală, a treia casă de la biserica Uspenia. Aparatul panoramează încet ulița, și casele casre se văd, așa cum arăta strada aceasta la jumătatea secolului al XIX-lea...În sania care oprește în fața porților casei Căminarului o vedem încotoșmănată în cojoc, și îmbrăcată cu rasa de culoare neagră purtată de călugărițe, pe maica Fevronia.

VIZITIUL : (trage de hățuri, oprind caii în fața porții) Trrrrrr, căluților.

SORA FEVRONIA : (cu glas molcom) Coboară și deschide porțile, Vasile...(fără să zică nimic, vizitiul, care este sluga Stolnicului, coboară, intră pe poarta mica, apoi deschide porțile mari, semn că a mai făcut lucrul acesta de mai multe ori. Urcă din nou în sanie, și trage ușor de hățuri).

VIZITIUL : (încet ca pentru el) Numai oleacă, murgilor...(sania oprește în fața scării. Din fudul curții apare același om care l-a întâmpinat pe Stolnic.)

SLUGA : Sărumbăna, maică Fevronia, bine ați venit la noi...Domnul v-a adus. Conița Ralu tomnai a adus al șaptelea copil pe lume...

MAICA FEVRONIA : Domnul să binecuvânteze această casă și pe cei ce locuiesc într-însa ! Bine v-am găsit, Gheorghe...Mai bine ai închide porțile. Dați-le cailor fân, că sunt trudiți de la drum, iară pe Vasile luați-l la cuhnie să îi dați să mănânce, că e de dimineață plecat de la Joldești..

SLUGA : Întocmai vom face, Maică Fevronia...Domnul să vă binecuvânteze, că ați picat numai bine...(în momentul acesta o vedem ieșind din casă, coborând apoi pe scări, pe Sevastița, cea care l-a întâmpinat pe și pe Stolnic)

SEVASTIȚA : (fericită) Bine ai venit, maică Fevronia, (coboară și îi sărută mâna) Cucoana Raluța știe de venirea domniei tale, căci mai înainte a venit și boierul Vasile Jurașcu, tatăl domniei voastre...

MAICA FEVRONIA : (are trăsăturile sobre, dar luminoase) Cum se simte lăuza, fata mea ? (mică pauză) Dară pruncul ?

SEVASTIȚA : (făcând o plecăciune) Și copilul și mama se simt bine, sfinția ta...

MAICA FEVRONIA : Să dăm slavă Domnului, și Precuratei. (își face repede cruce. Ajunsă în tinda casei, Sevastița îi deschide ușa și intră în urma ei...Intrată în sufragerie maica Fevronia vede ușa deschisă la odaia în care îl zărește pe postelnic).

6 SECVENȚA 6. Maica Fevronia a ajuns în sufragerie. Se întoarce cu fața către icoana Maicii Domnului cu Pruncul, face trei cruci, înclinându-se, șoptind o rugăciune...Ne dăm seama de lucrul acesta după felul cum își mișcă buzele.

POSTELNICUL : (care șade pe scaun de vorbă cu Raluca, se întoarce către Maica Fevronia. Îi face semn să vorbească încet, arătând către prunc. Pruncul aflat în brațele mamei doarme cu chipul senin. Îi vedem chipul fraged, luminos)

MAICA FEVRONIA : (intră încet în odaia lăuzei. Își face cruce, aplecându-se până în pământ. Mulțumim, Maica Domnului, și sfinților Ștefan și Vasile, și Sfintei Parascheva pentru darul ce ne-ați făcut. (se apropie de sora ei și o îmbrățișează, lipindu-și obrazul de al ei) Binecuvântată cu prunci de Domnul ești sora mea preaiubită, să-ți fie toți pruncii sănătoși. (se înclină ușor către postelnic) Bine te-am găsit, tată. Mulțămim pentru sania pe care ai trimis-o cu Vasile...

RALUCA : Adu un scaun pentru maica, Sevastițo...(slujnica va aduce un scaun și îl va pune lângă al postelnicului.)

MAICA FEVRONIA : (după ce a văzut și mama și pruncul) Har Domnului, că sunteți sănătoși...Ar fi bine dacă ai avea piept, preaiubită Raliță și pentru aist al șaptelea prunc..

RALUCA : Până acum am, maică preiubită. Iară pruncul a supt bine...

MAICA FEVRONIA : Aiasta este bine...Să te odihnești bine și să te hrănești bine...

RALUCA : Am uitat, taică, să te întreb dacă ți-e foame ? Cum ați plecat de dimineață, trebuie să vă fie la amândoi foame...(o caută din ochi pe slujnică) Sevastițo ! Sevastițo. (slujnica vine din odaia cealălaltă)

SLUJNICA : Poruncește, cocoană Ralița.

RALUCA : Ia vezi că oamenii aiștia vin de pe drum...Du-te tu la cuhnie și pune masa în sofragerie, că vin de la drum...

MAICA FEVRONIA : Dară căminarul unde iaste...?

RALUCA : A avut nește socoteluri de încheiat la catastifele boierului Costachi Balș, și mi-a spus ca până în seară se va întoarce...

MAICA FEVRONIA : A fost Căminarul să anunțe nașterea copilului ?

RALUCA : Cred că mâine când o să mergeți la slujbă o să îl înscrieți în catastiful nașterilor, și tot mâni o să hotărâți ziua botezului, împreună cu părintele...

MAICA FEVRONIA : Iaste bine...Acum s-au mai destupat drumurile, că au fost troienite rău... (în momentul aista îl vedem pe prunc trezindu-se și scâncind)

RALUCA : Ii e foame, de bună seamă lu prăslea și vrea să sugă...(se uită la tatăl ei)

STONICUL : (a înțeles) Eu mă retrag în odaia cealălaltă, poate ațipesc și îi și trag un pui de somn...

MAICA FEVRONIA : Și eu aş voi să mă retrag, ca să te las să te hodinești, preaiubită Raliță.

RALUCA : (o vedem pe Raluca Eminovici dezvelindu-și sânul și dându-i să sugă pruncului. Prăslea sugă cu sete, se vede că îi este foame. Aparatul insistă pe chipul senin și curat al copilului, care sugă cu ochii închiși. După ce s-a săturat îl vedem adormind la loc)

7. SECVENȚĂ 7

Căminarul este în sania care îl aduce acasă. Această Scenă se petrece cu mulți ani în urmă. Căminarul care pare a fi ațipit în sania care îl aduce acasă re trăiește acum scena. : (Suntem în casa de la Dumbrăveni. Limbajul interior al Căminarului redă întocmai întâmplarea care l-a făcut să ceară boieria de la domnul Moldovei Mihail Grigore Sturza...Limbaj interior. Regizorul va reda aceste scena) „Eram în casa de la Dumbrăveni, Administrator al Moșiei...Eram ca și stăpânul moșiei, căci conu Costachi Balș ave toată încrederea în mine, dându-mi mână liberă să le orânduiesc pe toate precum știu eu, după știința me. Și am fost om harnic, ținând-o de dimineața până seara numai într-o alergătură ca o slugă credincioasă și pricepută...Nu se născuse primul copil, Șerban. Era încă în pântecul maicei lui...Iar Ralița se ținea de capul meu, că având stare bună și zestre de la tata socru, să cer musai, contra plată, Boierea de la Domnul Mihail Grigore Sturza...Și am întocmit atunci zăpis către Domnie, și chiar eu l-am dus la Caștelaria Domnească, unde am lăsat și pungile cu galbini...(chipul Căminarului se luminează de fericirea amintirii) Și mare a fost mila lui Dumnezeu, căci curând am primit decret de la Domniă. Văz și acu în fața ochilor Actul întocmit de caștelaria Domnească. Imaginea Actului Domnesc...Zăpisul de boierie glăsuia așa : „Cu mila lui Dumnezeu, Noi Mihail Grigoriu Sturza V v, Domnul Țării Moldovii.

Dumisale Slugerului Gheorghie Eminovici.

Luând în băgare di samă slujbile ce ai săvârșit patrii în osăbite vremi, dar mai ales supt vremelniceasca cărmuire, noi găsim de cuviniță aț face cuvinita răsplătire și dar după prerogativa ce avem iată prin acest al Nostru Domnesc decret îți hărăzim rangul de [...] Căminar dânduț dreptate a te iscăli și a fi obștești cunoscut cu acest rang pentru care poruncim și sfatului ca să te treacă prin acturile cărmuirii cu rang de căminar. (ss) Mihail Gr Sturza, Vv 1841 mai 12 zile>>. (Între timp aparatul de filmat ne-a arătat sania mergând, văzută din față, peisajul în care pare pierdută, picioarele calului care se mișcă ritmic, chipul vizitiului, și foarte mult chipul Căminarului, care când se lumina când se întuneca ușor la amintirile care-i treceau atunci prin minte)

LIMBAJ INTERIOR.” Însă cea mai frumoasă scenă ce am trăit la viața me a fost când am primit aist decret, ce parcă mi-a luat mințile de fericire, apoi întâmplarea de la Domnie, ce mă înveselește de fiecare dată când îmi aduc aminte. (chipul căminarului surâde larg, luminându-se)

SCENA : Îl vedem pe Căminar în cancelaria Domnească, așteptând. Se vede după chip că este emoționat, deși bucuria i se citește pe chip.

SLUJBAȘUL de la caștelaria domnească.: Ei boierule, ce veste poveste, de ai venit la domnie ? Vrei domnia ta a cere dreptate în vreo pricină...?

CĂMINARUL : (Se înclină respectuos) : Ba, luminăția ta...Am venit, cum se face după datină să-i mulțămesc Măriei sale pentru mărinimia sa, și bunătate de a mă cinsti cu rangul de Căminar...(pare un moment încurcat. Scoate din legătura de piele în care își ține actele, Decretul...)

SLUJBAȘUL : Așe iaste, căci domnia mea l-am scris. (se uită pe decret. Apoi i-l întinde) Așteaptă numai oleacă, și o să intri la Măria sa...(mică pauză) Ploconul pentru Măria sa l-ai plătit când ai adus cererea la caștelarie...dar oare nu merit și domnia mea, nice o atenție...?

CĂMINARUL : Cum să nu, boierule...Așe și aveam în gând...(scoate o pungă din buzunar și i-o întinde, plecându-se n fața lui)

SLUJBAȘUL : (înveselit) Apăi să fie într-un ceas bun boieria, și să-ți aducă foloasele cuvenite. (ușa de la Cabinetul Domnului se deschide. În caștelarie intră un slujbaș îmbrăcat după moda epocii) Următorul, cine a cerut primire la Măria sa.

SLUJBAȘUL : Acu poți să intri, să-i mulțămesti lui Vodă .

CĂMINARUL : (se înclină respectuos în fața celor doi slujbași) Mulțămesc, domniilor voastre cinstiți boieri. (intră în cabinetul Domnului Grigore Sturza. Îl vedem pe acesta cu caftan domnesc și cu anterior brodat cu fir de aur, încins cu brâu, după moda epocii...Cu decretul în mână căminarul se apropie de tronul domnesc, și se înclină până la pământ...Domnul Grigore Sturza este așa cum îl vedem în portretul din cărțile de istorie. Acum pare plictisit, sâstisit...Câteva momente privește pe fereastră. Se vede că este muncit de alte gânduri. Acum, și-a întors privirea către căminarul care așteaptă înaintea lui îndoit de spate.

DOMNITORUL : (întristat) Ei, cei, căminare ?

CĂMINARUL : (se înclină de trei ori îndoindu-și spinarea) Să trăiești, Măria ta, am venit să îți mulțămesc pentru boierie.

DOMNITORUL : (îl privește cu amărăciune, dar și plictisit. Apoi îl vedem oftând) Hei, hei, cine știe prin ce crășme te vei tăvăli de acum înainte...

CĂMINARUL : (șade acum drept în fața Domnului. Este bucuros și calm, căci îl vedem zâmbind) Apăi să știe Măria ta, că noi nu suntem din acei boieri...Mulțămim, Măria ta, Domnul să vă aivă în paza Lui, și să vă dea putere și domnie lungă !

DOMNITORUL : (îi face semn plictisit că trebuie să se retragă)

CĂMINARUL : (se înclină ușor, cu același zâmbet enigmatic în colțul gurii) Mulțam, Măria ta, Domnul să binecuvânteze Țara Moldovei, și pe Măria ta, cu domnie lungă...(se retrage mergând un timp înconvoiat, cu spatele, apoi va ieși calm și bucuros, intrând în Canțelaria Domnească)

SLUJBAȘUL : (surâzând) Ei, cum a fost, cinstite căminar...? Te-a blagoslovit Măria sa ?

CĂMINARUL : (se înclină în fața lui) Blagoslovit, boierule...Mulțam mult de cinste. (se mai înclină încă o dată) Apăi rămâneți cu bine, boierule.

SLUJBAȘUL : (zâmbind amar) Mergi cu Dumnezeu, omule. (îl vedem pe Căminar ieșind pe treptele Domniei...Afară e o zi frumoasă și caldă. Căminarul merge pe stradă fericit fără să se grăbească...)

8 SECVENȚA NR 8 : (Căminarul este în sania care îl aduce acasă...A ațipit, capul i-a căzut în piept... Ion, vizitiul, picotește și el...Din când în când învârte biciul pe deasupra calului fără să îl atingă... Soarele a apus, a amurgit ușor, fără ca umbrele serii să se fi lăsat grele...Suntem acum pe dealul de deasupra Botoșanilor...Jos în vale se vede târgul, și luminile lămpilor care s-au aprins în ferești... Sute de fumuri se ridică asemenea unei păduri din hornurile caselor...)

ION : Am ajuns acasă, boierule...Cât am zice Tatăl nostru, deschidem porțile să intrăm în curte..

CĂMINARUL : (deschide ochii încet. Nu este abătut, dar nu este nici vesel...Își continuă netulburat gândurile) Acum am isprăvit și am pus în bună rânduială toate catastifele Moșiei Conului Costachi Balș...Păcat ca au murit așa de vreme, căci bun om a fost pentru mine...(oftează) Cine știe când o să mai văd locurile acelea unde am trăit peste zece ani"...(Sania a intrat pe străzile Târgului Botoșenilor...pe ulițe oamenii se văd rar...Ferestrele caselor se văd luminate de o lumină chioară, palidă. Acoperișurile caselor, casele, pomii sunt mai degrabă umbre...)

ION : Trrr, murgule...(sania oprește chiar în fața porților casei Căminarului. Îl vedem pe Ion coborând din sanie, intrând pe poarta mică, apoi deschizând porțile mari. Se urcă din nou în sanie și intră cu sania pe porțile mari. Trage sania în dreptul scării. Ion se dă jos din sanie și se întoarce să închidă porțile mari) Mulțam Domnul că am ajuns acasă...

CĂMINARUL : (coboară încet, greoi din sanie, urcă pe treptele scării, apoi se întoarce. Îl urmărește pe Ion cum închide porțile, și cum vine către sanie) Știi ce ai de făcut, Ioane.

ION : (abătut) Știu, cucoane Gheorghieș, cum să nu știu...Nu am eu grijă de cai de șapte ani...?

CĂMINARUL : După ce bagi sania la leau și te grijești de cal, să mergi la cuhnie și să mănânci bine, auzitu-m-ai ! (Ion ia calul de dârlogi și se îndreaptă cu sanie către fundul curții. Căminarul îl urmărește un timp, de fapt credem că a rămas mai mult pe gânduri, apoi îl vedem intrând în tindă. Și de aici în casă)

9 SECVENȚA NR 9 Căminarul a intrat în casă, ochii îi cad pe stolnicul Vasile Jurașcu, moțâind în fotoliu..

CĂMINARUL : (se luminează la față) Bine ai venit, tată socrule...

STOLNICUL : (a deschis ochii. Se ridică din fotoliu și vine bucuros să-l întâmpine) Bine ei venit și domnia ta, iubite Căminar...(cei doi se îmbrățișează)...Mulțam că ai trimis veste să venim. A sosit și maica Fevronia, ce au stat până acum cu sora ei...De au grijit de prâslea.

CĂMINARUL : Privește ușa de la odaia în care se află soția lui cu pruncul. Nu se aude nimic, semn că trebuie să doarmă. Se așează greoi, gemând pe canapea)

STOLNICUL : Ralița și pruncul tomnai ce au ațipit. Nu ar fi bine să-i sculăm din somn..

CĂMINARUL : Să-i lăsăm să se hodinească. (gemând) După așa lung drum mi-au înțepenit și oasele...(are vorba înceată potolită. În clipa aceasta din odaia lor îi vedem venind pe trei dintre copiii Căminarului să îl întâmpine. Căminarul le face semn să nu vorbească, îi primește în brațele lui și îi sărută pe rând. Vorbind încet) Ei, și acu, duglișilor, intrați în odaia voastră, să nu faceți gălăgie, căci frățiorul vostru are nevoie de liniște.

STOLNICUL : Așa le-am spus și eu, să se joace în liniște.

CĂMINARUL : (după ce copiii au intrat în odaia lor) A trebuit musai să ajung la moșie la Dumbrăveni, tată socrurile, căci mi-a trimis vorbă noul stăpân al moșiei să pun catastifele și socotelile, ce au rămas de la răposatul boier Costachi Balș, în bună rânduială..

STOLNICUL : Și ai isprăvit treaba, se vede, căci domnia ta ești priceput la socoteli...

CĂMINARUL : Toate erau în bună rânduială, așa cum le-am lăsat, numai că noul Stăpân voia nește lămuriri...Pentru care nu a socotit de cuviință să vie să i le arăt...Pesemne îi e mai dragă vânătoarea decât bunul mers al moșiei...(oftează) Ce o să ajungă de izbeliște.

STOLNICUL : Dară cum așe ?

CĂMINARUL : Mi-a trâmăis vorbă ca în ziua cutare, adică în ziua aceasta, să viu negreșit la Moșie, căci va fi și dânsul acolo...Cum însă nu a binevoit a veni, i-am lăsat lămuririle scrise într-un raport, ce i l-am făcut...(coborând vocea) Cocoana Ralița și copilul cum se simt, tată socrurile ?

STOLNICUL : Sunt bine, iubite Căminar...Sunt bine. Mulțam Domnului pentru așe dar...Acum se hodinesc și mama și pruncul...Maica Fevronia s-a tras și ea în odaia ei, la rugăciune și la hodină...(aparatură fixează pendula, vedem minutarul sărind și auzim sunetele pașilor timpului. Căminarul își scoate ceasul din buzunar, se uită la el, apoi la pendulă)

CĂMINARUL : Să poroncim atunci, tată socrurile, să aducă cele bucate, și beutură, ca să mâncăm și să urăm pentru noul venit pe lume...

STOLNICUL : Așa facem, iubitul meu Căminar...

CĂMINARUL : Mă duc la cuhnie să le spui slujnicelor să pună masa...(se ridică să meargă la cunie)

STOLNICUL : Iar eu o să merg s-o chem din odaia ei pe maica Fevronia...

10. SECVENȚA NR 10. În aceiași odaie, cea care servește de sufragerie...Îl vedem pe Stolnicul Vasile Iurașcu, la un capăt al mesei...pe căminar la capătul dinspre ușa. Pe maica Fevronia și pe Maria pe o latură, iar copiii, Șerban, Nicolae, George și Ilie pe cealaltă latură. Slujnica tocmai a adus platoul cu mâncare...

CĂMINARUL : (se ridică) Să facem cuvenita rugăciune, să aducem mulțămire Domnului.

MAICA FEVRONIA : Precum zici, preaiubite căminar...(se ridică toți, își țin palmele lipite la piept, cu capul plecat ca pentru rugăciune.)

CĂMINARUL : (își face cruce, își fac toți cruce) Bunule Tată Cresc, Creatorul cerului, al pământului și al oamenilor. Îți aducem cu toții mulțămire pentru darul ce ni l-ai adus la casa noastră, pentru sănătate, pentru belșug, pentru ocrotire și pentru toate cele bune. Binecuvântează, Doamne casa noastră, cu pruncii și cu toți ai noștri, și veghează asupra noastră cu marea mila Ta ! Binecuvântată să fie această masă încărcată de bucate, dimpreună cu toți ai casei ! Dimpreună cu toți ai noștri ! Și dă-le copiilor noștri viață îndestulată și norocită.

MAICA FEVRONIA : (cu ochii închiși) Tatăl nostru carele ești în ceruri, Sfințească-se numele Tău, Vie împărăția Ta, făcă-se voia Ta, precum în cer așe și pe pământ, Pâinea noastră ce-a spre o ființă, Dă-ne-o nouă astăzi, Și ne iartă nouă păcatele, Precum și noi iertăm greșiților noștri, Și nu ne duce pre noi în ispită. Și ne izbăvește de cel viclean, căci a ta este Puterea și Slava și Mărirea, acu și pururi și în vecii vecilor. Amin !

STOLNICUL : (făcându-și cruce) Mulțam, Tată ceresc pentru toate ! Și dă-i zile sănătate și zile fericite crăișorului nostru, și fă-l om mare între oameni ! Amin

CĂMINARUL : Poftă bună, oameni buni...

MAICA FEVRONIA : (femeii care servește) Mie îmi pui mâncare de post, Marie !

MARIA : Am înțeles, Măicuță...

CĂMINARUL : Și ca să meargă mai bine friptura, nou, bărbaților, să ne aduci și o ulcea de vin din cea mare, Maria...(Stolnicului, turnând în pahare) Iar noi pentru că suntem bărbați, iubite tată socrule, să cinstim răchia din cea veche, care îți plăcea atât domniei tale !

STOLNICUL : (ridicând paharul) Apăi să fie în cinstea pruncului care au venit pe lume ! Fie ca ursitoarele să-i ursească soartă bună, cum nu s-a mai văzut sub soare !

MAICA FEVRONIA : (se ridică, își face cruce) Domnul să bine cuvânteze...Slăvit să fie Domnul !

CĂMINARUL : (a ciocnit cu postelnicul)..Domnul să le dea la toți o soartă aleasă ! Iară pe noi să ne aibă tot timpul în grija Lui și să ne povățuiască a face numai bine ! !

STOLNICUL : (plescăie de plăcere, clătind țuica prin gură) Apăi e bună rău, trebuie să spui !

MAICA FEVRONIA : (îl hrănește pe Ilie) Hai să te ajut eu, iubite Ilieșule.

CĂMINARUL : (îi privește pe băieți cum mănâncă) Dar știți că îmi plăceți, copchilașilor, cum mâncați...Ci așa vă voi și la carte, când o să vă dau la Gimnaziu la Cernăuți ! (socrului său. Turnând în pahare) Ci haide să mai luăm unul, tată socrule...

STOLNICUL : Om lua și două, iubite Căminar, la cât ai alergat pe ziua aiasta.

CĂMINARUL : Hai Noroc. Domnul să ne ajute de aici înainte cum ne-a ajutat și până acum !

STOLNICUL : Hai noroc! Domnul să ne dea roadă bună la anul aista, dragilor.

11 SECVENȚA NR 11 (familia Eminovici, cu stolnicul Vasile Iurașcu și Maica Fevronia sunt la masă)

CĂMINARUL : Și acum, iubite tată socrule, să cinstim și un pahar de vin din viile noastre... (toarnă în pahare. Îi întinde stolnicului paharul).

STOLNICUL : (fericit, se întinde peste masă și ciocnesc) În cinstea lui Mihăiță al nost, care au venit pe lume, Domnul să-l binecuvânteze !

CĂMINARUL : (înveselit de la alcoolul pe care l-a băut cu plăcere. Se vede că este roșu în obraji) Să ajungă om mare și de vază în vremea lui.

MAICA FEVRONIA : Amin ! Așe să fie ! Domnul a dat, Domnul să plinească ! (în momentul acesta din cealaltă odaie se aude țipătul pruncului)

STOLNICUL : (vesel, glumeț) Ia te uită că prâslea ne-a și auzit.

MAICA FEVRONIA : (se ridică de la masă) Merg eu să vedem ce face....

CĂMINARUL : Și apoi să mă chemați și pe mine, Maică Fevronie, căci pe ziua de azi nu l-am văzut.

Stolnicul (degustă vinul) Vinul aista este sigur sângele Domnului...

12 SECVENȚA NR 12 : (în odaia pruncului. O vedem pe Raluca, în cămașă de noapte, aplecându-se și luând pruncul înfășat în brațe) Hai, cu mama, puiul mamei...

MAICA FEVRONIA : (care a intrat) S-a trezit și cere de mâncare voinicul nostru...

RALUCA : (a luat pruncul și îl leagă pe brațe) Cred că a avut colici, căci o dată a tresărit din somn...Și iaste și ud, semn că trebuie să-l schimb. (pune pruncul pe pat, și începe să-l desfeșe (în ușa se sud ciocănituri. Vocea Căminarului : Pot să intru...?)

RALUCA : (preocupată să îl ștergă pe prunc. Aparatul ni-l arată pe prunc, așa cum sunt toți pruncii de parte bărbătească) Vino, iubite Căminar... (În odaie îl vedem intrând pe Căminar...Se apropie cu grijă, privind cu emoție și înduioșare pruncul, care mulțămim acum, dă din mânuțe și din piciorușe)

RALUCA : Te-am auzit, iubite, Căminar când ai venit, și m-am bucurat...Te-aș fi strigat, dară pruncul dormea somn adânc.

CĂMINARUL : (vesel, roșu în obraji) Cum este pruncul și cum te simț, iubită Raliță ?

RALUCA : (care a terminat de înfășat) Suntem bine, iubite căminar...Mulțămim Domnului că am piept să îi dau...(pe ușă intră tiptil și Stolnicul...care va a sista la scenă, privind pruncul și mama fără să spună nimic)

RALUCA : (a luat pruncul înfășat în brațe) Iară acu bărbații sunt rugați să ne lase pe noi femeile, căci micuțul vrea să mănânce...

CĂMINARUL : (mulțumit) Așe o să facem...Mulțămim Domnului că iaste bine. (se întoarce, îl vede pe Stolnic, apoi iese după el)

13 SECVENAȚĂ NR 13 : (suntem din nou în sufragerie)

STOLICUL : Apăi hai se mai închinăm încă un pahar, în cinstea lui Mihaiță al nost, preaiubitul meu ginere..

CĂMINARUL : (se așezat la masă și toarnă în pahare) Iară voi, copchilași, pentru că văd că ați terminat de mâncare, mergeți în odăile voastre la culcare...(lui Nicolae) Nicolae, mergi la odaia slujnicelor, și cheamă pe Sevastița să vă ducă la culcare, și să vă pregătească paturile...

NICOLAE : Așa fac, tată.

CĂMINARUL : Hai noroc, iubite tată socrule...(ciocnesc, beau) Bine ar fi ca anul aista să fie bun pentru culturile noastre..

STOLNICUL : (a băut cu poftă) După zăpada care a căzut, așa se arată a fi anul aista, iubite căminar... Sunt sămne știute de mine, care lucrul acesta mi-l spun...

14 SECVENȚA NR 14 : (vedem Biserica Uspenia, care se află nu departe de casa Căminarului Gheorghe Eminovici...Vedere din față...Vedem bătrâni, femei, urcând scările bisericii și intrând în biserică. Îi vedem în grup pe Căminarul Gheorghe Eminovici, pe stolnicul Vasile Iurașcu, urmați de două slujnice, și de două slugi, bărbați, care vin în urma lor, îndreptându-se către biserică. Gheorghe Eminovici și Stolnicul îi salută pe cei pe care îi cunosc, sau care îi salută, scoțându-și căciulile

UN BĂTRÂN : (îmbrăcat în cojoc, o are la dreapta pe soția lui, se vede că îi cunoaște, își scoate căciula) La mulți ani, preacinstite Postelnic și iubite Căminar...

CĂMINARUL : (același gest) Respectele mele, cucoane Iorgule

STOLNICUL : (mai vesel) Sănătate și mult bine, cucoane Iorgule, dumitale și preacinstitei Elisafta ! (slugile care vin în urma lor se înclină de asemenea)

15 SECEVENȚA NR 15: (în interiorul bisericii, care este plină de credincioși. Ne aflăm în timpul slujbei. În partea dreaptă se văd în picioare bărbații, în partea stângă femeile...Căminarul și Postenicul, în picioare, cu căciulile în mâini, în primele rânduri.

Slugile stau în spate. Căminarul, Postelnicul și toți cei care se află în biserică ascultă cuvintele preotului cu evlavie...

16 SECVENȚA NR 16. S-a terminat slujba...Oamenii părăsesc pe rând sfânta biserică... Postelnicul și Căminarul au rămas la urmă în biserică...

PREOTUL : Am auzit vestea cea bună, preacinstite postelnic și preacinstite Căminar, că Domnul v-a dăruit casa cu prunc...Să fie într-un ceas bun și Domnul să vegheze asupra lui ca să ajungă om mare, cum nu s-a mai văzut în Moldova noastră...

CĂMINARUL : Mulțam Părinte...Așe iaste, am venit ca să-l înscriem în catastiful nașterilor pre preaiubitul nostru fiu, Mihail, care au venit de curând pe lume

POSTENICUL : Și eu zic că va ajunge om mare, de se va pomeni de el în veac,,,

PREOTUL : Așteptați-mă numai oleacă să aduc catastiful din altar...

STOLNICUL : (vesel, dar și emoționat, căci îl vedem cum își frământă căciula în mâini) Întocmai părinte...(preotul se întoarce repede cu pana, cu călimara cu cerneală și catastiful, pe care îl așează pe măsuta care se află în fața altarului, pe care o deschide. Apoi desface călimara și o pune pe măsută dimpreună cu pana)

PREOTUL : Aista iaste primul copil al domniei tale, bunule Căminar, pe care îl botez...(îl privește în față) Al câtelea copil iaste ?

CĂMINARUL : Al șaptelea, părinte, și este de parte bărbătească...

PREOTUL : (își trage scaunul, ia pana în mână pregătindu-se să scrie) Ați stabilit numele copilului, căci astăzi îmi veți spune doar numele copilului, și data când s-au născut. Urmând ca atunci când va fi botezat să trecem și celelalte date...

CĂMINARUL : Am hotărât totul părinte...

PREOTUL : Ziua când au venit pe lume...?

CĂMINARUL : Cincisprezece, luna ghenari...

PREOTUL : (scrie greoi, silabisind) Cinci-spre-ze-ce, luna ghenari....Fiu ?

GHEORGHE EMINOVICI : Fiu.

PREOTUL : Numele Părinților ?

CĂMINARUL: Gheorghe Iminovici, căminar, cu soția sa, Ralu, proprietari.

PREOTUL: (silabisind) Ghe-orghe Imi-novici, cămi-nar, și soția sa Ralu proprietari...

OREOTUL : Numele ce-l va purta pruncul ?

CĂMINARUL : Mihail...(auzim cum accentuează pe l)

PREOTUL : (silabisind... Mi-ha-il...

Stolnicul : Așe, Mihail..

PREOTUL : Locul unde s-au născut pruncul?

GHEORGHE EMINOVICI : În orașul Botoșani.

PREOTUL : În orașul Botoșani. Acu, numele și Prenumele nașului.

STOLNICUL : Vasile Jurașcu, stolnic

PREOTUL : (vorbind in timp ce scria) DI Vasile Jurașcu, stolnic. (se ridică și îi privește cu dragoste)

Acu se cheamă, dragii mei, că ați declarat nașterea copilului...Aș vre să vă întreb pe când ați vre să fie botezul ?

STOLNICUL : Cât mai curând, părinte...Când crezi domnia ta...?

PREOTUL : (gândindu-se) Apăi atunci va fi pe 21 ghenari, când va fi zi de botezuri... (Căminarului) Și naș va fi, cinstite Căminar, domnul Vasile Jurașcu, aici de față...?

CĂMINARUL : (arătând către Stolnic) Nașul va fi, precum a spus chiar domnia sa, iubitul nostru părinte și stolnic, aici de față, care este și bunicul copilului.

STOLNICUL : (fericit) Chiar așe, prea bine.

PREOTUL : Atunci așa rămâne. Vă aștept să veniți cu pruncul să fie botezat, în ziua de 21 ghenari..

STOLNICUL : (înclinându-se) Mulțam, părinte...Domnul să ne binecuvânteze..

PREOTUL : Taxa de înscriere este de... iubite Căminar...(Căminarul scoate chimirul și îi plătește Preotului)

STOLNICUL : Mulțam, sfinția ta...Domnul să ne ajute... Așadar, pe 21 ghenari suntem cu pruncul să-l creștinăm.

PREOTUL : Precum am zis.

CĂMINARUL : (se înclină) Mulțămim, părinte ! Domnul să binecuvânteze.

17 SECVENȚA NR 17 : Peste o săptămână

Îi vedem pe Căminar, pe stolnicul Vasile Iurașcu, pe Maica Fevronia, pe Raluca Eminovici, urmați de doi dintre băieți, Nicolae și George, apoi de alte două slujnice, coborând scările casei... Imaginea curții Casei Căminarului Gheorghe Eminovici. În fundul curții se văd doi argați ducând bălegarul din grajdul cailor. Este o dimineață frumoasă de ianuarie. Soarele a răsărit demult, făcând zăpada să scânteieze. Maica Fevronia își face cruce murmurând : „Slavă ție, Doamne, binecuvântata să fie încreștinarea fiului nostru Mihăiță. Căminarul deschide poarta mică, lăsându-i să treacă pe Stolnic, pe maica Fevronia, pe soția lui, cu pruncul în brațe, pe băieți și pe cele două slujnice, apoi la sfârșit închide poarta în urma lui...Acum sunt cu toții în stradă, pe ulița principală...Aparatul surprinde cerul senin, lumina vie a zilei de ianuarie, chipurile oamenilor, fațadele și acoperișurile Târgului, trăsurile care trec pe stradă, așa cum era în acea vreme Ulița principală...Biserica fiind aproape, familia Eminovici merge la încreștinarea copilului pe jos. Toți, chiar și slujnicele, sunt îmbrăcați în haine noi, cuarte...Maica Fevronia este în veșmintele ei de călugăriță. Raluca este îmbrăcată cu un palton de atlas, după moda vremii, iar pruncul este înfășat într-o plapumă de mătase de culoarea albastrului deschis...Merg agale, fără să se grăbească...Pe drum sunt salutați de alți oameni din Târg și la rândul lor îi salută și ei pe cei cu care se întâlnesc..

UN BĂRBAT : Ziuă bună, cinstite stolnic, si cinstite căminare.

CAMINARUL : (înclinându-se) Aferim, așîșderea.

RALUCA : (se oprește un moment, și dând la o parte colțul plapumei. Ne dă posibilitatea să-i vedem chipul senin și fraged al celui care va fi botezat peste puțin timp).

CĂMINARUL : (salutând) Plecăciunile noastre, boier Poteucă...

OMUL : Ziua bună, cinstite stolnic și cinstite căminar...Unde mergeți cu pruncul ?

STOLNICUL : Ziuă bună, cinstite cucoane...Iaca mergem să-l încreștinăm pe pruncul nost, acum venit pe lume.

OMUL : Să fie într-un ceas bun ! Domnul să-l ia în paza Lui și să aibă mult noroc în viață.

MAICA FEVRONIA : (își face cruce) Amin !

18 SECVENȚA 18. Vedem familia Căminarului Gheorghe Eminovici intrând în biserică...Întâi intră Postelnicul, urmat de căminar, apoi Raluca, urmată de Maica Fevronia și de cei doi băieți, iar în urma lor vin cele două slujnice...În Biserică puțină lume...Câteva femei, îmbrăcate în cojoace, se închină și se roagă pe la icoane...Îl vedem pe preotul în vârstă Ion Stamate, parohul Bisericii Uspenia, urmat de fiul său Dimitrie Stamate. ieșindu-le înainte.

PREOTUL : Bine ați venit, cinstite Stolnic și cinstite Căminar...Iaca tocmai am pregătit cristelnița... iar în biserică s-a făcut focul de dimineață...

CĂMINARUL : Mulțămim mult, părinte Stamate, iaca venim pregătiți

PREOTUL : Botezul pruncului se face după ritul ortodox, binecunoscut.

POSTELNICUL : Nice nu poate fi vorba altfel...Doar suntem creștini ortodocși. (Cei patru, Raluca, ținând pruncul în brațe și Gheorghe Eminovici, în centru, de-a stânga Ralucăi, Părintele său, Stolnicul Vasile Iurașcu, iar de-a dreapta Căminarului, maica Fevronia. Preotul citește din Cartea bisericească, apoi ridicând ochii de pe carte rostește cuvintele care se spun la botez. Din când în când fiul său Dimitrie îl însoțește cântând ca dascălii, cu glasul său frumos. Apoi părintele Ion Stamate cere Ralucăi să pună pruncul pe masa care se vede lângă cristelniță și să-l desfeșe...Acum vedem trupul gol al pruncului. Aparatul nu se grăbește, ne redă mișcarea ochilor, chipul senin al copilului, cum dă din mânuțe și din piciorușe...Preotul îl ia cu mâni sigure, ținându-l cu palmele de cap, punându-i degetele în urechi, și îl închină către altar. În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh se botează pruncul lui Dumnezeu Mihail...Amin ! Se întoarce și cu mișcări sigure ajunge cu pruncul deasupra cristelniței... Apoi îl va scufunda de trei ori în apă, rostind de fiecare dată, Se botează pruncul Mihail în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh. Se botează pruncul Mihail în numele Tatălui al Fiului și al Sfântului duh, amin ! Se botează pruncul Mihail în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului duh, amin ! (este redat în mod realist întregul ritual al Botezului)

PREOTUL : Ținându-l deasupra cristelniței. Te lezezi de satana ? (către cei de față care răspund) Mă lepăd...Te lezezi de satana? (către cei de față) Mă lepăd. Te lezezi de satana? (către cei de față) Mă lepăd..

Acum să-l ștergem cu un prosop, și să-l punem în scutece...(Raluca și maica Fevronia șterg copilul cu un prosop, punându-l apoi în scutecele care se văd deasupra plapumei albastre. Preotul îl va închina de trei ori cu Mir : În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh !” În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh !” În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh !” (Ralucăi Eminovici) Îmbrăcați-l acum...De acum face parte dintre copii Domnului, a intrat în lumea Domnului și a bisericii...(Raluca Eminovici îl înfașă și îl învește cu plapuma curată, de culoarea cerului. În tot timpul copilul a stat cuminte).

PREOTUL : Și acum, cinstite Căminar să-l trecem în Mitrica Bisericească...(Preotul se așează la masă, deschide mitrica, pregătindu-se se scrie. Vedem foaia asemenea unui tabel) Numărul curgătoriu, trii, este al treilea botezat, Data nașterii, Ziua

RALUCA : Cincisprezece

PREOTUL : (scrie silabisind) Cinci-spre-zece. Luna ghenari ?

CĂMINARUL : Ghenari

PREOTUL : (silabisind) Ghe-na-ri. Ziua Botezului. (tot el) Două-zeci și unu ghenari. Secsul. Fiu. Numele carele s-au dat Pruncului la Botez ..

CĂMINARUL : Mihail

PREOTUL (silabisind Mi-hail. (apăsă pe l). Numele și pronumele, Starea sau meseria părinților pruncului...

CĂMINARUL : Domnul Gheorghe Iminovoci, căminar, cu soția sa, Ralu, proprietari

PREOPTUL : (scris greoi, silabisind) Dom-nul Gheorghe Imino-vici, că-minar, și soția sa Ralu, pro-prietari. (citind din Mitrică) Politia sau satul unde s-au născut Pruncul ?

CĂMINARUL : În orașul Botoșani

PREOTUL : (scriind, silabisind) În orașul Bo-to-șani. Numele și pronumele nașului sau al nașii ?

STOLNICUL : Domnul Vasile Jurașcu, Stolnic

PREPOTUL : (la fel, în timp ce scrie silabisește) Dl, Vasi-le Iu-raș-cu. Și acu, urmează rubrica: Iscăliturile, a preotului, a nașului și a părinților.

CĂMINARUL : Scrieți-i domnia ta, părinte

PREOTUL : (ss) Preot, Ioan Iconom

(SS) Valile Jrașcu, am fost naș

(ss) G Iminovici, căminar

(ss) Raluca Iminovici, căminăreasă...

În timp ce Preotul Ioan Stamate scria în Mitrică Maica Fevronia l-a luat pe micului Mihail care era înfășat în plapuma albastră în brațe cântându-i așa :

L-au spălatu-l, pieptănatu-l,

La botez l-au dus pe micul,

La icoane l-a-nchinatu-l, (îl închină către icoane)

Un diac citi tipicul.

Când pe el veni botezul,

Îi trecu auzul, văzul,

Nici că-i pasă lui săracul,

Că nănașa spune crezul

PREOTUL : Taxa bisericii este, cinstite Căminar de...

CĂMINARUL : (scoate portofelul) Așe să fie, din toată inima, părinte Iconom

RALUCA : (ia copilul din brațele Maicii Fevronia. Îi dezvelește colțul plăpumii și-l privește. Copilul este vesel, senin, își mișcă mânuțele și ochii albaștri) Ptiu, să nu te deochi...Că frumos iaști, Doamne ! De ai avea atâta noroc în lume pe cât iaști de frumos (privindu-l chipul îi devine melancolic. O auzim șoptind : „Dragă / Ai să ai o minte-ntreagă, / Căci isteț vei fi cu duhul, / Ca și luna și văzduhul (Îl privește cu o dragoste nespusă, chipul îi el plin de lumină) „ Fie-i dat ca totdeauna / El să simtă adânc într-însul / Dorul după ce-i mai mare / N astă lume trecătoare, / După ce-i desăvârșit, / Și să-și vadă la picioare / Acest dar neprețuit.

PREOTUL : (fiului său și dascălului) Să strângem acum cristelnița, iubite fiu (către Căminar) Iar domniilor voastre vă urăm zile frumoase, pline de sănătate, și să vă bucurați de pruncul cel nou venit pe lume !

STOLNICUL : (vesel) Aferim, părinte Iconom ! Și peste doi ani să mai venim din nou la botez, cu alt prunc.

CĂMINARUL : Mulțămim mult, părinte Iconom Stamate...O să facem dar mare către cinstita biserică la praznic.

PREOTUL : Mergeți cu Domnul, iubiții mei !

(Raluca Eminovici, având pruncul în brațe, înfășat în plapuma albastră, și maica Fevronia se îndreaptă către ieșire, urmate de cei doi bărbați, de băieții lor și de cele două slujnice)

19 SECVENȚA NR 19: (acasă la Căminar, seară. Căminarul dă o petrecere în cinstea botezului fiului său Mihail. Masa este încărcată de bucate. Ca și data trecută Căminarul șade la capătul dinspre ușă al mesei, iar Stolnicul la celălalt capăt. Pendula bate rar minutele, timpul curge încet, răspândind în încăpere o pace caldă. E o atmosferă calmă, de bucurie reținută. Pe o latura a mesei este maica Fevronia cu băieții, Nicolae și Iorgu.

Iar pe cealaltă latură este Raluca Eminovici, ținând în brațe pruncul, legănându-l încet, cântându-i ceva în șoaptă, Ilie și Maria

STOLNICUL : (cu paharul ridicat) Zic, dragii mei, să mulțămim Domnului că am apucat și aist ceas sfânt, când ne-am văzut cu toții la masă, și când l-am botezat pe Mihăiță !

CĂMINARUL : (vesel, umplând paharele cu vin) Să dea Domnul să ne mai întâlnim și la anul așe, iubite tată socrule.

MAICA FEVRONIA : (ajutându-l) Hai Ilieș, mănâncă și bucata aiasta...Și apoi trecem la plăcintă.

ILIE : Mai vreau plăcintă, mamă !

RALUCA : Da, dragule...(îi dă o plăcintă) Dar vezi să nu îți murdărești cămeșuța..

CĂMINARUL: (îi întinde paharul Stolnicului) Domnul să ne dea multă sănătate, prea iubite părinte... Ce n-aș da să fie și părintele meu aice.

STOLNICUL : (închinând) Hai noroc, dragii mei ! Fie ca ursitoarele să-i fi menit lui Mihăiță al nost o soartă bună... Să dea Domnul să ajungă om mare !

CĂMINARUL : (a băut jumătate din pahar) Domnul să ne dea un an cu ploi la timp, ca să se facă recoltele !

STOLNICUL : (degustând vinul) Ai zice că este vin de Cotnar, din hrubele Măriei Sale Ștefan Vodă, așe de bun iaste...(în momentul acesta Mihăiță încep să plângă)

RALUCA : Noi o să ne retragem în odaia noastră, căci Mihăiță vrea să mănânce și el, din câte îmi dau eu seama...

STOLNICUL : Noi, bărbații, rămânem să mai petrecem.

CĂMINARUL : (umple din nou paharele. Se vede după expresia chipului că este bucuros) Va trebui , tată socrule, ca anul aista să fie un an agricol bun, ca să reușesc să îmi plătesc datoriile, ce le-am făcut ca să cumpăr moșia Ipotești...Gândul aista nu-mi dă pace.

MAICA FEVRONIA : (băieților) Nicolae, Iorgule, Ieș, dacă ați terminat de mâncat mergeți în odaia voastră și vă culcați

NICOLAE, APOI GEORGE, APOI ILIEȘ : (se ridică de la masă) Sărumâna maică, sărumâna bunicule, sărumâna tată...Mulțămim că ne-ați luat la botez.

CĂMINARUL : Așe, copii, somn ușor...Să dormiți bine ca să creșteți mari și să învățați carte. (îi întinde paharul stolnicului) Haide să mai închinăm, tată socrule, căci în curând vor veni zilele de alergătură. Va trebui să grijesc de arat și de sămănat, să tocmesc oameni, să fac înscrisuri.

STOLNICUL : Domnul să vă țină în paza Lui, copiii moșului ! (bea) Da, băietul cel mare, Șerban, unde este, iubite căminar ?

CĂMINARUL : A rămas în camera lui să cetească, musai să-și treacă nește examene...Sunt cam nemulțumit de cum merge cu învățătura.

STOLNICUL : (închinând) Fie ca să ajungă oameni învățați, știutori de carte, așa cum ești domnia ta, în dregătorii mari...Căci să fii om de la talpa țării e tare greu, trudești ca neomul în zadar !

CAPITOLUL II

UNIVERSUL GOSPODĂRIEI CĂMINARULUI GHEORGHE EMINOVICI

PRIMUL AN DE VIAȚĂ AL LUI MIHAI EMINESCU !

SCENA 1

SECVENȚA 1 Universul gospodăriei casei Căminarului. Imaginea casei Căminarului Gheorghe Eminovici...La o lună după botezul lui Mihăiță, cum îi spun toți ai casei. Vedem Curtea casei până în fundul grădinii. Sub fânarul din fundul curții se văd o șaretă, și un docar, folosite de căminar în drumurile lui pe la moșii. O slugă scoate gunoiul din grajdul cailor...Aparatul de filmat investighează universul gospodăriei Căminarului. Din fânarul în care trebuie să fie cuibarele găinilor outoare se aud găinile cotcodăcind. În stânga fânarului se vede cocina porcilor, de unde se aude din când în când guițatul câte unui porc...În dreapta se vede grajdul cailor, de unde auzim la intervale mari câte un nechezat, și despărțitura în care se află grajdul celor două vaci cu lapte...De toate îngrijesc argații căminarului...Dincolo de fânar se vede livada cu pomi, care trebuie să fi fost sădită de stolnicul Vasile Iurașcu, pentru că a lui a fost mai înainte casa, pe care i-a dat-o ca zestre Ralucai. În capătul livezii se vede o fântână cu vâlug, de unde argații și slujnicele iau apă pentru gospodărie. În dreapta se vede un loc gol, care trebuie să fie grădina de legume, acum acoperită de zăpadă. Aparatul panoramează acest univers, la urma urmelor țărănesc, al unei Gospodării boierești, mijlocii, așa cum arătau gospodăriilor boierilor de rang mic la mijlocul secolului XIX...Vedem acum că în prelungirea casei lungi a Căminarului se întinde o casă mai scundă, formată din mai multe odăi. Aici este cuhnia și în prelungirea ei se văd ferestrele și ușile odăilor slujnicelor și ale argaților...Iată, vedem o slujnică aducând apă pentru treburile de la bucătărie. Un argat, îl recunoaștem că este Ion, cel pe care Căminarul îl folosește ca vizitiu, tocmai a scos caii din grajd, ca să îi țesale și să îi adape. Acesta ar fi deci Universul Gospodăriei boierești a Căminarului Gheorghe Eminovici.

2. SECVENȚA 2 : Urcăm în tinda casei...casa trebuie să aibă șase odăi, căci se văd șase ferestre, dar numai trei uși, prin care se intră din tindă în casă...În partea dinspre stradă a ceardacului se vede o masă acoperită de o față de masă de culoare albastră. Apoi un dulap...Pătrundem în prima odaie, cea care este folosită asemenea unei sufragerii. Vedem pendula care bate calmă, arar scurgerea timpului, masa, canapeaua, fotoliul, în care se așează Căminarul. Apoi pătrundem, în camera din dreapta, cea în care a născut Raluca Eminovici...Este același pat pe care îl cunoaștem, un scrin de culoare maro, și un dulap...În dreptul patului din tavan atârână două funii, împletite, având mai multe culori, de care atârână copaii în care șade copilul. Raluca șade pe pat, și din când în când împinge cu mâna leagănul în care doarme copilul. Lângă Raluca în stânga pe un scăunel șade penultimul băiețel al soților Eminovici, Ilieș, căruia îi spune povești..

RALUCA : (abia auzim cântecul de leagăn) Nani, nani, nani, nani / Puiul mamei și al cocoanei ! Doamne bun, Tu fă-mi-l mare / Curat la trup ca o floare, / Nani, nani, băiețel / Doamne, ai grijă de el/ Și-nsoțește-l în tot locul,/ Cu mila Ta și norocul. (mai tare) Nani, nani, puiul mamei / Puiul mamei și-al cocoanei / Fă-mi-l, Doamne, măricel / Sănătos și voinicel..."

ILIEȘ : Mamă, te rog să ne spui mai departe povestea cu Zâna lacului. (Raluca privește către băiat.. Rămâne uimită căci o vede lângă Ilieș pe Ruxandra, fetița soților Eminovici care a murit de copilă. Pentru un moment pe chipul căminăresei citim spaima...Apoi o vedem înseninându-se. Pe fața ei este multă bunătate și dragoste.

RUXANDRA : (cald, rugătoare) Da, mamă, te roog, spune-ne povestea pe care nu ai terminat-o (în momentul acesta se trezește copilul. Aparatul ne arată chipul fraged, alb al pruncului. Deodată îi vedem chipul încrunțat, și cum începe să țipe)

RALUCA : (se ridică în picioare și îl ia în brațe) Nu, mamă, nu ! Nu plânge, puiule, nu, că mama este cu tine. Și nu îl lasă mama pe pui să plângă ! (îl leagăna ținându-l în brațe) Nani, nani, puiul mării...Hai cu mama măricel, (copilul țipă, ducându-și mânuțele la ochi. Celor doi copii) Ruxândrița, mamă și Ilieș, dragule, ia duceți-vă voi în odaia voastră a copiilor, că Mihăiță vrea să mănânce...De asta plânge, că trebuie să-i dau sân...Și până nu-i dau să mănânce, nu tace...

RUXANDRA : (se ridică să plece. Numai Raluca o vede și o aude) Da, după aceea venim din nou ca să ne spui povestea mai departe..

RALUCA : Bine, bine, dar acum mergeți la voi în odaie și vă jucați

RUXANDRA : Hai, Ilieș, la noi (Raluca i se pare că Ruxandra îl ia de mână pe frățiorul ei și ies. Faptul acesta o face să se cutremure)

3. SECVENȚA 3. Rămasă singură, Raluca se așează pe pat cu copilul în brațe. Își desface pieptul și îi dă să sugă. Copilul se oprește imediat din plâns. Vedem chipul fraged și senin al pruncului care suge cu sete, înfometat...Raluca îl privește cu o expresie de duioșie, și de dragoste nespusă...

RALUCA : Așa, puiule, drag. Papă, ca să te faci mare...Mare și voinic, să nu se lege nici un necaz de tine. Să ajungi învățat, să ajungi bogat, să ajungi om mare, la casa ta, cinstit și lăudat de toți oamenii...(acum copilul s-a săturat și a adormit la sânul mamei. Raluca îl ține în brațe, la sân. Privește gânditoare undeva înaintea ei...Chipul îi este plin de duioșie și de milă...Apoi o vedem deodată oftând. Ca pentru ea) Cine știe ce vremuri or mai veni...(după un timp) Doamne, ajută-ne să ne plătim datoriile, și păzește-ne în tot ceasul...Doamne odihnește-i și mângâie-i sufletul Ruxândriței noastre, pe acolo pe unde o fi. Pentru o clipă mi s-a părut că o zăresc lângă Ilieș...)

4. SECVENȚA NR 4 Începutul de primăvară al anului 1850...Suntem tot în curtea casei Căminarului...S-a desprimăvărat, pe lângă gardul din fața casei se văd ghiociei înfloriți. Prin fața casei, pe dalele care se văd ordonate drept până dincolo de cuhnie, o vedem pe Raluca plimbându-se cu Mihăiță în brațe...Este în aceiași plapumă albastră, în care l-am văzut la botez...Din când în când Raluca desface colțul plăpumii, ca să îl privească...În fundul curții argații și slujnicele își văd de muncile gospodăriei. O vedem pe o slujnică aducând apă, pe alta ieșind cu rufele pe care le întinde pe culmea aflat dincolo de cuhnie...De poala Ralucai se țin Maria și Ilieș, care acum este un copil de patru anișori

RALUCA : (îi cântă) Nani, nani puișoor, nani nani scump odor. (în momentul acesta îl vedem intrând pe poartă pe Căminar)

RALUCA : (își ridică ochii, se bucură că îl vede) Bine ai venit, iubite Căminar.

CĂMINARUL : (vesel) Că frumos vă șade, iubită Ralu...Ce face voinicul nostru ?

RALUCA : Am văzut frumusețea aista de zi, și am zis să îl scot olecuță la aer. Voinicul nostru face bine...

CĂMINARUL : (privind cerul) Da, e o zi frumoasă, cum n-a mai fost demult...De ar da Domnul ca anul aista să se facă recoltele, să mai câștigăm un ban pentru a plăti datoriile de pe urma moșiei de la Ipotești..

RALUCA : O să ne ajute, căminare, Domnul nu ne va lăsa. Căci Domnul îi ajută pe cei buni.

CĂMINARUL : Am fost la Primărie unde am încheiat nește acte...Iar acum am venit ca să mănânc, și voi pleca rapide, având oareșce treburi pe la moșii...

RALUCA : Mergi cu Domnul, iubite Căminar...(Căminarul se îndreaptă către Casa mică, în care se află cuhnia. Deschide ușa, îi auzim vocea din prag :)

CĂMINARUL : „Voi a fi servit cu masa în odaia din casă, Sevastițo sau Marie, căci trebuie să plec la drum”. (Apoi îl vedem îndreptându-se către grajdul în care se află caii). Ioane, unde iaști Ioane ? (din grajd apare imediat speriat, sluga)

ION : Iacătă-mă, boierului. Aici mi-s, țeșălam caii...

CĂMINARUL : Dă-i grăunțe și înhamă-l pe Murgu la șaretă, căci peste un ceas am drum la moșia

ION : Întocmai, boierule...(intră repede în grajd. Îl vedem apoi pe căminar îndreptându-se către scară, de aici urcând în tindă, și intrând în casă. Ajuns în casă, scoate legătura de piele cu documente, călimara și tocul, se așează apoi pe scaun și se apucă să citească din ele...Din când în când face însemnări cu tocul, îl vedem făcând socoteli, după cum îi șoptesc buzele. În momentul acesta o vedem pe Sevastița venind cu oala cu mâncare...Din dulap scoate farfuriile, apoi îi pune Căminarului în farfurie)

5 SECVENȚA NR 5 :

SEVASTIȚA : Poftă bună, boierule.

CĂMINARUL : (lasă hârtoagele, se ridică în picioare) Mulțam, Sevastițo...(își face cruce, și șoptește încet o rugăciune. Îl vedem buzele mișcându-se. În timpul acesta Slujnica va ieși din cameră. Căminarul mănâncă liniștit, din când în când se apleacă din nou asupra hârțiilor, le cercetează, și mai face câte o însemnare...Acum a terminat de mâncat. Își face cruce, șoptind:) Mulțămescu-ți Ție, Doamne, îți mulțămim Maica Domnului pentru bucate, pentru copii și pentru toate ! (își strânge catastifele și documentele în legătura de piele de culoare maro, pe care o ia sub braț, și iese în tindă. Se oprește un moment pe scări. Îl privește pe Ion care tocmai a tras trăsura la scară...Apoi își întoarce privirea și o urmărește un timp pe Raluca, înconjurată de copii, cum merge către livadă cu Mihaiță în brațe, legănându-l și cântându-i).

ION : Mă iei pe mine, boierule, ca să mâi calul ?

CĂMINARUL : (liniștit, mulțămit. Privirea i se oprește pe acoperișurile caselor din față și din dreapta de peste stradă.) Ba, Ioane. De data aista rămâi acasă, și te grijește de tăiatul lemnelor, de tăiatul pomilor, căci în curând sunt semne că va veni primăvara.

ION : Am înțales, cucoane Gheorghieș...(Ion se îndreaptă către poartă cea mare pe care o deschide larg)

CĂMINARUL : (mulțumit, se urcă în șaretă greoi, ținându-și legătura de piele cu acte sub braț. Pune legătura jos lângă el, apoi ia hățurile în mâini. Se întoarce către soția sa, care tocmai vine către poartă cu Măhăiță în brațe) Apăi rămâi cu bine, iubită Raliță.

RALU : Mergi cu bine, căminare.

CĂMINARUL : (către cal) Dii, murgule, că avem drum lung de făcut azi...(Trăsura iese în stradă. Căminarul o apucă la dreapta...Lasă calul să meargă încet, în timp ce el privește de o parte și de alta casele. Limbaj interior) „Unele case par a avea chip omenesc...Au o expresiune blândă, altele par a fi mai bătrânicoase și mai înțelepte.. Și toate par a avea ochi și suflet cu care se uită blând la lume”... (Căminarul își continuă drumul cu șareta lăsând calul la pas. Acum cotește pe o uliță la dreapta... Aparatul insistă pe chipul Căminarului. Are o expresie blândă și calmă, parcă s-ar gândi undeva și parcă nu se gândește la nimic în același timp. Limbaj interior) „Mulțam Domnului că am cumpărat Moșia de la Ipotești...În vara aiasta voi dărâma casa veche, și voi tomni meșteri ca s-o ridicăm pe cea nouă, care trebuie musai să semene a conac boieresc”. (cu acest mers al Căminarului pe ulițele orașului, avem posibilitatea să cunoaștem târgul Botoșanilor, așa cum îl vedem în fotografiile și în stampe. Cu casele lui mari sau mici, acoperite cu olane sau cu șindrilă, în curțile cărora se văd șoproane mari, cu fânețe pentru cai, ori case mai mici cu două sau trei ferestre, folosite ca bucătării, cuhnii. Ochii Căminarului cercetează indiferenți fațadele caselor, curțile, pătrunzând până dincolo de garduri, unde se zăresc livezile și grădinile caselor. Pe nesimțite chipiul Căminarului se întristează) Dii, murgule, mai rapide ! (își trece gânditor biciul pe deasupra calului fără să-l atingă. Calul iuțește mersul. Acum Căminarul a ieșit din oraș, lăsându-l în urmă. Vedem câmpurile pustii, acoperite ici, acolo de pete de zăpadă. Colinele care se pierd în depărtare, peste care tronează lumina de început de primăvară, îi înfioară sufletul...Îl vedem pe căminar oftând. Limbaj interior) „Aista este gândul meu cel mare. Să fac din copii mei oameni mari, căci se văd a fi dezghețați la minte. Numai de s-or dovedi a fi vrednici la carte, așa cum am fost eu, pe când eram în Școală șa Suceava...”(Căminarul se lasă dus în voia calului. Drumul trece acum pentru un timp printr-o bucată de pădure. Căminarul lasă calul încet, ca să poată să admire copacii, pădurea...Se aude foarte bine cântecul pițigoilor, și al altor păsări...Limbaj interior) „Nu mai este mult și o să dea codru...Să vezi frumuseță atunci...” (șareta a ieșit din mica bucată de pădure.... Căminarul își continuă mersul pe drumul de Țară, lăsându-se în voia calului și a gândurilor. Limbaj interior) „Doamne, cum mai m-am săturat de aiste drumuri și de atâta alergătură”.

6. SECVENȚA NR 6: Imaginea casei căminarului. Suntem în odaia Raluca Eminovici. O vedem aplecată asupra copilului, ștergându-l. Se vede că în cele trei luni câte au trecut de la venirea lui pe lume a mai crescut. Are chipul senin și vesel. Raluca îi face un fel de gimnastică. Mihăiță dă fericit din piciorușe. Pe lângă Raluca se văd copiii cei mici, Iorgu, Ilieș și Maria)

RALUCA : Ia uite, dragii mei, ce mult a creștu frățiorul vostru, Mihăiță. În curând o să alege cu voi prin curte...(Ilieș îl privește cu dragoste și curiozitate)

IORGU : (chicotind, bătând din palme) Ia uite, mama ce frumos dă din picioruș Mihai al nost.

RALUCA : Păi, da, că vrea să se joace. (îl înfășează atentă, fără să se grăbească. Apoi îi ia în brațe, așezându-se pe pat)

ILIE : Și acum ne spui povestea mai departe, ...

RALUCA : (senină, veselă) Cum să nu. Unde am rămas data trecută ?...La fata de împărat care a fost furată de zmei, și dusă în castelul de piatră din munți...(Copii au devenit numai ochi și urechi)

ILIEȘ : Da, când au furat-o zmeii pe fata de împărat...

RALUCA : (are o voce caldă, este o bună povestitoare. În gând: „Povestea aiasta o aude acum și Ruxândrița) Și în castelul cel de piatră era frig și întuneric...(Raluca îl ține pe Mihăiță pe genunchi, legănându-l încet. În momentul acesta vede chipul Ruxandrei lângă cel al Mariei)...Noroc însă cu spiridușii...Spiridușii sunt, dragii mei, niște omuleți mici, mici, cât degetul cel mic de la mâna lui Mihăiță, care trăiesc prin crăpăturile pământului, prin scorburi, pe sub temeliiile caselor...Și spiridușii care trăiau în acel castel de piatră auzind-o și văzând-o pe fata de împărat cum suspină și cum plânge, sărăcana de ea, îngrozită de spaima zeilor, numaidecât au alergat la Împăratul spiridușilor...Iar aista a dat fuga și a anunțat-o pe Cocoana Ciocănitore, care este doctorul pădurilor...Cucoana Ciocănitore degrabă a alergat la Făt Frumos, care își avea castelul în Împărăția poveștilor...(copiii ascultă fermecați , cu ochii mari, povestea spusă de mama lor)

7. SECVENȚA NR 7 . Acum primăvara s-a înstăpânit în drepturile ei. Îl vedem pe Căminar cu șareta mergând pe un drum noroios de țără...De o parte și de alta a drumului se întind câmpurile pustii...În stânga drumului pe un răzor se văd doi țărani care au ieșit cu plugurile la arat...Au tras câteva brazde...Avem în fața ochilor imaginea plugarilor de altă dată...Boii trag calmi plugul, omul stă aplecat peste coarnele plugului...Din când în când i se aude glasul îndemnând boii, hai Surane, hai tată, hai ! Căminarul a oprit șareta și îi privește într-un fel anume, cu milă și cu mult respect, pe cei doi țărani. Primul a ajuns cu plugul la cap, adică la drum..

CĂMINARUL : Bună ziua, bade Vasile...Bunu-i pământul de arat.

ȚĂRANUL : (se oprește în loc, se uită tăcut la Căminar) Bună să-ți fie inima, cucoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : Domnul să ne ajute sa fie anul aista bun de roadă ! (un moment de tăcere) Cum iaste pământul, bade Vasile ?

ȚĂRANUL : L-am cercat, boierule, cum știm noi a-l cerca...Este încă rece...Dară am zis așe, cu Dumitru (arată în spatele lui)...Să terminăm săptămâna aiasta de arat la noi, ca să semănăm grâul săptămâna ailaltă...Ca să putem a ara de săptămâna viitoare la boier...Căci domnia ta pentru aiasta ai venit...

CĂMINARUL : Așa m-am gândit și eu. Tomnai de aiasta am venit, ca să vorbesc cu toți plugarii din sat să terminăm moșia boierului,

CELĂLAT ȚĂRAN : (a ajuns și el la drum) Apoi ziua bună, boierule.

CĂMINARUL : Ziuă bună, bade Dumitre...Da harnici sunt țărani din satul aista, mi-am zis. Ia să stau și să mă sfătuiesc cu ei. E bun pământul de arat, ori nu ?

DUMITRU : Nu iaste, boierule...Noi l-am cercat punându-ne cu curu pe brazdă, dar s-a văzut a fi prea rece...Și acu când tragi brazda, se vede că în adânc pământul nu s-a dezghețat, boierule...

CĂMINARUL: Aha.

Țăranul : Dacă au trecut babele și cum au fost zilele aistea mai călduțe, cucoane, am zis că ar fi bine să ieșim la arat...

CĂMINARUL : Păi dacă săptămâna aiasta or veni zile calde, chiar înseamnă că a venit timpul de arat...Pentru că vă întâlnii, vorbesc cu dumneata bade Vasile și cu dumneata bade Dumitre, că am hotărât ca să ieșiți toți clăcașii, nu săptămâna aiasta, nici ailaltă, ci cea care urmează, de luni, la arat pe pământul boierului...

ȚĂRANUL : (constativ) Tot, domnia ta, cucoane Gheorghieș, ai rămas vechil, la boier.

CĂMINARUL : Tot. Și cum am mai multe moșii de grijit, m-am gândit că iaste bine s-o luăm din timp. Să nu rămână loturile de izbeliște...

DUMITRU : Apoi de, domnia ta ești om învățat. Ai fost om priceput și gospodar

CĂMINARUL : Așa rămâne, deci, înțelegerea între noi. Arați-le săptămâna aiasta și cea viitoare pe ale domniilor voastre, ca să intrăm de săptămână cealaltă cu plugurile la boier. (așteaptă răspunsul lor) Apăi rămâneți cu bine.

ȚĂRANII : (scoțându-și respectuoși căciulile, se înclină) Mergi cu bine, boierule !

8 SECVENȚA 8. Căminarul, în șaretă, își continuă drumul...In unele locuri roțile șaretei se afundă în noroi. Se văd băltoace și petice de zăpada...In dreapta, lângă, un pâlc de pădure, se ivesc deodată acoperișurile de paie și de șindrilă ale unor izbe. Șareta Căminarului intră în sat. Este de fapt mai mult o cotună...Drumul este îngust și noroios...De o parte și de alta a drumului, rare, se văd gardurile de nuiele, sau de uluci putrezite, și porțile joase...Casele sunt scunde, cu tindă de pământ, având o odaie, cele mai multe două odăi, cu ferestre înguste...O femeie vine de la fântână cu o doniță de apă în cap.

FEMEIA : (lasă donița jos, se înclină în fața boierului) Sărumāna, boierule. Bine ai venit în satul nost, cocoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : Bine, v-am găsit, Catrino...Îl găsesc eu pe badea Nicolae și pe Ion Apetrei acasă ?

CATRINA: (își pune vadra în cap) Ii găsești pe amândoi, boierule...

CĂMINARUL : Spune-i bărbatului dumitale, femeie, să vină oleacă să stăm de vorbă la badea Nicolae.

CATRINA : D-apăi cum, boierule...Acuș alerg

CĂMINARUL : (trage de ham) Dii, murgule...(aparatul de filmat ne arată imaginea satului bucovinean, sărac, așa cum arăta el le mijlocul secolului XIX. Format din casa sărăcăcioase, așa cum le-am descris mai sus...În curțile oamenilor se vede câte un coteț, câte un pătul, sau șopru, câte o vacă rumegând. Arar se aude câte o găină cotcodăcind, sau trâmbița pustie a unui cocoș. Din ulița principală șareta trece peste un pod de bârne, scoțând un zgomot hodorogit...În stânga se vede firul unui pârăiaș galben, care curge domol...Șareta a ajuns la locul în care din ulița principală pornesc în stânga și în dreapta alte două ulițe. La una din case Căminarul oprește șareta și se dă jos).

CĂMINARUL : (strigă la poartă) Bade Toadere, bade Toadere. (din curte se aude un glas de femeie.

GLASUL DE FEMEIE : (de dincolo de gardul de uluci) Acu vine, cocone Gheorghieș, acu vine...(din casă apare un țaran, numai în cămeșe și ițari, cu cușma pe cap)

TODER : (deschide poarta) Apoi bine ai venit, boierule, ca să tocim cele învoieli.

CĂMINARUL : Tomnai de aiasta am și venit, bade Toader...

TOADER : D-apoi sunteți bine primiți, și domnia ta și murgul, boierule (se întoarce către ușă) Vasile! !

VASILE : (din casă apare un tânăr cu părul vâlvoi) Da apoi ce e, tătucă, de strigi așa...

TOADER : A venit conul Gheorghieș, vechilul, pe la noi, să tocim socotelile din primăvara aiasta...Grijește tu de murg, și de caretă, trage caretă la fânar, și dă-i murgului fân din cel neînceput..

VASILE : Așa voi a face, tată...(apropiindu-se de cal) Sărumāna boierule, bine ați venit pe la noi. (Ia calul de căpăstru și duce șareta în spatele casei, unde vedem un stog de fân, din care tânărul îi va da calului să mănânce)

CĂMINARUL : Bine v-am găsit, oameni buni. Sufletul îmi este bucuros când vin la așa rumâni de ispravă..

TOADER : Poftește boierule, că te primim cu drag (după ce urcă în tindă, Căminarul este poftit într-una din cele două odăi ale casei. După ce mai întâi intră în odaia cu ogeacul este condus în a doua odaie care este curat aranjată. De o parte și de alta se văd cele două paturi. Acoperite cu cergi. Pe perete se vede o velință. În fereastra mică se văd două vase de lut cu mușcate...La una dintre ferestre se vede o masă din lemn de brad...)

CĂMINARUL : (se vede că se simte bine) Dar este cald la dumneata, bade Toadere...

TOADER : Cercăm și noi a fi oameni gospodari, boierule..

CĂMINARUL : a pus legătura din pile de culoare maro, în care își ține catastifele și actele, pe masă, și o deschide) Apoi eu zic să facem ca și anul trecut, bade Toadere, când ne-am înțeles de minune.

TOADER : Apoi chiar așa facem, cucoane Gheorghieș, căci doar suntem oameni de înțales...

CĂMINARUL : Deci nu-i mai chemăm aice pe megieși ca să-i punem să semneze, îți ei dumneata răspunderea pentru toți.

TOADER.: Ca și în primăvara trecută, cocoane, îmi iau răspunderea pentru toi clăcașii din aistă cotună, și la ziua hotărâtă facem toate lucrurile pe moșia boierului, iar când putem ne arăm și noi pământurile noastre.

CĂMINARUL : Aiasta zic și eu treabă bună. (citind din catastif.) În cotuna aceasta sunt 34 de familii de clăcași, dintre care numai 25 au boi cu plug...Peste două săptămâni, aista vine într-o luni, pe 24 martie, am hotărât să ieșiți cu toții, și în zece zile să gătați moșia boierului de la Ciobăneși...Apoi în săptămâna următoare vă aduc eu sămânța ca să fie semănate toate loturile cu grâu și cu ovăz...După ce terminați la boier, va arați loturile dumnivoastră...După care în avrilie ieșiți iar cu plugurile ca să gătam moșia de la Izbiceni,a pe care vom semăna cucuruz. Dar aista tomnai în mai, ori dupe cum o fi timpul...

TOADER : Întomnai se va face, boierule, precum se hotărăște acum...

CĂMINARUL : Am aice lisata cu toți clăcașii, care trebuie să facă zilele de clacă trebuitoare. Te rog pe domnia ta vorovești cu fiecare țaran, ca să ne înțelegem ca oamenii, urmând a pune dumnila deștul, cum am făcu și anul trecut, ca să-i arăt actul musai boierului...Căminarul scoate călimara de la brâu, toarnă cerneală pe un petic de stofă, apoi îi arată țaranului unde să pună degetul.

TOADER : (a pus degetul) Așa, boierule...Nice nu era nevoie de înscrisurile aiste, ci doar de cinstita înțelegerea, așa cum făceau străbunii noștri. Moșii noștri băteau palma și aista era mai tare decât orice zapis, după care beau adălmașul. Așa cum îl vom face și noi astăzi ! (în momentul acesta o vedem pe nevasta țaranului,îmbrăcată în catrință curată, aducând bucate, punându-le pe masă).

FEMEIA : Vine și vinul acu, cinstite cocoane Gheorghieș. (Peste un moment se întoarce cu o ulcea mare de vin, înflorată și cu două ulcele, mai mici, tot înflorate. Domnul să vă binecuvânteze, boierule și să mai poftiți pe la noi ! (femeia se înclină ușor și se retrage cu spatele) Pe mine vă rog să mă iertați..

TOADER : (Toarnă vin în ulcelele mai mici) Apăi să cinstim cum se cuvine, cucoane Gheorghieș. Că vi s-a dus vestea de ce vechil bun și de ispravă sunteți.

CĂMINARUL : (după ce omul a pus degetul înmuat în cerneală pe zapisul învoielii, și-a strâns catastifele și actele în legătura de piele pe care o pune pe genunchi) Îmi iaste inima împăcată, bade Toadere, căci de mine n-a avut nimeni a se plânge...Numai că boierii cei mari la care am fost în slujbe, unii au fost haini...

TOADER : (ciocnind) Domnul să aibă grijă de noi, coane Gheorghieș. Domnia ta să ai sănătate.

CĂMINARUL : (ciocnește) Domnul să ne dea ploi, și recolte bogate, ca să ne putem plăti de toate cele..

TOADER : Dacă va fi inimă bună și cinste, Domnul ne-o ajuta, cocoane Gheorghieș...

CĂMINARUL : (care s-a apucat să mănânce) Dară la cârnații și la jumările aiste socot că ar merge și o varză din aia murată, bade Toadere.

TOADER : Cum nu, boierule...(se ridică de la masă) Numai să îi spui Ioanei mele, și s-a și gătat. (iese în odaia celălaltă, unde se află vatra cu ogeacu. Se aude vorbind ci soția lui. Apoi îl vedem venind din nou și așezându-se la masă) Iertăciune, coane Gheorghieș, că am uitat că vă plăcea curechi la puțină și zama de curechi...(toarnă din nou vin) Apoi să mai cinstim o dată, boierule...Că anul aista am avut vin bun, cum n-am avut în ailalți ani !

CĂMINARUL : Hai noroc, bade Toadere...Și așa să ne înțelegem întotdeauna. (în momentul acesta intră Ioana, aducând într-o strachină o varză mare, tocmai scoasă din puțină, tăiată și presărată cu tochitură de ardei, iar în altă strachină aduce zama de varză) Am făcut-o cu tochitură de ardei, cum îi place boierului..

TOATER : Mulțam, nevastă...(femeia face același gest, de respect, retrăgându-se cu spatele)

CĂMINARUL : Ei acu merg cârnații și jumările cum nu se poate mai bine.

TOADER : (toarnă în ulcele) Ia și mănâncă, boierule, că ai avea zi grea și drum lung de mers, și până diseară mai iaste..

CĂMINARUL : (Ciocnind) Sănătate să ne dea Domnul, bade Toadere. Bine iaste unde se întâlnește cinstea cu omenia...

TOADER : Să ne vedem sănătoși și la anu, Coane Gheorghieș...(bea cu sete.) Apoi la noi, la rumâni, cinstea și omenia au fost dintotdeauna...Ele au fost temelia istui neam...(cei doi mănâncă și vorbesc în continuare. Se vede că se cunosc demult și se înțeleg bine)

9 SECVENȚA NR 9 Câteva zile mai târziu. Suntem în curtea casei Căminarului. E o zi frumoasă și caldă din luna lui cireșar. Soarele a trecut de cumpăna zilei, începând să coboare către apus. Raluca se află în curtea casei, ținând în brațe, învelit în plapoma albastră, pe ultimul născut, pe Mihăiță. În fundul curții zărim din când în când câte un argat și câte o slujnică trecând încolo și încoace cu treburi. Băieții, Nicolae și Iorgu, se văd jucându-se de-a pitulușul prin fânar și pe la grajd. Nicolae, băiatul mai mare numără, ca fratele lui să se ascundă : „Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, hai după mere coapte, dacă nu ești gata, te iau cu lopata”. Celălalt băiat s-a ascuns în grajd.)

RALUCA : (Merge către fundul curții, către livadă, cu noul născut în brațe. Maria, copilul născut înaintea lui Mihai, se ține de fusta ei, Ilieș se ține și el după ea, dar se uită din când în când cu jind la frații săi care se joacă Pitulușu, căci ar vrea să fie el cu ei) Aveți grijă, Nicolae și Iorgule, să nu vă urcați în fânar să cădeți, sau să vă loviți...

ILIE : Aș vrea să mă joc și eu cu ei, mamă.

RALUCA : Să mai crești un an sau doi, și la vara ailaltă o să te joci și tu cu ei. dragă Ilieș...Acu stai cu noi și ascultă povestea...(acum Raluca și cei doi copii care se țin după ea au ajuns în capătul livezii. Urcat pe o scară îl vedem pe unul din argații din curtea Căminarului tăind crengile pomilor) Cum merge treaba, Vasile ?

ION : D-apăi cum să meargă, cocoană Ralucă...Merge bine. În câteva zile or să crape mugurii și or să înflorească tăți pomii

RALUCA : (privind către răsărit, o ia înapoi) Se vede că au venit zilele calde de primăvară. (se uită pe cer. Pe fundalul siniliu al cerului se vede un cârd de cocori în forma unui V mare, trucând înspre miazănoapte. Se aud acum distinct țipetele cocorilor.) I-auziți copii, se întorc păsările din țările calde... Ia uitați-vă pe cer... (Ilieș și Maria privesc pe cer, cu chipurile lor fragede de copii. Îi vedem chiorându-se și punându-și mâna ștreășină la ochi ca să vadă mai bine) Aiștea sunt cocorii, copii... Dar or să vină în curând și cucul, și pupăza, și sturzul, și pitpalacul și o să le auzim cântând. (Iorgu și Nicolae își văd mai departe de jocul lor. Acum Nicolae este cel care numără, și Iorgu cel care se ascunde. Raluca se plimbă cu cel mic în brațe mergând înspre poartă. Când ajunge în dreptul scării vedem poarta deschizându-se, și pe Șerban, băiatul cel mare al Soților Eminovici, intrând în curte, cu traista de gât. Se vede că a alergat, căci îl vedem îmbujorat și suflând greu)

ȘERBAN : (este un băiat de nouă ani, îmbrăcat cu vestă și hăinuță, nemețești, peste care poartă un cojoc mai lung, și o căciulă brumărie.) Sărumāna, mamă ! iaca am venit de la școală.

RALUCA : Lucrul aiesta îl văd și eu...Numai că aș voi să știu cum ai răspuns astăzi la școală ?

ȘERBAN : Domnul învățător mi-a spus că am răspuns eminentemente...Dar Nicolae și Iorgu, pe unde-s ?

RALUCA : Iaca nu se mai opresc din joacă pe la cel fânar...Acu că ai venit de la școală, ne vom aduna cu toții la masă...Așa că dopă ce îți lași cărțile în casă, vei merge la cuhnie, tu și frații tăi, ca să vă spălați pe mâini. Îi spuneți Sevestiței că am spus să pregătească masa...(în chiar acest moment poarta cea mică se dă la o parte, și o vedem oprindu-se în poartă pe băneasa Maria Mavrodin, sora cea mare a Ralucăi Eminovici, care tocmai a coborât din trăsura cu care a venit)

MARIA (bucuroasă) Iacă ce îmi văd ochii...Poză mai frumoasă ca aiesta nici că se putea. Iubita mea surioară cu pruncul în brață, înconjurată de copilași...

RALUCA : Poftește Mariă, surioară dragă, nice nu știi ce bucurie îmi faci că te văd...

MARIA : Sunt numai în trecere, Raliță dragă, căci trebuie să ajung la Marghiolița Ruset...Voiam a mă sfătui cu soțul tău, și cumnatul domniei mele, despre lucrările ce trebuie începute la Moșia de la Ipotești...

RALUCA : Iubitul Căminar iaste plecat cu treburi să încheie socotelile cu clăcașii de pe moșiile boierilor, că a luat și anul acesta trii moșii în arendă. Doară o da Domul să ne scăpăm de cele datorii...(Maria Mavrodin se apropie de sora ei pe care o îmbrățișează și o sărută. Raluca Eminovici având brațele ocupate nu o poate decât săruta pe obraz pe sora ei.)

MARIA : Ia să îl vedem noi pe prâslea al nostru cât a crescut ? (îi desface colțul plapumei și îl privește) Ptiu, să nu te deochi, dar frumușă mai ești, voinicule...(se aplecă înspre Maria. Îi va lua pe Ilieș și pe Maria și îi va săruta) Și acum veniți pe rând să vă pupe nănașa, și să mă iertați că nu v-am adus turtă dulce și alviță, din ceea care vă place vouă...

RALUCA : (luând-o înspre scară) Poftește, surioară dragă...Tocmai ne pregăteam să ne așezăm la masă...(strigând către fânar și grajduri) Nicolae, Iorgule, terminați jocul și poftiți la masă, căci a venit Șerban de la școală. (Nicolae și Iorgu se văd un moment apărând, apoi dispar din nou)

MARIA : Cred că de i-ai lăsa toată ziua s-ar zbengui...

ȘERBAN : Mă duc eu să-i aduc, mamă...(Șerban a lăsat traista pe masă în tindă, și se duce să-i aducă pe cei doi frați mai mici)

MARIA : (lui Șerban) Dar mare te-ai mai făcut, iubite Șerbane.

RALUCA : Cresc copiii, surioară dragă...Hai poftește în casă, de ia loc...Eu merg la cuhnie să-i poronesc Sevastiței să ne servească masa...

MARIA : Eu voiesc numai dulceață din ceea de cireșe amare, căci tare bună o faci...Și o cafe, de se poate...Da mai la urmă

RALUCA : Cum să nu se poată, soră dragă. Sigur că se poate...(a făcut câțiva pași înspre cuhnie). Sevastiță, Sevastă. (din casa cea mică, aflată în prelungirea casei mari, apare repede slujnica) Iacă-tă-mă-s, coniață...Masa iaste gata...Cât ai bea o cană cu apă și am și venit...

RALUCA : Mai întâi să-i aduci cocoanei Maria, cheseaua cu dulceață de cireșe, din ceea care-i place dumneaei, căci a venit în vizită. Cheamă-i să se spele pe mâini și pe neastâmpărații aiștia de copii...(tare) Nicolae și Iorgu, nu așteptați să zic a treia oară ! Să veniți să vă spălați pe mâini... Iorgu apare din grajd, iar Nicolae va ieși de asemenea dintr-un cotlon.

IORGU : (știe că nu e de glumit cu mama lor) Venim acu, mamă

ȘERBAN : Și după ce mâncăm, dragă mamă, rogu-te a ne lăsa un ceas pe toloacă..

MARIA : (care a așteptat-o pe scări) Doamneee, ce au crescut și Nicolae și Iorgu !

RALUCA : Poftește surioară, dragă, în casă...O să mâncăm singure. Căminarul abia pe seară dacă va ajunge acasă. (cele două surori intră în casă) Dezbracă-ți cojocul acela înflorat, și ia loc unde poftești...(Sevastița aduce cheseaua cu dulceață și o carafă cu apă rece)

SEVASTIȚA : Am adus din borcanul cu cireșe amare, cum îi place cocoanei Maria...

RALUCA : Ai de grijă, Sevastiță, să se spele toți copchii pe mâini, și să vină la masă. (se așează pe canapea, unde îl așează pe micuțul Mihai. Îi desface plapuma, și îl ia în brațe...Îl saltă apoi în sus) Tita mare... S-a făcut Mihaiță al nost mare. A împlinit deja trei luni, surioară..

MARIA : (fericită) Să vă trăiască... (gustând din dulceață) Așa cum ți-am spus, Raliță, eram în trecere pe aiastă stradă... Și am zis să mă abat pe la tine să te văd...

RALUCA : (îl mângâie pe Mihai) Și bine ai făcut, Mariă...Căci îmi trece și mie timpul greu.

MARIA : Am trecut ca să vedem ce face cumnatul căminar cu moșia de la Ipoteși, pe care mi-ai dat-o mie în arendă, pentru împrumutul de două mii de galbeni...Așa după cum bine știi, eu și nici bărbatul meu, nu ne pricepem deloc a grijii de moșia. Moșiile noastre le-am dat și noi în arendă, la vechili.

RALUCA : (îi sărută mâinile lui Mihai. Jucându-se cu el) În curând o să mă fac mare și o să alerg de-a prinselea cu frații mei prin curte. (sorei ei) Nici o grijă, băneasă dragă, se va ocupa de toate cele la moșia de la Ipotești Căminarul...Tu știi că așa au trebuit să se facă, din cauza datoriei ce am avut-o.

MARIA : (care a terminat de mâncat) Da, Raliță, dragă, dar rămâne cum ne-am înțeleș, ca pentru aiști două mii di galbini cu care l-am împrumutat pe Căminar, noi să primim uzufructul de pe moșia de la Ipotești..

RALUCA : (oftează, se întristează) Așa se va face, surioară dragă. Precum a fost învoiala. (pe ușă încep să intre copiii care se vor așeza la masă, fiecare șa locul lui)

MARIA : (se ridică, și se îndreaptă către ușă) Atunce, eu te las cu bine, și merg să mă întâlnesc cu Marghiolița Ruset.

RALUCA : (se ridică și ea, ca s-o conducă pe sora ei. Lui Șerban care tocmai a intrat) Șerban dragule, rămâi tu să ai grijă de Mihaiță, eu o conduc pe sora mea (iese după ea să o conducă. În timpul acesta o vedem pe Sevastița venind de la cuhnie cu oala cu mâncare).

10. SECVENȚA NR 10 : Suntem în casa curată a lui badea Toader. Este o altă venire în casa omului de încredere al Căminarului. Căminarul și badea Toader au mâncat și acum Căminarul se pregătește de plecare.

CĂMINARUL : (ridicându-se în picioare. Îți ia legătura de piele sub braț) Apăi bade Toader, călătorului îi șade bine cu drumul. Mulțam pentru bucate, și de treabă bună am făcut, iar dumnila te-ai dovedit om de omenie. Până acu ați făcut toate lucrările ce ne-am învoit.

TOADER : Noi îți mulțămim, boierule ! Că așa. Cu buna înțelegere ne hărănim și noi mai bine... Și îi mulțămim Domnului pentru sănătate și belșug. (Țăranul îl conduce. Când ies din casă) Hei, fecioraș, taică, unde ești ?

FECIORUL : (apărând de după casă) Iacată-mă-s, taică.

TOADER : Adă tu șareta boierului, căci am gătat ce am avut de hotărât.

FECIORUL : Iaca acu, taică. (merge, ia calul de căpăstru și aduce șareta, pe care o va scoate în drum)

CĂMINARUL : Deci așa, bade Toader, rămâne cum ne-a fost înțelesu. Mai avem de făcut ultima prașilă... Iar peste două luni vine culesu

TOADER : Așe, cucoane Gheorghiş, lasă să vine, căci așe a lăsat Dumnezeu. Dinspre partea noastră să nu ai nice o grijă. (Căminarul se urcă în șaretă)

CĂMINARUL : Apăi rămâneți cu bine, oameni buni. (trăgând de hățuri. Încet) Dii, murgule !

TOADER : (își scoate căciula și se înclină respectuos) Mergi cu bine, boierule.

11. SECVENȚĂ 11 Într-o altă zi. Căminarul în șaretă, pe un drum de țară. E o vreme frumoasă, de vară. Se aud cântecele ciocârlilor. Undeva departe se aude pitpalacul cântând. Apoi buciul, la o stână. Aparatul de filmat ne arată peisajul Bucovinei, așa cum arată el la mijlocul verii. În dreapta se vede o margine de pădure... În stânga vedem în țăran aplecat deasupra rariței, arându-și pământul cât îl are. Șareta își continuă drumul pe drumeagul de țară, ocolind bălțile. Căminarului i-a căzut capul în piept, semn că a ațipit. Calul își vede însă de drumul pe care l-a bătut de multe ori.

SCENA : Căminarul în șaretă, ținând hățurile. S-a trezit. Limbaj interior. „Și iaca așe, bat drumurile aiste ca vechil din tinereță. Mulțămesc Ție, Doamne, că am căpătat rangu de căminar, și am reușit de am cumpărat moșia Ipoteștilor, și sunt acum boier în rândul lumii...” Acum șareta a apucat-o pe un drum pietruit, străjuit de duzi... Peste puțin timp Căminarul ajunge în fața porților unei Curți boierești. Coboară din șaretă și bate cu biciul în poartă. O slugă deschide imediat porțile mari.

SLUGA : Poștește, cucoane Gheorghieș, poștește. Boierul m-a întrebat dăunezi dacă nu ai venit.

CĂMINARUL : Mulțămesc Domnului că am ajuns... Știi ce ai de făcut, Constadine.

SLUGA : Cunosc, boierule. Să îi dau murgului apă și fân, cât vorovești domnia ta cu boierul cel mare...(ia calul de dârlogi, și se îndreaptă către un șopron. Ne găsim în curtea unei case boierești, din Bucovina, de la jumătatea secolului XIX. Este o casă tipic boierească, lungă, cu scări și cu ceardac înalt și larg, formată din mai multe odăi, după numărul ferestrelor. În prelungirea casei boierești mari, se vede o altă casă, mai scundă Din ceardac se intră în casă prin trei uși, depărtate între ele, așa cum vedem în momentul în care Căminarul urcă scările și ajunge în ceardac. Se oprește și se întoarce să vadă ce a făcut sluga care are grijă de șaretă. Acesta a băgat șareta sub un șopron, și se pregătește să-i dea calului fân. Acum vedem și mai bine curtea casei boierești. Seamănă cu un pătrat, înconjurată pe cele trei laturi de hambare, șoproane și pătule vechi. În centru curții se vede abia schițat un fel de parc, traversat de două cărări în cruce, format din câteva pâlcuri de arbori, și din câțiva pomi fructiferi. În jurul lor se vede că a fost anul trecut o grădină. Pereții casei boierești sunt văruiți, și asta cam din anii trecuți, căci vedem suprafețe cu var scorjot și crăpat. Căminarul se îndreaptă către prima ușa, dinspre poarta conacului boieresc, în care ciocăne de câteva ori...

O VOCE : Intră, cinstite căminar.

CĂMINARUL : (deschide ușa și intră. Pătrunde într-o camera mare, cu două dulapuri, în care se văd cotoarele cărților și vrafuri de catastife. Se mai văd de asemenea două scrinuri. Deasupra scrinurilor se vede un tablou înfățișând în boier în costumația de epocă. Lângă fereastră se vede un birou, de modă veche, care trebuie să fie adus de la Viena. Se mai văd de asemenea două fotolii și un fel de canapea scurtă, toate din pile...Pe unul din fotolii șade un boier mai în vârstă. Lângă el, în picioare, îmbrăcat cu costum nemțesc boierul la care a venit Căminarul. Acesta se înclină cu mult respect în fașa lor.

CĂMINARUL : Sărumbăna, înălțimea ta... Iacă-tă-mă-s la datorie, așa cum am primit poroncă.

BOIERUL CEL TÂNĂR : Ei, lasă cinstite Căminar, nu te mai formaliza, dumneata ești om învățat... Tocmai eram cu iubitul nostru prieten, boierul Scarlat, într-o dispută filosoficească.

CĂMINARUL : (zâmbind) Apoi aiste voroave filosoficești sunt cele mai plăcute... Ele dau ascuțime de minte, și sunt hrana cea bună pentru sufletul omenesc... Aiate dispute filosoficești îl înalță pe om...

BOIERUL CEL TÂNĂR : Boierul Hurmuzachi (gest către celălalt boier) susține că tot învățătura platonicească este deasupra Învățăturii ce au adus mai nou filozoful Kant.

CĂMINARUL: (diplomat, înclinându-se ușor către boierul mai bătrân, ce șade în fotoliu) Înălțimea sa, boierul Costache Huzrmuzachi este om învățat, ce multe cărți a cetit la viața dumisale... Cât despre disputele filosoficești îmi aduc bine aminte serile de la minunatul boier ce au fost Costache Balș, om învățat tare în știința filosoficească... Ce începeau aceste voroave filosoficești după masa de seară și nu se mai terminau nice până dimineată... Și la adevărul cel căutat tot nu se ajungea... Astfel că a două seară o lua de la capăt... Noi, care eram mai neștiutori, stăteam și ascultam cu gurile căscate. Și tare mult ne plăce.

BOIERUL ÎN VÂRSTĂ : (oftează) Hei, hei, dragii mei, minunat și plăcut om a fost la viața lui marele boier Costache Balș... Am petrecut și eu multe nopți cu el în asemenea voroave de duh.

CĂMINARUL : Pentru mine va rămâne ca și un părinte, de la care am avut multe de învățat... Îi port chipul în suflet pe unde merg și pe unde mă duc ca pe o icoană.

BOIERUL CEL TÂNĂR : (bate de trei ori din palme. Pe ușă intră o slujnică îmbrăcată după moda nemțească) Mai adă, Filofteie, încă un rând de cafele, din cele cu caimac, căci venit și cinstitul Căminar, să mai stăm la voroavă.

SLUJNICA : Așe, boierule. Cât ai bate din palme, luminăția ta. (slujnica dispăre în camera cealaltă, trăgând ușa după ea.)

CĂMINARUL : D-apoi ce știe mintea mea ce proastă luminăția ta... Ei știu să o țin într-o alergătură, și să tocmească învoieli cu clăcașii, apoi să îi supraveghez să văz de fac toți claca... Iar cei ce nu o fac să-i trec în catastif, pentru a o face. Și de se țiu de tarabă, și rumânii noștri se țiu, căci țăranul român iaste cinstit și muncitor, și dacă dă Domnul ploaie bună, atunci se fac bucatele că zici că este raiul pe pământ... Eu știu numai să țin socotelurile moșiiilor, pentru a ajuta să se facă roadele.

BOIERUL CEL BĂTRÂN : Anul aista pare să fi început bine... Au fost zăpezi bune în timpul iernii..

CĂMINARUL : (înclinându-se) Așe iaste, luminăția ta. (în momentul acesta slujnica aduce tava cu cafele.) Și așa să deie Domnul. Că au mai fost ani ce au început bine, iar peste vară nu au fost ploii mai deloc... Și n-a fost bine.

BOIERUZL CEL TÂNĂR : Ia loc, domnia ta, Căminare, pe scaunul de la Biuro, de care eu sunt sătul. Iară eu mă așez în acest fotoliu, și om sta de voroavă... (slujnica a pus tava cu cafele pe biuro, îl servește întâi pe Boierul în vârstă, apoi pe cel Tânăr, și lasă ceașca de cafea pe biuro pentru Căminar. Căminarul se va așeza puțin mai târziu ezitând precaut, și din respect. Se vede din felul lui de a se purta că este un om respectuos cu boierii cei mari, la care este slujbaş)

BOIERUL MAI BĂTRÂN : (zâmbind, cu ceașca de cafea în mână, către Boierul cel Tânăr, apoi către Căminar) Tare mult mi-aș dori, dragul meu, ca împreună cu Căminarul, să ne aducem aminte de acele nopți de voroave filosoficești, ce se țineau până dimineată la amicul meu, preaiubitul boier Costache Balș. Ce au fost om bun la viața lui.

CĂMINARUL : Ei îl pomenesc de multe ori în visele mele, de parcă ar fi aievea înaintea mea., așa cum era domnia sa, cu zâmbetul ce-i lumina chipul... Și în ziua aceea musai intru la o biserică și îi aprind lumânare și mă rog pentru domnia sa. Domnul să îl țină în grija și în bunătatea Lui, că tare bun boier a mai fost...

BOIERUL CEL TÂNĂR : Păi eu zic că nu ar strica să mai facem asemenea nopți de voroave filosoficești, mai ales că au venit de la Paris mai mulți fii de boieri învățați.

CĂMINARUL : Bune ar fi luminățiile voastre, numai că eu nu mai sunt tânăr cum eram pe vremea aace, când numai ascultând asemenea discuțiuni filosoficești, și învățam multe lucruri... Acum mă omoară grijile, iar timpul parcă a intrat în sac. (încearcă să râdă, dar se controlează)

BOIERUL CEL BĂTRÂN (oftează) Aista așa iaște... Și eu cred lucrul acesta, că s-au stricat vremurile și viețile oamenilor. Parcă erau mai dulci zilele cele de demult.

CĂMINARUL : Și pentru că mi s-a născut al șaptelea prunc, și mai am multe de împlinit pe ziua de azi, eu cer îngăduință domniilor voastre, să mă ascultați numai oțără. Rugându-vă den toată inimă a mă lăsa să plec la trebile grele ce le am de plinit, înălțimile voastre rămânând să vă petreceți timpul cu cele filosoficești...

BOIERUL CEL TÂNĂR : Mereu te știu numai grăbit și pe drumuri, cinstite Căminar.

CĂMINARTU : Apoi dacă așe a vrut bunul Dumnezeu, măria ta... Deschide legătură cu catastife ce a pus-o pe biuroul vienez. Către boierul cel tânăr) Eu am a-l înștiința pe măria ta, că am semnat toate învoielile cu clăcașii din satele și cotunele ce sunt pe moșia domniei tale. Că pe săptămâna viitoare vor ieși toți clăcașii la ultima prașă pe anul aista și la târșuit, astfel că în primăvara ce va veni nu va rămâne petic de pământ nelucrat și neînsămânțat. Așe cum nu a rămas nici anul aista.

BOIERUL CEL TÂNĂR : (privindu-l cu bunățate în ochi) Îmi garantezi domnia ta lucrul aista ?

CĂPMINARUL : (lezat, ușor înfricoșat) Măria ta știe că nu a fost nice o treabă pe care să nu o duc la plinire ! Așa va fi și anul viitor, cum a fost anul aista și cum a fost în cești ani ! (deschizând catastiful) Am aice, măria ta, toate învoielile făcute, cu toți clăcașii de pe moșie luminăției tale. Cu toate zilele ce voi a le însemna. Îl rog numai pe măria ta să poftescă a le cerceta.

BOIERUL CEL TÂNĂR : (zâmbind misterios) Nice o grijă, iubite Căminar. Te știu om aprig la cinste și la alergătură. Om organizat și cu minte bună ! Și mai ai și un scris caligrafic de grămatic învățat. Am toată încrederea în domnia ta... Și fiindcă te știu având mintea bine organizată ca neamțul, din partea domniei tale sunt liniștit că și anul aista și anul viitor toate vor merge bine pe moșiile mele. Așe cum a u fost în anii trecuți.

CĂMINARUL : (înclinându-se) Mulțam cu adâncă plecaciune, măria ta. Atunce las catastiful aice, ca să îl cerceteze măria ta, iar eu îi cer măriei tale învoire de a pleca la cel trebi, ce nu se mai termină...

BOIERUL CEL BĂTRÂN : (celui tânăr) De altfel, dragul meu, nice eu nu mai stau mult... Mi-ar plăce să punem în toamna aiasta, duo strânsul bucatelor, măcar o vânătoare.

BOIERUL CEL TÂNĂR : Cum vă este voia, dragii mei... Eu nu vă pot ține cu sila... Numai că am rugămintea la domnia ta, cinstite căminar, a-mi aduce și mie ceva de cetit din bibliotichia domniei tale, căi pe ale mele le-am isprăvit.

CĂMINARUL : (se ridică înclinându-se) Nice se putea o cinste mai mare să îmi facă luminăția ta.

BOIERUL CEL TÂNĂR : Păi atunci mergi sănătos, iar catastiful ține-l la domnia ta, căci am deplină încredere !

CĂMINARUL : (ia catastiful, fără să se grăbească. Se înclină și iese respectuos cu spatele) Apăi rămâneți cu bine, luminățiile voastre ! Domnul să vă aibă în paza Lui. (Căminarul a închis ușa în urma lui)

BOIERUL CEL BĂTRÂN : Se vede că iaste slujbași din cei vechi, iar învățătura pe care a deprins-o la boierul Balș l-a făcut să știe a se purta.

BOIERUL CEL TÂNĂR : Da, e un om de caracter... Am deplină încredere în el...

12 SECVENȚA NR 12: Căminarul a ieșit în cerdacul casei Boierești. Coboară scările, privind înspre șopronul sub care se află șareta sa. Vedem calul înhămat la șaretă, cum mănâncă. Sluga care a luat în grija ei calul l-a zărit. I-a calul de căpăstru și se îndreaptă cu el, ocolind parcul înspre poartă. Căminarul se îndreaptă și el, la fel, către poartă, unde se întâlnește cu sluga care-ai aduce trăsura.

SLUGA : Gata, cucoane Gheorghieș, să știi că l-am grijit bine. I-am dat și apă să bea și fân.

CĂMINARUL : (se urcă greoi în caretă. Pare gânditor) Bună treabă ai făcut, Constandine... O să am grijă să te răsplătesc, omule. (Sluga deschide porțile mari)

SLUGA : Mulțam, boierule... Apăi mergi cu bine... Domnul să te aivă în paza Lui, cocoane Gheorghieș ! (închide porțile în urma lui. Căminarul trage ușor de hături) Di, murgule, di ! (calul pornește la început încet. apoi mai repede. Căminarul privește în sus la cer. E un cer senin de vară. Aude deodată cântecul ciocârliilor, și zumzetul albinelor. Al muștelor. Limbaj interior) Doamne, cum mai trece și viața aiasta ! Parcă ieri eram copchil și cântam în strană la biserica din Călinești, unde părintele meu, Vasile Iminovici, Duumnezeu să-l hodinească, era dascăl. Apoi am mers la Școală la Suceava, unde am prins ceva brumă de carte, a ceti, a scrie, oțără de știință aritmeticească, ce mă ajută acum a

socoti învoielile cu clăcași și cu boierii la care slujesc...De le țin pe toate în bună rânduială în catastife, și nime nu poate a mă dovedi...” (oftează). De data aceasta cu voce tare, privind peste câmpuri. Chipul căminarului este abătut, sau mai degrabă melancolic). Fie-Ți, Tată ceresc milă de noi, și ocrotește-ne ca pe copilașii Tăi buni. Ajută-mă să fac oameni di samă din copii mei, ce cu atâta dărnicie mi i-ai dat ! (calul își continuă singur drumul, semn că drumurile acestea au fost bătute de multe ori de căminar...De o parte și de alta a drumului se întinde câmpul, pe care se văd locuri cu grâne, cu porumb, miriște, sau pâlcuri de pădure. În depărare se întrezăresc colinele bucovinene. Aparatul ne redă imagini ale peisajului din zona Bucovinei)

13 SECVENȚA NR 13 : Peste o săptămână. Este o zi caldă de vară. Imaginea curții casei Căminarului de la Botoșani...Îl vedem pe unul dintre argați rânind grajdul vitelor O slujnică iese să aducă apă de la fântâna din capul grădinii...Un alt argat prășește în grădină...Pomii din livadă au roadă bogată. În ramurile pomilor auzim cântecul păsărelelor. Între pomi o vedem într-un leagăn de lemn pe Raluca Eminovici, ținându-l în brațe pe prâslea...Copilul este într-o plapumă subțire, de culoare albă, mai mult dezvelit...Lângă Raluca, deoparte și de alta sunt copii cei mai mici ai Căminarului, Ilieș și fata cea mică, Maria. Aparatul de filmat se oprește pe chipul senin și fraged, cu ochii negri și curați ai lui Mihăiță. Raluca mișcă încet leagănul cu piciorul...(o auzim cântându-i încet) Nani, nani, copilaș, Nani puiul, drăgălași...

MARIA : Mai vreau să ne spui o poveste, mama.

RALUCA : (ducându-și degetul la gura) Șttt...Mihăiță este gata să adoarmă...(își continuă cântecul de leagăn) Nani nani, puiul mamei, puiul mamei și-al cocoanii (Ilieș, acum un copilaș mai răsărit, dă să plece)

RALUCA : (oftând, îl trage de mânecă) Ei, ce mai este, copchilule...? De ce nu stai aice cu noi ?

ILIE : (gata să plângă) Voi a merge să mă joc, dară Nicolae nu vrea să mă bage și pe mine în joc, mamă !

RALUCA : Tu ești prea mic, și îi încurci...Când o să crești mai mare, la anul, o să se joace și cu tine...Hai, stai aici lângă mine, ca să vă spun o poveste...(Ilieș se așează bosumflat lângă Maria. Raluca mișcă leagănul ușor, apăsând cu piciorul în pământ.) Hei, hei și se zice că era o dată, un Împărat mare și vestit...Ce avea o Împărăție întinsă și bogată...iară Împărăteasa fiind nespuse de frumoasă și de bună...

14. SECVENȚA NR 14...Imaginea moșiei boierului la care Căminarul este vechil...În stânga se vede o dungă de codru. În văzduh se aud ciocârliile cântând. Șareta Căminarului este în drum. Căminarul tocmai a coborât din șaretă și se îndreaptă către cei cinci sau șase bărbați și femei care seceră grâul. Pe un alt loc de pe care s-a strâns ovăzul, doi plugari vedem aplecați pe coarnezle plugului... A ajuns în dreptul lor secerătorilor

CĂMINARUL : Bună ziua, bade Ilie... Bună treabă..

ILIE : (se oprește, își întoarce capul și când îl vede pe Căminar își scoate căciula.) Apoi ziua bună boierule...(ceilalți bărbați și femiel fac la fel, se opresc, se întorc către Căminar iar bărbații își scot căciulile) Ziuă bună, boierule

CĂMINARUL : Aista este ultimul lot din moșia boierului ce a mai rămas de secerat...După ce terminați, aș dori să duceți până în sară grâul secerat la treierat...După nămiaz o să vină Gheorghe cu căruța să ia snopii de grâu...Și până în seară să îl treierați.

UN ȚĂRAN : Apăi e soarele sus, cocoane Gheorghieș, avem destul timp să terminăm și să ducem grâul la arie (Căminarul scoate ceasul de buzunar de la vestă și se uită la el)

CĂMINARUL : Precum zici, bade Nicolae. Soarele este încă sus, și aveți destulă vreme să gătați.

ALT ȚĂRAN : Slavă Domnului, boierule..

CĂMINARUL : Mâine și poimâine avem de arat locurile de pe care s-a strâns orzul și ovăzul la Glava, la Cotorani și la Pădurea Nucului...Și am gătat cu recoltatul grâului, al orzului și al ovăzului, pe anul aista...

UN ȚĂRAN : Așe, boierule.

CĂMINARUL : De răspoimâine într-o săptămână sau două gătați seceratul și la dumnivoastră... Iar în tri săptămâni de la sfârșitul săptămânii aiate , începem culesul la porumbiște...

ALT ȚĂRAN : Am înțales, cucoane Ghoerghieș

CĂMINARUL : (se uită la soare, apoi își scoate iar ceasul din buzunarul de la vestă).. Mulțam mult, că sunteți oameni de înțales, bade Ilie !

UN ȚĂRAN : Mulțam și noi mult, boierule, că ne îngădui să secerăm și să aram și la noi !

CĂMINARUL : Dacă e tocmeală și înțelegere bună, facem și lucrările la boier, și le faceți și pe ale dumnivoastră...

ILIE : Domnia ta știi a le orându-i bine, boierule...

CĂMINARUL : Apăi rămâneți cu bine, oameni buni, și gătați totul până în seară...Ca să puteți apoi să terminați la dumnivoastră...

ILIE : Mergi sănătos, cocoane Gheorghieș. (Căminarul se întoarce la șaretă, pentru a-și vedea de treburile lui. Îl vedem filmat din spate cum merge cu pasul apăsător și hotărât ca un om care s-a luptat toată viața cu greutatele)

15 SECVENȚA NR 15 : Peste o săptămână.

CĂMINARUL : (a ajuns la șareta, se urcă) Dii, murgule, dii. Că bun iaste un cal ca aista ascultător la casa omului...(calul merge după mersul lui. Căminarul își clătește ochii privind peisajul în stânga și în dreapta...Aparatul de filmat ne arată frumusețea peisajului bucovinean la sfârșitul verii și începutul toamnei. Limbaj interior).. Fiind slugă la alții, a trebuit să mă grijesc întâi de moșiile altora, iară moșia mea de la Ipotești este lăsată în paragină...Chiar astăzi o să ajung la Ipotești să văd de au intrat clăcașii la secere, căci vremea nu așteaptă...(tare) Dii, murgule, dii...Că ți-oi da grăunțe pe săturate diseară...(calul merge acum mai repede. Căminarul se uită la soare. Este o zi caldă și frumoasă de sfârșit de vară. Ca pentru el, cu voce în șoptă) Am destul timp să trec pe la cotună pe la Ipotești, să văd de au intrat clăcașii la aratu. Dii, murgule...(Căminarul se lasă pe spate, lăsând calul să meargă în voia lui, cum este obișnuit. Chipul căminarului devine melancolic, visător. Va retrăi în momentele următoare, în timp ce este purtat de cal pe drumurile bătute și răzbătute, un moment din copilărie. Vedem imaginea satului Călinești, unde s-a născut și a copilărit Gheorghe Eminovici, luată de undeva de sus. Un sat de case mici, cu tindă, acoperite cu paie sau cu șindrilă, și cu două cămări, cu pătul și cotețe în curte, cu gard de nuiele, ori de uluci, cu un câine legat lângă coteț sau lângă poartă, cu pomi în curte. Vedem acum biserica din satul Călinești...Suntem la slujbă. Părintele ține slujba, lângă el aparatul insistă pe chipul dascălului, sau cântărețului bisericii, care îl acompaniază pe preot cântând din când în când, „aleluia, aleluia, aleluia”. „Doamne miluiește, Doamne, Miluiește, Doamne, miluiește” și Slavă Ție, Tată ceresc, ziditorule...(limbaj interior) „Aista a fost părintele meu, Vasile Iminovici, ce m-a adus pre lume și m-a crescut... Și m-o învățat slova de carte. Lui îi datoresc de am ajuns acu boier cu stare, căci om harnic și gospodar, și cu frica lui Dumnezeu au fost. Lui și părintelui Costache Balș, Domnul să îl ție în Împărăția cerească. Iar eu eram copil și cântam în corul bisericii, aflat în strană...De pe chipul dascălului Vasile Iminovici, aparatul de filmat, prin panoramare, își mută obiectivul pe grupul de copii, aflat în strana bisericii.. Este un cor de copii, îmbrăcați țărănește, în cămeșe de in, și cu țări, cu opinci în picioare, dirijați de învățătorul satului, care prin veșminte nu se deosebește nici el de ceilalți țărani. „Eu eram în primul rând, aflat în mijloc”. Aparatul de filmat se oprește pe chipul copilului, cu fața rotundă, cu pomeții obrazilor ridicați, mai voinic decât ceilalți, care cântă umflându-și pieptul. Căminarul se vede desigur pe el când era copil. Chipul rotund și robust al Căminarului are o expresie dureroasă, de melancolie și duiosie. Îl vedem cum își șterge o lacrimă care-i alunecă pe obraz...Limbaj interior) „Copilul acela care a cântat mulți ani în strana Bisericii din Satul Călinești am fost eu...” Căminarul privește mult timp cu dragoste și cu duiosie fața copilului aflat în rândul întâi al corului care cântă în strană...Apoi aparatul de filmat rămâne pe loc. Vedem trăsura în care se află Căminarul îndepărtându-se...Acum nu o mai vedem pentru că este departe și drumul intră într-o pădure

16. SECVENȚA NR 16 : Casa căminarului, din Botoșani. Sfârșitul verii anulului 1850. Slugile își văd de lucru prin curte... Pe după șopron se văd băieții cei mari jucându-se.

Suntem în sufrageria casei, unde îl vedem pe Căminar stând la masă, aplecat asupra unui catastif...Raluca stă pe canapea, ținându-l pe Mihăiță în brațe. Este acum un prunc dolofan, și pentru că este cald, copilul este îmbrăcat doar cu un costumăș subțire...Copilul se vede că a luat în greutate și că s-a dezvoltat bine. Pe masă zărim tava cu farfurioarele în care s-a aflat dulceața, cheseaua cu zahăr, și ceștile de cafea, semn că cei doi soți stau de vorbă la o cafea...

CĂMINARUL : Aista este adevărul, Raliță, dragă. Greutățile și datoriile se țin de capul nostru ca muștele. Suntem amenințați de cocoana Cristina Macri, văduva lui Neculai Macri, ce au fost supus austriac, iar acu ne amenință cu judecata, căci nu i-am restituit toată datoria ce am făcut-o la boierul Neculai Macri. Noroc cu cumnata băneasă, sora domniei tale și cu soțul ei, ce au binevoit a lua pe șase ani în arendă moșia Ipotești, pe 2100 de galbeni...Deși lucrul aista s-a făcut ca o aranjare numai de noi știută, pentru a împiedica scoaterea la vânzare a moșiei Ipotești.

RALUCA : (privindu-l cu înțelegere, calmă, îngândurată) Bun aranjament a fost aista, căci ne-au scăpat de la rău.

CĂMINARUL : Bun a fost, precum zici, numai că acu iar suntem amenințați cu judecata. Ne-au dat în judecată Iordache Ursoaian, fiul vitreg al lui Iordache Ureche, pentru o datorie înscrisă în prețul de vânzare al Orășenilor. Și acum suntem amenințați cu executare silită, căci Ipoteștii au fost scoși la vânzare. Iacătă aici în „*Foarea Publicațiilor oficiale a Principatului Moldaviei*” (Căminarul îi arată soției sale Foia tipărită.) Pentru a scăpa de executare trebuie prin judecată a amâna termenele stabilite, iar de la altcineva nice știu a ne mai putea împrumuta...

RALUCA : (A privit îngrijorată Foia tipărită, a oftat, apoi s-a liniștit. Acum îi dă copilului un pesmet alungit) Ia puiule. (Căminarului) Domnul e mare, iubite Căminar. Și le-om dovedi și de data aista...

CĂMINARUL : Este musai să plătim datoria, căci nu o mai putem amâna mult nice pe Cristina Macri, nice pe Iordache Ursoaian nu-l putem lăsa. Iara, femeie, amândoi ne amenință cu judecata...

RALUCA : Poate că o cale de a mai aduna bani ar fi să ne mutăm noi la soru-mera, la Băneasa Maria Mavrodin, unde să închiriem două camere, cu chirie plătită. Iar casa aista, unde stăm acu, s-o închiriem spătăresei Smaranda Varlaam, ce am auzit că voiește a sta în chirie. Asta până vom ridica cel conac de la Ipotești, la care domnia ta ai visat mult ! În timpul cât vom sta la soru-mea, la Maria Băneasa, putem închiria, cum spusăi, casa aista în care stăm acum, ca să mai scoatem un ban.

CĂMINARUL : (zâmbet amar) Înțelept ai grăit, pre iubită căminăreasă. Te învoiești, domnia ta, la lucrul aista ? Nu o să-ți fie greu, cu copii, și cu slugile, să stăm cu toți în două odăi...?

RALUCA : Sora mea o să ne ajute și de data aista... mai ales că ea și soțul ei sunt mulțumiți că de pe moșia de la Ipotești primesc uzufructul, fără să treacă măcar pe la moșie...Știi bine că numai domnia ta, Căminare, te-ai zbatut și ai alergat pentru toate lucrările agricole la Ipotești...

CĂMINARUL : Haide să ne gândim și la calea aista (în momentul acesta pe ușă intră Serban, Iorgu și Nicolae, băieții cei mari ai soților Eminovici)

ȘERBAN : Sărumāna, mamă și tată...Am venit a vă ruga să ne învoiți numai două ceasuri să mergem la scaldat pe tolocă...Afară e căldură mare și nu o să răcim dacă ne scaldăm

CĂMINARUL : (scoate ceasul din buzunarul vestei și privește la el). Vă las numai trii ceasuri, copchile...La ora patru, se întoarce și privește și pendula din perete, care-și urmează liniștită mersul, vă înfățișați toți trii ca să vă videm

ȘERBAN : Noi am vrea a-l lua și pe Ilieș, care se ține scaiul de noi.

RALUCA : (Sare ca arsă) În nice un caz nu se poate lucru aista...Ilieș este încă mic...Mergi și spune-i Sevastiței să vină aici. Apoi puteți să plecați, dar fără Ilieș

ȘERBAN : Mulțam, mamă și tată...Așa vom face..

CĂMINARUL : La patru fix să vă înfățișați la mine, căci altfel veți face cunoștință cu dumneaei, cureaua.

ȘERBAN : Nice o grijă, tată. (iese)

CĂMINARUL : Hai să mai degustăm din cea dulceată, iubită căminăreasă...Să ne bucurăm și noi de tihna aistei duminici.

RALUCA : (sorbind din cafea)...Că bine zici, dragul meu...Oricum, eu zic că de avem datorii, le-om găta noi, și că bine este a nu ne lăsa pradă grijilor...

CĂMINARUL : Înțelept grăita-i, Raliță dragă ! (în clipa aceasta se aud bătăi în ușă) Intră.

RALUCA : Trebuie să fie Sevastița.

SEVASTIȚA : Sărumāna, boierule... iacătă, cocoană, am venit.

RALUCA : Porunca este, dragă Sevastiță, sa ai tu grijă oleacă de Maria, și de Ilieș, să-i dai în leagăn. Că după aceea oi veni eu ca să îi iau la culcare. Le-oi spune o poveste..

SEVASTIȚA : (înclinându-se în fața Căminarului) Numaidecât așa voi face, boieri dumneavoastră. (se înclină și iese respectuoasă cu spatele.

CĂMINARUL : Iubitei noastre cumnate, băneasa Maria, îi place să stea la cafele și la taclale. Bine ai face să îi invităm duminica viitoare la noi

RALUCA : Aista nu este lucru rău...Mai degrabă boieresc, moștenit de la părintele nostru...Noi trebuie să-i fim recunoscători bănesei și banului, căci mult ne-au ajutat.

CAMINARUL : (liniștit, satisfăcut, sorbind cu plăcere din cafea) Ce e drept, e drept...Sunt amândoi oameni cu purtare aleasă, hăruiți de Dumnezeu.

(Pentru documentare : Augustin Z N Popo, „ Pe urmele lui Mihai Eminescu,, Editura Sport turism, 1978, pag 27, 28, și George Muntean, „Hiperion. Viața lui Eminescu, 1”, Editura Minerva, 1973, pag 381)

CAPITOLUL III

1. PRIMII ANI DE VIAȚĂ AI LUI MIHAI EMINESCU

SCENA 1.

SECVENȚA NR 1 Suntem la începutul toamnei la Ipotești. Ipoteștii la anul Domnului 1850 sunt o cotună, adică un sătuc, intrând în componența Comunei Cucorăni. Este o așezare mică, având un număr mic de locuitori, pe parcursul timpului intrând în componența comunei Stăncești, sau la Cucorăni, când la Cervicești. A aparținut de plasa Târgului sau de Plasa Bucecea-Miletin.

În timpul copilăriei lui Eminescu pe Lotul, pe moșia lui Gheorghe Eminovici se numărau 60 de locuitori, cu 19 trupuri de casă. Conacul Eminovicilor va fi construit pe culmea Luțoaiei. Vatra satului este așezată pe lunca Sătnei, care o brăzdează de la nord al sud. La răsărit este Dealul Crucii, la apus dealul Cotârğașilor. Pădurea Goilav, mărginește cotuna către nord vest, iar la sud este pădurea Cătămărăștii. Către Cucorăni se află dealul Armanului. De la Ipotești se mai profilează pe dunga cerului dealul Monștei, dincolo de care este Valea Monștei și pârâul. Moșia lui Eminovici este învecinată cu a lui Iorgu Mavrodin

Este luna septembrie, lumina toamnei a început să devină gălbuie. Suntem pe tăpșanul pe care se află casa veche cumpără de Căminar o dată cu moșia de la badea Teodor Murguleț. Casa are curtea largă și este împrejmuită cu gard de ulucă și acoperită cu șindrilă. Se mai văd un grajd, un pățul și două cotețe. Sub pățul se vede șareta Căminarului, cu calul înhămat, și un al cal mai voinic, care mănâncă din fânul care li s-a dat. În spatele casei, mai sus, se văd turlele micuței bisericuțe, pe care căminăreasa o va cumpăra, și care va deveni biserica familiei. În jurul casei se văd cinci meșteri care îi dau ocol. Pe lângă aceștia, aduși ca să-i ajute, mai sunt doi țărani clăcași, de pe moșia boierului.

CĂMINARUL : Iată ce voiesc, meștere Nicolae...Să desfacem casa, pornind de sus de la acoperiș, bârnă cu bârnă, ca să orânduim apoi căpriorii și bârnele, lemnăria sub șopron. Iar materialele bune la vom folosi la ridicarea casei ce o vom construi pe locul aista, mult mai mare.

NICOLAE : Înțeleș, cucoane Gheorghieș ...

Căminarul : Cunoști bine că mie îmi place treaba nemțească, bine făcută.

UN MEȘTER : (care are o bardă în mână) Lasă pe noi, boierule, crezi domnia ta că puține case am aridicat noi ?

CĂMINARUL : Apoi eu oameni pricepuți am tocmit, care să știe a face treabă bună...La prânz va veni și vi se va aduce mâncare și beutură...La fel și la terminarea zilei.

NICOLAE : Într-o săptămână o gătam, și toate materialele vor fi aranjate, precum ai poroncit măriia ta.

CĂMINARUL : Atunce bun lucru să fie...Eu vă las, căci multe griji am astăzi...(Căminarul se îndreaptă către șopron, unde Calul pe care îl folosește la călărie mănâncă din fânul ce i sa dat. Îl va lua de căpăstru și va ieși cu el în drum. Îl vedem pe căminar punând piciorul în scară și urcându-se pe cal.

2 SCENA NR 2 Aparatul de filmat îl va urmări pe căminar mergând călare pe un drumeag. Se abate pentru a ajunge la via care se vede urcând până pe culme. De undeva se aude sunând melancolic al un corn. În capul viei îl așteaptă un țaran.

CĂMINARUL : (țăranul care trebuie să fie pândarul viilor, își scoate căciula, înclinându-se cu respect în fața Căminarului) Sărumană, boierule...

CĂMINARUL : (are la șold un corn de bour) Bună să ne fie ziua de azi, bade Apetrei. Ia spune, se arată a veni furii la vie...?

ȚĂRANUL : Nice unul, cucoane Gheorghieș.

CĂMINARTUL: Spune-mi de au terminat oamenii de cules cucuruzul din vale ?

ȚĂRANUL : (se uita după soare) Până la nămieză îl termină de tot, iar până diseară cu carăle ori să-l aducă să-l pună în pătul.

CĂMINARUL : Să le spui când mergi la ei să se grăbească, să nu îi apuce noaptea cu grămezile de cucuruz pe câmp. ?

ȚĂRANUL : Așa voie face, boierule !

CĂMINARUL : Atunce rămâi cu bine, omule...

ȚĂRANUL : Meri sănătos, boierule.(Căminarul întoarce calul și o ia tăind panta dealului înspre răsărit. Limbaj interior) Trebuie să ajung acum la câmpul lui Stan, să văd de au terminat clăcașii de cules lotul de păpușoi la boierul Velicico...Aparatul de filmat îl urmărește pe Căminar cum se îndepărtează călare.

3. SECVENȚA NR 3 : Căminarul călare... Merge în galop ușor pe dunga unei păduri. Auzim cântecele păsărilor, foșnetul dulce al frunzelor. O căprioară iese din pădure alergând înspre zare. Căminarul o urmărește cu privirea încântat, cum aleargă grațioasă până când se pierde după un pâlț de tufe. Limbaj interior : ,, Doamne, frumoasă a mai făcut Domnul lumea aiasta. Păcat că omul îmbătrânește și este trecător pe aiastă lume cum iaste iarba câmpului ! Apoi îl vedem pe Căminar tăind peste miriște înspre un lan de porumbiște.

4. SECVENȚA NR 4 : A ajuns în dreptul lanului de păpușoi. În porumbi se aud glasuri de oameni vorbind, glumind. Se vede că sunt clăcași la culesul porumbului. Unul dintre oameni îl vede, își scoate căciula din cap, și se înclină.

ȚĂRANUL : Apoi bună ziua, boierule ! Domnul să te blagoslovească.

CĂMINARUL : (privindu-i pe oameni cum culeg pe rânduri) Bună ziua, oameni buni ! (se vede că este vesel) Cum merge culesul la cucuruz ?

MAI MULTE VOCI DIN PORUMBI : Apăi cum nu se poate mai bine, boierule.

CĂMINARUL : Nu îl văd pe badea Gheorghe, ce este omul meu de încredere.

GHEORGHE : (din porumbi) Aici mi-s, cucoane Gheorghieș...

CĂMINARUL : Bună ziua, bade Gheorghe...Apăi să te văd și eu la față, ori domnia ta ești scump la vedere...?

GHEORGHE : (vine prin porumbi către el, ajuns în fața Căminarului, la marginea porumbiștii își scoate cușma și se înclină) Domnul să vă dea sănătate, cucoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : Așișderea la tot omul, bade Gheorghe. Ia spune cum merge culesul păpușoiului ? că domnita ești omul meu de încredere...

GHEORGHE : Culesul merge bine, boierule. Numai că trebuie să vină de la Curtea boierească, Alecu, să îl punem în cară. (se uită la soarele care este încă sus) Că noi trupul acesta îl culegem până la chindie, iar dacă l-am încărcă în cară, am găta treaba cu totul !

CĂMINARUL : Răsufă ușor, îngrijorat. Se uită la soare, apoi scoate ceasul de buzunar de la vestă) Mda, ar mai fi timp. (omul așteaptă supus, cu căciula în mână) Păi în cazul aista așa facem bade. Zorește dumnita pe oameni să dea zor, iar eu alerg la Curtea boierească, să îl trimit pe Alecu, ce se dovedește a nu fi slugă vrednică...Să vină degrabă cu carăle și cu căruțele, să încărcăți cucuruzul.

GHEORGHE : (se înclină respectuos) Cum e voia, luminăției tale, cucoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : Atunce să nu plecați de pe loc până când vin carăle și căruțele să le încărcăți. Chiar de o să se întunece, să nu plecați până când nu încărcăți tot păpușoiul în cară.

GHEORGHE : (se înclină încă o dată) Am înțăles, boierule.

CĂMINARUL : Apăi rămâneți cu bine și dați-i zor, oameni buni. (Căminarul dă pinteni calului, merge un timp de-a lungul porumbiștii, apoi ajuns la drum, o ține întins către curtea boierească.

5. SECVENȚA NR 5 : Căminarul a ajuns înaintea porților Conacului boieresc. Acestea sunt largă deschise...Intră la pas în curtea Conacului...În partea stângă este Conacul boieresc, așa cum erau mai toate conacele boierești la acea vreme, cu tindă înaltă și largă, sprijinită de coloane, și care erau de fapt niște căsoaie lungi și large, cu acoperiș de olane ori de tablă, uneori de șindrilă, și care se prelungeau cu o casă mai scundă, dar tot lungă, care adăpostea cuhnia, și odăile slujnicilor și ale slugilor. În fundal se văd șopruri vechi, și pătule, iar în latura stângă magazii, alte șopruri și fânare,

adăpostind cară, pluguri și alte unelte agricole. Peste tot se văd slugi făcând diferite treburi. Căminarul se îndreaptă călare către magazia și șoprurile de pe latura dreaptă. O slugă își scoate cușma din cap, zice, „Să trăiești mulți ani, boierule”, apoi își vede mai departe de drum. Căminarul a ajuns în dreptul magaziiilor. Îi iese în cale o slugă bătrână, care îl salută, scoțându-și căciula și înclinându-se.

OMUL : Să trăiești întru mulți ani, boierule.

CĂMINARUL : Bade Avrunce, voi a ști unde este Alecu, ce are grija carălor și a boilor. Căci voi a-l trimite degrabă la Câmpul lui Stan, unde clăcașii au strâns păpușoi în grămezi ? Degrabă vreau să pornească , să nu rămână păpușoiul la noapte pe câmp.

OMUL : Să fii, măria ta sănătos, boierule, Alecu a plecat cu trei căruță înainte, și cu două cară ce vin din urmă, ca să încarce acel păpușoi...

CĂMINARUL : Acel câmp de păpușoi e mare, sunt multe fălci ce au fost cules, eu aș mai porunci trimiterea a încă două cară...

OMUL : Se poate, cucoane Gheorghieș, dar după ce se vin carăle de la Câmpul lu Neag... (Căminarul scoate ceasul și se uită la ceas) Și cam în cât timp au să vină.

OMUL : Vin degrabă, măria ta, că sunt plecați demult...

CĂMINARUL : Cum vin carăle de la Câmpul lu Neag, și le descărcați în pătule, îi spui lui Bălan, că am poruncit eu să pornească degrabă la Câmpul lui Stan, cu două cară.

OMUL : (înclinându-se) Am înțales, măria ta. Mort, cop, Balan să pornească la Câmpul lui Stan cu carăle.

CĂMINARUL : (care nu a descălecat) Așe, omule. (întoarce calul) Apăi rămâi cu bine, și musai să se facă ce am poruncit.

OMUL : (înclinându-se, respectuos) Nice o grijă, boierule. Mergi sănătos

6. SECVENȚA NR 6 : Căminarul iese călare pe porțile larg deschise ale Conacului boieresc... Limbaj interior. „Ia mai bine să le ies eu înainte, să fiu sigur că au terminat de cules păpușoiul la Câmpul lu Neag”. Ajuns în drumul. Mare o ia pe drumeagul ce se face la stânga. Dă pinteni calului, care pornește să alerge întins. Limbaj interior. „Dacă Balan iaste aproape, înseamnă că îi ies rapide înainte”. (tare) : „Di, murgule, dii copchile,, Peste puțin timp se întâlnește cu șirul de cinci cară care se întorc încărcate cu păpușoi de la Câmpul lui Neag. Căminarul oprește calul în fața primului car. (Omul care mână boii își scote respectuos căciula și se înclină)

OMUL : Bună să-ți fie inima, cucoane Gheorghieș. (se opresc toate carele, și toți cei care sunt pe lângă boi își scot cușmele și se înclină) Bună ziua, boierule.

CPMINARUL : Bună să-ți fie și dumnitale, și dumnivoastră, la toți inima, precum ziceți. Ci am a ști, bade Balane, dacă ați terminat de cules tot cucuruzul de la câmpul lu Neag. De nu a mai rămas cucuruz necules.

BĂLAN : Pi tot l-am gătat, cucoane Gheorghieș, și l-am și pus în cară. Până în sară îl suim în pătule.

CĂMINARUL : În aista caz bună treabă ați făcut. Numai că eu am la dumnita rugămintea a te grăbi, să descărcați cucuruzul, și cu două, ori chiar cu trei cară, să dați fuga la Câmpul lu Stan, unde clăcașii au terminat de cules cucuruzul și l-au făcut grămezi. L-am trimis pe Alecu să aducă el cucuruzul, însă teamă îmi iaste că nu l-o pute aduce pe tot. Și atunce să îl aduci domnia ta cu carăle. (se lasă un moment de liniște)

OMUL : (se înclină) Precum ai poruncit, boierule, așe facem. (își pune căciula în cap, apoi pornește carul.) Hai, surane, hai, tată ! (după el se pornesc și celelalte cară...Căminarul întoarce calul)

CĂMINARUL : Apăi rămâneți cu bine, oameni buni. (atinge calul cu cravașa, și îi dă ușor pinteni) Hai căluțule, hai murgule. Că nu mai e mult și om isprăvi pe ziua de azi. Calul îl duce în galop peste câmpuri. (Limbaj interior) Și iacă, așa cum îs acu, pe drumuri, toată viața am ținut-o într-o alergătură, slugă fiind la mulți boieri. Iar acu o veni vremea să nu mai slugăresc la alții, și să îmi văd de moșioara mea.

7 SECVENȚA NR 7. Soarele s-a aplecat peste orizontul de obcini și păduri al Bucovinei. Căminarul venind călare peste câmp a ajuns acasă, la Ipotești. În stânga a lăsat un șir de bordeie, și izbele răsfirate ale cotunei Ipotești. Acum a ajuns la casa veche, cumpărată, pe care o dărmă ca să ridice pe locul ei conacul boieresc după dorința și după visul lui. Căminaru intră pe porțile larg deschise

ale gospodăriei sale de acum...În fața pătului vedem un car cum este descărcat de către clăcași, iar al doilea așteaptă la rând. Pe acoperișul casei meșterii au și început să o desfacă... Astfel vedem că i-au scos ferestrele și ușile...

CĂMINARUL : (intrând agale, călare fiind, în curtea casei) Bun lucru, meștere Nicolae ! Văd că nu mai aveți mult și o dați gata...(descalcă de pe cal, ținând calul de căpăstru)

MEȘTERUL NICOLAE: (care se află pe casă)...Bine ai venit, boierule...Eu aș zice că abia săptămâna viitoare o gătam până la temelie, căci vrem să desfacem în așa fel lucrurile ca materiale de construcție să fie în bună stare.

CĂMINARUL : Și de a ține Domnul cu noi, tot pe săptămâna ailaltă să vă apucați de temelia la noua casă...Ce va fi mult mai mare decât aista.

NICOLE : Numai să fie Domnul bun cu noi, boierului...Și de este voia Domnului și sănătate, apăi toate se fac toate cele.

CĂMINARUL : Precum zici, este meștere...(ca pentru el) Ia să vedem noi la aiastă treabă cum stăm. (Se îndreaptă către pătule unde clăcașii descarcă știuleții de porumb și-i pun în pătule) Bun lucru, și domniilor voastre, oameni buni. Cum merge treaba ?

UN ȚĂRAN : Apăi merge bine, cucoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : Aș vre să știu dacă ați cules tot cucuruzu din vale, unde culegeți de azi dimineată, și dacă îl aduceți pe tot în aiastă seară.

ȚĂRANUL : (oamenii pun știuleții de porumbi în două târne mari, care sunt luate pe umeri de doi țărani, aceștia se urcă pe scară și descarcă, ajutat de cel care se află în pătul, târna, pe care o iau apoi goală, pentru a fi umplută din nou) Pe tăt, cucoane Gheorghieș, au mai rămas numai două cară care trebe să fie pe drum.

CĂMINARUL : Apăi în cazul aista stăm bine.

ȚĂRANUL : Iar mâine cu toți clăcași domniei voastre intrăm în porumbiștea din luncă, unde păpșoiul s-a făcut bine anul aista. Or să iasă din lunca Sătnei pe puțin zece cară, boierule.

CĂMINARUL : Pentru aista belșug îi mulțămesc Domnului. (mică pauză. Căminarul se uită la soarele care se află deasupra genei de pădure, gata să apună) Atunce așa rămâie, oameni buni, cum a fost vorba, ca mâine să intrați pe loturile din lunca Sătnei...(merge și pune la șaretă celălalt cal. Vorbind cu animalul, mângâindu-l) Ci stai blând, Murgule, căci drag îmi ești domnia ta. (după ce l-a pus la șareta îl ia de dârlogi și îl scoate în drum. Se întoarce și vorbește întâi cu clăcașii care descarcă păpșoiul din cară, apoi cu meșterii. Către țărani) Să rămâi dumnita, bade Ioane, peste noapte să păzești aice. Să închizi porțile și să dormi aice, în pătul. Iară cu toții ne vedem mâine de dimineată în lunca Sătnei...

ION : Păi așa cum am păzit și până acum, boierule ! Mergi domnia ta împăcat, căci toate or să fie bune. (se întoarce către meșterii, care mai desfac la casa veche) Apăi, să rămâneți cu bine, meștere Nicolae...În seara aiasta mâncați și durmiți la badea Nechifor, căci v-a gătit soața dumisale mâncăruri bune. Iar mâine, să vă gădesc aice lucrând.

NICOLAE : Mergi domnia ta sănătos, cucoane Gheorghieș. Precum zici domnia ta, așa vom face.

CĂMINARUL : Atunce ne vedem cu bine mâine dimineată. (Căminarul se întoarce și o ia către porțile deschise pe care tocmai intră un car încărcat cu știuleți de păpșoi. În urma lui se vede alt car. Către țaranul care mână boii, primului car) Bine că tomnai ai ajuns, bade Ilie...După ce descărcați carăle, mergeți să vă hodiniți, căci mâine intrăm în păpșoiul din lunca Sătnei...O să vă spun Ion ce aveți de făcut.

ȚĂRANUL : (șio-a scos căciula, cu plecăciune). Cu plecăciune, boierule. Cum ai poroncit, domnia ta, așa vom face.

CĂMINARUL : (își face cruce. Încet) Apăi rămâneți cu bine, oameni buni. (se urcă greoi în șaretă. După ce se așează se mai uită un moment înapoi, urmărind oamenii cum lucrează. Discul soarelui tocmai s-a lăsat pe dealul de la apus. Trage aer adânc în piept, ca și cum ar ofta. Apoi se întoarce și trage ușor de hățuri) Dii, Murgule...Că într-o jumătate de ceas trebuie să intrăm în Botșeni, până a nu se lăsa întunericul...(după un timp. Calul îl duce pe Căminar într-un galop ușor) Poate mă așteaptă Căminăreasa cu copiii cu masa...(se lasă pe spate, oftând) Că, Doamne, cât mai trudește omul pe pământul aista. Și toate sunt zădărnice pe pământ, cum zice Biblia, odată ce toți ce au fost s-au trecut pe pământ ca iarba...Și nemic nu a rămas de la ei, decât cioburile și pietrele etăților ce au fost mar o dată.

8 SECVENȚA NR 8 : Căminarul a ajuns la intrarea în târgul Botoșanilor...În târg se aprind lămpile...Conturul caselor pare a se topi în însurarea care s-a lăsat. Acum merge în șaretă pe ulița principală, pe care are casa. Pe uliță se încrucișează cu o trăsură, apoi cu o caretă. Acum a ajuns în fața porților sale. Coboară din șaretă, intră pe poarta mică, apoi deschide singur porțile mari.

CĂMINARUL : (strigă) Ioane ! (revine, urcă în șaretă și intră cu șareta în curte până în fundul curții în dreptul șoprului. (strigă din nou) Ioanee. ! (din grajd apare sluga sa, care este vizitiul trăsurii)

ION : Aici mi-s, boierule.

CĂMINARUL : (coboară greoi, gemând ușor din caretă). Să grijești de cal, să îi dai fân și apă, căci mâine pornim iar la drum...Iar acum să spui de ai plinit ce ți-am poroncit pe ziua de azi.

ION : Toate, boierule, sunt gătate.

CĂMINARUL : Mâine te scoli din de dimineață, că mergem cu toate slugile la cules de păpșoi la moșia de la Ipotești...Voi a termina culesul, înainte, ca să fie cucuruzul la adăpost, iar eu să alerg pe la moșiile boierilor ce le-am luat în arendă...

ION : Așe facem, boierul, precum poroncești...

CĂMINARUL : Sunt mulțămîit de tine, așe să știi...(Ion ia șareta și o bagă sub șopru. În stînga șoprului se vede un par de care este agățat un felinar. Ion merge și aprinde felinarul. Apoi ia calul și îl duce la adăpat)

ION : Hai, Murgule, hai băiatule... (Căminarul o ia către scara, urcă în tinde. În casă se văd lămpile aprinse.

SCENA NR : Căminarul a intrat în casă... O vedem pe Raluca Eminovici cosând la gherghef. Lângă ea, între perne pe canapea se vede stînd în funduleț Mihăiță, ultimul lor copil. Pe masă se vede pusă în farfurii și în castron mîncarea care îl așteaptă pe Căminar.

CĂMINARUL : Bine te-am găsit, iubită căminăreasă. (Răsufle adînc. Începe să își dezbrace haina lungă până deasupra genunchilor.)

RALUCA : (care și-a ridicat ochii și îl privește cu căldură? Bine ai ajuns acasă, dragul meu căminar.

CĂMINARUL : Aaa (oftînd) Așe a vrut Domnul ca să fie viața noastră, de alergătură și de slujire la mai mulți boieri.

RALUCA : Văzînd că întîrzii i-am pus pe copii la masă, apoi i-am trîmis la culcare...Eu am mîncat cu dînșii. Așează-te, domnia ta la masă, că ai fi flămînd după atîta alergătură.

CĂMINARUL : Apăi chiar lucrul aista o să-l fac...(nu se așează însă la masă, ci vine și îl privește pe Mihăița. Se joacă un moment cu mînuța copilului ! Copilul gîngurește fericit.) Aista apare a fi cel mai dulce copil al nost la chip.

RALUCA : (îl privește și ea pe copil. Calmă cu expresia aceea de duiosie și bunătate pe chip) Toți au fost și sunt frumoși, iubite Căminar. Bine ar fi ca Domnul să le dea noroc în viață, să nu se lupte cu datoriile și ci grijile ca noi.

CĂMINARUL : (Și-a făcut mai întai rugăciune în șoaptă. Apo s-a așezat la masă) Aista bine ai grăit. (mîncîncă) Pentru dînșii doară alerg și mă zbat. Să îi vedem ajunși oameni mari în viață.

RALUCA : (privindu-l cum mîncîncă) Dară tare foame ți-a mai fost, iubite Căminar...

CĂMINARUL : (oftînd) Vremea aiasta a culesului păpșoiului și a viilor, pre iubită căminăreasă, iaste cea mai gre pentru mine. Căci trebuie să văd dacă țărani vin la clacă, și păpșoiu trebuie strîns de pe cîmp tot și bogat în hambare. (după un timp. Constatativ) Aice acasă sunt toate bune?

RALUCA : (văzîndu-și de ghergheful ei) Mulțămim Domnului sunt toate bune ! (după un timp) Mâine a trîmis vorbă spătăreasa Smaranda Varlaam că va veni ca să ne tocim pentru închirierea casei.

CĂMINARUL : Bun lucru ar fi aista...Dacă ai pute domnia ta să scoți cât mai mulți bani după chirie.

RALUCA : (luînd copil în brațe) Să vedem cum om căde la învoială...

CĂMINARUL : (a terminat de mîncat) Meșterii ce i-am tocmit de la Dumbrăveni să dărâme casa cea veche s-au și apucat de treabă...De o da Domnul toamnă lungă și frumoasă, ar ave vreme să ridice temelia la casa cea nouă...

RALUCA : (ia o linguriță și o cană de pe masă, cu pâine înmuiată în lapte. Cu multă căldură) Ia să cercăm noi dacă Mihăiță al nost mai vrea a mânca...(îi dă copilului câteva lingurițe cu mâncare) Uite că mai vre...(cântat) Că băietului nostru îi e foame.

CĂMINARUL : (privindu-i liniștit și satisfăcut) A crescut binișor, voinicul nost.

RALUCA : A crescut și se vedește a fi isteț foc...După ochi se vede, după cum mă urmărește cu privirea și după cum îmi răspunde... (se lasă un moment de liniște. Afară se aude glasul unei slugi, apoi cântatul unui cocoș în vecini, și lătratul unui câine în mahala).

CĂMINARUL : (cască de oboseală) Zilele aiste, iubită căminăreasă, va trebui domnia ta să mergi la croitor să le facem haine de școală, lui Șerban și lui Nicolae, căci în toamna aceasta va merge și Nicolae la școală...

RALUCA : De toate o să mă grijesc, iubite Căminare...Iar săptămâna viitoare o să mergem să-i înscriem la Școala...

CĂMINARUL : Că bine zici, tot la școală la Cernăuți îl dăm și pe Nicolae, să meargă și să vină împreună de la școală cu Șerban !

RALUCA : (vorbind cu copilul pe care-l hrănește cu lingurița) Hai, puiule, mai ia numai câteva limgurițe, și apoi mergem să facem nani...

CĂMINARUL : (a mâncat, se ridică în picioare. Se vede că este foarte obosit. Își face cruce, și spune o rugăciune în șoaptă. Îl vedem cum își mișcă buzele. La sfârșit își mai face încă o dată cruce, și rostește puțin mai tare) Mulțămire vă aducem, bună Maică a Domnului și bunule Tată ceresc, pentru hrana cea de toate zilele și pentru sănătate. Doamne ajută ! (Soției lui) Ziceam să mai rămâi să mai notez în cele catastifuri și să fac socotelile trebuitoare, însă iubită Căminăreasă, mi se închid ochii de osteneală și de somn. Și cum mâine trebuie să mă scol în zori, și să pornim cu docarul cu toate slugile la moșie la Ipotești, apăi îmi cer iertare că eu mă duc să pui capul jos. Și te-oi lăsa cu ăst prunc al nostru, cu Mihăiță, care îmi împle inima de bucurie când îl văd.

RALUCA : Mergi, iubite Căminare și te hodinește...Mai rămâi și eu oțără, s-o chem pe Sevastița să strângă masa, apoi o să merg și eu cu pruncul la culcare. (îl vedem pe Căminar intrând pe ușa din stânga, trecând prin odaia Ralucăi, în cealaltă odaie).

9 SECVENȚA NR 9 : Căminarul în odaia folosită ca sufragerie, și care se află la mijlocul lungei case boierești. Îl vedem pe cei doi băiați mai mari ai Căminarului, pe Șerban și pe Nicolae, îmbrăcați de școală în haine nemțești, cu vestă, având pe cap pălării...Raluca îi dichisește, așezându-le pălăriile, trecându-și mâna peste părul lor.

RALUCA : Acu v-ați făcut băieți mari...(se depărtează puțin să îi admire) Ia uite ce bine vă stă. La Școala domnului..... să ai grijă și de frățiorul tău Nicolae, Șerbane, rogu-te. Să nu îl bată alți băieți mai mari.

CĂMINARUL : (apare din odaia din stânga, îmbrăcat și el de sărbătoare, cu o haină lungă nemțească, de culoare maro, cu pălărie. Se vede că este bucuros) Gata sunteți, dragii mei..

RALUCA : (fericită și mândră) Ia privește, Căminare, ce băieți chipeși ți-am făcut.

CĂMINARUL : Numai să deie Domnul a învăța carte precum sunt de chipeși și de isteți.

RALUCA : (îi sărută, ținându-le obrazii în palmele ei) Așa, dragii mamei, să fiți cuminți și să vă străduiți a învăța carte.

CĂMINARUL : (către soție) Apăi rămâi cu bine, dragă Căminăreasă. Haideți să mergem, băieți. (îi lasă pe copii s-o ia înainte. Căminarul și Raluca vin în urma lor. Au ajuns în tinda casei...Căminarul se uită după trăsura) Haide, Ioane, trage trăsura ceea, să mergem.

ION : (se află în trăsura care se găsește în dreptul șoprului) Acum, boierule. (calului, trăgând de hățuri) Haii călușule (a tras trăsura în dreptul scării, după care se dă jos și merge să deschidă porțile mari. Căminarul, îi ajută pe cei doi băieți să se urce în trăsura. Se urcă apoi și el lângă ei. Căminăreasa coboară pe scară,)

RALUCA : Domnul să vă binecuvânteze, dragii mei... (vine și îi sărută din nou, emoționată și bucuroasă)

CĂMINARUL : (bucuros, oarecum mândru, privește înainte. Ion a venit și se urcă din nou în față, pe capră)

ION : Hai, călușii mei. (trăsura iese pe poartă. Ajunsă în drum Ion oprește din nou trăsura, se dă jos să închidă porțile mari. În momentul acesta o vedem pe Raluca în tindă uitându-se cu o expresie de

duioșie pe chip după trăsura. După ce închide porțile mari, Ion vine pe poarta mică, și se urcă pe capră) Mergem la Școala..... Boierule.

CĂMINARUL : Acolo, mergem Ioane, unde am fost și acum doi ani, când l-am înscris la Școală pe Șerban , și unde am fost și anul trecut, la deschiderea cursurilor.

ION : Am înțeles, cucoane Gheorghiaș...(își mișcă biciul pe deasupra cailor fără să-i atingă) Dii, murgilor, voinicilor...(Trăsura străbate câteva străzi al Târgului Botoșanilor. Avem posibilitatea să vedem cum arăta Târgul Botoșanilor la mijlocul secolului trecut. De o parte și de alta a străzii vedem fie prăvălii, dughene și cârciumi evreiești, fie case boierești, cu ziduri de cărămidă, cu porți din fier forjat. Trăsura Căminarului se întâlnește cu alte trăsuri. Căminarul își scoate pălăria.

CĂMIANRUL : Ziuă bună, cucoane Mihalache.

MIHALACHE (îi răspunde la fel, scoțându-și pălăria) Aferim, aferim, cucoane Gheorghieș. Ziuă bună și sănătate ! (Mai încolo, întâlnește o altă trăsura, în care se găsește un domn și o doamnă, boieri, îmbrăcați după moda vremii.. Se salută la fel și cu boierul din trăsura aceasta).

BOIERUL CELĂLALT : Salutare, salutare, cucoane Gheorghieș

CĂMINARUL : Ziua bună, cucoane Arghiropol, și multă sănătate (caii merg la pas pe străzile Târgului. Acum trăsura a ajuns în fața unei Case, în curtea căreia se văd mai mulți castani și meri. Și totodată un grup mare de copii, îmbrăcați frumos, ca pentru școală, împreună cu părinților...

ION : (oprind caii) Trr... Ho, murgilor...

CĂMINARUL ; (se ridică pregătindu-se se coboare) Gata, dragi mei am ajuns...Aista este Școala în care vei învăța din anul aista, Nicolae. (coboară întâi Căminarul, apoi le dă mâna, ajutându-i să coboare pe copii) Numai că vreu a te strădui la învățătură mai mult decât Șerban. Iară tu, fiule, (lui Șerban) anul aista voi a învăța mai bine, căci minte ți-a dat Domnul destulă. Înțelesu-mai ?

CĂMINARUL : (slugii pe care o folosește ca vizitiu) Trage mai deoparte, Ioane, și așteaptă-mă.

ION : Înțales, boierule.

CĂMINARUL : (intră pe poarta școlii. Să aplecă înspre copii) Voi a auzi că ați înțeles cum îi cu învățătura. Ai înțeles, Șerbane ?

ȘERBAN : Înțales, tată, că trebuie să mă străduiesc mai mult la învățătură.

CĂMINARUL : Aista este bine dacă ai înțales. (mică pauză, se aplecă înspre Nicolae) Numai că trebuie și să te ostenești. Și la fel și tu, dragă Nicolae. (acum au ajuns între părinții care au venit să-și înscrie copiii la școală)

UN PĂRINTE : (își scoate pălăria și îl salută pe Căminar) Toate cele bune, iubite cucoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : (își scoate pălăria și se înclină) Ziuă bună, cucoane Iancule, toate cele bune. Unii băieți, care au fost colegi anul trecut și se cunosc, au început să se joace, alergându-se prin curtea școlii. Vedem că pe zidul casei boierești, deasupra ușii scrie „PENSIONUL LADISLAV FERDERBER”

UN PĂRINTE : (care e cu soția, își ține copilul de mână) Ai venit să-i înscrii pe băieții la Școala domnului...Am auzit numai lucruri bune despre aiastă școală, cinstite Căminar.

CĂMINARUL : Aferim, cucoane Ștefan. De aiasta am venit și să-i înscriu...(lui Șerban.) Tu rămâi aici cu fratele tău, să-l ții de mână, căci eu am a merge și a vorbi cu domnul director Ladislav Ferderber și să plătesc taxa de înscriere...Căminarul se îndreaptă către scări, și cum ușa este deschisă, ne găsim într-un fel de antreu lung, pe care Căminarul îl străbate cu pași apăsați. În față deasupra unei uși scrie cu litere mari CANȚELARIA (căminarul bate respectuos în ușă. Dinăuntru se aude o voce guturală)...Intră domnule... Căminarul deschide ușa și intră. Canțelaria este o odaie simplă, pătrată, cu pereții văruiți în culoare maro deschis. Pe perețele din față se vede poza lui Pestalozzii, iar pe celălalt perete vedem poza lui Gheorghe Asachi, lângă poza lui Gheorghe Lazăr. În mijloc o masă dreptunghiulară acoperită cu o față de masă albastră. Mai vedem un scrin în care se țin cataloagele, un echer, un compas. În capătul mesei vedem un om trecut de vârsta mijlocie, cu favoriți și mustăți, purtând pe nas un pincenez. În fața lui se vede o condică deschisă. Alături două călimări cu cerneală și două tocuri, puse pe un fel de port-tocuri. și tocul. Pe scaun, pe latura din dreapta, un domn mai tânăr, și el cu mustăți și favoriți.

CĂMINARUL : (se înclină respectuos în fața bărbatului cu favoriți căniți din capul mesei) Bine v-am găsit, stimate domnule Directore Ladislav Ferderber...(se înclină apoi către bărbatul care șade pe scaun pe cealălaltă latură) Bună ziua, stimate domnule Professore..

DIRECTORUL : (se ridică în picioare și-i întinde mâna, la fel va face și celălalt) Bine ai venit, prea cinstite Căminar... Ai venit de bună seamă să-l înscrii pe școlerul Șerban Eminoviciu, ce are minte bună de la Dumnezeu

PROFESORUL : (îi dă mâna peste masă căminarului) Ziua bună, domnule Căminar.

CĂMINARUL : Mulțămesc Domnului, că minte le-au dăruitu... Apăi anul aista am venit, iubite domnule Directore Ladislav Ferderber, să-l înscriu la Școala domniei voastre și pe al doilea fecior al nost, pe Nicolae Eminoviciu

DIRECTORUL : Aista ce auzim e un lucru cum nu se poate mai bine... Căci fătă învățatură de carte astăzi nu poți ajunge departe.

CĂMINARUL : Asiat este un mare adevăr, ce a-ți spus, domnule Directore..

DIRECTORUL : (profesorului) Atunce înscrie-i în Condică, domnule profesore pe școlerii prea cinstitudii Căminar, pe Șerban Eminoviciu și pe Nicolae Eminoviciu, pe acesta în clasa întâie.

PROFESORUL : (trage Conдика în dreptul lui, înmoaie tocul în cerneală și scrie...(îl auzim șoptind) Eminovicu Șerban, anul nașterii

CĂMINARUL : Anul nașterii iaste 1841, domnule Profesore...

PRĂFEOȘRUL : Eminoviciu Nicolae, anul nașterii, domnule Căminar ?

CĂMINARUL : Anul nașterii, iaste 1843, domnule profesore.

PROFESORUL : Din părinții ? Gheorghe Emonovociu, și ?

CĂMINARUL : Raluca Eminovociu, domnule Profesore...(Directorului) Și acum să îmi spuneți, domnia voastră, cât trebuie să plătesc taxa ?

DIRECTORUL : Ca și anul trecut, domnule Căminar, numai că acum este pentru doi.

CĂMINARUL : Am întâles, domnule Directore, (scoate banii din punga ce o are în buzunarul hainei lungi) căci doară ne pricepem la socoteli...(vrea să-i dea banii Directorului)

DIRECTORUL : Dă-i domnului Profesore, căci domnia sa iaste și casieru...(i-a plătit Profesorului. Acesta ia banii și îi pune în sertarul mesei)

PROFESORUL : Va trebuia, domnia ta, cinstite Căminar, a-i cumpăra micuțului Abecedariu și cartea de Aritmetichie, la care se adaugă caietele pentru însemnările lecțiilor, și temele ce are de făcut acasă...

CĂMINARUL : Pe toate le facem, domnule Profesore, căci voim ca feciorii noștri să ajungă oameni cu carte.

PROFESORUL : Dacă voiți, plățiți mai bine acum o taxă de materiale didactice, urmând ca noi să le dăm școlerilor domniei voastre toate manualele și caietele de însemnat de care au nevoie. Poate că domnia ta nu ai de unde să le cumperi.

CĂMINARUL : Aiasta este și mai bună treabă... Spuneți-mi, domnia voastră, cât face, iar eu vă plătesc chiar acu...(scoate din pungă să plătească...A plătit)

DIRECTORUL : Bună treabă faceți, iubite domnule Căminar că vă dați copiii la învățatură...

CĂMINARUL : Aiasta e mare lucru, domnule Directore, căci doară învățatura este mama înțelepciunii. Și domnii au viața mai bună decât cei fără carte.

DIRECTORUL : (îi întinde mâna) Aiasta fiind făcută, noi vă dorim numai bine în viață, cinstite Căminar.

CĂMINARUL : (va da mâna întâi cu Directorul, apoi cu Profesorul, înclinându-se cu respect).. Apăi rămâneți cu bine, domnule Directore și domnule profesore. (se pregătește să iasă)

DIRECTORUL : Și bine ar fi, cinstite domnule Căminar, a mai da pe la școală din când în când ca să vă interesați de progresul la învățatură al școlerilor Eminoviciu.

CĂMINARUL : (se mai înclină încă o dată în fața lor înainte de a ieși) Precum spuneți vom face, domnule Directore, numai să găsim timpul acela...(iese din cancelari)

10 SECVENȚA NR 10 (a ajuns în curte. Se uită după copii lui care nu mai sunt unde i-a lăsat. Îi caută cu privirea prin curtea școlii. Acum i-a văzut într-o latură, stând de vorbă cu încă doi copii. Se îndreaptă cu pas apăsător, cum îi este mersul, către cei doi fii ai săi.)

CĂMINARUL : (cu glasul plin de dragoste) Aice erați, copchii tatii.

ȘERBAN : M-am găsit cu colegii mei, tată.

CĂMINARUL : Acum că v-am înscrie și am plătit taxa pe tot anul, rămâneți pentru a primi cărțile și caietele, urmând a fi numai ochi și urechi la ce vă spun dascălii voștri... Înțelesu-m-ați ?

NICOLAE : (emoționat și temător) Așa vom face, tată.

CĂMINARUL : Șerbane, știi drumul până acasă, căci doară casa noastră este peste trii ulițe... Când terminați îl așteptați pe Nicolae, și veniți amândoi acasă... În nice un caz să vii singur, de capul tău, și să îl lași pe Nicolae aice, căci el nu știe încă drumul către casă.

ȘERBAN: (intimidat) Am înțeles, tată... Așa voi face.

CXĂMINARUL : Aiasta este bine, dacă ați înțeles...(oftează, îi privește cu dragoste) Apăi eu vă las atunce, preaiubiții mei, căci multe treburi mă așteaptă pe ziua de azi...Iară voi veniți după ce vă dă domnule Directore drumul...Și să nu vii acasă fără Nicolae, Șerbane, căci altfel nu va fi bine de tine..

ȘERBAN ȘI NICOLAE : Am înțeles, tată !

11 SCENA NR 11 : Căminarul se întoarce către poarta școlii. Ajuns în stradă se uită după trăsură. O zărește puțin mai jos... Ion moțâie pe capră. Căminarul se urcă în trăsură. Atelajul se lasă sub greutatea lui.

CĂMINARUL : (așezându-se) Ne întorcem acasă, acu Ioane. Unde o să pui caii la docar, și cu celelalte slugi ne răpezim la moșie la Ipotești, căci au mai rămas păpușoi neculeși. Și nici viile nu sunt gătate...

ION : (își mișcă blînd biciul de deasupra cailor) Hai, murgiloor, hai, tată. (caili o pornesc la pas, pe stradă. Căminarul privește gânditor în dreapta lui. Prin fața ochilor se perindă imaginile prăvăliilor, cu aplecătoare, a bodegilor, a caselor boierești, cu grădini și livezi în fundul curților...El nu le vede însă pentru că se gîndește la multe griji pe care le are. Trăsura a ajuns în fața porților casei Căminarului)

ION : Hoo, căluților, hoo, murgilor ! (coboară din trăsură, intră pe poarta mică, deschide porțile mari, apoi urcă din nou în trăsură) Hai, murgilor...(trăsura oprește în fața scării. Căminarul coboară din trăsură)

CĂMINARUL : Deci așa, Ioane...Deshami caii de la trăsură, bați trăsura su șopru, apoi înhami caii la docar, cum ți-am poruncit.

ION : Înțales, cucoane Gheoghiaș. Pe dată. (Căminarul se îndreaptă către cuhnie și odăile slugilor. Deschide ușa. Lângă vatră păzind oalele, o femeie de vîrstă mijlocie)

CĂMINARUL : E gata mîncarea, gagă Mărie ? Precum am poruncit? Și pusă în oale ca să mergem la moșie ?

MARIA : (potolită) Toate sunt precum a poruncit boierul, cocoane Gherghieș. Mîncarea este pusă în oalele, iar oalele sunt puse în banițe.

CĂMINARUL : Poroncă să plecăm cu toate slugile azi la moșie la Ipotești, să gătam culesul păpșoiului.

MARIA : Numa să tragă Ion docarul ca să punem banițele cu mîncare în căruță, boierule...

12. SECVENȚA NR 12 . Căminarul se întoarce și urcă scările ca să intre în casă. În odaia care este folosită ca sufragerie căminăreasa îl așteaptă cu băiatul, pe care-l ține pe genunchi și îl hrănește cu lingurița.

RALUCA : Bine ai venit, iubite Căminare... gata cu înscrisul băieților ?

CĂMINARUL : I-am înscris, iubite Căminăreasă. Acu altă treabă nu au decât să se ție de carte...Căci de nu vom fi nevoiți a folosi cureaua.

RALUCA : (ridicându-l pe Mihăiță de subțiori fericită)...Tita mareee ! Iată ce mare m-am făcut, iubite tată.

CĂMINARUL : (îl privește pe Mihăiță cu dragoste. Copilul este tot numi un zâmbet. Chipul Căminarului devine grav) Copilul aista este darul Domnului pe care ni l-a dăruit în locul Ruxăndriței noastre prea iubită.

RALUCA : (s-a întristat deodată) Of, Doamne, ce durere mare a rămas în sufletul meu. De multe ori când le spuneam povești copiilor parcă o vedeam lângă Ilieș sau lângă Maria ascultând și ea povestea.. Eu cred că a fost și aevea și că ea iaste printre noi...Vine la ascultat povești..

CĂMINARUL : Așa cum am vorbit asară, preaiubită Căminăreasă, azi voi merge cu toate slugile la moșia la Ipotești, ca să gătam culesul păpșoiilor, iar de se poate și al viilor, căci este primejdie să dea bruma...

RALUCA : Domnul să ne ajute, căminare. Așadar aiastă zi voi fi cu toate cele ale casei...

CĂMINARUL : (Pregătindu-se să plece) Nice o grijă nu ai decât să-l hrănești pe Mihăiță și să păzești casa.

RALUCA : Apăi mergeți cu bine, iubite Căminar. Domnul să ne ajute să gătam culesul roadelor rapide.

13 SECVENȚA NR 13 (Căminarul a ieșit pe scară. Ion a tras docarul în fața scărilor. În docar se văd Ion, pe capră, o slugă de parte bărbătească, și două slugi de parte femeiască.)

CĂMINARUL : Au fost luate toate cele de trebuință ?

MARIA ȘI ION : (într-un glas) Au fost, boierule. (Ion se dă jos de pe capră, și merge și deschide porțile mari. Căminarul se urcă în docar așezându-se pe prima blană transversală. Ion se întoarce, se urcă pe capră. Trage de hățuri, caii pornesc încet. Acum a scos docarul în stradă. Coboară din nou ca să închidă porțile după care vine și se suie la locul lui.)

ION : (încet) Dii, murgilor...(docarul pornește huruind încet pe străzile târgului)

CĂMINARUL : (către bucătăreasă) Să nu se verse oalele cu mâncare, lele Mărie.

MĂRIA : Nice o grijă, cocoane, nice o grijă... toate sunt la locul lor bine puse.

CĂMINARUL : Eu așa vă știam, ca oamenii de încredere.

BĂRBATUL CELĂLALT, VASILE : (cealaltă slugă folosită în gospodărie) Aici dreptu ați grăit, boierule !

CĂMINARUL : (înveselit) Laudă-mă gură, că ți-oiu da demâncare. (docarul a ieșit acum din Târgul Botoșanilor. Ion a lăsat caii mai încet căci docarul urcă o coastă domoală) Când o să ajungem la cotuna Ipoteștilor, o să fie prânzul ăl mare..

ION : Acu dau bice cailor, cucoane, numai să trecem de aiastă coastă. (aparatură de filmat ne redă imagini ale peisajului)

CĂMINARUL : (privind cerul senin) De o mai ține Dumnezeu zilele aiasta senine, ca să adunăm și păpșoii, și viile, și să strângem și legumele...Iară de săptămâna ailaltă, Ioane și Vasile, o să strângem păpșoiul să-l facem snopi, și să îl băgam la fânare, să aibă vitele ce mânca la iarnă.

VASILE : Nice o grijă, boierule. Le-am făcut noi pe toate în toți anii, apăi le-om face și aist an.

CĂMINARUL: (privind cerul) Numai de nu ar da pândalnică ceea de brumă...Căci am văzut că diminețile s-i răcit.

14 SCENA NR 14 (acum docarul a intrat în cotuna Ipoteștilor. Satul Ipotești este așa cum l-am descris mai sus, format din case rare, înșiruite de o parte și de alta a drumului, mai toate având tindă și două odăi, și fiind acoperite cu șindrilă, înnegrită de ploii și de vreme sau cu paie. Din loc în loc din drumul principal se răsfire în lături câteva ulițe

CĂMINARUL: Oprește la aiasta casă, ca să lăsăm banița cu mâncare pentru meșterii ce lucrează la casă...

ION : (coboară și ia banița) Dă neică Vasile banița la mine... (Vasile îl ajută să ia banița cu mâncare în brațe.)

MARIA : Și coșul aista e tot pentru meșteri, boierule, că așa ai poroncit.

ION : Îl iau când mă întorc, lele Mărie...(Ion intră pe poarta casei. Un câine legat lângă coteț începe să hămăie. Din casă iese o femeie trecută de prima tinerețe, îmbrăcată după portul locului, cu catrință și opinci.) Unde să las banița aiasta cu mâncare pentru meșteri, leliță ?

FEMIEIA : (se întoarce și îi deschide ușa) Apăi pune-o în casă lângă vatră, Ioane. Și când or veni meșterii le-oi pune masa. Am mai făcut și noi demâncare cum ne-o spus boierul.

ION : (a intrat în casă. O odaie țărănească, așa cum era prima odaia în care intrai într-o casă țărănească pe vremuri. Se văd vatra, cuptorul și corlata afumată. Pe jos este odaia este podită cu lut, iar lângă perete se vede o laviță lată, acoperită cu o cergă și cu căpătaie. În peretele dinspre tindă se vede o ferăstrucă mică, prin care pătrunde lumina. Odaia este mai mult scufundată în semiîntuneric. Ion lasă banița jos apoi se întoarce ca să ia coșul. Vasile îi dă coșul când ajunge la docar. Ion duce coșul în casă, apoi se întoarce și urcă din nou la locul lui) Dii, zmeilor... (Docarul pornește la pas. Acum au ajuns în dreptul tăpșanului, un fel de loc mai întins și neted pe coasta dealului Luțoaiei (care coboară lin înspre lunca și apa Sătnei), pe care se afla casa veche cumpărată de Căminar, pentru a-și ridica noua casă. Ion coboară primul, apoi coboară Căminarul, urmat de Vasile și de cele două femei....

CĂMINARUL : (în timp ce coboară. Face câțiva peși cercetând locul) Ia să vedem noi ce treabă au făcut meșterii tocmiți de noi...(Din docar se vede că meșterii mai au puțin și termină de dărâmat casa veche...Căminarul ajuns în poarta casei se întoarce către Ion.) Ioane, vă duceți cu Căruța la nuci, în capul viei...Vă apucați de cules. Mâncați după prinz, iar până în seară bine ar fi să terminați. Moș Grigore să descarce carăle în linul lui de acasă. Așa cum am făcut și anul trecut. Știe el. Peste un ceas o să ajung și eu.

ION ȘI VASILE : Întăles, boierule. Nice o grijă să aveți.

CĂMINARUL : Atunce, mergeți sănătoși, și spor la treabă ! (Căminarul intră în curte să vadă ce au făcut meșterii. Ion învârte ușor biciul pe deasupra cailor fără să-i atingă.) Hai, călușilor, că mai avem un bob zăbavă. Docarul pornește cu oamenii la culesul viei.)

15 SCENĂ NR 15 Căminarul a intrat în curtea casei... La pătule se văd două care încărcate cu știuleți care sunt descărcate. Meșterii își văd de treaba lor. Casa a fost deschiată până la un stat de om)

CĂMINARUL : (tare) Bun lucru , oameni buni ! Cum merge treaba ?.

UN CLĂCAȘ : (aflat în car, care pune știuleții în coșuri) Toate merg ca pe roate, boierule.

CĂMINARUL : Aista nu este rău de ar fi așa. (către meșterii care lucrează la casă) Bun lucru meșterii lu Manole ! Da bună treabă ați făcut, meștere Nicolae.

NICOLAE : Bună, cucoane Gheorghieș, Domnul să vă dea sănătate. Iară de ar ține vremea cu noi, până la sfântul Dumitru am rădica stâlpii, și de ar voii Domnul am pune și acoperișul.

CĂMINARUL : (se gândește, cumpănește un timp) Urmând ca la primăvară, cum dă căldura, să vă apucați de ziduri și de tencuială...

NICOLAE : Aista este planul nost, cucoane Gheorghieș. Urmând ca până la Sâmpietru să tencuim și să văruim casa, astfel ca după Sâmpietru să vă mutați cu cucoana Ralu și copiii...

CĂMINARUL : (după ce privește în jur și ia seama la lucruri) Bine ar fi să fie precum zici domnia ta.

16 SECVENȚA NR 16 Peste câteva săptămâni. Imaginea casei Căminarului din Botoșani. Căminarul este în sufragerie aplecat peste catastifuri...Intră Sevastița cu tava cu dulceață și cu cafelele.

SEVASTIȚA : (veselă) Bună dimineața, boierule.

CĂMINARUL : (Cu nasul în catastif) Bună dimineața Sevastițo...Aș pofti să îmi aduci ceva de mâncare, căci astăzi am de alergat pe la două Curți boierești, și parcă văd că ajung abia deseară acasă.

SERVASTIȚA : (a pus tava cu dulceturi și cu cafea pe masă. În momentul acesta din odaia din stânga își face apariția Căminăreasa, îmbrăcată în halat de casă)

RALUCA : (oftând) Bună dimineața, iubite Căminar.

SEVASTIȚA : (se înclină veselă) Bună dimineața Cucoană Ralița. (se întoarce și iese)

CĂMINARUL :.Bună să-ți fie inima, pre iubită Căminăreasă...M-am sculat de dimineață ca să termin cele socoteluri, ce nu se mai isprăvesc niceodată. Căci azi am de ajuns la două Curți de boieri, să le arăt boierilor situațiunea recoltelor...

CĂMINAREASA : (se așează pe canapea) Azi noapte Mihăiță al nost nu a durmit mai deloc... S-a zvărcolit și a scâncit. Îi cresc dinții și sârmanul de el toată noaptea a plâns. Noroc că a adurmit acum înspre ziuă, și am ațipit și eu un ceas. Te-am auzit sforăind în odaia donieitale.

CĂMINARUL : (s-a îngrijorat deodată) Să nu fie o boală, iubită Raliță, și în cazul aista, să chemăm un doftor...Să merg să îl aduc pe ovreiu Laibăr, ce e doftor priceput.

RALUCA : Nu te îngrijora, Căminare...O mamă știe ce are copilul după felul cum plânge...Au început a-i crește dinții...Așa am pățit cu toți copii.

CĂMINARUL : (își face cruce, se vede că este foarte îngrijorat.) Doamne Dumnezeule, fii bun și ne ocrotește. De când am pierdut-o pe Ruxândrița, sârmana de ea, a intrat grija în mine...Poate că de am fi chemat atunci un doftor ar fi scăpat-o de la moarte...

RALUCA : Păi atunce eram la curtea boierului Balș, la Dumbrăveni, de unde să fi adus doftor ?.

CĂMINARUL : (a rămas pe gânduri, trist) Așa iaste.... Poate că așa a fost sorta ei, dară pe mine m-a durut inima rău de tot. Și de multe ori o visez cum alerga ea cu piciorușe goale prin iarbă (se lasă un moment lung de tăcere. Sevastița revine, după ce a bătut de câteva ori în ușă, cu un castron plin cu friptură și cu o traistă cu merinde)

SEVASTIȚA : Gata, boierule, am adus mâncarea. În traista aista, lelea Măria v-a pus friptură și pâine să aveți ce mânca la drum, și o sticlă cu vin. Poftă bună, boierule și cucoană căminăreasă ! (Sevastița se înclină și iese respectuoasă)

CĂMINARUL : (oftează mulțumit) Iacâtelea ce înseamnă să ai slugi deștăpte... (se apucă să mănânce) Ia iubită căminăreasă și îmbucă și domnia ta din friptura aiasta de curcan...

CĂMINĂREASA : Nice o poftă nu am, iubite căminare...O să beau mai degrabă din cafeaua aiasta, căci nu am dormit toată noaptea și trebuie să îmi vin în fire...(bea din ceașca de cafea)

CĂMINARUL : (soarbe și el din ceașca de cafea) Mulțămim Domnului că anul aista am avut recoltă bună, și că am reușit să strângem toată roada de pe câmp...

RALUCA: Cum au fost recoltele la boierii la care slujești ?

CĂMINARUL : (pune ceașca pe masă, se șterge cu prosopul) Mulțam Domnului că și la ei au fost recoltele bune...A mai rămas la boierul Ruset nește păpșoi de strâns, dar săptămâna aista îl gătam și pe dânsul. În rest toate au fost bune.

RALUCA : (oftează, se ridică) Ia să vedem ce mai face Mihăiță al nost.

CĂMINARUL : (își face cruce) Doamne, Tată ceresc, Te rugăm binecuvântează masa noastră și casa noastră. Amin ! Și din inimă Te rugăm dăruiește-ne nouă o zi bună ! Mult Te rugăm să veghezi asupra fiului nost Mihăiță. Și a tutuor copilașilor noștri

RALUCA : Or să mai fie asemenea nopți, căci în vremea aista îi cresc dinții. (privindu-l pe Căminar) Mergi în treburile domniei tale, fără grijă, iubite căminare, căci aice voi veghea eu.

CĂMINARUL : (și-a luat legătura de piele cu catastife și acte) Apăi așa să dea Domnul să fie, iubită Ralu, căci trudim din zori până în noapte...(este gata de plecare) Ziceai domnia ta că vei vorbi cu zilele aista cu dumneaei spătăreasa Smaranda Varlaam ? Pentru a-i închiria casa la anul care va veni...

RALUCA: O să trimit slujnica să-i ducă o scrisoare, căci mi-a trămis vorbă că voiește a închiria casa..

CĂMINARUL : Apăi rămâneți cu bine, dragă Ralița, și când voi ajunge deseară acasă să deie Domnul să fie toate bune. Eu astăzi voi fi toată ziua pe drumuri..

RALUCA : Mergi cu bine, iubite Căminar. Domnul să te însoțească. ! (Căminarul iese pe ușă)

17 SECVENȚA NR 17 .

CĂMINARUL : (A ieșit din casă. Rămâne un moment în tinda largă a casei boierești amirosind aerul, trăgând aerul adânc în piept, și privind cerul. La scară îl așteaptă trăsura la care este înhămat numai un cal, și Ion, sluga casei)

ION : Bună dimineața, boierule. Iaca trăsura și calu îs gata...

CĂMINARUL : Bună dimineața, Ioane... Apăi astăzi știi ce ai de făcut...

ION : Toate vor fi făcute, cucoane Gheorghieș...Păi se poate ?(Ion se îndreaptă către poartă deschide porțile mari, și așteaptă. Căminarul coboară scările încet, privind peste acoperișurile târgului) Apăi după cum văd va fi ziuă frumoasă astăzi, numai că iaste cam frig. (se urcă greoi, fără să se grăbească în trăsura. Pune legătura de piele lângă el, apoi apucă hăturile)

CĂMINARUL : Hai, murgule...Că astăzi vom fi toată ziua împreună...(trăsura se urnește, a ajuns în dreptul porții)

ION : Domnul să vă aibă în paza Lui, boierule.

CĂMINARUL : Iar tu, Ioane, grijește de toate ale gospodăriei... Dii, murgule...

18 SECVENȚĂ 18. Peste două săptămâni. Îl vedem pe Căminar în șareată, cu hăturile lăsate pe genunchi. Calul merge așa cum este obișnuit de ani de zile...Căminarul privește câmpurile pustii. Este sfârșitul lui octombrie, începutul lui noiembrie...Aparatul de filmat ne arată peisaje bucovinene, imaginea câmpului pustiu, toamna după ce s-a cules recolta și au dat primele brume. Limbaj interior : Iată că s-au dus și anul aista, care a fost bun an...Domnul ni l-a dăruit în locul Ruxândriței, care trebuie să fie în cer în ceruri, pe Mihăiță al nost...Să-i hărăzească Domnul o soartă bună. Iar recoltele au ieșit îmbelșugate, și acum hambarele sunt pline. Și ale mele și ale boierilor la care slujesc...(Tăcere. Nu departe vedem o turmă de oi, păscând, cu doi ciobani în urma oilor care stau sprijiniți în bâte, și câinii care sunt pe lângă ei. Sunt prea departe ca să îl salute pe Căminar...Șareta îl duce în voia calului. Limbaj interior) Frumoasă zi iaste aista, dară și cam frig...(Căminarul privește cerul senin) Anul aiasta va fi o toamnă lungă...Să țiu minte toamna ista, căci toate ne-au mers bine...Numai alergătura aista, și

slugăria la tri boieri deodată este tare grea...(după un timp) Dar va veni ea vremea când vom trăi cu toții ai noștri, după tipicul boieresc, când voi termina conacul boieresc de aridicat, și Domnul mă va ajuta să plătesc cele pândalnice de datorii făcute, ca să cumpăr moșia Ipoteștilor.

19 SECVENȚA NR 19 Casa Căminarului din Botoșani. La poartă oprește o birjă din care coboară o boieroaică în costum de epocă...Pentru că este frig, deși afară este o zi frumoasă, spătăreasa Smaranda Varlaam este îmbrăcată cu un palton de culoare verde, având guler de vulpe...Poarta cea mică se deschide, apare slujnica, Sevastita, zâmbitoare, care o poștește pe spătăreasă.

SEVASTIȚA : (cu politețuri) Poștește, cocoană spătăreasă...Cocoana Raluca mi-a porocit să te întâmpin cum se cuvine, și să-ți spun că dumneaiei... te așteaptă...

COCOANA : (coborând din trăsură, își dă ifose) Aiasta mă bucură, că cocoana Ralu are slugi cu așa purtare frumoasă...

SEVASTIȚA : Poștește în casă cocoană spătăreasă...Cocoana Căminăreasă ar fi ieșit să te întâmpine dumneaiei, dară stă cu pruncul, cu Mihăiță. Care a plinit nouă luni. (Cocoana Smaranda Varlaam urcă scările, iar Sevastita îi deschide ușa.)

SCENA : (în sufrageria casei. Raluca Eminovici îmbrăcată frumos, în rochie lungă, pieptănată cu buclele lăsate pe tâmplă, așa cum o știm din tablou, îl lasă pe Mihăiță pe canapea și vine și o întâmpină pe Spătăreasă.

RALUCA : (pe masă se văd două tăvi cu farfurii cu dulcetuiri, și lingurițe, și două cești de cafea cu zaharniță.) Bine ai venit, cocoană Smaranda, poștește, poștește...(Sevastiței) Ia-l tu pe Mihăiță, Sevastiță și mergi în odaia noastră. Cearcă de a-l hrăni cu lingurița, căci..

SMARANDA VARLAAM : (lipindu-și obrazul de al Căminăresei) Bine te-m găsit, cucoană căminăreasă...Căci așa cum ți-am trămis vorbă, demult voi a pune lucrurile la cale, și da a aranja mutarea.

RALUCA : Poștește, poștește cocoană Smaranda ...de te servește din cele dulcetuiri, și apoi om sta de vorbă la cafele..

SMARANDA VARLAAM : (așezându-se, după ce și-a dezbrăcat paltonul și l-a pus pe spătarul fotoliului.) Păi să-ți trăiască voinicul de prunc ce l-am văzut, cocoană Căminăreasă.

RALUCA: Mulțam Domnului că ni l-a dăruit, cocoană spătăreasă. Acu câțiva ani am pierdut-o pe copila noastră Ruxandra, pe când avea numai câțiva anișori. Și în locul ei Domnul ni l-a dăruit pe băiatul aista, Mihăiță, care se arată a fi isteț de mic. De le-ar da Domnul noroc !

SMARANDA VARLAAM : Cu farfuria cu dulceață în mână, după ce a gustat din dulceață) Mmm ! Dar știi că dulceața aista de cireșe e tare bună !

RALUCA : Știu, că și surorilor mele le place tare mult. Numai de ar veni mai des pe la noi, să mai am și eu cu cine vorovi. Căminarul fiind mai tot timpul plecat cu treburi și cu alergătura, eu am rămas singura să am grija casei... Noroc cu copchii acre nu îmi lasă nice un ceas de liniște...

SMARANDA VARLAAM : Nouă nu ne-a dăruit Domnul copchii...Și m-am învățat a fi mai mult în vizite, și în petreceri.

RALUCA : Apoi cocoană Smaranda, cine are copchii are și griji multe...Și nopți nedormite, că de tri zile nu a închis un ochi...Nu știi domnia ta.

SMARANDA VARLAAM. : (au trecut la cafele) i cum ți-am trămis vorbă cocoană Căminăreasă, auzind că voiți a închiria casa, cum este mare și încăpătoare, m-am sfătuit cu bărbatu-miu a o închiria noi, începând din primăvară de la Sântul Gheorghe, până la Sântul Dumitru, când boier Varlaam zice că va termina casa ce am început a o ridica.

RALUCA : Și eu m-am sfătuit cu Căminarul, și domnia lui vree a închiria casa. El zice ca prețul să fie de 20 de galbini pe lună, pentru că avem șasă odăi de închiriat, atâtea are casa. Apăi mai avem casa cea mică, unde este cuhnia și unde sunt odăile slugilor, ce le avem în gospodărie. Apăi sunt pătulele, hambarul și fânarul, unde este grajdul cailor și al vacilor de lapte, ce ne trebuie pentru hrana copiilor...Iar dincolo de hambară este livada și grădina, de unde luăm cele de trebuință pentru hrană Toate acareturile le veți folosi cât timp o să stați în casa aista...

SMARANDA VARLAAM. : (care s-a cam întunecat, sorbind din cafea. Ginitoare) Noi ne gândiserăm că nu ne veți cere mai mult de 10 galbini, pe lună...(se lasă un moment de tăcere. Căminăreasa pare a asculta ce se întâmplă în odaia copilului, unde se aud scâncete.. S-a auzit într-adevăr

plânsul copilul, dar acum s-a potolit. Raluca Eminovici se ridică și deschide ușa odăii în care slujnica are grijă ed copil)

RALUCA : Dacă îi este somn, leagă-l ca să-l adormi, Sevestiță dragă.

SEVASTIȚA : (din odaie) Am înțales, cocoană Ralița. Așe fac...

RALUCA : (întorcându-se ca să discute cu musafira sa) Căminarul mi-a poroncit, cocoană Smaranda a nu-l lăsa deloc prețul mai jos de 18 galbeni...

SMARANDA VARLAAM : (gânditoare, tristă) Păi nice noi nu ne scăldăm în bani, cocoană căminăreasă... Eu zic că mai înțelept ar fi dacă l-ai coborî la 16 galbini, căci la un preț mai mare nu putem închiria. (se lasă un moment de tăcere. Cele două femei să privesc în ochi) De rămânem la prețul aista e bine, dacă nu, voi fi nevoită a mai căuta...

RALUCA : (se așează gânditoare. Fără să se grăbească) Atunce ca să nu mai alergați, să rămânem, înțaleși la aprețui aista de 16 galbini pe lună, până la sfântul Dumitru, ultimul termin...Iar de căminarul nu se va învoi, voi cerca eu să-i arăt că nici boierul Varlaam, nu are de unde să deie mai mult..

SMARANDA VARLAAM. : (a terminat cafeaua) Așa e înțelept,cocoană căminăreasă...Calea de mijloc este întotdeauna cea mai bună...

RALUCA : Atunci așa să rămânem înțaleși...Prețul să fie de 16 galbini pe lună, până la sfântul Dumitru... Căci noi voim a ne muta înapoi după sfântul Dumitru...

SMARANDA VARLAAM : (a pus ceașca de cafea pe masă și se ridică) Este bună învoiala, cocoană căminăreasă...Atunci așa rămâne...(se îmbracă și se îndreaptă către ieșire... Raluca își pune și ea un palton subțire pe umeri. O va conduce pe spătăreasă până la poartă.)

20 SECVENȚA NR 20 : (la poartă, o conduce)

RALUCA : Păi atunce o să scrie Căminarul actul de închiriere, ca să mergeți a-l iscăli împreună la primărie...

RALUCA : Să fie de azi într-o săptămână, dragă Căminăreasă. Așa să-i spui Căminarului

RALUCA : Așa să rămână înțalegerea.

SMARANDA VARLAAM : (se urcă în trăsură cu care a venit și care a așteptat-o în timpul acesta) Și atunce vă dăm și o parte din bani, cucoană căminăreasă.

RALUCA : Așe este bine. Îi va plăce Căminarului.

SMARANDA VARLAAM : Apăi rămâi cu bine, cocoană căminăreasă. (se urcă în trăsură)

RALUCA : Mergi cu bine, pre iubită spătăreasă...(trăsură se pune în mișcare. Spătăreasca nu-și întoarce capul. Raluca intră și ea în curte. O vedem cum urcă scările, și cum intră în casă. Este încă o femeie frumoasă).

21 SECVENȚA NR 21 Trebuie să fie sfârșit de noiembrie...Îl vedem pe căminar în trăsură cum bate drumurile ca să ajungă la Curtea boierească a conului Mihalache. Fulguie ușor. Căminarul este îmbrăcat într-un palton căptușit, cu căciulă de astrahan pe cap. Imaginea câmpului pustiu. Vântul bate din când în când în rafale, mânănd frunzele. Căminarul își acoperă fața cu gulerul paltonului. Limbaj interior. „Iaca așa o țin într-o alergătură de douăzeci de ani și mai bine...Slujind pe la boieri, ca să poci să mă înalț și eu în rangul boieresc...Mulțămesc conului Balș, să-i deie Domnul pace acolo în cer, căci bun om a fost cu mine...Iară după ce o să ridic conacul boieresc de la moșia Ipotești, o să mai las aiastă alergătură pe la boieri, și o să mă grijesc de moșia noastră,, Calul, știind drumul îl duce pe Căminar acolo unde trebuie. Limbaj interior: Mă gândesc la copchii ăștia, Șerban și Nicolae, că de la anul aista care vine să-i dau la Scoală la Cernăuțiu, la pensionul lui Ferderber nu pre au ce învăța...Bine e că deprind oarece a vorbi nemțește. (mică pauză. Se gândește) Căci voi ca fii mei să ajungă oameni mari... Nu ca mine care am ținut-o toată viața într-o alergătură.

22 SECVENȚA NR 22 Căminarul a ajuns la conacul boieresc...În fața porților se dă jos și intră pe poarta mică... Rămâne pentru un moment uitându-se după vreo slugă. Curtea conacului boieresc este ca și celelalte curți la care a slujit Căminarul. Un patruleter, pe latura din stânga având conacul boieresc, care nu este altceva decât o casă lungă și mare, acoperită cu șindrilă înnegrită de vreme, iar pe laturile celelalte se află hambare pătulele, șoprurile, sub care se văd unelte agricole, ori cai și boi legați cărora li s-a dat fân să mănânce.

CĂMINARUL : (Nezărind nici o slugă care să vină să-i deschidă porțile, căminarul supărat, deschide porțile mari. Vine apoi și se urcă în trăsură pe care o oprește în fața scării. Vorbind încet ca pentru el) Dară mare dezordine iaste aici la curtea boierului Mihalache...Cine știe pe unde s-au băgat cele slugi leneșe...Și nimeni nu păzește avutul boierului”. Se dă jos din căruță și leagă calul de un pom care se vede nu departe de scara conacului...Limbaj interior : „Nice nu voi a rămâne mult de vorbă cu boierul, căci voia trece și pe la gospodăria de la Ipotești să vedem dacă păzește cineva, și de sunt toate la locul lor,, Urcă scările și ajunge în tindă, casa boierească este destul neîngrijită. Aparatul de filmat ne arată că pereții nu au mai fost văruiți de cine știe când. Ajuns în fașa ușii, ciocăne de mai multe ori...Ușa se deschide într-un târziu. Femeia, care trebuie să fie slujnică în casa boierului, îl recunoaște.

SLUJNICA : Domnia ta erai, boierule Gheorghieș ? Poftește, poftește, boierule.

CĂMINARUL : (cu legătura de piele în care își șine actele și catastifurile.) Rogu-te pe domnita, lele Oleană, să cauți o slugă, care să aibă grijă și de calul meu...Să îl bage la leau și să-i dea un braț de fân, sărăcan de el...

SLUJNICA : Aiasta fac cucoane Gheorghieș, după ce îi aduc boierului ceaiurile de brâncă și oblojelile. Poftește în odaia aista ce se încălzește de la cuptor, căci boierul iaște bolnav. (Slujnica îl conduce în odaia din dreapta, unde vedem cuptorul și vatra, pe care arde focul, sub un ceaun în care fierbe ceva. Slujnica este bătrână și se mișcă încet. Ciocăne de câteva ori în ușă. „Vină, Olenă, vină”, se aude glasul oierului. (Căminarului) Poftește boierule, că măria sa a întreat de dimineață de domnia ta.

CĂMINARUL : (intră în odaie și face o plecăciune) Sărut mâna măria ta, boier Mihalache.... Iaca am venit în ziua în care a poruncit măria ta... (vedem într-un pat lat și înalt, încărcat de perini și căpătâie un bărbat trecut de 60 de ani, cu părul vâlvoi și mai mult alb, îmbrăcat într-o cămașă de noapte lungă, mai mult murdară decât albă, pe fața căruia curge transpirația.)

BOIERUL : Bine că dete Domnul de veniși, cucoane Gheorghieș. Că atunci când ajunge omul bătrân și bolnav, o dată cu puterile îi pier și prietenii.

CĂMINARUL : Oare ce văd, boierul Mihalache, cel tare o dată ca stejarul. acu bolește...?

BOIERUL : (se ridică în fund sprijinindu-se în perini) Și slujnica aiasta unde s-o fi dus. (tare) Unde te-ai dus. Olenă, de nu te mai vede omul...

SLUJNICA : (din odaia cu vatră și cuptor) Viu acuz, boierule

CĂMINARUL : (văzând că boierul ar vrea să se ridice) Să te ajut eu, boierule...Iar dacă e nevoie măria ta, aș da fuga până în târg la Botșani, să aduc un doftor..

BOIERUL : (stă acum între perne...I se vede fața roșie, buhăită și transpirată) Să aduci cele cafele și narghileaua, Olenă...(Căminarului) Nu e nemică, nu e ce crezi domnia ta, a fost și m-a ciocănit pe toate părțile doftorul Grumberg...Și mi-a spus că e doar o ușoară aprindere la plămâni, care trece cu ceai de brâncă și de laba ursului...Și cu oblojeli cu țuică, ce am fost toată noaptea oblojit.

CĂMINARUL : (arătându-i legătura de piele) Am venit ca să prezint catastiful cu situațiunea recoltelor, pe anul aista, măria ta...

BOIERUL : (nu-l bagă în seamă) Acu două săptămâni am fost la vânătoare de iepuri, cu cocono Alecu, ce-i place și lui vânătoarea, și am văzut câmpurile, cucoane Căminar. Și am văzut că s-au strâns toate recoltele, iar pătulele și hambarele sunt pline și grele de grâne și de păpșoi...Sunt dăosebit de mulțămît de domnia ta...

CĂMINARUL : Când am venit și am intrat pe poartă, măria ta nu am văzut nice o slugă să păzească acareturile și curtea...În cazul aista voi am da permisiunea de a pune ordine în rândul slugilor.

BOIERUL : Au aflat că zac, și acu s-au băgat pin cele odăi încălzite ale slugilor...Unde stau la povești și la țuică. Nice o grijă că voi pune biciul pe ei...

SLUJNICA : Vine cu tava pe care se văd o oală din care ies aburi, un clondir de rachiu, cafelele, cheseaua cu zahăr și farfuriile cu dulceață...

BOIERUL : Așe, căminare. Ia domnia ta și te servește, căci voi a mai sta la voroavă, și a face un stos...

SLUJNICA : Doftorul a zis, cocoane Mihalache, că mai întâi trebuie să bei ceaiul de brâncă, până când nădușești, iar mai apoi cafelele și narghilele...

BOIERUL : (dând din mână a lehamite) Bine, bine, femeie...Mai încolo vezi de te grijește de narghileaua aceea, cu care mă desfăt eu...Servește Căminare, după pofta inimii.

SLUJNICA : Acu merg să îl caut pe Vizante, sluga noastră, să grijească de calul boierului Gheorghieș, căci a bătut cale lungă care să ajungă aici, apoi aduc și cea narghilea...(slujnica iese.

Pentru un moment se lasă o tăcere prăfoasă, veche. Parcă auzim liniștea ieșind din pereții bătrâni ai casei. Căminarul pare a se uita în jur. Aparatul de filmat ne dezvăluie odaia largă și săracăcioasă. Pe peretele dinspre răsărit vedem o icoană mare a Maicii Domnului cu pruncul, pe peretele din dreapta Căminarului vedem un tablou în ulei care trebuie să-l înfățișeze pe părintele, sau pe unul dintre strămoșii boierului... Mai zărim un scrin, în care trebuie să se păstreze actele și un dulap. Mai vedem trei scaune cu spătarul înalt... Pe unul s-a așezat Căminarul. Și o masă mai joasă pe care slujnica a pus tava.

BOIERUL : (s-a dat jos din pat. Acum pare a-și fi revenit. Cu mare tristețe) Hei hei, iubite Căminare, unde mai sunt ele vremile de altădată, când lumea era buna, iară viața era așa frumoasă de nu te mai săturai de ea... Unde sunt ele amorurile de altă dată !

CĂMINARUL : Așa e, Măria ta, s-au dus și nu s-or mai întoarce... Ca nourii pe cer s-au dus, mânați de vântul timpului... (oftează) Deh, așa a lăsat Domnul, să ne trecem pe pământ ca iarba...

BOIERUL : Rădică-te domnia ta, și ia din scrin cele păcătoase de cărți de joc, să facem un stos... (Boierul s-a apucat să soarbă din cana în care slujnica a turnat ceaiul de brâncă și fiertura. Căminarul se vede că știe unde se află cărțile de joc, căci deschide chiar sertarul în care se află) Fă-le domnia ta, căci eu trebuie să beau din această doftorie, ce văd a mă pune pe picioare.

CĂMINARUL : Precum poroncește, măria ta...

BOIERUL : Îți mai aduci aminte chefurile ce se țineau până dimineața la casa boierul Costache Balș, ce a fost domnia sa om bun cum nu s-a măi pomenit...?

CĂMINARUL : (a făcut cărțile, oftează) Bune au ost acele vremuri. Acele petreceri au fost pentru mine o școală de învățatură înaltă, Măria ta... Căci noi, ce eram mai mici, stăteam pe delături și ascultam cu gura căscată, filosofarea cea înaltă ce o făceau boierii cei mai, ca boierul Balș, ca boierul Hurmuzachi, ca măria ta... (căminarul a dat cărțile, Boierul le ia de jos și se uită la ele. Apoi mai soarbe câteva înghițituri din cana cu ceai de ierburi. Căminarul soarbe și el din ceașca de cafea.)

BOIERUL : Iară vremile ce stau să vină se vede a fi și măi rele. Ascultă-mă, domnia ta, lumea s-au stricat în temelia ei... Și stricarea lumii va fi adâncă. Tineretul aista ce vine de la școlile cele evropenești s-a întors numai cu fumuri rele în capetele ălea goale...?

CĂMINARUL : (a tăiat și aluat cărțile) Cum o da Dumnezeu, Măria ta, nu știi domnia ta vorba cronicarului, că omul este supt vremi, iar nu el iaște peste ele...

BOIERUL : (dă cana de fiertură peste cap) Fiertura asta este amăruie, dară este tare bună... Doftorul Grumberg, ovreiu, mi-a spus că într-o săptămână vine să mergem la vânătoare de fazani... Ceea ce te rog și pe domnia ta a veni, ca să mai petrecem oleacă...

CĂMINARUL : (scoate ceasul din buzunarul de la piept al vestei și se uită la ceas.) Cum nu aș veni eu, măria ta, boierule, dară te lasă cele pândalnice de griji și de trebi... Este multă alergătură să ai grijă de moșiile boierilor, ca să se facă lucrurile așa cum îmi place mie, adică nemțește. Cum scrie la carte

BOIERUL : (a pus cărțile joc) Aice mult îmi place de domnia ta, că ai învățat educațiune nemțească, și le faci pe toate socotit... De aceea aș voi ca să reînnoim Contractul dintre noi pe încă trii ani..

CĂMINARUL : Așe facem, după voința domniei voastre... Partida aista a fost câștigată de măria ta... Mai facem una, iar de va câștiga tot măria ta, apoi m-oi duce cucoane Mihalache...

BOIERUL : (fericit, se vede că e cartofor înrăit) He, he, he... Nu scapi domnia ta așe de ușor... Căci mie tare rău mi s-a urât zilele aia de bolire și a nu avea cu cine să vorovești a fost pentru mine pedeapsa lui Dumnezeu

CĂMINARUL : Acu domnia ta face cărțile... (Boierul face cărțile) În privința Contractului ce am avut, măria ta a văzut că m-am achitat de toate învoielile. Ai măria ta, boierule, toate socotelile aice în catastiful aista... (îi arată legătura de piele. În momentul acesta se aud bătăi în ușă)

BOIERUL : Intră, Olenă, intră... (pe ușă intră slujnica cea bătrână, care se deplasează greu, ce pare a fi o femeie de treabă și deșteaptă)

SLUJNICA : Narghileau măriei tale este gata, boierule, numai că trebe să bei trii căni din cea fi fiertură, ca să nădușești bine. Precum a spus doftorul. Abia atunce va veni și narghileaua, la cafele. (Căminarului) Iar careta domniei tale, cucoane Gheorhieș, se află la leau, și calul are de mâncat pe săturate. (se apucă și toarnă în cană din fiertura din oala aburindă)

BOIERUL : : (a tăiat și a luat cărțile) Poci eu a zice nu, de a poroncit așa ovreiu Grumberg, ce i-a poroncit Olenei a nu mă slăbi nice măcar oțără.

CĂMINARUL : Mulțam pentru aiaste bunătății Măriei sale, că mă primește ca pe un prietin, și domnia tale, lele Olenă...Că ești tare pricepută.

SLUJNICA : Ce bine ar fi, cocone Gheporghiaș, a veni domnia ta să te ocupi și de gospodăria boierului, căci slugile au devenit tare neascultătoare...

CĂMINARUL : Cum voiește măria sa, boierul Mihalache...Aici de față. Numai să îmi dea mână liberă.

BOIERUL : Și partide aceasta de stos am câștigat-o tot eu, Căminare...

CĂMINARUL : Acela care este mai bun, acela câștigă Măria ta...

BOIERUL : (a băut toată cana cu fiertură) Puah, Doamne, că amară iaște

SLUJNICA : (umple din nou cana cu fiertură) Numai cana aista o mai bei, măria ta, și vine și narghileaua...

BOIERUL : Aiastea sunt păcatele tinereților, căminare...Căci multe păcate am făcut la viața me. (bea și cana aceasta) Domnia ta să nu apuci pe drumul aista, dragul meu...Acum domnia ta faci cărțile...Și de voi câștiga și de data aiasta te voi lăsa a pleca...De nu, vom rămâne a continua stosul. (slujnicei) Și îți mai poroncesc, Olenă dragă, a duce o oală din vinul acela ce-mi place mie. Să-l bea cu prietenul meu Căminariu.

CĂMINARUL : (a tăiat și a luat cămile) Rămâne atunce, Măria ta, înțelegerea a mă ocupa de moșia măriei tale încă tri ani de aice înainte.

BOIERUL: Așa este voința me. Precum am zis

SLUJNICA : (a ieșit și a venit cu narghileaua pregătită. Îl vedem pe boier bucurându-se ca un copil) Aiastă viață îmi plăce... A juca stos, a vorovi filozofie și a trage din narghilea.

23 SECVENȚA NR 23 Căminarul a plecat de la boierul Mihaleche, și acum se întoarce acasă. Șareta îl duce pe drumuri care taie câmpurile...Din văzduh a început să fulguie cu fulgi mari. Căminarul scoate ceasul din buzunar și îl privește. Pentru o clipă pare îngrijorat.) Bine că am scăpat de la boier, căci de mă puneam în mintea lui, trebuia să dorm la el...Nu înțâlg de ce le-o plăce boierilor mult stosul...Și a petrece. A nu face nemică, ci doar a petrece, a ține-o într-o petrecere. Iar eu o țin numai în alergătură și în ținerea socotelurilor, ca să am grijă de moșiile lor...Să se samene grâul, ovăzul și păpșoiul la timp, să fie secerat și adunat până la Stămărie tot grâul, iar toamna să fie strânse de pe câmp tot păpșoiul și toate viile...Care trebuie apoi aduse în hambare și în pătule Și la toate să țin socotelurile în catastif, având grijă ca toate să fie gata...(trage de hățuri. Acum ninge cu adevărat, și Căminarul pare îngrijorat. Limbaj interior) Ziceam a trece pe la gospodăria de la Ipotești, (privind în sus), dară îmi este teamă că se va troieni drumul...Și până în sară voi a ajunge acasă...Hai, dii murgule mai rapide, hai voinicule, că ne apucă nămeții. (aparatul de filmat urmărește trăsura căminarului cum se pierde prin ninsoare)

CAPITOLUL IV

1. COPILĂRIA LA IPOTEȘTI

SCENA 1

1. SECVENȚA NR 1 : Primăvara anului 1851. Casa Căminarului din Botoșani. Suntem în sufragerie. Trebuie să fie de dimineața, căci îi vedem pe Căminar și pe cei doi băieți mai mari Șerban și Nicolae mâncând la masă.

CĂMINARUL : Ci dați-zii zor, copchii mei, și mâncați cu spor ca să prindeți putere...Căci ziua bună de dimineață să cunoaște...(în timp ce mănâncă)...Mergând la școală și vorbind cu domnul Directore, apăi eu vă spui că nu sunt deloc mulțămît de felul cum învățați...

ȘERBAN : Noi ne străduim tată, cât putem la învățătură.

CĂMINARUL : Aista nu este străduială, dragii mei, este leneveală...Astăzi vă duc la școala cu careta, ca să mai văd cât v-ați străduit și să vorovesc despre cele de trebuință cu domnul Directore...Iară dacă nu vă străduiți eu vă promit că...(din odaia din dreapta apare Raluca, îmbrăcată în halat de casă)

RALUCA: (se vede că s-a trezit de curând) Bună dimineața, iubite Căminare...Bună dimineața dragi copchilași...Dară ce este oameni buni cu sfada aiasta de dimineață ?

CĂMINARUL : Iaca, băieții noștri nu se străduiesc la învățătură precum am vree noi ! De aceea sufletul îmi este mâhnit. Și pentru aiasta cred ca am sa dau cureaua jos din pod...

RALUCA.: Nu îi certa și domnia ta, chiar din zori, Căminare...Or să se facă ei mari și or să înțeleagă că fără învățătură de carte a izbuti azi în viață nu se poate...Acu sunt copchii încă, fără minte.

CĂMINARUL : (supărat) Ia nu le mai ține palma dragă Căminăreasă. Căci așa or să se lenevească și mai tare...Iar de voi vede și anul aista și la anul că nu învață nemica, sunt hotărât a-i duce la școală la Cernăuți, la Gimnaziul național.

RALUCA : În noaptea aista Mihăiță al nost a durmit dus, ca un îngerăș...Așe se face că am putut să mă hodinesc și eu...

ȘERBAN : (se ridică primul) Gata, eu am terminat.

NICOLAE: Și eu am terminat...(se ridică și el de la masă)

CĂMINARUL : Atunce mergeți de vă luați trăiștile, căci azi vă duc eu la școala cu careta...Iar după ce văd cum stați cu învățătura, mă duc întins la moșie la Ipoteși să văd cât au înălțat meșterii casa, căci la toamnă voi a fi gata...

RALUCA: Eu o să mănânc după ce pleci domnia ta, căminare...(după un timp) Mă coprind jalea când mă gândesc că peste două săptămâni o să ne mutăm la soru-mea, la băneasa Maria și o să trăim înghesuiți în două odăi.

CĂMINARUL : Apăi ce putem face altfel...Dacă ne zorește nevoia de bani, pentru a ne plăti datoriile...(copii au venit din odaia lor, îmbrăcați de școală, cu trăiștile de gât)

RALUCA : (îi examinează atentă, cu ochiul mamei) Ia să văd cum sunteți îmbrăcați...(îi ia și-i cercetează) Le ia șepcile din cap și le netezește părul, se uită la gulerele cămășilor...(mulțumită) Da, iaște bine...Acum sunteți adevărați școleri...Cătați numai a vă strădui mai mult ca să aibă tatăl vostru, Căminarul, mulțămire de la voi...Căci voim a face din voi boieri mari, învățați, nu nește terchea berchea...(Le ia obrajii în palme și îi sărută pe fiecare) Mergeți cu bine, și nu uitați a vă da silința să prindeți cât mai bine lecțiunile...

CĂMINARUL : Apăi rămâi cu bine, dragă căminăreasă... Eu zic că atunce când ne vom muta la cucoana băneasă, o vom lua dintre slugi numai pe Sevastița, să gătească și să grijească de ale casei...Pe slugile celelalte le vom duce la gospodărie la Ipoteși, unde vom duce și vitele și caii...

RALUCA : (împăcată) Domnia ta știi mai bine cum să le potrivești, Căminare.

2 SECEVENȚA NR 2 Trăsura așteaptă în fața scării. Căminarul îi așteaptă pe cei doi băieți să urce, apoi urcă și el lângă ei. Ion se duce să deschidă porțile mari. Le deschide,

ION : Ziuă bună, boierule..

CĂMINARUL : Ziuă bună, Ioane...Pe ziua de azi cată a săpa grădina și a curăța livadă...

ION: (cu vocea domoală) Pe toate le fac, boierule...(trăsura a ieșit în stradă. Căminarul trage ușor de hățuri) Hai, murgule...(Căminarul va străbate același drum pe care l-a făcut când i-a înscris pe băieți la pensionul lui Ladislav Ferderber. Privește un timp casele și prăvăliile care se văd pe partea dreaptă a străzii. Își trece mâna peste umărul băieților)

CĂMINARUL : Așe ați promis, Șerbane, că anul aista nu mă faceți de rușine.

ȘERBAN : (tace închis în el, după mult timp. De felul lui e un copil tăcut) Da, tată.

NICOLE : Eu am deprins multe cuvinte nemțești, tată.

CĂMINARUL : Când o să am timp o să vă cercetez să văd cum voroviți voi nemțește. Trebuie musai să învățați nemțește căci la nul voi a vă înscrie la Gimnaziul Naționale de la Cernăuți. (copii nu răspund. Calul își vede de mersul lui. Căminarul privește acum spre stânga. În grădinile și livezile din fundul curților se văd câțiva pomi înfloriți. Nu peste mult timp trăsura ajunge în fața Pensionului. Vedem scris cu litere mari „PENSIONUL LADISLAV FERDERBER”. Căminarul privește tăcut Pensionul de parcă i-ar trezi amintiri neplăcute. Pe poarta Pensionului se văd intrând școlari, cu trăiștile pe după gât, unii cu șepci, alți cu căciuli țuguiate. În curtea școlii mai multe grupuri de copii. Câțiva se joacă alergându-se. Căminarul scoate ceasul din buzunar și se uită la el. Ca pentru el :”Ar mai fi ceva timp să stau cu domnul Directore de vorbă

CĂMINARUL : Că am ajuns, acu vă dați jos, și să mergeți fiecare la clasul lui...Și cătați a fi numai ochi și urechi la dascălii voștri.

NICOLAE : Da, tată... (Îi ajută pe fii lui să coboare, ținându-i de mână) Acu trebuie să ajung la moșie la Ipotești degrabă, dară data viitoare voi sta de vorbă cu domnul Directore, să văd cât ați înaintat la învățătură. Și cum vă străduiți...(îi privește cu un fel de milă, dar șic cu dragoste). Voi a auzi numai cuvinte bune despre copiii mei...M-ați înțeles ori ba ?

NICOLAE : Da, tată.

CĂMINARUL : Atunce, vă zic bună dimineața, și spor la învățătură.

AMÂNDOII : Bună dimineața, tată. Mulțămim...(copii intră pe poarta școlii, îndreptându-se către intrarea Pensionului).

CĂMINARUL : (îi mai urmărește un timp cu privirea. Apoi se întoarce și răsufând ușurat. Trage ușor de hățuri: (Hai, dii murgule. (calul pornește singur. La primul strada șareta face la stânga, după care îl vedem pe Căminar luând-o pe drumul către Ipotești.

3 SECVENȚA NR 3 Șareta a ieșit din târgul Botoșenilor. Acum urcă panta lină a drumului către Ipotești. De o parte și de alta a drumului se vede câmpul, în fundal câteva perdele de pădure...Acum Căminarul trece pe lângă doi plugari care ară pământul aplecați peste coarnele plugului. Lotul pe care îl ară este chiar lângă drum. În momentul în care Căminarul ajunge lângă ei auzim vocea unuia dintre țărani : Hai, Suranee, hai tată . Căminarul oprește șareta și-i privește un timp de țărani.

CĂMINARUL : Bună ziua, bade Vasile, spor la arat...

ȚĂRANUL : (Întoarce capul și văzându-l pe Căminar oprește boii) Hoooo, Surane, hoo, Bălane. (Căminarului) Ziuă bună, boierule ! Dară unde ați pornit așe de dimineață.

CĂMINARUL : Nu știi ceea vorbă, de ar fi banii câte griji și trebi avem de făcut, am fi cu toții bogați nevoie mare....

ȚĂRANUL : O știu, cucoane Gheorghieș... Numai că grijile și bebele nu se mai sfârșesc..

CĂMINARUL : (nu se grăbește. Îi vedem fața mare, rotundă alungită, cu buzele groase,și sănătoase) Că pământul e bun de arat de mult, lucrul aista îl știu...Voi a vă întreba dacă ne putem apuca de sămănat săptămâna aista ? (între timp s-a opărit și celălalt țaran)

ȚĂRANUL CELĂLALT : Ziuă bună, boierule.... De arat iaste bun pământul, dară pentru sămănat nu e sorocul încă...E prea rece...Să se măi încălzească pământul câteva zile, o săptămână.

CĂMINARUL : Mulțămesc, bade... Apăi aista am voit a ști. Rămâneți cu bine și spor la lucru...(trage ușor de hățuri) Haii, murgule, dii voiniceee ! (aparatur de filmat îl urmărește pe căminar cum se îndepărtează pe drumul către Ipotești. De o parte și de alta în unele locuri se văd țărani la arat... Într-un nuc de pe marginea drumului un cucu începe să cânte, opintindu-se din toate puterile.

4 SECVENȚA NR 4(Căminarul a intrat cu șareta în cotuna Ipotești, cu casele rare și scunde, cu tindă cu lut uscat, două odăi și acoperiș de paie ori de șindrilă. Limbaj interior. „De câte ori am bătut drumul aista de la Botșeni la Ipotești, că îl știe calul și cu ochii închiși. Și de câte ori îl voi mai bate.” Acu a ajuns în dreptul casei sale. Porțile sunt deschise larg. Sub pătul se văd mai multe pluguri...Sub șopru calul pentru mers călare al Căminarului. Căminarul intră cu șareta în curte. Îi zărim pe cei zece meșteri lucrând de zor la Casa ce a început a se ridica...Temelia din cărămizi, pietre și ciment este deja terminată. Peste temelia au fost așezate bârnele groase, talpa casei, cum se spune, din care se ridică stâlpii ce susțin acoperișul.

CĂMINARUL : Bună ziua, meșterii mei cei mari ! Cum merge lucru ?

NICOLAE : (toți se opresc din lucru și se înclină, scoțându-și căciulile în fața Căminarului) Ziua bună, boierului nostru.

ALȚI MEȘTERI : Domnul să vă deie sănătate multă, cucoane Gheorghieș !

NICOLAE: (care este șeful meșterilor) Treaba iaste bună, cucoane Gheorghieș. Lucru sporește cu fiecare zi...Mai avem a bate blanele pe căpriori, urmând domnia ta a duce tabla de fier pe săptămâna viitoare, pe la sfârșit...Iar de săptămâna ailaltă, să-i aduci pe meșterii ce știu a acoperi casele cu tablă...

CĂMINARUL : (care a examinat atent ce s-a construit până acum) Aista înseamnă, meștere, a târmina acoperișul înainte de sfântul Gheorghe.

NICOLAE : Aista treabă se face, cucoane Gheorghieș, numai de aduci domnia ta table de pus pe casă și meșterii, căci noi nu știm a bate tabla pe casă.

CĂMINARUL : Mâine sigur voi aduce tabla, ce musai trebuie s-o ieu de la ovreiu Șmil, că el are prăvălie cu fel de fel de fiară...Are prăvălia în Botșeni, pe strada Viilor...(mică pauză) Iar meșteri de pus tabla pe casă în afară de Vasile de la Cucorâni, domnia mea nu mai știe pe altcineva.

NICOLAE : Îl cunoaștem noi pe Firea de la Izvorani. Iar badea Vasile de la Cucorâni cunoaște el un prietin cu care învălește casăle cu tablă de fier. Așe, meșteri care să pună șindrilă pe casă am fi noi, dară domnia ta vrei musai acoperiș cu tablă de fier.

CĂMINARUL : (gânditor) Musai cu tablă, precum am hotărât.

NICOLAE : Cum vrei, cucoane Gheorghieș...

CĂMINARUL : În cazul aista mă reped până la Cocorani, căci aveam înțelegere acolo cu Tudosie, și de ajung acolo vorbesc cu acest meșter Vasile, pentru care domnia ta bagi mâna în foc.

NICOLAE : Bag, cocoane Gheorghieș, căci iaste meșter bun !

CPMINARUL : (uitându-se în jur, la pătule, la uneltele agricole de sub șopru) Dară nu-l văd pe omul meu de încredere, ce l-am lăsat stăpân aice.

UN MEȘTER : Badea Dumitru...E om vrednic, boierule...Nu stă o clipă locului...Acu s-a dus cu tocmească clăcașii pentru sămănat ovăzu săptămâna viitoare.

CĂMINARUL : Așe ziceți, domniile voastre ?

ALT MEȘTER : Se grijește de noi să avem toate cele de trebuință.

CĂMINARUL : Bine, oameni buni. Când vine să-i spuneți că sunt plecat ca Cocorâni să fac înțelegere cu acel Vasile, și că mă întorc rapide. (întoarce șareata, ca să iasă pe poartă. Se oprește un moment ca să mai schimbe o vorbă cu meșterii) De mâncare ce o gătește lelea sunteți mulțamiți ?

NICOLAE. : (meșterii s-au apucat de treabă) Suntem mulțamiți, boierule, mulțamiți.

CĂMINARUL : Iaște bine atunci. (trage încet de hățuri) Apăi rămâneți cu bine și spor la lucru. (Căminarul iese cu șareta pe poartă. O ia pe drum la stânga, apoi pe drumul de țară, cu bălți care se face la dreapta...Acum îl vedem pe Căminar urcând panta lină a dealului ca să ajungă la Cucorani, care e un sat mai mare decât Ipoteștii. Limbaj interior. „În tinereță am slujit la boieri, iar la bătrâneță parcă văd că o să fiu tot pe drumuri, așe ca cum sunt acu...Cred că au ajuns și drumurile sărmane de s-au învățat cu mine cum s-a învățat popa cu coliva... (după un tip) Mulțamesc Domnului că anul aista care a trecut a fost bun pentru mine...(privește cerul. Este o zi frumoasă de primăvară. De undeva se aude cântecului cucului. Apoi cântecul altui cuc, de parcă și-ar răspunde unul altuia. Căminarul oprește șareta și ascultă.) Prrr. Murgulee...Hoo, căluțule...Mai stai și domnia ta și te hodinește. Căminarul ascultă un timp cucii cum cântă. Doamneee, ți să înmoaie sufletul, și-ți vine un dor, de te crezi în rai ! Așe frumos este primăvara când cântă cucul...Hai, murgule, dii ! Aparatul de filmat îl urmărește pe Căminar cum se îndepărtează în șaretă pe drumul care duce la Cucorani.

5 SECVENȚA NR 5 Căminarul, în trăsură...În urma lui venind cu docarul se văd Ion și Dumitru, slugi la casa Căminarului...Merg pe o stradă lăturalnică. Șareta Căminarului oprește în fața unei Prăvălii cu aplecătoare. Pe o tablă de fier vopsită într-o culoare ștearsă scrie cu litere mari. PRAVĂLIE CU DE TOATE...Căminarul leagă calul de un stâlp și intră în Prăvălie. Ion și Dumitru, trag căruța în fața prăvăliei și așteaptă.

CĂMINARUL : (în prăvălie. Se simte deodată un miros tare de vopsele, de stofe. Pe rafturi fel de fel de mărfuri, în stânga se văd obiecte casnice și de bucătărie, farfurii, crățiți, căni, pahare, pe jos se văd saci cu zahăr, și cu alte mirodenii, cutii cu ulei, în dreapta lor se văd rafturile cu stofe, pe la mijlocul prăvăliei pe peretele opus ușii de la intrare se văd cutii cu vopsele, borcane, iar în partea dreaptă se văd câteva unelte agricole).

ȘMIL : (proprietarul prăvăliei, este un evreu gras și chel, cu un surtuc de piele peste burta nu foarte proeminentă) Aaaa, ce bucurie, cucoane Căminar, ce bucurie ! Zilele aistea numai la domnia ta m-am gândit.

CĂMINARUL : Bună ziua, cucoane Șmil...Și pentru noi iaste bucurie a te vedea. (Căminarul examinează atent rafturile).

PATRONUL PRAVĂLIEI: Cu ce am pute să-ți fim de folos, cucoane căminar ? Pariez cu domnia ta că orice ai avea trebuință nu se poate să nu se găsească la noi în prăvălie.

CĂMINARUL : De lucrul aista nice nu mă îndoiesc...Un negustor așa priceput ca domnia ta.

PATRONUL : (satisfăcut, mândru) Aferim și mulțămim...Suntem dornici de cinste, cinstite Căminar...

CĂMINARUL : (pare că se gândește) Aș voi a lua azi de la domnia ta două sute de tablă de fier, din cele cu care se învălesc casele boierilor. Adică din cele care nu ruginesc...

PATRONUL : (ia plaivasul de la ureche și începe a socoti) Și acu ai noroc, cinstite Căminar... Căci taman ieri am adus de la Ieși, tabla de aiasta de care îți trebuie domniei tale...Iar două sute de foi, fac taman douăzeci și trei de galbini...(arătându-i calculele făcute de el) Poftește de socotește și domnia ta.

CĂMINARUL : Nice o îndoială, domnule Șmil...

PATRONUL : De nu ai la domnia ta toți banii, poci a adăsta...

CĂMINARUL : (socotind, concentrat) Mulțămesc de încredere, domnule Șmil. (scoate punga și îi numără galbenii) Pofțim, prețul ce ai cerut... iară de am pute lua marfa acu ar fi și mai bine.

PATRONUL : Cum nu, cinstite Căminar...Numai de ai fi venit cu căruța sau cu carul, căci în spinare nu cred că le poți lua...

CĂMINARUL : Așa e, am venit cu slugile și cu docarul să o rădic. (mică pauză, examinează mărfurile să vadă ce ar putea cumpăra) Numai de mii arăta domnia ta de unde să o rădic...

PATRONUL : Cum nu...Numai că la marfa ce ai cumpărat-o domnia ta, îți trebe pe puțin trei kile de cuie de tablă, așa se numesc aiste cuie...Ce sunt numai pentru felul acesta de tablă. Ele chiar așa se numesc, cuie de tablă, și sunt mai scurte și mai groase.

CĂMINARUL : (minunându-se) Aiasta înseamnă că musai trebe să le iau și pe aiste cuie..

PATRONUL : Musai, iubite Căminar...căci fără ele tabla nu stă singură pe casă.

CĂMINARUL : Atunce fii bun și cântărește-le și pe aiste cuie...

PATRONUL : Ca să fie mă bine, și să nu mai faci un drum, eu îți cântăresc, cinstite Căminar, patru kile de cuie, aista mai însemnând încă un galbân.

CĂMINARUL : (Scoțând punga) Îl dăm și pe aista, dacă așa e voia domniei tale...

PATRONUL : Atunce vom face așa...(o ia către ieșire) Să vie slugile domniei tale cu docarul în curte (au ieșit afară) Să intre pe poarta aceea...Iar la magazie feciorul o să le numere două sute de bucăți în cap...(Lui Ion și Dumitru) Intrați, domniile voastre, pe poarta ceea, căci feciorul meu vă așteaptă să vă deie tabla de învălit casa...(căminarului) Iar domnia ta, iubite Căminar, vino să cântărim cuiele...(intră amândoi din nou în prăvălie. Patronul îi cântărește patru kilograme de cuie pe care i le pune într-o cutie.(Și acum vino domnia ta cu mine să vezi tabla cea lucitoare, ce v-a străluci în soare. (Ia cutia în brațe și iese pe ușa care se vede după o draperie. Ajung într-o magazie, care este de fapt o sală igrasioasă, nevăruită de cine știe când, în care se văd fel de fel de mărfuri. Au ajuns la stiva din care feciorul patronului le dă tabla lui Ion și lui Dumitru. Feciorul numără câte cinci table, apoi cele două slugi le duc și le pun în docar. Lui Ion) Ia domnia ta cutia aista și pune-o în docar. Ion ia cutia și iese cu ea afară.)

FECIORUL : Optzeci și unu, optzeci și două, optzeci și trei, optzeci și patru, optzeci și cinci. Gata, oameni buni, duceți-le. (Ion vine și împreună cu Dumitru iau cele cinci tabele și le duc să le pună în docar.

PATRONUL : Tabla aista nu are moarte, cinstite Căminar...Am auzit noi că îți faci conac boieresc la moșia de la Ipotești. Apăi să fie într-un ceas bun, și să trăiți în pace și fericiți !

CĂMINARUL: (privește atent tabla și cum numără feciorul) Mulțămesc din inimă, domnule Șmil.

PATRONUL : Apăi eu vă las, căci poate mai vin mușterii.

CĂMINARUL : Vezi-ți domnia ta de treabă, aice am eu grijă. (în momentele următoare Căminarul iese afară, în curte, unde este tras docarul. Se apucă și număra tabla. Îi vedem fața lată, roșie, expresia chipului de om concentrat, și buzele cum se mișcă numărând foile de tablă.)

ION : (Ion cu Dumitru au adus ultimele cinci foi. Căminarul numărând. Unasutănouăzecișisășă, una sutănouăzecișisepte, Unansutănouăzecișiopt, Unansutănouăzecișinouă, două sute. Acu iaste bine. Eu zic că bună treabă am făcut...(către cei doi) Apăi, Ioane și Dumitre, cu docarul aista vă duceți la casă la Ipotești. Aveți grijă a o așeza la loc ferit și sub cheie tabla. Îi spuneți lui Dumitru să o puneți în magazie...După nămiaz ajung și eu să văd ce treabă ați făcut...

ION : (își scoate căciula) Precum ziceți așe facem, cucoane Ghgeorghieș (cei doi se urcă în docar, ocolesc și ies pe poartă afară în stradă, urmași de Căminar. După ce îi vede plecând cu docarul Căminarul revine pe ușa de la intrare în Prăvălie. Patronul este ocupat cu servirea altui client).

CĂMINARUL : Am venit să-ți mulțămesc, domnule Șmil, pentru așe servirea aleasă. Apăi ziua bună să ne dea Domnul !

PATRONUL : (încilinându-se ușor, făcând gest cu mâna) Mergi cu bine, cinstite Căminar...

6 SECVENȚA NR 6 Căminarul iese din prăvălie. Dezleagă calul și se urcă în șaretă, luând-o pe drumul pe care a venit..

7 SECVENȚA NR 7 În duminica următoare...Casa Căminarului, văzută din stradă...În fundul curții se văd vișinii, merii și prunii înfloriți. Soarele s-a înălțat ușor pe cer...E o zi frumoasă de primăvară. Pe scară îl vedem pe căminar coborând. E îmbrăcat în hainele cele mai bune, ca pentru slujbă. În urma lui vin cei trei băieți, Șerban, Nicolae, și Iorgu. Apoi apare din casă Raluca, ținându-l în brațe pe Mihai. De fusta ei se ține Maria...

CĂMINARUL : (pe scară privind acoperișurile orașului, lumina din văzduh) Frumoasă este ziua aiasta a Domnului...(către fânar) Ioane și Dumitre, voi nu veniți la slujbă ?

O VOCE : (din grajd) Mai avem oleacă de treabă, boierule, apoi ne îmbrăcăm și venim și noi...

CĂMINARUL : (către cuhnie) Sevastiță și Mărie...

SEVASTIȚA : (apare imediat venind de la cuhnie, îmbrăcată frumos) Gata mi-s, boierule și cocoană Raluca...Vine acu și lelea Maria. (Ralucăi) Dă-mi-l mie, cocoană Raluca, pe Mihăiță să-l duc în brață...

RALUCA : (este liniștit și fericită) Ține-l numai oțără, să îmi aranjez comănacul...(Sevastița, care este mai tânără, îl ia pe Mihăiță pe brațe) Aista este prima slujbă la care merge Mihăiță, căci acu iaste creștinat...

CĂMINARUL : Luați-o înainte, copchii...Să mergeți frumos, de mână. (Se îndreaptă cu toții către poartă. În momentul acesta o vedem venind de la cuhnie pe Maria, femeie în casă și bucătăreasă. Este și ea îmbrăcată curat ca pentru slujba a biserică)

8 SECVENȚA NR 8 Biserica fiind aproape, peste trei case numai, Căminarul și soția sa merg la biserică în toate duminicile pe jos, împreună cu copiii și slugile...Au parcurs mai mult de jumătate din drum. Sunt aproape de biserică. Îi vedem în față pe Șerban și pe Nicolae, ținându-se de mână. Urmează Căminarul, care merge de mână cu Iorgu. Apoi Raluca și fetița ei Maria, care îl țin pe Mihăiță de mâini...Copilul a crescut astfel că la un an și trei luni a început să pășească binișor...Aparatul de filmat va stăruie pe chipul fericit al lui Mihai, care face primii lui pași ținut de mâini...E un copil frumos, cu ochii negri și chipul senin și fericit.

RALUCA : (se aplecă spre el) Bravo, Mihăiță...Ai început a pași ca un om mare

MARIA : (fericită, își privește frățiorul) Mihăiță al nost a început să meargă, mamă. (Sevastița și Maria, slujnice în casa Eminovicilor, vin în urma lor. Toți merg foarte încet, ca să poată să meargă și Mihăiță)

SEVASTIȚA : (din spate) Dacă vedeți că a obosită Mihăiță, îl iau eu în brață, cucoană Raluca. Numai să nu te obosești domnia ta.

RALUCA : (după un timp, privind către soțul ei) Mihăiță al nost e un viteaz, iubite căminar...A mers singur până al biserică.

9 SECVENȚA NR 9 Interiorul bisericii Uspenia...Slujba va începe peste puțin timp. Îi vedem pe Căminar în al treilea rând stând în picioare cu căciula în mână, în stânga și în dreapta lui sunt cei patru băieți, Șerban, Nicolae, Iorgu (Gheorghe) și Ilie. (Îl vedem pe preot intrând și ieșind din altar, apoi închinându-se la icoanele catapetesmei...Aparatul ne-o arată pe Raluca stând în partea dreaptă, pe scaunele care înconjoară biserică. Îl ține în brațe pe Mihai, care sugă o alviță. Lângă ea o vedem pe Maria, ținându-se de fusta mamei...Apoi aparatul de filmat panoramează încet adunarea de credincioși și ni-i arată pe Ion și pe Dumitru, pe Sevastița și pe Maria, care sunt mai în spate...

VOCEA PREOTULUI. : Iubiți credincioși...(Mică pauză. Îl vedem pe același preot care l-a botezat pe Mihai Eminescu, având lângă el un dascăl mai vârstă, făcându-și cruce. Toți credincioșii veniți la slujbă își fac cruce) și frați credincioși...Bindecuvântat și slăvit în veci să fie Tatăl ceresc, Fiul și sfântul Duh. Așe după cum știți, și cum ne spune sfânta carte a Scripturii, noi suntem cu toți copilașii Tatălui Ceresc, căci El a făcut omul întâi, prin strămoșul nostru Adam și prin femeia sa Eva...Din păcate însă Adam și Eva nu l-au ascultat pre Domnul, pe Creatorul lor, și au păcătuit, păcăliți fiind de diavol... Iară eu vă spui, că de atunce diavolul nu are altă voință decât aceea de a ne ademeni și de a ne face să cădem în păcat...(Aparatul de filmat se oprește pe chipul copilului Mihai Eminovici, un chip frumos, senin și inteligent. Slujba continuă.....)

10 SECVENȚA NR 10 În următoarea duminică. Este o zi caldă de primăvară. Se aud albinele zumzâind. Într-un salcâm din fundul curții Căminarului se aude un cuc cântând. Căminarul, îmbrăcat frumos șade pe scară vesel, zâmbind din când în când. Este sărbătoarea Sfântului Gheorghe, când căminarul Gheorghe Eminovici dă o petrecere invitându-și rudele și prietenii. În momentul acesta în fața porții se oprește o trăsură. Ion, care este la poară deschide porțile mari...Trăsura intră pe poartă și oprește în fața scării. Din trăsură coboară întâi un boier trecut bine de vârsta mijlocie, care îi dă mâna să coboare soției sale, pe care o recunoaștem a fi băneasa Maria Mavrodin. Bărbatul trebuie să fie desigur soțul ei, banul Mihalache Mavrodin, om cu vaste cunoștințe pentru vremea lui.

CĂMINARUL : (coboară treptele și se îmbrățișează pupându-se cu boierul care tocmai a venit) Bine ai venit, dragă cumnate Mihalachie...Cu dragă inimă vă așteptam.

MIHALACHE : Bine te-am găsit, iubite cumnate...Căci îmi era demult dor de o petrecere și de o voroavă filosoficească...(Gheorghe Eminovioci se apleacă și îi săruta mâna bănesei, apoi își ating obrazele) Bine ai venit, scumpă bănească..

BĂNEASA MARIA : Că uite așe ne mai vedem și noi, cumnate, bine că vin aiaste zile de petrecere.

CĂMINARUL : Eu demult am zis a îndesi aiasta zile de petrecere...(cumnatului său) Intrați, domniile voastre, în casă, unde vă aștepta preaiubita noastră Căminăreasă, eu mai rămâi a-i aștepta pe tata socru, și pe ceilalți invitați la petrecere...(cei doi soți intră în casă. Lui Ion, slugii, pe care o folosește ca vizitiu la zile mari) Ioane, ia domnia ta trăsura boierului Mihalachie, dimpreună cu vezetiul domniei sale, și băgați trăsura la leau...Apoi dați cailor să mănânce...Pe vezeteu îl conduci la cuhnie, ca să petreceți împreuna Domnia ta, Ioana, vii apoi la poartă pentru a le deschide porțile, iar domnia ta, lele Maria, vii în tindă să le deschizi ușile mosafirilor..

ION : Întăles, boierule...(Cei doi duc trăsura sub șopru din fundul curții, unde vizitiul banului Mihalache Mavrodin deshamă caii...Ion merge și aduce un braț de fân pe care-l pune înaintea cailor, apoi mai aduce încă unul, după care îl conduce pe vizitiu la ușa cuhniei, iar el vine la poartă. Privind cerul și ascultând cucul) Frumoasă zi iaște aiasta, boierule...Parcă simț inima cum îți crește când auzi cucul cântând.

CĂMINARUL : (oftând, bucuos) Drept grăiești, Ioane. (în fața porții a oprit o altă trăsură. Ion deschide larg porțile. Vizitiu bagă căruța în curte, semn că este un obișnuit al casei. În trăsură îi

recunoaștem pe socrul Căminarului, cel care l-a botezat pe Mihăiță, și pe Maica Fevronia, și ea nașă a copilului. Trăsura oprește în fața scării. Din trăsură coboară stolnicul Vasile Iurașcu, apoi maica Fevronia. Căminarul îl îmbrățișează și se pupă cu socrul său) Bine ai sosit, tată socrule, preaiubite stolnic...Și domnia ta preaiubita maică Fevronia...

VASILE IURAȘCU : Mai întâi, La mulți ani, fiule, plini numai cu sănătate și cu voie bună...(îl îmbrățișează și îl pupă pe obraz pe ginerele său)

MAICA FEVRONIA : Domnul să îți dea mulți ani de viață, iubite Căminar...Iară lui Mihăiță noroc și minte pentru a ajunge om mare în țara aiasta.

POSTELNICUL : Îmi era tare dor să îl văd pe nepotul meu Mihăiță...Dimpreună cu voi toți.

CĂMINARUL : Mihăiță al nost s-a făcut un voinic fără păreche, tată socrule...Merge vorovind în legea lui prin toată casa...Poftiți, domniile voastre, înlăuntru...Eu mai rămân ca să îi întâmpin pe ceilalți mosafiri. (Stolnicul Iurașcu și fiica lui, Maica Fevronia intră în casă)

11 SECVENȚA NR 11 Imaginea din interior. Suntem în sufrageria pe care o cunoaștem...În jurul mesei îi vedem pe băneasa și pe banul Mihalache Mavrodin, încă doi boieri, soți și soție, prieteni de ai Căminarului, un bărbat neras în jur de patruzeci de ani...Sevastița aranjează paharele, farfuriile și cele trebuitoare pe masă, unde mai vedem un castron mare cu capac, din care se văd ieșind aburi...Mai vedem pe masă sticle cu țuică, pahare, ca la orice sărbătoare...Cei prezenți stau de vorbă...O mai vedem pe căminăreasă, așezată pe canapea și ținându-l pe genunchi pe Mihăiță. Suntem în momentul în care pe ușă intră stolnicul Vasile Iurașcu, urmat de Fevronia...

BANUL MIHALACHE MAVRODIN : (vorbind tare) Eu așe zic, că și anul aista va fi deosăbit de bun.

RALUCA : (ridicându-se de pe canapea, îl pune pe Mihai jos) Iată-l și pe Tatăl nostru și pe maica Fevronia...(merge și îi îmbrățișează, întâi pe tatăl ei, apoi pe sora ei)...Ce mare bucurie îmi faceți, dragii mei ! Mulțămesc Domnului că ați venit...De mai multe zile îmi era dor să vă văd...(o sărută pe maica Fevronia) Tare mult mă bucur, soră dragă...

MAICA FEVRONIA : Așijdăre și eu.

RALUCA : (invitându-i) Poftiți de luați loc la masă, tată dragă.

STOLNICUL : Apăi noi vă zicem din toată inima sănătate și numai bine la toată lumea...Băneasa Maria și soțul ei se ridică și vin și îi îmbrățișează pe stolnic și pe maica Fevronia

BĂNEASA MARIA : (îmbrățișându-l pe tatăl ei) Bine ați venit, tată. Mulțămesc tare mult că ai adus-o pe sora noastră, pe maica Fevronia (Sevastița va ieși ca să aducă alte mâncăruri)

STOLNICUL: (vesel, pus pe glume) Păi nice se pute altfel...Nu l-am botezat noi împreună pe Mihăiță al nost? Dară unde este voinicul, să-l dau la grindă. (în momentul acesta toți se uită după copil. Lăsat din brațe de mama lui, Mihai s-a dus glonț la dulapul în care Căminarul își ține cărțile...S-a așezat jos și acum scoate cărțile din dulap) Dară unde iaște voinicul nostru de Mihai.

BANUL MIHALECHE : Iată-l unde s-a dus, la bibliotichie...Se vede că îi va plăce cartea

STOLNICUL : (vine ocolind masa și îl ia pe copil în brațe. Mihai ține în brațe cartea pe care tocmai o scosese din dulap, și căreia nu vrea să-i dea drumul) Ia să-l vedem noi pe Mihaiță al nost. (îl ridică opintindu-se din toate puterile) Tita mare, bunicule...Să te faci cât casa de voinic. Și dăștept și învățat mare să ajungi !

MAICA FEVRONIA : (vine și ea să-l vadă pe Mihăiță. După ce stolnicul îl ridică de două ori cum se obișnuiește când se dau copii la grindă, obosind i-l dă Maicii Fevronia) Dă-mi-l și mie, tată !(îl ia în brațe. Copilul fiind greu, abia îl ține în brațe) Da, voinic te-ai făcut Mihaiță, bată-te să te bată norocul ! (către Raluca) Se vede că l-ai hrănit bine, soră dragă, de a crescut așe voinic !

RALUCA : Este un copil tare bun...A mâncat și a durmit bine, în toată vremea aiasta care a trecut... (

STOLNICUL : (așezându-se la locul lui, adică în capul mesei, opus ușii de la intrare) Apăi să ne așezăm și noi pe aista loc din capul mesei...

BANUL MIHALACHE : Așe cum se cuvine, pre iubite tată socrule..

STAOLNICUL : Eu am înțales că mai așteptați musafiri Ralițo, dragă, dară cu țuică am pute începe.

BANUL MIHALECHE : (se ridică în picioare, și umple paharul) Noi, bărbații, am și început, tată socrule. (îi întinde paharul și ciocnesc). Numai vezi să nu te ardă că e țuică fiartă... Apăi să fie într-un ceas bun și să ne deie Domnul sănătate.

CELĂLALT BOIER : (se întinde și el să ciocnească) La mulți ani, să ne trăiască iubitul Căminar și iubita căminăreasă. (ciocnește cu stolnicul) dimpreună cu toți ai casei și cu noi toți !

STOLNICUL : (care se vede că este om vesel) Așe să se împlinescă, iar pe lângă ei să trăim cu toții și noi, ăștia mai bătrâni, ce am văzut multe la viața noastră. Și să vină vremuri bune.

CELĂLAT BĂRBAT: (despre care vom afla mai târziu că este unul din frații Căminarului, se întinde și el să ciocnească) Mulți ani să vă deie Domnu, preaiubite stolnic...

STOLNICUL : La mulți ani, dragă Pătrule...Domnul să își țină în toată vremea mâna deasupra noastră.

12 SECVENȚA NR 12 Imaginea Căminarului care așteaptă pe scară să își întâmpine oaspeții. În fașa porții oprește o căruța obișnuită. Ion deschide porțile și omul intră cu căruța în curte. Se vede că nu este boier, ci un țăran mai spilcuit. Căruța oprește în fața scării. Căminarul coboară să îl îmbrățișeze)

CĂMINARUL : Bine ai venit, frate...Dar de ce n-ai adus și pe cumnata, că tare ne-am fi bucurat. (lui Ion) Ia căruța și calul și ai grijă de ele, Ioane.

ION : Înțales, boierule

FRATELE : (coboară din căruța, și se îmbrățișează și se pupă cu Căminarul) La mulți ani, iubite Gheorghieș. Domnul să te binecuvânteze, frate....

CĂMINARUL : Și pe tine la fel, frate...Domnul să ne binecuvânteze pe toți. Tare mă bucur că ai venit..

FRATELE : Pe așe vreme e o plăcere să mergi cu căruța. Și apoi îmi era dor a mă bucura de vederea ta dragă Gheorghieș.

CĂMINARUL : Intră, iubite frate în casă, că eu mai am de așteptat un musafir. (Fratele căminarului urcă treptele să intre în casă)

13 SECVENȚA NR 13 Căminarul a intrat în casă. Toți cei care sunt în jurul mesei vorbesc între ei ca la petrecere...Este o atmosferă de bună dispoziție.

CĂMINARUL : De or mai veni mosafiri, îi vom primi bucuroși.

STOLNICUL : Eu zic să începem a mânca pentru că de atâta drum ni s-au făcut foame..

MAICA FEVRONIA : (Raluca l-a luat pe Mihăiță pe genunchi. Când se vor ridica în picioare cu toții îl va pune pe Mihăiță în picioare pe canapea. Sevastița intră aducând altă tavă cu mâncăruri) Eu voi a face rugăciunea mai întâi.

CĂMINARUL : Recunoscători ți-am fi maică Fevroia dacă o vei face domnia ta.

MAICA FEVRONIA. : (se ridică în picioare, închinându-se, apoi ducându-și mâinile la piept. După ea se ridică toți în picioare) În numele Tatălui al Fiului și al Sfântului Duh...Cu inima curată venim cu toții la Tine, Părinte ceresc, și la domnul nostru Iisus Christos, și la buna Maică a Domnului, preasfânta Născătoare de Dumnezeu, grabnic ajutătoare, ca să vă mulțumim cu smerenie pentru toate, și ca să vă slăvim din adâncul inemei noastre pentru toate ! Fierbinte îți mulțămim bunule Tată ceresc, și pre bună Născătoare de Dumnezeu, pentru că ne-ai adunat la aiastă cinstită masă, îmbelșugată, sănătoși și cu inemele pline de bucurie ! Binecuvântat să fie sfântul Gheorghe, cel care s-a luptat și l-a biruit pe satana- balaurul. Și o dată cu el binecuvântați să fie toți sfinții și toți îngerii ! Binecuvântată de Domnul să fie aiastă casă îmbelșugată, și hăruiți cu belșug și cu multă sănătate să fie cel pe care îl cinstim astăzi, cumnatul nostru, pre iubitul Căminarul Gheorghieș, și preaiubita noastră soră, Ralița. Dimpreună cu toți ai casei. Domnul să vă ție în binecuvântarea Lui, dragii mei ! Amin.

CEIALȚI : Amin. (se închină toți)

CĂMINARUL : Și acu, dragii mei, înainte de a spune Tatăl nostru, voi a spune și eu câteva cuvinte de mulțămire și de urare. Le mulțămim din suflet mai întâi, așa cum se cuvine Tatălui ceresc, bunului nostru Mântuitor, și Preasfintei Fecioare, pentru sănătate și pentru belșug, pentru pruncul pe care nu l-au dăruit, și care a crescut ca un voinic, rugând-o pe Maica Precista să aibă grijă și în anii ce vin de noi, așe cum a avut și până acu. (mică pauză) Iar domniilor voastre, începând cu prea iubitul nostru părinte, stolnicul Vasile Iurașcu, ce ne-au dăruit-o pe preaiubita noastră soție, cucoana Ralița, și preaiubitelor noastre cumnate, iubitului nostru cumnat ,banul pre învățat Mihalachie Mavrodin, și

fraților mei ce au avut bunătate a veni sa fie cu noi la aceasta petrece, vă aduc mulțămirile și recunoștința me adâncă, urându-vă zile frumoase, și pline de belșug.

MAICA FEVRONIA : (își face cruce, aplecându-se de trei ori în față) Amin.

CĂMINARUL : Anul aista am dat această petrecere de sfântul Gheorghe mai devreme cu o săptămână, căci urmează pentru vară a ne muta la cumnatul Mihalachie, ce au avut inema bună a ne primi la casa lor. Aista casa urmând a fi locuita de altceva în vara aista. Inșă eu îl rog pe bunul Dumnezeu a ne ajuta să înălțăm casa de la Ipotești, ce a început a se aridica, urmând ca la anul de sfântul Gheorghe, sărbătoarea să o petrecem la Casa cea nouă de la Ipotești.

BANUL MIHALECHE: (închinându-se) Amin. Aferim ! Și eu ți u a-i ura pre iubitului nostru cumnat mulți ani de viață, alături de pre iubita Căminăreasă, și de copii lor cei deștăpți și frumoși.

POSTELNICUL : (ridicând paharul) Să ne trăiești, iubite Gheorghieș, întru mulți ani, alături de scumpa noastră Rareșa, de copii și de noi toți. Și să ne mai adună la aista frumoase petreceri.

MAICA FEVRONIA : Și acum să spunem rugăciunea Împărătească. (toți își fac cruce,și toți vor spune rugăciunea mai încet) Tatăl nostru carele ești în ceruri, Sfințească-se numele Tău, Vie Împărăția Ta, facă-se voia ta, Precum în cer așe și pe pământ. Pâinea noastră ce de toate zilele, Dă-ne-o nouă astăzi, Și ne iartă nouă greșalele noastre, Precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pre noi în ispită, Și ne izbăvește de cel rău. Amin !

CĂMINARUL : (ciocnesc cu toții) Mulțămesc cu adâncă recunoștință, prea scumpii mei. (se înclină) Iar la anul vă așteptăm de sfântul Gheorghe la casa cea nouă de la Ipotești. (Toți se așează, atmosfera este de bună dispoziție, de veselie, discută unii cu alții. Încep să mănânce cu toții. Raluca îl ia din nou pe Mihăiță pe genunchi. Aparatul stăruie un moment pe chipul senin și frumos al copilului. Atmosferă tipică unei petreceri dată de un boier de rang mic la jumătatea secolului XIX)

14 SECVENȚA NR 14 Imaginea casei Căminarului. Peste câteva zile. Afară este o zi caldă și frumoasă de primăvară, a anului 1851. Suntem în curtea casei, în care se văd două căruțe mari, și docarul Căminarului...Mai multe slugi de parte bărbătească și femeiască, ale căminarului și ale cumnatului său banul Mihalache Mavrodin, aduc mobile și lucruri din casă pe care le încarcă în cele două căruțe și în docarul Căminarului...Slugile sunt supravegheate de Căminar și de soția sa Raluca. O vedem pe aceasta lângă scară, ținându-l de mână pe Mihăiță. Maria, fata cea mică a Căminarului se ține de fusta mamei.

RALUCA. (apropiindu-se de căminar) Mobilele din odăile dinspre cuhnie rămân la locul lor, așe m-am înțales cu spătăreasa Smaranda...

CĂMINARUL : (aproband) Cunosc, iubită Căminăreasă...Acu luăm mobilele și lucrurile ce pot încăpe în cele două odăi în care vom sta în vara aista...Eu dimpreună cu slugile vom sta peste vară mai mult la Casa de la Ipotești..

RALUCA : (gest ca și cum ar dori să se lipească de soțul ei) Grea e despărțirea de cuibul în care te-ai învățat a trăi, iubite Căminar..

CĂMINARUL : (celor două slugi care pun o oglindă mare în car) Fiți cu băgare de samă Dumitre, că aista se poate sparge,

DUMITRU : Nice o grijă, boierului,.

CĂMINARUL : (soției sale) Cunosc acest simțământ al despărțeniei, iubită Raliță...Că e greu, iară sufletul ți să strânge în piept...(oftează) Îl cunosc când m-am depărat întâiași dată de casa părintească, și am mărs la Suceava la învățătură...

RALUCA : Greu m-am despărțit eu și da casa de la Dumbrăveni, unde ne-am trăit primii noștri ani, și ni-au venit copchii pe lume..

CĂMINARUL : Iară acum iaște bine, că merge să locuim la ai noștri, la cumnatul Mihalachie, ce iaște omu blându și învățat. Cu care eu voi avea ce vorovi, numai lucruri înțelepte. (privind-o blând) Acu o să stai și domnia ta mai mult cu sora domniei tale, ca în copilărie...

RALUCA : (oftează, meditativ) Frumoși ai fost acei ani ai copilăriei, Doamne, ce s-au dus pentru totdeauna, iubite Căminare...(slugile au terminat de încărcat)

DUMITRU : Gata boierule, am pus în căruțe și în docar toate lucrurile ce ni le-ai poroncit...

CĂMINARUL : (lui Ion) Ioane, înhamă pe Murgu la caretă, să o duci pe Căminăreasă și pe copii cei mici la coconu Mihaleche...Iară eu voi veni cu docarul și cu căruțele cu lucrurile ce le aducem...(în momentul acesta îi vedem pe cei doi băieți Iorgu și Ile suiți în prima căruță)

ION : Am întâles, cucoane Gheorghieș...Acu aduc trăsura...(Ion se duce și înhamă calul la șaretă, aducând șareta la scară.)

CĂMINARUL : (Ralucăi)..Te urcă domnia în caretă, iubită Raliță, cu Mihăiță și cu Maria...Iară eu să vin cu căruțele, cu Ilie și cu Iorgu, ce s-au și suit în căruță. (Căminarul o ajută întâi să urce pe soția sa, apoi i-l dă în brațe pe Mihăiță, ridicându-l de subțiori. I-o dă apoi s-o ia lângă ea și pe Maria, care este acum o fetiță de doi trei anișori cu chip de îngerăș. Aparatul de filmat va stăruie pe chipul copilului Mihai, care este de o seninătate și frumusețe divină) Cu Șarban și cu Nicolae m-am întâles a veni de la pension acasă la cumnatul Mihalachie, unde știu a veni. (mică pauză. Își face cuce de trei ori) Domnul să fie cu noi și să ne ocrotească !

RALUCA : (se închină) Domnul să ne ajute, iubite Căminar. În colțul ochiului i se vede o lacrimă care se prelinge pe obraz, apoi alta și alta.)

ION : Diii, murgule, murguțule...(șareta pornește încet, ajunge în stradă, apoi o ia la stângă)

CĂMINARUL : (privind în urma trăsorii) Domnul să ne ajute în toate, femeie bună. (către Dumitru) Acu sunt toate lucrurile și mobilele luate, Dumitre.

DUMITRU : Precum ai poroncit domnia ta, boierule...

CĂMINARUL : Ia să ne uităm noi să vedem de a mai rămas ceva (Căminarul se întoarce, urcă scările, intră în odaia care era o dată sufragerie. Este goală. Are parcă un fel de recul în fața odăii goale. Oftează. Se uită apoi în odaia din dreapta (dacă stăm cu fața către ușă, care era camera Ralucăi și a lui Mihai. Apoi se uită în camera cealaltă, tot goală. Limbaj interior : „Doamne, ce tristă și rece iaste o casă goală. Parcă îți coprinde pustiul inema”. Se întoarce, iese în tindă, apoi coboară scările. Tare slugilor) Gata, acu putem să mergem, oameni buni. (Căminarul se urcă în prima căruță lângă cei doi băieți, trecându-și brațul ocrotitor peste umerii lor. Cele două căruțe, urmate de docar, încărcate cu mobile și lucruri se pun în mișcare. O dată ajunse în stradă cotesc la stânga, pentru a ajunge la casa banului Mihalache Mavrodin)

15 SECVENȚĂ NR 15 Imaginea celor două căruțe și a docarului, care este o căruță mai mare, așa cum merg pe stradă, văzute din față de către aparatul de filmat, apoi văzute din lături, și la urmă din spate).

DUMITRU : (în docar, cu hățurile în mâini) Dii, căluții lu taica ! (Aparatul privește din nou convoiul din față. Se apropie încet de Căminar, și ne redă chipul gânditor la Căminarului, care își ține brațul peste copiii lui, și chipurile senine al copiilor).

CĂMINARUL : (limbaj interior) Așa a lăsat Domnul ca să ne căutăm sălașul, mutându-ne din loc în loc. Până găsim locul cel bun...Iar la urmă locul cel din urmă, cel de veci.

SCENA NR : Imaginea unei case boierești, mai mare și mai înaltă decât casa Căminarului. Porțile înalte, din fir forjat, cu acolade, sunt larg deschise; curtea este largă, având un fel de parc, sau de grădină cu flori și arbuști în fața ei. Prima căruță, cea în care se găsește Căminarul cu cei doi băieți, intră pe porțile acestei case. Îi vedem pe scări zâmbind pe banul Mihalache Mavrodin și pe soția sa. Mai jos de ei o vedem pe Raluca ținându-i de mână pe Mihăiță și pe Maria. Chipul Ralucăi, plin de gingășie, are o expresie caldă, de nostalgie și tristețe

MARIA : (sora Ralucăi. Se vede că este bucuroasă) Iată-i că au ajuns. (tare) Bine ați venit în casa noastră, pre iubite Căminar.

BANUL MIHALACHE : (coboară treptele și vine să-l întâmpine pe Căminar) Bine ai venit, iubite cumnate. (îl îmbrățișează, cei doi bărbați se sărută)

CĂMINARUL : Să fie într-un ceas bună, dragul nostru. Rămasul la domniile voastre...În vara aista vom petrece multe ceasuri de voroavă la un pahar de vin. Cum petreceam în tinereță la boierul Balși ascultând voroave filozoficești...(banul întinde brațele să-i ia pe copii. Căminarul i-l dă întâi pe Ilie, apoi pe Iorgu. Banul Mihalache îi prinde de subsuoară, și îi lasă jos.) Mulțămesc, iubite ban !

BANUL MIHALACHE : (celui care mână căruța) Trage căruța mult încolo, Dumitre...(către celelalte slugi care sunt în căruțe). Veniți cu căruțele mai în fundul curții... (Căminarul coboară și el din căruță)

CĂMINARUL : Mulțămim lui Dumnezeu că am prins timpul aista frumos...

MIHALACHE : (căruțele și docarul înaintează către fundul curții. Avem posibilitatea să vedem soprurile, grajdurile și fânarele banului Mihalache Mavrodin, sub care vedem trăsura, caretă, și alte

atelaje și unelte agricole. Iar dincolo de grajduri și de fânare se vede grădina și livada întinsă a banului. Casa banului Mihalache este mai înaltă și impunătoare, are tinda largă cu pridvorul nu prea înalt, susținută de stâlpi de stejar sculptați și șlefuiți. Se mai văd lângă pereții vopsiți într-o culoare crem, dulapuri, două mese și hârdaie cu lendri. Dincolo de scara cea mare a casei, unde vedem doi lei de piatră, se mai vede o altă scară mai mică. Pe această scară urcă banul Mihalache ca să le arate slugilor odăile unde să descarce mobilele și lucrurile... Căminarului care vine în urma lui) Cele odăi sunt destul de large, iubite Căminar, astfel că vor începe toate mobilele și lucrurile, ca să vă sămțiți bine, în largul vostru (deschide amândoi ușile)

CĂMINARUL : (în urma lui) Apăi cum să nu ne sămțăm bine, pre iubite ban, când avem un cumnat ca domnia ta, de iaste minune de om ?.

BANUL MIHALECHE: Iară pentru slugile domniilor voastre am zis să fie cele ultimele odăi de la casa cea mică, unde este și cuhnia, și unde bucătăreasa domniilor voastre va găti împreună cu a noastră.

CĂMINARUL : (în urma lui a venit și Raluca împreună cu cei doi copilași pe care îi ține de mână, Maria și. Mihăiță)...Mulțămim Domnului, pre iubite ban, că ne-a dat asemenea surori și frați

BANUL : Eu o să poronesc slugilor ce au de făcut, iar domniile voastre măreți în casă unde vă așteaptă băneasa Maria la masă...Eu vin rapide, căci abia aștept să mai vorovim de cele cărturărești, din cele cărți cetite de domnia ta, iubite Căminar...(îl ia pe Căminar pe după umeri și îl conduce împreună cu Raluca și cei doi copilași spre scara cea mare) Pofțiți de intrați. În timp ce Căminarul și Raluca urcă scara îi vedem intrând pe poarta cea mică pe Șerban și pe Nicolae cu trăiștile de gât, cu chipurile de școlari la Pension în cap).

BANUL MIHALACHE: (Bucurându-se) A, iată-i și pe iubiții noștri nepoți, Șerban și Nicolae, ce tomnai au venit de la pansion...(zâmbește) doldora de învățătură.

Raluca : (se vede pe chipul ei că se bucură) Șărbane, Nicolae ! Bine că ați venit, mamă

ȘERBAN ȘI NICOLAE : (au ajuns lângă scară. Înclinându-se) Sărumâna unchiule Mihalache, sărumâna mamă și tată.

RALUCA : Hai, urcați și intrați în casă ca să mâncăm.

BANUL MIHALECHE : Apăi aista creștere aleasă zic și eu, iubite căminar...Se cunoaște educațiunea din familie.

CĂMINARUL : (se vede că se bucură, reținu) Haideti, băieți intrați în casă, căci ne vom așeza la masă cu toți

16 SECVENȚA NR 16 Este o zi de vară călduroasă...Suntem la casa de la Ipotești, care a fost acoperită cu tablă. Acum meșterii care au făcut zidurile casei din cărămizi și din paiantă, au început să tencuiască zidurile...Văzută de Căminar care tocmai a intrat pe poarta și s-a oprit în loc să examineze construcția, casa aduce cu cea pe care o cunoaștem noi din poze. Numai că nu este văruiată, finisată...Îi vedem pe meșteri tencuind de zor...Căminarul se apropie de ei.)

CĂMINARUL : (care o vede în închipuirea lui terminată. Îl vedem scoțând din buzunarul hainei o batistă cu care se șterge de transpirație) Bun lucru, meșterii mei ! (după un moment) Caldă zi a fost aiasta, Doamne... Curg nădușalele de pe noi de zici că am ajuns izvor.

UN MEȘTRER : Domnul să vă binecuvânteze, cocoane Căminar.

NICOLAE : Ziua bună, boierule...(mică pauză) Apăi dacă suntem în luna lui cuptior. Noi îi mulțămim Domnului că au dat căldurile aiste ca să se usuce tencuielile și zidurile...

CĂMINARUL : (gânditor. Se vede că îl preocupă ceva) Parcă acu începe să semene a conac boieresc, meștere...

NICOLAE : Iesă lucrare frumoasa, boierule...Domnul sa va deie sănătate și putere, și pace a trăi mulți ani în aiasta casa alături de copii.

CĂMINARUL : Apăi o fi bun Domnul cu noi, căci și noi am fost și suntem credincioși...(după un timp)

Ci acu aș vre, meștere, să mai punem la cale ceva...Ia lasă domnia ta oleaca lucru, sa vorovim...(Nicolae, care este meșterul cel mare, lasă lucru și vine lângă Căminar. Acesta se întoarce cu fața înspre cele două pătule care sunt pe latura opusă) Iată ce aș voi, meștere Nicolae...Și tot pe domniile voastre vă tocmesc a face lucrare, pentru care veți primi plată bună.

NICOLAE : Așe vom face, boierule, precum hotărâști domnia ta...

CĂMINARUL : Voi a lărgi mult curtea, și înspre vale și înspre deal...În locul aista unde sunt cele patule voi a ridica o casa mica, unde sa fie cuhnia, odaia cu vatra și cuptiorul, cămara, încă o cămară, și încă trei odăi pentru slugi...

NICOLAE : O să iasă destul de mare, boierule...

CĂMINARUL : Curtea o măresc mult încolo (arată cu mâna) În fundul curții or să fie șoproanele cu fânașurile, cele două pătule, curtea vacilor și curtea păsărilor, iar de la anul o să măi rădic încă un fânar, jos fiind magazia pentru uneltele agricole, și alte aleea trebuitoare...

NICOLAE : (se scarpină după cap, vesel) Sănătate și putere să ne deie Domnul, boierule, și de vor fi aistea pe toate le-om face...

CĂMINARUL : Pe coastă în sus va fi livada și stupina, căci voia avea stupină mare... Cum a avut tatl meu la Călinești. Iar în spatele șoprurilor și a fânarelor o să fie grajdurile unde vor fi ținuti caii și vacile iarna, și ograda vacilor și a cailor, pentru vară. (aparatură fixează chipul căminarului, care are o expresie visătoare. În văzduh se aude cântecul ciocârliilor. Vântul trece prin mestecenii și nucii care se văd pe coastă în sus, făcând văzduhul să foșnească dulce)

NICOLAE : (se întoarce la lucru) Pe toate aista le vom face, cocoane Gheorghieș. Că domnia ta ai pricepe și judecată adâncă

17 SECVENȚA NR 17 Peste o lună, trebuie să fie sfârșitul lui august, începutul lui septembrie...E o zi frumoasă de început de toamnă...Suntem pe moșia Căminarului la Ipotești... În stânga se vede o livadă de meri și de pruni., iar în dreapta un lan de porumbi, de păpușoi. Soarele s-a ridicat de o palmă pe cer. Îl vedem pe Căminar, cu încă trei țărani, cosând. Toți și-au dat jos ce au avut mai gros pe ei și au rămas în cămașă. Căminarul are o cămașă de in, albă, cu nasturii descheiați la gât. Trebuie să fi început cositul în zori căci au cosit cam un sfert din locul cu lucernă. Lucerna a crescut frumoasă și înaltă. Aparatură de filmat urmărește coasa cum taie lucerna. Auzim fâșâitul coasei în lucerna fragedă. Toți patru sunt aplecați pe coasă, concentrați. Nici unul nu scoate un cuvânt. Li se aude doar șuieratul respirației oboseite.

Căminarul fiind mai gras și transpirând se oprește din cosit. Scoate o batistă mare și albă din buzunarul pantalonilor și se șterge de transpirație. Apoi își reia fără să spună nimic cositul alături de ceilalți.

UN ȚĂRAN : Apăi nu te pune cu noi, boierule, că noi suntem învățați. Domnia ta le ai cu socotelurile și cu cartea.

CĂMINARUL : (fără să se oprească din cosit) Aiasta ce este drept este drept...M-am învățat cu alergătura cum se învață gura a vorovi, și m-am dezvățat de munca aista.. (ceilalți țărani se opresc și ei. Își scot gresiile și încep să își ascută coasele)

UN ȚĂRAN : Păi mai dăm două ceasuri, cucoane Gheorghieș, și ne oprim, căci văz că vipia s-a pus de dimineață...

CĂMINARUL : (scoate și el gresia și se apucă să ascute coasa. Râde ușor) Poate că în două ceasuri, ori dacă nu în tri, pân la prânzul ăl mare gătam toată lucerna...

ALT ȚĂRAN : (râde) Eu zic s-o iai mai încet boierule, căci nefiind învățat cu cositul...

CĂMINARUL : Ba munca iasta, cositul fânului, al lucernei, îmi place tare mult, bade Sorică... De flăcău mergeam la coasă cu taica și cu frații mei. Ne sculam din viul nopții. Și era o plăcere să începi a cosi, cu mult înainte de a răsări soarele, când aerul e rece și înmiresmat umblam cu picioarele goale, prin rouă și cosam...(după un timp) Frumos și bine mai era, Doamne. (oftează) Păcat numai că viața aiasta se trăce așa rapide.

UN ȚĂRAN : Este așa cum vrea, Domnul cucoane Gheorghiaș, căci El ne dă viața aista, păcătoasă și gre.

ALT ȚĂRAN : (privind către livadă) Dară ai o livadă frumoasă tare, boierule. Ia uite ce mari s-au făcut merele și prunele...

CĂMINARUL : Așe iaste, cum zici, bade Ilie...(de parcă și-ar aminti, sau s-ar gândi) Și anul aista, una mie optsute cincizeci și unu, de la Domnul, a fost tot bun, cum a fost anul ce au trecut, care a fost și el un an bun...Căci s-au făcut roadele bine, iară Domnul ni l-a dăruit pe Mihăiță al nost. S-au făcut de toate, și orzul și grâului, și văz că și păpșoiu s-a făcut bine (arată cu capul înspre lanul de păpșoi) Și acu, când am intrat în toamnă, văz că și livezile sunt grele de roade...

UN ȚĂRAN : (arătând către lanul de păpușoi) Păi într-o săptămână, două, trebe să intrăm la cules de păpușoi, boierule.

CĂMINARUL : Adevărat grăiești...Căci fiind vară călduroasă. păpușoi s-au copt mai devreme anul aista.

ALT ȚĂRAN : (trage aer adânc în piept, apoi se apucă de cosit. După el se apucă de cosit și ceilalți. Aparatul de filmat îi urmărește un moment cum cosesc, concentrați și aplecați pe coase)

17 SECVENȚA NR 17 Este o zi ploioasă de sfârșit de toamnă. Imaginea casei banului Mihalache Mavrodin...Aparatul de filmat ne redă curtea casei boierești, cu micul parc din fața casei, acum arătând dezolant, cu șoproanele, grajdurile și magaziile din fundul curții...Vedem două slugi ieșind și intrând din grajdul cailor...Aparatul de filmat ne duce pașii către scară, apoi către una din ușile casei banului. Este una din odăile în care locuiește familia căminarului...Vedem scrinul și dulapul cu cărți, cu dosare și catastife al căminarului. Fotoliile și canapeaua. La masa care se află în centru camerei și în fața canapelei de piele le vedem pe Raluca și pe sora ei, băneasa Maria Mavrodin, stând la cafele. Pe masă se mai văd farfurioare cu dulceață, o chesă cu zahăr. Ușa de la cealaltă odaie în care locuiesc Eminoviciei este deschisă. Copii, Ilieș, și Maria, se joacă de-a v-ați ascunselea. Mihai se joacă și el alergând dintr-o cameră în alta după frații săi. Are un an și zece luni, și merge destul de bine. Se bucură, îl vedem râzând, încercând și el să-i prindă pe frații mai mari. Pe Iorgu, care este mai răsărit decât frații săi- aparatul de filmat ni-l pe un scaun în cealaltă odaie cu o carte în mână buchisind.

MARIA : Eu tare mă bucur, iubită Raliță, că am petrecut vara aista împreună, și am stat de vorbă în fiecare zi. Iar soții noștri s-au sămțit și ei bine, vorovind de ale lor...

RALUCA : Toate ar fi bune, numai de ar pleca mai rapide hulpava aceea de spătăreasă Smaranda Avraam, ce au pus fără milă stăpânire pe casăli mele. (soarbe din cafea. Se vede că faptul acest o necăjește. Rămâne pentru o clipă gânditoare. Cu expresia aceasta de tristețe și de blândețe pe chip se vede a fi încă o femeie frumoasă)

MARIA : Iar eu nu știu cum să îi mulțămesc spătăresei, căci neplecând din casăli tele, ne ajută pe noi a fi nedespărțite...

IORGU : (în cealălată odaie, silabisind aplecat pe un fel de abecedar) O-ii, oile, a-is-ta, aista...

RALUCA.: (oftează) Sărmanul Căminar, el aleargă acum pe la curțile boierești, ca să le dea boierilor raportul, și să le arate socotelile din catastifuri...Să aibă grijă de recolta moșiilor, în timp ce lor nice la asă.

MARIA : Lasă, iubită Raliță, căci o să vă ajute Domnul să vă plătiți datoriile în curând...Iar cum aveți casa plină de copii, o să trăiți la Ipotești fericiți...

RALUCA : Fericită tare aș fi de ați veni mai des domniile voastre în vizită, și am petrece mai mult...

MARIA .: Nice o grijă...Ai văzut ce bine se împacă soții noștri...(Mihăiță se ține după Maria și după Ilie alergând în urma lor. Aparatul se fixează pe Mihai care aleargă răzând în urma lui Ilie. Copilul se împiedică și se lovește cu fruntea de prag. Începe să țipe speriat. În momentul acesta Raluca sare de pe scaun ca o leoaică, și merge și-l ridică pe Mihai de jos)

RALUCA : (speriată și îngrijorat) Doamne Dumnezeule, dar ce s-a petrecut ? Gata, puiule, gata, au trecut.

MARIA, SORA EI.: (calmă. Răzând) Ci nu te speria așa...Că nu s-a întâmplat nimic...Iaca, s-a împiedicat și el, cum fac toți copiii...(Mihăiță mai plânge încă)

RALUCA : (îi ia brațe și-l strânge la piept) Gata, puiule, gata, a trecut...O să bat eu locul acela, ca să nu te măi năcăjească altă dată....(copilul s-a mai liniștit puțin. Îl sărută și îl strânge la piept) Gata, puiule, gata...Hai să-l pupe mama pe pui, să-i treacă. (îl sărută și îl strânge la piept)

MARIA : Ci nu te mai jăli atâta, soro dragă, că așa cad toți copchii...(râde) Gata, i-a trecut Vezi ? ...Acu o să fie iar vesel

RALUCA : (îl întoarce cu fața către ea, și-l examinează) Ia să vedem noi, unde s-a lovit puiul nost ? Și dacă ai sămn. (îi vede o pată roșie pe frunte) Nu ai decât o roșeață mică...Îl pupă mama unde s-a lovit și-i trece puiului pe dată. (îl sărută chiar pe locul unde s-a lovit copilul. Acum Mihai s-a liniștit. O privește cu chipul lui frumos și cu ochii negri. Ilie și Maria și-au reluat jocul)

MARIA : Ia lasă-l jos acu, să vezi nu pornește iar ?

RALUCA : (certându-i) Ci nu v-am spus, Maria și Ileaș, a ave grijă de frățiorul vostru ? (îl lasă jos din brațe pe Mihai. Copilul devine iar vesel, pornind să alerge în urma lor)

18 SECVENȚA NR 18 Este o zi rece de toamnă...O vedem pe Raluca, îmbrăcată într-un pardesiu de culoare roșie, cu guler și căciulă coborând din trăsură în fața Judecătoriei. Aparatul de filmat ne redă fațada Judecătoriei. Vedem tabla de fier vopsită pe care scrie mare JUDECĂTORIA ORAȘULUI BOTOȘANI. Cădirea este așa cum ne-o arată o stampă, cu o fațadă străjuită de două coloane, amintind stilul grecesc. Aparatul o urmărește (imagini din față și din spate) cum urcă treptele Judecătoriei, și cum intră în sala în care pe două bănci așezate lateral, așteaptă mai mulți oameni... În partea dreaptă. în fund. se vede o masă pe care se găsește hârtie, călimară și toc. În spatele mesei un funcționar, cu ochelari care scrie ceva într-un registru.

UN DOMN : (se vede că o cunoaște. Își ridică pălăria și se înclină ușor) Sărumană, cocoană Căminăreasă, sărumană.

RALUCA : (se înclină și ea ușor răspunzând la salut) Ziuă bună, cucoane Ianache.

IANACHE : (râmând în picioare) Cu ce treburi pi la Judecătorie...? Nu ai proces ?.

RALUCA : (se apropie de el) Nu am proces, cucoane Ianache...Am venit numai a depune o plângere împotriva spătăresei Smaranda Varlaam, cu care am încheiat Act de închiriere a casei mele numai pe vara aista, urmând ca la sfântul Dumitru să plece și să mă lase a ne muta la loc în casa me. Iar acu dumneaei nu se lasă dusă deloc...

FUNCȚIONARUL : (cel din spatele mesei) Atunce veniți aice, cucoană Căminăreasă, pentru a depune plângere...

IANACHE : Domnul să ve deie noroc, atunce ! (Raluca se îndreaptă către Masa unde se depun plângerile) Mulțămesc, domnul aprod...

FUNCȚIONARUL : Doriți a-mi dicta mie plângerea, ori a o scri domnia voastră, cu mâna domniei voastre..

RALUCA : Doresc a o scri eu, căci știu a scrie și ceti, domnule...

FUNCȚIONARUL : Atunce ia domnia ta, cocoană căminăreasă, loc pe scaunul aista...Ai, domnia ta, și toc și cerneală și foaie...(îi pune în față foaia albă, și tocul, aducând aproape călimara cu cerneală. Raluca Eminovici se așează pe scaun și începe să scrie verbalizând, din când în când)... „...de ieri am venit în oraș cu copiii și cu o parte din pojejăia gospodăriei și mă găsesc șezând de sarcină rubedeniilor și în casă străină, lucru neuzit, nevăzut și nepilduit, nici aiurea, nici aice în oraș....” 4, noiembrie 1851, Raluca Eminovici, Căminăreasă

FUNCȚIONARUL: (în timp ce scrie, funcționarul privește pe pereți, apoi își coboară privirea pe chipurile celor care așteaptă. În timpul acesta vedem oameni intrând în această sală antreu, în sala de judecată, sau ieșind afară. Acum Raluca a terminat de scris Plângerea...O mai citește încă o dată, în șoaptă, corectând-o, apoi i-o întinde Funcționarului. Acesta a deschis un registru, în care trece Plângerea Căminăresei) Acu trebuie domnia voastră, cocoană Căminăreasă, a plăti o taxă de doi franci...

RALUCA : (scoate punga și pune pe masă doi franci) Mulțămesc, domnule...Să deie Domnul a mi se face dreptate...

FUNCȚIONARUL : Lucrul aista se va face negreșit...Acu puteți mărge acasă. Se va face cercetare.

RALUCA : Mulțămesc Domnului de voi scăpa de dânsa rapide...Căci în curând se va pune zloata, iară eu tot pe uși străine să fiu. (mică pauză) Bună ziua vă zic dumnivoastră...

FUNCȚIONARUL : (se înclină ușor) Domnul să vă aibă în paza lui ! (Raluca se întoarce, coboară treptele și se îndreaptă către trăsură. În tot acest timp aparatul de filmat a privit-o numai din față)

CAPITOLUL V

2 COPILĂRIA LA IPOTEȘTI

SCENA 1

SECVENȚA 1

Suntem la începutul verii anului 1852. Căminarul se află în trăsură. Oprește în fașa porții casei sale de la Ipotești...În timpul acesta vedem că a făcut porți noi și gard nou...În spatele trăsurii se văd venind trei căruțe încărcate cu mobile, mese, două dulapuri, un scrin, o ladă de zestre, scaune, urmate de docar, în care se găsesc, la fel, mobile și lucruri. Căminarul se dă jos din trăsură, deschide poarta mică, și-l strigă pe Dumitru...Apoi se apucă singur și deschide porțile mari. Acum avem posibilitatea să vedem Conacul boieresc, cum îi plăcea Căminarului Gheorghe Eminovici să-i spună casei sale de la Ipotești. Casa boierească este așa cum o cunoaștem din fotografiile pe care le-am văzut în cărțile dedicate biografiei lui Eminescu. Vedem de asemenea imaginea coastei care se întinde în sus, cu turla micuței bisericuțe și livada, unde Căminarul își va așeza stupina.

CĂMINARUL : Dumitre ! Unde ești, Dumitre...?

DUMITRU : (îl vedem apărând după un moment) Aici îs, boierule, iaca viu acu...(Gheorghe Eminovici deschide porțile mari...Acum îl vedem și pe Dumitru, omul său de încredere în grija căruia a lăsat Casa și acareturile).

CĂMINARUL : Du-te și cheamă slugile, ori megieșii, să descărcăm mobilele cele noi... (Dumitru pleacă înspre fundul curții. Îl auzim strigând, Ioane, Gheorghe ! Căminarul se întoarce și ia calul de căpăstru. Celor care sunt cu căruțele) Ioane, Lisandre, veniți și băgați căruțele în curte... (Căminarul ia calul de căpăstru și duce șareta în fundul curții. Cei care sunt cu căruțele bagă căruțele în curte. După ce a legat calul de un stâlp Căminarul se întoarce la căruțași și la cele trei slugi care așteaptă. Dinspre livadă se văd venind două femei. Pe poartă mai intră doi țărani, care își scot căciulile și îl salută pe Căminar: ziuă bună, boierule ! În urma lor vin două țărănci megieșe, care îl salută și el pe Căminar, înclinându-se : sărumâna, boierule. Căminarul scoate din buzunar un Plan, pe care se uită atent.) Oameni buni, dragii mei. Întâi descărcăm căruța aista...Punem mobilele jos pe iarbă, apoi le cărăm în odaia din fund, din dreapta.... Haide să începem...

O SLUGĂ : Cum zici domnia ta, boierule...

O FEMEIE : Le cărăm, boierule, cum să nu le cărăm...(slugile Căminarului, cu ale cumnatului său, banul Mihalache Mavrodin, și cei doi țărani megieși se apucă și descarcă mobilele și lucrurile, întâi din prima căruță, cea arătată de Căminar, apoi din celelalte căruțe).

CĂMINARUL : Acum, Dumitre și bade Gheorghe, luați canapeaua aista și veniți cu ea și o puneți unde vă arat eu. (Cei doi iau canapeaua de piele nouă, și urmându-l pe Căminar o așează în prima odaie pe dreapta, unde le spune căminarul. Apoi căminarul iese cu cei doi și le arată patul mare, nou, cu saltea mare) Iar acu, oameni buni, luăm aista pat și aista saltea, și veniți după mine...(oamenii iau patul cel mare și îl urmează pe căminarul care deschide ușa de la cea de-a doua cameră, și le arată locul unde să pună patul) Aice va fi patul unde vor dormii copchii...(Cum camera este pardosită și lăcuită țărani se sfiesc la început să calce) Veniți, intrați, așe cum sunteți, căci o să se facă la urmă curățenie. (Către cei două bărbați care vin cu salteaua.) Așe Vasile, iar după ce puneți blanele aistea, acum vom pune salteaua...(cei care au adus patul l-au așezat lipăit de perete, apoi au pus blanle transversale, peste care se pune salteaua...După care căminarul iese din nou afară, urmat de țărani) Acu, Dumitre și bade Ilie, vom lua aista pat și îl așezăm în prima odaia pe stânga. Veniți după mine...(Căminarul îi conduce arătându-le unde să așeze patul. Apoi Căminarul iese să aducă altă mobilă. Se oprește pentru un moment în cerdacul casei...Aparatul de filmat ne arată valea largă a Sătnei, dincolo de care se întinde o coastă lină, acoperită de păduri...Soarele care a început a se lăsa înspre apus, umple valea și lumea cu o lumină dulce și roșietică. Îl vedem pe Căminar oftând bucuros. Limbaj interior : „Aista peisaj o să-l văz de acu

în fiecare zi, mulți ani de aici înainte”. Respiră apoi adânc și se reculege. Coboară treptele) Iar acu, oameni buni o să luăm scrinul aista, și o să-l așezăm în prima odaia pe dreapta, unde vă arată eu.

2 SECVENȚA NR 2 Este o zi frumoasă de primăvară...Îi vedem pe Căminar și pe Raluca Eminovici în trăsură pe străzile Botoșanilor...Pe capră este Ion, omul casei folosit ca vizitiu. Cu fața către spetele trăsurii este Căminarul, cu Șerban, cu Nicolae, și cu Iorgu. Căminarul își ține brațul peste umerii copiilor. De cealaltă parte, în trăsură, cu fața către înainte este Raluca. Lângă ea sunt Mihăiță, pe care-l ține pe genunchi, Maria și Ilie, copiii cei mici...merg acasă, la Ipotești unde vor locui de acum încolo.

CĂMINARUL : O să îți placă tare mult conacul nostru boieresc, iubită Căminăreasă.

RALUCA : Dară nu știi, Căminare, că am fost duminica trecută, cu slujnicele noastre, când am dereticat și am mai aranjat mobilele după gustul meu, și am făcut curat, și mi-a plăcut tare mult.

CĂMINARUL : (privește bucuros și liniștit,câmpul de o parte și de alta a drumului. Vedem livezi de pruni, ori de nuci, care au înverzit, vedem loturi cu secară sau cu grâu, răsărite de o palmă. Trăsura trece pe la marginea unei braniște de pădure. Auzim ciocârliile cântând în văzduhul de un albastru siniliu. Într-un stejar un cuc cântă mama focului.

CĂMINARUL : Ne așezăm și noi acu la casa noastră...Să ne mai liniștim și noi !

RALUCA : Să-i mulțămim Domnului, că are grijă de noi !

CĂMINARUL : (Privește peisajul din stânga și din dreapta drumului. Pe chip i se citește mulțumirea și pacea sufletească. După mult timp) Acu o să ne îngrijim de viitorul copiilor, îndeosăbi al băieților. Ce nu se arată a să îndemna la învățătură. (către Șerban și Nicolae) Nu-i așa Șerbane și Nicolae ?.

RALUCA : (cu chipul plin de blândețe) Haide să ne bucurăm de ziua de azi, iubite Căminare... (după un timp) Or crește și or să înceapă și ei a înțălege viața și rostul iei !

CĂMINARUL : (după un timp) Nu mă îndoiesc că or să iasă oameni adevărați dintr-înșii, ce or să ajungă mai mari, în cinul boieresc, decât am ajuns noi...

3 SECVENȚA NR 3 (în aceeași zi, în continuare) Căminarul a ajuns cu trăsura în fața casei de la Ipotești. După ce aparatul de filmat ne-a arătat satul sau Cotuna Ipoteștilor...

ION : Trrr...Ho, murgilor, hoo, zmeii lu tata.

CĂMINARUL : Coboară, Ioane și dăschide cele porți...

ION : (în timp ce coboară) Așe, boierule fac. (Ion a intrat pe poarta mică și se apucă să deschidă porțile mari. Din casă apare Sevastița, iar de la cuhnie apare Maria...Dinspre grajd apare Dumitru, omul de la Ipotești, ce a avut grijă de Casa și de acareturile Căminarului, și Dumitru, sluga Căminarului pe care o cunoaștem de la Botoșani...Slugile se aliniază parcă spre a-i primi. Ion urcă din nou pe capră, și trage trăsura în fașa casei..

SLUGILE : Bine ați venit boierului în casă nouă.

MARIA (bucătăreasa) : Să fie într-un ceas bun, Domnul să vă binecuvânteze !

RALUCA : (Bucuroasă) Bine v-am găsit, dragii noștri...Ia uite ce bucuroși sunt...(Șerban, Nicolae și Iorgu coboară primii din trăsură. Pentru un moment privesc în jur uluiți, privesc valea ceas largă și însoțită, apoi casele care se văd pe cea costiță dimpotrivă)

SEVASTIȚĂ : (întinzând brațele) Da-mi-l mie pe Mihăiță, cocoană Raluca, să poți coborî domnia ta... RALUCA : (îl ia pe Mihai de subțiori ca să i-l dea Sevastiței) Ține-l, draga Sevastiță (opintindu-se) Tulai, Doamne, că greu te-ai făcut Mihăiță. dragule.

SEVASTIȚĂ : (îl prinde de în brațe. Alintându-se) Să vedeți ce voinic o să cresc eu aici, la Ipotești, la moșă...

CĂMINARUL : (a coborât, o ia pe Maria în brațe și o pune jos, apoi pe Ilie) Gata, acum am ajuns la noi acasă...(întorcându-se către livadă) Aice o să aveți locuri de joacă large, până vă veți sătura...

MARIA : (bucătăreasa) Iar acu boierii sunt rugați să poftească la masă, căci veți fi înfomețați de la drum...

RALUCA : (privind-o admirativ pe Maria) Doamne, ce bine iaște să ai asemenea oameni care te slujăsc !

SEVASTIȚĂ : Îi mulțămim lui Dumnezeu că și noi am avut parte de asemenea stăpâni buni !

CĂMINARUL : (bucuros, dar și melancolic) Gata, iubită Căminăreasă, acu ne-am mutat la casa noastră...

RALUCA : Mulțămim Domnului pentru aiasta, iubite căminar. (Mariei) Să mai adăstăm oleacă, Maria...Să-i mai lăsăm pe cei copchii să alege și ei prin poiată ca să aibă poftă de mâncare...(Raluca și Căminarul privesc valea largă, plină de soare, și peisajul care le încântă ochii) Doamne, că frumoasă iaste valea aista largă, de parcă ar fi sufletul lui Dumnezeu pus în ea...

CĂMINARUL : Valea aista largă o să o vedem noi în fiecare dimineată, și s-o admirăm în fiecare primăvară, și toamnă ...

RALUCA : Iar iarna vom vedea un peisagiu alb, nesfârșit, ca de pe altă lume..

4 SECVENȚA NR 4 Peste câteva săptămâni...În camera din stânga în care doarme Raluca...O vedem pe aceasta trezindu-se...Este într-o cămașă de noapte lungă...În patul din care tocmai sa ridicat îi vedem pe cei doi copii, Maria și Măhăiță dormind. Raluca își privește un moment lung copiii cum dorm...Se apleacă și îi sărută pe amândoi...Apoi merge și dă la o parte perdeaua...Prin geam vedeam valea largă care i se deschide în fața ochilor...Un cocoș urcat pe gard cântă alungindu-și gâtul de fiecare dată. Merge apoi în fața oglinzii și își piaptână buclele care-i atârna de o parte și de alta a tâmpelor...Își pune un halat, și iese pe hol...Ciocăne la ușa din față care este camera de lucru a căminarului, în care se găsește biblioteca, în care ține cărțile și dulapul cu catastife, un scrin. Deschide ușa, camera este goală, semn că soțul ei s-a sculat de dimineată și a plecat, având treburi de rezolvat...Apoi merge și deschide ușa din spatele camerei căminarului...Imaginea pe care ne-o arată aparatul de filmat este un impresionantă...Îi vedem pe cei trei băieți ai Căminarului, dormind...Șerban doarme cu fața în sus, Nicolae doarme cu fața la perete, având un picior gol, iar Iorgu doarme descoperit complet...Raluca rămâne un moment privindu-i cu dragoste și duioșie, apoi intră încet și îi învelește. Mai rămâne un moment privindu-i cu chipul luminat de dragoste... Iese apoi pășind încet.

5 SECVENȚA NR 5 Este o zi de vară, cald. Imagini ale locului. Îl vedem pe Căminar călare pe un drum de țară...Urcă un deal, apoi coboară cu calul pe o potecă. Ajunge lângă un lan de păpușoi. În păpușoi vedem mai mulți bărbați și femei, țărani din cotuna Ipotești, prășind. Porumbul este până la brâu. Căminarul coboară de pe cal, duce calul sub un păr, și îl leagă de un puiete, apoi intră pe rânduri să ajungă la oameni. Ajuns aproape de ei...

CĂMINARUL : Ziua bună, oameni buni ! Cum merge treaba...?

UN ȚĂRAN : Ziua bună, boierule, bună să-ți fie inia ! (țărani se opresc pentru un moment din prășit)

BĂRBAȚI ȘI FEMEII: Bună Ziua, cucoane !

ALT ȚĂRAN : Treaba ar merge bine, cucoane Gheorghieș. Numai de s-ar milui Domnul de noi să dea o ploaie...

CĂMINARUL : (Oftează) Eu așe zâc, că în zilele ce or să vină Domnul o să ne trimeată o ploaie bună (se uită la cer, apoi privește în jur) Apăi eu vă las, merg să văd cum se lucrează și la via de la Tei...Mâncare v-o adus lelea Măria ?

UN ȚĂRAN : Mulțămim, cucoane Gheorghieș. Ne-a adus... Apăi drum bun...Vezi-ți, domnia ta de treburi, boierule. Aice merge bine treaba..

AL ȚĂRAN : Noi zâcem că până în seară om găta ist păpușoi.(Căminarul se îndreaptă către calul său, pe care îl dezleagă, apoi încalecă liniștit, și o pornește înspre matcă...)

6 SECVENȚA NR 6 (îl vedem pe Căminar urcând călare pe o potecă dealul...Ajuns pe colină oprește calul pentru un moment, își scoate batista ca să își șteargă transpirați, după care pornește din nou. Nu peste mult timp ajunge în dreptul unei vii. În vie vedem prășind doi țărani și două femei...)

CĂMINARUL : Bun lucru, oameni, bună ! (oamenii se opresc din lucru. Bărbații își scot căciulile, apoi îl salută pe Căminar, înclinându-se cu respect)

OAMENII : Bună ziua, boierule..

UN ȚĂRAN : Multă sănătate, cucoane Gheorghiaș...

CĂMINARUL : (coboară de pe cal, lasă calul să îl aștepte, intră în vie) Nu e tare pământul, de la seceta aista, oameni buni ?

ALT ȚĂRAN: Pământul e bun, boierule, că e pe coastă și e năsipos...

CĂMINARUL : O gătați până în sară ?

UN ȚĂRAN : (răzimându-se în sapă) Apăi noi așe zăcem, boierule...(după un timp) Iar de nu om termina până la apusul soarelui o să mai întârziem un ceas...

CĂMINARUL : (o ia pe rând în sus examinând via. Limbaj interior) Numai de ar da Domnul o ploaie bună...(după un timp) Încolo văd că strugurii s-au făcut...Și livezile au făcut roadă bună...

7 SECVENȚA NR 7 E o zi frumoasă de vară...Pe coasta care duce către culmea Luțoaiei, unde în anul următor își va face Căminarul stupina, e o livadă rară, cu iarbă, cu tufe de acrișe și cu rugi de mure...O vedem, pe Raluca și pe copii jucându-se în această livadă. Auzim ciripiturile și cântecele păsărilor...Șerban, Nicolae și Iorgu se joacă de-a prinsele puțin mai sus, unde mijește un fel de pădure... Raluca urcă de mână cu Mihai, cu Maria. Ilie se ține și el în apropierea mamei..

MIHAIȚĂ : (a văzut un fluture, și-l arată cu degetul) Uite, uite, uite..

RALUCA : Aista iaste un fluture, Mihaiță...Fluturii sunt foarte frumoși și zboară...

ILIE : Mamă, hai să-i prind un fluture lui Măhăiță.. (pornește să alerge după fluture)

RALUCA : Să nu cazi, Ilieș, dragule...

MARIA : Ce este aiasta, mamă...?

RALUCA : (Zâmbește, arătând deodată foarte tânără) Aista iaste un rug de mure, dragile. Așe se cheamă...Peste puțin or să se coacă murele, iar noi o să venim să le mâncăm...

MIHAIȚĂ : (arătând cu degetul) Mule, mule, mule...(vrea să culeagă mure)

RALUCA : Nu acu, Mihaiță...Murele se mănâncă atunci când sunt coapte. (Raluca s-a întors cu fața către valea largă și blândă a Sătnei...De undeva de departe se aude cântecul unul fluier...Apoi, ca și cu ar veni de dincolo de zare, cântecul melancolic al unui corn. Îl vedem pe Mihaiță ascultând încântat, vrăjit, ciripiturile păsărilor, cântecul fluierului, sunetul cornului, care acum se aude parcă și mai tare, mai aproape.) Doamne, ce priveliște frumoasă...De priveliștea aista ne vom bucura mulți ani, dragilor...(din sus vine Iorgu cu o ciupercă în mână)

IORGUL (George) : Mamă, uite ce am găsit ? Este bună, să mai culegem...

RALUCA : (examinează atentă ciuperca) Da, iasta bună, aiștia sunt bureți iuți...Din aiștia puteți să mai culegeți. Bureții iuți nu sunt otrăvitori. (își amintește. Ca pentru ea) Când eram mici la tata, mâncam bureți iuți făcuți pe jar

MIHAIȚĂ : (privind curios buretele) Buleți...buleți

RALUCA : (i-l dă în mână) Da, Mihaiță... Aista iaste un burete iute...

MIHAI : (repetă încântat, cum fac copiii) Bulete iute...

RALUCA : Bravo, Mihaiță... Ești un băiat deștept... Înveți foarte repede...

8 SECVENȚA NR 8 (peste câteva zile, sau peste două săptămâni. Imagini ale locurilor dimprejur văzute din prispa casei Căminarului. Este o zi caldă de vară. În păduricea de deasupra se aude turtureauă cântând, apoi auzim cântecul unui graur. Un cocoș se urcă pe coteț și își înalță trâmbița către cer. Ilie, Maria și Mihai se găsesc în curtea păsărilor. Maria îl ține pe Mihai de mână. În curtea păsărilor a venit și câinele cu ei. Este un câine mare, floriu)

ILIE : (copil de cinci, șase anișori)...Și acum vom începe bătălia cu gânsacul și cu găștele...(Ilie vrea să alunge găștele. În momentul acesta gânsacul se repede la el sâsâind).

MARIA : (s-a speriat, se retrage ținându-l de mână pe Mihaiță) Ilieș, stai cuminte, că o să ne mănânce.

ILIE : Ba nu o să ne mănânce deloc...Pentru că eu o să mă fac Împărat, o să mă urc pe calul meu năzdrăvan și o să pornesc război împotriva găștelor...(caută cu privirea un băț. L-a găsit, îl ia ca să îl folosească în loc de sabie, apoi încalecă apoi câinele)

MIHAIȚĂ : (râde, arătând cu degetul, de isprava fratelui său mai mare) Ha, ha, ha, ha

ILIE : Acum m-am făcut împărat, cu sabie și cu suliță...Și acum, căluțule, pornim la atac împotriva găștelor...(îi dă pinteni câinelui, iar câinele pornește cu el intrând în cârdul găștelor, care se sperie și fug. Mihaiță și Maria râd să se prăpădească. Ilie, după ce a dat ocol curții păsărilor, izgonind găștele, care au intrat în grajd, ajunge în fața fraților săi) Iar tu Mihaiță, voi a te face și tu împărat cu suliță. Vrei ?

MIHAIȚĂ : Veau, veau...(Ilie descăleacă de pe câinele care este foarte obișnuit cu copii. Îl ia pe Mihaiță de mână, apoi de subțiori încercând să-l urce pe coama câinelui).

9 SECVENȚA NR 9 Peste o săptămână, sau peste două săptămâni...Suntem tot în vara anului 1952. Căminăreasa este în camera ei, coase la gherghel...Afară se aude un tunet prelung, semn că se apropie furtuna...Raluca privește prin perdeaua ferestrei și vede cerul întunecat, brăzdat de un fulger, înspre valea Sătnei.

RALUCA. (se ridică îngrijorată, șoptind) O să vie furtuna...Ia să văz eu unde sunt copchii, să nu-i apuce ploaia. (lasă gherghelul și iese în tinda Casei. Rămâne pentru un moment impresionată. Peste valea Sătnei cerul se vede întunecat, brăzdat fiind din când în când de fulgere...Apoi tunetele se prăvălesc parcă din cer peste toată valea făcând pământul să se cutremure) Oare unde sunt copchii, că adineauri se jucau prin curte...(coboară îngrijorată în curte) Nicolae, Șerbane, Ieșșș ! Unde sunteți, copilașii mamei? Veniți în casă, copchii, că vine ploaia ! (este îngrijorată pentru că nu-i vede. De la cuhnie iese voioasă Sevastița)

SEVASTIȚA : trebuie să fie pe aice, cocoană Ralița, că adineauri se jucau fericiți în fața cuhniei...

RALUCA : (privind în toate părțile îngrijorată) Să nu se fi depărtat, să-i apuce ploaia (îi strigă, o ia în sus spre bisericuță și livadă)...Maria, Ilieeeeș, Măhițăă ! (în momentul acesta auzim glasul cristalin al Mariei)

MARIA : Suntem aici, mamă ! (Raluca se întoarce în direcția din care a venit glasul)

RALUCA : (se oprit în loc. Își duce mâna la piept, semn că a obosit. Răsuflă greu) Unde sunteți, că nu vă văd ? (nu-i vede din cauza unui mestecăn)

ILIE : Suntem aice pe șură.

RALUCA : (a coborât mai jos. Acum îi vede bine. Ilie, Maria și Mihăiță sunt urcați pe claia de paie din ograda păsărilor. Acum pare și mai speriată) Ia uite, Doamne, unde s-au aburcat neastâmpărații de copchii, ai noștri... (coboară repede, ca să intre în ograda găștelor)

SEVASTIȚA : Lasă că-i dau eu jos acu, cocoană Raluca...Nu te spărie, cocoană, căci i-am mai văzut aburcați pe claia de paie...De unde știu singuri a se da jos, că i-am văzut eu...(Sevastița intra în ograda găștelor, care este dincolo de șopruri și fânare, urmată de Căminăreasă. Ajunsă lângă claia de fân întinde brațele) Nu vă speriați, copchii, dați-vă drumul că vă prizonesc eu...

RALUCA : (temătoare) Ai mare grijă, Sevastiță, să nu pățească ceva...

SEVASTIȚA : (I-a prins pe Mihăiță în brațe) Nu pățesc, cocoană Raluca, apăi nu știi, domnia ta, cum sunt copchii...De parcă nu am fi fost și noi la fel, când eram ca ei...(acum o prinde pe Maria, iar la urmă pe Ilie..)

RALUCA : (îi ia de mână pe Mihăiță și pe Maria) Maria și Ilieș, că voi sunteți mai mari...Ce căutați pe claia de paie, și să-l luați și pe Mihăiță cu voi...(Sevastiței. Ies acum cu toții din ograda păsărilor în curtea casei) Sevastiță, dragă, rogu-te eu să te duci după Șerban, după Nicolae și Iorgu, căi ei trebuie să se joace mai sus pin pădurice...

SEVASTIȚA : Acu, mai înainte cu puțin, erau oleacă mai sus, cocoană, nu-ți face grijă de ei...

RALUCA : Mergi tu, Sevastiță, iute, ca să fiu eu liniștită, și strigă-i să vină acasă degrabă că se pune ploaia...(în momentul acesta un fulger luminează toată valea, apoi auzim tunetul întunecat, gros, de parcă ar veni din străfundul pământului. Raluca se sperie și își face cruce. Apoi, cu cei doi copii de mână, și cu Ilie, intră în tindă.)

SEVASTIȚA : Iacă acu plec după ei, cocoană...(o vedem luând-o în sus, pe lângă bisericuță. După un timp o auzim strigând) Șerbaneeee ! Niclulaaaa ! Iorguleeeee ! (mică pauză) Haide, veniți acasă degrabă. Să nu vă prindă ploaia !

RALUCA : (a rămas în tindă, cu Maria și cu Mihai de mână, privind speriată și fascinată parcă valea și cerul negru ca oțelul, pe care se ivesc la intervale scurte fulgere urmate de tunete. Își face cruce liniștită) Doamne, apăra-ne și ne ferește...Dă, Doamne, să vină o ploaie bună pentru păpușoi și vii, fără trăsnete...

10 SECVENȚA NR 10. Căminarul s-a sculat dis de dimineață...S-a îmbrăcat și a ieșit afară să îl trezească pe Ion care doarme cu Dumitru într-una din odăile din casa în care se află cuhnia, magazia și odăile slugilor

CĂMINARUL : (Bate în ușă) Scoală Ioane ca să pregătești trăsura, că într-un ceas pornim...(Bate apoi în ușa slujnicilor) Bună dimineața, Marie și Sevastiță...Trebuie să pregătiți toate cele de

drum. (se îndreaptă către casa lui. Ajuns în sala merge la ușa din fund, pe dreapta, în care bate ed câteva ori, apoi deschide ușa... Vedem patul în care dorm băieții) Șerban și Nicolae, sculați-vă, dragilor, că peste un ceas plecăm la drum... (intră în casă și se aplecă asupra celor doi băieți, pe care îi mângâie pe cap, apoi îi bate ușor pe umeri) Hai, că a sosit ceasul cel mare, iubii mei... Așa cum v-am spus, mergem să vă înscriu la Gimnaziu la Cernăuți. (aparatură de filmat se oprește pe chipurile băieților. Șerban mai întâi face ochii mari, apoi încep a se întindă. La fel face și Nicolae. (Căminarul îi privește cu un fel de milă și dragoste... Pe deoparte îi pare rău că le strică somnul, pe de altă parte educația lui nemțească îi spune că în viață trebuie să fii ordonat, disciplinat, să fii un om tare. Amândoi băieții s-au ridicat acum în fund) Vă sculați, vă spălați și vă îmbrăcați cu hainele cele bune, și apoi veniți rapide a lua masa.

NICOLAE: (se șterge la ochi, respiră adânc) Da, tată, venim...

CĂMINARUL : Eu mă duc să le pregătesc cele de trebuință...(punându-și mâna pe capul lui Șerban, care se trezește mai greu) Haide, Șerbane, dragule, că timpul nu așteaptă...(iese din cameră. În momentul acesta o vedem pe Raluca ieșind din odaia ei, cu un braț de haine.

RALUCA : Acum să fie gata toate, iubite Căminare...

CĂMINARUL : (liniștit) Nice nu mă îndoiesc, iubită Raliță. Domnul să ne ajute la drumul ista. (Căminarul iese în pridvor. De la cuhnie o vedem pe Sevastița venind cu un coș mare, plin cu pachete, pe care îl așează în pridvor) Bună dimineața, Sevastiță.

SEVASTIȚA : Bună dimineața, boierule. Aiasta este mâncarea pentru drum, cucoane. Avem pregătită și mâncarea ce le trebuie pe o săptămână.

CĂMINARUL : (pe gânduri) Așe, Sevastiță. (își ridică ochii un moment pentru a admira valea așa cum arată ea acum înecată în pâcla înmiresmată a zorilor. Soarele nu a răsărit încă. Pentru un moment îl vedem pe Căminar emoționat, visător. Limbaj interior, îmi aduc bine aminte zăua, când copil fiind încă tata m-a dat la Școală la Suceava. În noaptea ceea nu am închis un ochi, îmi băte inima ca inima puiului de pasăre...iară la plecare, când mama m-a îmbrățișat am văzut lacrimi în ochii ei. (mică pauză) Așe trebuie să fie și Căminăreasa acum, săraca de ea. Cum o fi inima ei ? Și copiii trebe să fie cu inima cât puricile ." Îl vedem pe Căminar oftând. Dară lasă, că o să le prindă bine în viața, așe cum mi-a prins mie învățătura de carte ce am adunat-o la Școala din Suceava.)

11SECVENȚA NR 11 Peste mai bine de o jumătate de oră. Trăsura este trasă la scară. Ion, vizitiul, se află pe capră. Înspre răsărit se vede cerul mai galben, iar văzduhul e mai deschis. Sevastița a pus coșul cu mâncare pentru drum în trăsura. Acum aduce de la cuhnie un săculeț mai mare în care trebuie să fie făină.

SEVASTIȚA : Mai am a duce săculețul cu brânză, Ioane. (Ion moțăie pe capră. În pridvor apar venind din casă, întâi Șerban, apoi Nicolae, îmbrăcați cu haine de oraș, urmați de Căminăreasă. Raluca este foarte emoționată, se vede lucrul acesta bine)

NICOLAE : La revedere locuri dragi ! (gest, către valea largă ce se deschide înaintea lui) La revedere, până când ne vom întâlni, vale minunată și frumoasă.

RALUCA : Haide să vă pupe mama, dragii miei, că o să-mi fie dor de voi...(îi sărută și îi strânge la piept pe amândoi. Aparatură de filmat se oprește pe chipul frumos al Ralucăi Eminovici. Îi vedem lacrimile șiroind pe obraz. Se stăpânește însă bine să nu plângă. Din casă apare pe ușă Căminarul trăgând după el un cufăr de mărime mijlocie).

CĂMINARUL : Ioane, vino să iai aista cufăr și să îl legi la spatele trăsurii..

ION : (de pe capră) Acum, boierule, lasă la mine. (Căminarul a intrat în casă ca să mai aducă ceva)

RALUCA : (ținându-și mâinile pe umerii copiilor, coboară cele șapte trepte ale scării) Să fiți cuminți, auziți, dragii mei...Să nu vă aburcați pe undeva să cădeți, să nu vă bateți c copiii, să nu faceți boroboate și rele de pe urma căroră să trageți...Iar mai ales să vă țineți de învățătură, Căminarul fiind nemulțumit de strădania voastră la pensionul domnului Ferderber. Înțelesu-m-ați ?

NICOLAE: (privind-o cu dragoste) Da, mamă...

Raluca : (Lui Șerban) Zii și tu ceva, Șerbane, măcar să îți aud glasul, căci îmi va fi dor de glasurile voastre.

ȘERBAN : (un copil tăcut) Da, mamă. (Ion a luat cufărul pe umeri și l-a legat la spatele trăsorii cu curele. Căminarul coboară scara venind din casă, ținând legătura de piele în care păstrează actele sub braț. A ajuns la trăsură)

CĂMINARUL : Ei vitejii mei, acu pornim la drum. (Raluca îi mai sărută încă o dată, strângându-i la piept) Să aveți mare grijă cum vă purtați, copchilașilor..

SEVASTIȚA : (emoționată și ea) Haideți să vă pup și eu, Șerbane și Nicolăeșule, căci ați crescut cu mine de mână...(îi sărută Pe obrazul slujnicei i se văd două lacrimi curgând încet. Femeia își șterge lacrimile cu colțul basmalei)

CĂMINARUL : (îi ajută pe copii să urce în trăsură. Ion a mers și a deschis porțile mari. Apoi vine și se urcă pe capră) Rămâi cu bine, iubită Căminăreasă. Mersul la învățătură este spre binele lor, așe cum a fost și învățătura mea de carte...Fii fără nice o grijă, că poimăine voi fi din nou acasă... (trăsura se pune încet în mișcare. Copii îi fac semne cu mâna Ralucăi)

RALUCA : (le face semne copiilor) Mergeți cu Dumnezeu, iubii mei, Domnul să vă ocrotească în tot timpul. (își face cruce) maica Domnului să vă aivă în paza ei.

ION : (de pe capră) Închide domnia ta , Sevastiță, porțile...

SEVASTIȚA : (făcând semne) Drum bun, boierule, și conașilor...Domnul să vă aibă în paza Lui...

RALUCA : (a rămas împietrită, cu mâna în aer) Domnul să vă aducă acasă sănătoși...(Sevastița merge și închide porțile) Raluca a rămas locului cu mâna în aer ca o stană de piatră.

12 SECVENȚA NR 12 Vedem trăsura filmată din spate de aparatul de filmat, cum înaintează pe drumul cotunei Ipoteștilor. Soarele nu a răsărit încă, dar cerul arată spuzit înspre răsărit. Îl vedem pe Căminar și pe băieți pe locul din spate al trăsorii, având fața către înainte. Căminarul șade în dreapta, în stânga lui aflându-se Nicolae, după care vine Șerban.

ION : Pe ce drum o luăm, boierule ?

CĂMINARUL : O luăm pe scurtătură, Ioane... Nu mergem pe drumul Botoșanilor, ci de la Cocorani o tăiem pe scurtătură pentru a ajunge în drumul Mihăilenilor, ca să scurtăm drumul, și să ajungem până în seară.

ION : Am înțales, cucoane.

CĂMINARUL : (se aplecă înspre copii) Ei cum este copchii, vitejii mei ? Acu mergem la bătălia cea mare a vieții..

ION : (trăgând de hățuri) Dii murgilor, ca zmeii să îmi zburăți...(imagine a trăsorii înaintând pe drum văzută din în față. Apoi aceeași imagine a trăsorii văzută din spate, cum se îndepărtează)

13 SECVENA NR 13 Suntem în curtea casei Căminarului, după ce Sevastița a închis porțile mari, iar Raluca Eminovici a rămas împietrită cu fața înspre direcția în care a pornit trăsura. Câteva momente mai aude în urechi hurele trăsorii. A rămas cu gâtul și cu fața întinsă ca și cum ar vrea să privească peste gard și să-i vadă. Pe obraji i se scurg două lacrimi mari. Sevastița a văzut lucrul acesta și a rămas și ea locului, lângă stăpâna ei, impresionată)

RALUCA : (șoaptă fierbinte) Doamne, ține-i în paza Ta ca pă nește odoare...Naucă Precistă ai grijă de ei ca de nește doare (respiră adânc. Este gata să plângă) Ce mă fac eu acu fără ei, că nu o să-i mai văd, Sevastiță ?

SEVASTIȚA : (se apropie de ea ca și cum ar vrea s-o mângâie) Nu o să fie nemica rău, Cocoană Ralița, ci toate or să fie bune, iar Domnul o să ne ajute pe toți...

RALUCA : (glasul îi tremură gata să plângă) Măine dimineată când o să mă scol și nu o să-i mai văd, o să mă pui pe plâns...

SEVASTIȚA : (Este acum în fața stăpânei sale. Bărbătoasă) Ba nu o să plângi deloc, cocoană Ralu, că îi ai pe Iorgu, și pe Ilieș, și pe Maria și pe scumpul de Mihăieță, ce este așe de frumos ca un îngerăș... Și o să-ți astâmperi dorul cu ei. Iară Șerban și Niculae nu au plecat la moarte, ci la învățătură ca să ajungă domni mari. (își șterge și ea lacrimile) Apăi eu știu, cocoană Ralița, că domnia ta ești tare...Și mă ai și pe mine alături tot timpul...(Aparatul ne arată chipul Ralucăi Eminovici emoționată, gata să plângă, cum îi tremură bărbia. O vedem pe Raluca îmbrățișând-o pe Sevastița, rămânând așa mai mult timp, jelind încet pe umărul ei.)

RALUCA : (ștergându-și lacrimile) Că bine, zici Sevastiță...Acolo merg doară la învățătură, ca să ajungă oameni mari, cum trebuie să ajungă...Și nu merg la tăiere.

SEVASTIȚA : Nice încape vorbă, cocoana me dragă, că așa iaste ! (după un timp. Raluca Eminovici oftează din toți rărunchii. S-a regăsit însă căci o vedem ridicându-și capul mândră, gestul exprimând multă energie).

RALUCA : (s-a mai înviorat) Păi atunce mergi, Sevastiță, și încearcă să mai dormi, că nice nu a răsărit soarele (privește înspre răsărit, cerul fiind spuzit înspre partea de unde urmează să răsară soarele)

SEVASTIȚA : Nu ai grijă, cocoană...Mergi domnia ta și culcă-te lângă copilași, căci noi, slugile suntem învățate cu sculatul de dimineață...

14 SECVENȚA NR 14 (în continuare. O vedem pe Raluca intrând în camera ei, prima pe stânga. În momentul în care intră în cameră se oprește uimită în loc. În pat o vedem în cămășuța ei albă pe Maria dormind, în funduleț privind către fereastră îl vedem pe Mihăiță, iar Ilieș s-a sculat demult și dând perdeaua la o parte a urmărit plecarea fraților lui și a trăsorii. Raluca, uimită la început, acum o vedem cum se luminează la chip.)

RALUCA : Păi voi ce faceți, iubii mei copchilași, nu dormiți ?

MIHĂIȚĂ : (Pe chipul căruia se oprește aparatul de filmat, a rămas privind înspre poartă, are chipul nespus de frumos, cu ochii mari și fruntea boltită. Expresia feței este foarte grăitoare, parcă ar întreba-o pe mama lui : unde s-au dus, mamă, ce s-a întâmplat ?)

ILIE : (este un copil de șase anișori. Are chipul deschis, cu fruntea înaltă, însă acum este trist) Unde a plecat tata, cu Șerban și cu Nicolae, așe de dimineață. mamă ?

RALUCA : (vine la el și îl îmbrățișează) Păi nu v-am spus, dragilor ? Că am vorovit despre lucrul aista... Că Șerban și Nicolae, fiind băieți mari, de acu, din toamna aista vor merge să învețe carte la Ghimnaziu la Cernăuți ! (mică pauză) Căminarul voiește ca băieții musai să învețe carte pentru a ajunge oameni mari. (îl strânge la piept și îl sărută pe păr)

ILIE (trist) Și când or să vină acasă să ne jucăm ?

RALUCA : De Crăciun și de Paște ori să vină mereu... Iar la vară ar să vină în vacanță, și atunce o să vă jucați, cum v-ați jucat în toți anii...(îl privește cu dragoste) Și acu la culcare, capul jos și la culcare

ILIE : (trist în continuare).. Și cât mai iaste până la Crăciun ?

RALUCA : (și-a revenit, înveselită deodată) Până la Crăciun mai sunt numai tri luni, dragule... (mică pauză) Iar acum, culcați-vă la loc, să dormiți până târziu, așa cum sunteți voi învățați! (îl ia pe Ilie și îl culcă lângă Mihăiță. Îi sărută pe amândoi și-i învelește, iar ea se culcă lângă Maria, la cellalt cap al patului. Un moment aparatul de filmat ne arată imaginea aceasta nespus de frumoasă. Raluca a rămas cu ochii mari privind gânditoare în tavan. Ilie și Mihai au închis ochii și au adormit repede. Acum dorm toți copiii, în timp ce Raluca a rămas cu ochii în tavan gânditoare. Apoi aparatul de filmat se mută pe pendula, pe care o auzim bătând rar, răspândind pace în odaie. Limbaj interior) Doamne, ce greu o să treacă timpul până la Crăciun... (oftează) De ce o fi lăsat Domnul așe, ca fii să plece din cuibul părintesc precum paserile ? (Imaginea Ralucăi, privind cu ochii în tavan, apoi aparatul ni-l arată pe Mihai, dormind senin, cu fața în sus, cu chipul nespus de frumos).

15 SECVENȚA NR 15 Trăsura în care se află Căminarul cu copiii văzută de aparatul de filmat din față...Căminarul privește gânditor înainte, cu mâna trecută peste umerii copiilor. Nicolae a adormit, căci îi vedem capul căzut într-o parte, cu ochii închiși.

ION : (încet) Dii, călușilor, voinicii mei. (în momentul acesta vedem soarele răsărind mare, ca o roată de foc, pe buza orizontului, ridicat puțin, semn că trebuie să fie o colină, sau un deal scund, puțin în dreapta căminarului. În momentul acesta auzim ciocârliile cântând în înaltul cerului, apoi un pitpalac, care se omoară să cânte în lăstărișul pe care l-au lăsat în urmă. Căminarul privește răsăritul emoționat, cu interes) Răsare soarele, boierule...

CĂMINARUL : Am văzut, Ioane...și cât de frumos iaste. (se aplecă spre copiii. Îl vede pe Nicolae dormind, apoi privirea i se oprește pe chipul lui Șerban) Privește răsăritul soarelui, Șerbane, și gândește-te să nu uiți ziua aista, de 23 avgust 1852, ce este ziua ieșirii voastre în lume..

ȘERBAN : (Privește impresionat și mut soarele care acum șade ca o roată de foc imensă pe orizont) Da, tată...(după un timp, privind fascinat răsăritul) Îl văd...Soarele e foarte mare.

CĂMINARUL : Cum se cheamă locul unde pământul se întâlnește cu cerul, dragul tatii ?

ȘERBAN: (gânditor) Orizon sau zare, se numește, tată.

CĂMINARUL : Iar partea din care răsare soarele, cum îi zice ?

ȘERBAN : (după un timp) Răsărit îi zice, tată, căci doară lucrul aista îl știe și un copil...(acum trăsura intră într-un sat, care este format la fel ca și cotuna Ipoteștilor, din izbe, din case cu o odaia, sau două odăi, cu tindă joasă din lut arsa, cu acoperișuri țuguiate din șindrilă, sau din stuf, ori mai rar din paie. O femeie, îmbrăcată în port popular, tocmai se întoarce cu vadra cu apă în cap venind de la fântână. Femeia se oprește un moment în loc ca să-i privească.

ION : Ne-a ieșit țata aista cu plin, boierule, înseamnă că ne merge bine..

CĂMINARUL : (încet) Așe să deie, Domnul, să le meargă copchiilor mei bine în viață, cu noroc...

16 SECVENȚA NR 16 (trăsura a lăsat în urmă satul de izbe prin care a trecut. Cu prilejul acestui drum, regizorul, cameramanul, aparatul de filmat, vor încerca să redea frumusețea locurilor, specificul acestui ținut al Bucovinei. Astfel în stânga și în dreapta se văd lanuri de păpușoi încă verde, ori ușor îngălbenite, căci suntem, în ziua de 23 august a anului 1852. Pe imașuri vedem câteva turme de oi. Și auzim cântecul din fluier ori din caval al ciobanilor. În depărtare se văd păduri, sau colinele obcinelor bucovinene, peste care coboară ori urcă drumul...

ION: Aista ce sat o fi fost, boierule, căci pe aice nu am fost niceodată..

CĂMINARUL : Tomnai am ieșit din Codreni, Ioane, mai avem să mai trecem prin Isvorani, apoi vom da în drumul cel mare, ce-i zice drumul Mihăilenilor, vechi de sute de ani, pietruit, ce ne duce la Cernăuți...

ION : Apăi după cum văd eu, și pe aice sunt oameni gospodari, cucoane Gheorghieș, ca pi la noi... (Căminarul nu-i răspunde, căzut pe gânduri. Acum s-a trezit și Nicolae, copiii privesc curioși locurile și peisajul pe care-l străbat)

CĂMINARUL : (ca pentru el) Ce văd eu, că multe coame de obcine au fost despădurite, ceea ce înseamnă că s-au făcut vânzări mari de păduri..

18. SECVENȚA NR 18 Peste câteva ore. Caii au mers în timpul acesta la pas...Trăsura a trecut prin sate ca cele pe carele-am văzut, copiii au putut să admire obcinile bucovinene, culmile împădurite al dealurilor, câmpiile.

CĂMINARUL : Tomnai am trecut de Bucecea și de Bălinești, cum ajungem la prima cârciumă, tragem oleacă pentru odihna cailor și ca să îmbucăm și noi ceva...

ION : (potolit) Așe facem, cucoane Gheorghieș, numai să îmi spui domnia ta la care cârciumă s opresc. Căci domnia ta ești om umblat...

19 SECVENȚA NR 19 Au ajuns la o cârciumă dintr-un sat care pare mai răsărit. Soarele a ajuns acum la amiază

CĂMINARUL : Aice oprești, Ioane, să hodinim caii, să le pui ceva fân și să îmbucăm și noi ceva...

ION : Așe facem, cucoane...Fânul ce îl avem la noi ne ajunge numai pentru două zile...(trage trăsura lângă fântâna cu cumpănă, și cu jgheab, la care se adapă caii)...

CĂMINARUL : (băieților) Haideti, vitejii mei, coborâți ca să îmbucăm ceva, că așe e la drum... Iară tu Ioane, le dai cailor apă, și câte un braț de fân, și vii la masă, ca să îmbuci ceva...(Căminarul scoate din coș mai multe pachete cu mâncare, pe care le dă copiilor, apoi ia și el alte două pachete, și se îndreaptă către una din mese care sunt sub aplecătoarea. La mese nu sunt mulți mușterii. De cum s-au așezat la masă, băiatul care servește la cârciumă a și venit și a făcut o scurtă plecaciune în fața lor, a căminarului.

BĂIATUL : (are șorț alb, de piele, cum se obișnuia în epocă, și costum de băiat chelner, după moda nemțească) Bună ziua, domniei tale, boierule...Cu ce să te servim...?

CĂMINARUL : (care nu se grăbește deloc) Mai întâi, dragul meu, să îi spui stăpânului dumitale, domnului Gruber, că îi dorim sănătate și mult noroc în afaceri...

BĂIATUL : (impresionat, își duce mâna la inimă și se înclină) Mulțămim, domniei tale, boierule, o să-i spun stăpânului meu de cum o să vină...Acum este plecat după vin în Basarabia.

CĂMINARUL : Apoi, așe cum ai văzut, noi călătorim la Cernăuți, și avem merinde cu noi, din cele bune...Friptură de curcan, găini fripte...Iar domnia ta să ne aduci numai în litru de vin, din cel rece, de la gheață, ca să ne mai potolim setea și să ne înviorăm puțin...

BĂIATUL : (se înclină) Am înțeles, boierule...Vă aduc din cel mai bun vin adus de stăpânul meu. (se întoarce în cârciumă de unde se va întoarce cu o sticlă de vin aburindă. Căminarul s-a apucat să desfacă pachetele învelite în hârtie de țiplă. Desface întâi pachetul lui Nicolae, apoi pe cel al lui Șerban...Vedem că fiecare are în fața ochilor un pui fript și mai multe felii de pâine. Apoi Căminarul își desface și pachetul lui, după care desface pachetul lui Ion, care sunt tot cu câte un pui fript...Acum vine și Ion, care a adăpat caii și le-a dat fân, și se așează tăcut la masă.

CĂMINARUL : (oftează, apoi își duce palmele la piept murmurând o scurtă rugăciune de mulțumire Domnului, după care se închină.) Mulțămim Tată ceresc pentru toate, binecuvântate să fie toate ce noua ni le-ai dăruit și ni le dăruiești. Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și purure în vecii vecilor ! Amin. Domnul să fie slăvit ! Hai, Ioane, ia de îmbucă, pentru că mai avem de mers, nu glumă, și cine știe când vom ajunge.

ION : (se apucă să mănânce, semn că este obișnuit să mănânce cu boierul) Mulțămesc, cucoane Gheorghieș, și Domnul să-i ajute pe copchii în viață.

CĂMINARUL : (se apucă și le rupe băieților puiul) Hai mâncați, Nicolae și Șărbane, că nu e de șagă cu drumul...Mereu v-am spus că omul trebuie să se învețe a face față greutăților și încercărilor vieții...(în momentul acesta apare din cârciumă Băiatul care servește la masă)

BĂIATUL : Iacă, am adus din cel mai bun vin, ca dar din partea stăpânului, căci am văzut că îl cunoașteți...(mică pauză, se înclină) Ce să-i spui stăpânului, boier dumneavoastră ? Cine să-i spui că i-a trimis urările de sănătate și de spor în afaceri...?

CĂMINARUL : (calm) Să-i spui că a trecut pe le cârciuma dumisale și a mâncat, Căminarul, Gheorghe Eminovici, din Botoșani, știe dumnealui...(mică pauză) Umple numai aiste două pahare, pentru mine și pentru vezetiu...

BĂIATUL : Așe fac, boierule...(toarnă în pahare)

CĂMINARUL : (băieților care nu s-au apucat încă de mâncat) Hai, Șărbane, și tu, Nicolae, că într-un sfert de ceas (scoate ceasul din buzunar și se uită la el) pornim la drum...Și așe, suntem într-o ușure întârziere...

19 SECVENȚA NR 19 (peste un ceas sau două...Imaginea trăsorii văzută din față...Ion ține hățurile pe capră. Căminarul pare a moțâii...Din cer cad peste ei miile de triluri de ciocârlii. Pe cer se văd doar câțiva nori mici. Ziua este caldă, deși a trecut de Stămărie...

ION : (răsufală de câteva ori) A fost o zi fierbinte azi, boierule...

CĂMINARUL: (gânditor) Mare noroc am avut că au căzut în vara aiasta în trei rânduri ploii bune...(în momentul acesta au ajuns la o barieră. În stânga se vede o construcție, care trebuie să fie grănicerească. Din ghereta care se vede în dreapta iese un funcționar în haide de funcționar austriac, care salută respectuos. Abia acum vedem că lângă gheretă se află două santinele.

ION : (care a înțeles că trebuie oprită trăsura, trage de hățuri) Trrrrr, căluții mei...

CĂMINARUL : (bucuros) Iată că am ajuns și la graniță

FUNCȚIONARUL : (s-a apropiat de trăsură.) Vă rugăm să prezentați pașapoartele și documentele domnule.

CĂMINARUL : (s-a ridicat în picioare) Apăi să trăiți, domnule, și toată stăpânirea să trăiască...(omul nu răspunde, păstrează o mină oficială. Căminarul ia legătura și se dă jos. Scoate din legătura de piele în care își șine actele pașaportul și documentele și le prezintă funcționarului. Acesta le va studia atent câteva momente, apoi convingându-se că totul este în regulă, salută aproape militărește)

FUNCȚIONARUL : Sunteți în regulă, domnule. Puteți să treceți mai departe...(în momentul acesta unul dintre soldați vine și ridică bariera, învârtind o roată. Funcționarul se retrage în liniște. Căminarul se urcă fără să se grăbească în trăsură)

CĂMINARUL : (încet, ca pentru el) Pornește, Ioane.

Ion : (trăgând de hățuri) Dii, căluții mei, dii zmeii lu tata !

20 SECVENȚA 20. Căminarul și copiii lui în șaretă...Au ajuns pe colina de pe care se vede în vale orașul Cernăuți. Ion oprește caii impresionat de așezarea care se zărește în vale...Căminarul

simte nevoia să se ridice în picioare. Fără voia lui se pomenește făcându-și cruce, și murmurând o rugăciune în șoaptă.

CĂMINARUL : În orașul aista veți învăța voi, copchii mei, ca să ajungeți oameni mari...

ION : (rar, impresionat) Iaste oraș mare aista, boierule...Nu iaste ca târgul Botșenilor noștri...

CĂMINARUL : (după un timp) Aice este multă lume învățată, dragii mei copchii...(scoate ceasul, îl privește, apoi se întoarce să vadă soarele. În momentul acesta vedem roata soarelui cum se așează pe orizont.) Pentru că am ajuns așa târziu, în noapte aista o să durmim la han.. Iar mâine cum ne sculăm merg de vă așez în gazdă la profesorul Pumnul, care e cel mai bun profesore...(Și după aceea merg să vă înscriu, căci de aista am venit...)

ION : (a rămas mut admirând panorama orașului)

CĂMINARUL : Mână, Ioane...Când intrăm în oraș o să îți spun unde este hanul la care tragem...

21 SECVENȚA NR 21 A doua zi...Căminarul, cu Ion și copii au înnoptat la han...Căminarul și copiii într-o odaie, Ion în odaia învecinată. Primul se scoală Căminarul...Privește pe fereastră și își face cruce, șoptind o rugăciune. Îi privește pe fii lui care mai dorm încă...Aparatul de filmat se oprește pe chipurile lor. Apoi căminarul merge și se spală la lavoar, unde vedem săpunul și prosopul pregătire... Căminarul este un bărbat corpulent, cu umeri largi, cu burtă și părros. Se șterge cu prosopul fără să se grăbească, își îmbracă o cămașă nouă, după care îmbracă vesta și haina...(privește la ceas, apoi cu glas încet) Doamne, ajută ! Se apleacă blând asupra băieților și-i atinge ușor...

CĂMINARUL : Șerbane, Șerbane, dragule...Și tu Nicolae...Hai, copchii tatii, sculați-vă...Căci avem multe lucruri de făcut pe ziua de azi...(Șerban deschide ochii și îl privește mirat pe tatăl lui) Hai, Nicolae, scoală și tu, copchile...(Nicolae deschide ochii oftând. Apoi privește speriat în jur)

NICOLAE : Unde suntem aice, tată ?

CĂMINARUL : Suntem în Cernăuți, dragule...Haideți sculați-vă, spălați-vă pe față, și vă îmbrăcați...În nice un ceas mărgem la profesorul Pumnul...Eu merg să îl scol pe Ion, să se grijească de cai și de trăsură. (Căminarul iese. Bate în ușa vecină) Ioane, Ioane...

ION : (dinăuntru) Gata mi-s, boierule...(deschide ușa. Îl vedem pe Ion în cămașă țărănească, tocmai s-a spălat și acum se îmbracă) Acu cocoane Gheorghieș...Cât ai fierbe un ou sunt gata și caii și trăsura..

CĂMINARUL : (mulțumit, atent) Așe, Ioane...Trebe să ne mișcăm rapide, căci avem de ajuns și acasă...Unde ne așteaptă alte trebi

ION : Așe facem, boierule...(Căminarul se întoarce în odaia lui. Băieții s-au sculat...Șerban s-a spălat, și acum se îmbracă...Nicolae se spală și el)

CĂMINARUL : Așe, băieții mei...Omu trebuie să știe ce vrea în viață. (se așează pe pat, și deschide legătura de piele în care își ține documentele. Se uită pe hârtii să vadă dacă le are în regulă)

22 SECVENȚA NR 22 (suntem în curtea hanului la care a tras și unde a dormit Căminarul... Este un han obișnuit, ca toate hanurile din vremea aceea din Cernăuți. Ion s-a urcat pe capră, așteptând cu hățurile în mână...Căminarul îi ajută pe cei doi băiețoi să se urce...Apoi se urcă și el.

CĂMINARUL : Mergem la Pumnul, Ioane, care locuiește pe Feldgasse, la numărul 17-19...M-am interesat cum se ajunge la dânsul...Cum ieși acu, o cârmim la dreapta, apoi ținem așa strada înainte, și la a treia stradă cotim la stânga, și căutăm după număr, 17-19.

ION : (calm) Înțales, cucoane. (își mișcă biciul pe deasupra cailor fără să-i atingă) Di, căluții mei, hai mânjilor...(trăsura iese pe poarta hanului. Aparatul de filmat îi ia din față, astfel că avem posibilitatea să vedem fațada hotelului...Acum trăsura merge pe străzile Orașului Cernăuți. Căminarul privește liniștit fațadele clădirilor, ale caselor. Copiii în schimb s-au ridicat în picioare și privesc curioși și emoționați strada, fațadele caselor, ale prăvăliilor, ale clădirilor...După un timp trăsura cotește la stânga.

CĂMINARUL : Ai luat-o bine, Ioane...Într-adevăr, aiasta iaste strada Feldgasse...Tu mergi înainte că mă uit eu la număr...(după un timp în care căminarul a urmărit fațadele caselor și numerele de la porți) Aice, aice oprește, Ioane..

23 SECVENȚA NR 23 Căminarul a coborât din trăsură...Merge să bată la poarta ce are pe ea numărul 17-19. Casa are verandă și multe chilii. Clădirea privește către strada care coboară spre Roșă... În spatele case se vede panta unui deal acoperit de livezi. Căminarul trage de sfoara care trebuie să tragă clopoțelul din casă. Nu peste mult timp din casa cu verandă iese o femeie trecută de prima tinerețe...

CĂMINARUL : Bună ziua, doamnă...Aice stă domnul profesore Arune Pumnul.

FEMEIA : Aice, domnule, poștește...(Căminarul intră în curte) Sărumâna, cocoană...Apăi ne bucurăm că am ajuns le domnule profesore, căci cu domnia sa avem a vorovi...Numai de am avea norocul să îl găsim noi acasă

FEMEIA : Aveți aista noroc, domnule...

CĂMINARUL : Eu îs căminarul Gheorghe Eminovici, din Botșeni, și am venit cu cei doi băieți ai mei, cei mai mari, ca să-i înscriu la școală la Cernăuți. Știu că domnule profesore Pumnul ține copii în gazdă, și îi ajută la învățătură...

FEMEIA : (este tot tipul gravă) În cazul aista ai nimerit bine, domnule. Eu îs soția dumnealui... Poștește atunce în casă să vorbești chiar cu domnia sa, domnule Căminar...(femeia îl conduce în verandă. De aici pătrund într-o sală mai mică, având un scrin, o masă, cu toc și călimară, un dulap cu cărți, și un scrin.) Poștește domnia ta de te așează, eu îi voi spune și va veni în curând să stați de vorbă. (căminarul se așează greoi pe scaun. O dată așezat începe a investiga camera cu privirea. Ochii i se opresc în primul rând pe portretul lui Pestalozzi, apoi pe dulapul cu geam în care se găsește o parte din biblioteca profesorului. Începe înclinându-și capul să citească titlurile. În timp ce citește titlurile silabisește în șoaptă. În momentul acesta în odaie intră Aron Pumnul. Este un bărbat slab, ci trăsături severe, de talie mijlocie, așa cum îl știm din manualele școlare. Căminarul se trezește emoționat și intimidat în fața omului care a intrat, astfel că îl vedem ridicându-se în picioare ca un școlar)

CĂMINARUL : (ridicându-se în picioare intimidat și emoționat ca un școlar) Bună dimineața, domnule Profesore Pumnul...

PUMNUL : (jovial, are totuși gesturi solemne) Bună dimineața. domnule...Cu cine am onoarea și cu ce treabă așe de dimineață. (Profesorul îi întinde mâna. Cei doi își dau mâna)

CĂMINARUL : (înclinându-se respectuos) Sunt Căminarul Gheorghe Eminovici, domnule profesore, ce am moșie la Ipotești...

PUMNUL : (se vede a fi un om blând totuși) Așa..

CĂMINARUL : Și am venit a-mi înscrie băieții cei mari, pe Șerban Eminovici și pe Nicolae Eminovici la Ober-Gimnasium. De domnia voastră s-a dus vestea că sunteți un mare cărturar, un profesor eminente, îndrăgit de copii, și că primiți școlerii în gazdă, învățându-i a se comporta.

PUMNUL : (se vede că este un om trist. Pe chip îi apare un zâmbet amar) Cât despre cărturar și eminente, să îl lăsăm pe bunul Dumnezeu a ne judeca...Iară pe copii îi iau în gazdă, îi iau în gazdă, ca să le urmăresc mersul la învățătură. Progresele ce le fac. Căci sunt copii de români, și noi la patruzecișiopt am luptat ca românii să aibă învățătură de carte pentru a se emancipa neamul cel românescu...Numai că visul nostru a fost prea mare...iar vremurile sunt prea grele.

CĂMINARUL: (umil) Așe iaste, domnule profesore...(pentru un moment se lasă o tăcere caldă între ei)

PUMNUL : Este bine că ai venit așa de dimineață, căci (se uită la pendulă) și eu am treabă la Școală... (mică pauză) Unde sunt școlerii dumitale ?

CĂMINARUL : Sunt afară în trăsură, căci am venit cu trăsura

PUMNUL : Atunce mergi domnia ta și îi adu, ca să îi așezăm în odaia lor...Cât despre preț neom înțalege.

CĂMINARUL : Nice vorbă, domnule Profesore...Pentru învățătură și pentru a ajunge oameni mari, noi nu ne zgârcim la bani...

PUMNUL : (mângâindu-și barba, cu o expresie de milă pe chip) Atunce du-te să îi aduci, să îi vedem și noi...

CĂMINARUL : Așe voi face, iubite domnule Profesore...(iese, străbate curtea, ajunge în stradă, la trăsură) Ioane, să iai tu sacul cel cu făină, apoi pe cel cu brânză și cu slană, și vino după mine...Iară domniile voastre, preaiubiții mei fii, Șerbane și Nicolae, veniți și voi cu mine, ca să îl cunoașteți pe domnul profesore, ce este atât de vestitu...Și de bun, de i s-a dus vestea...Pe domnul profesore Arune Pumnul. (copii coboară din trăsură. Căminarul îl ia pe Nicolae de mână, Șerban vine tăcut în urma lor.

Ion ia sacul cu făină și vine și el în urma Căminarului. Pumnul îl așteaptă în camera de primire... Când îl vede pe Căminar intrând cu copiii zâmbetul îi luminează chipul)

PUMNUL : Și dumnealor sunt școlerii, ce zici că au venit a învăța carte ca să ajungă oameni mari ?

CĂMINARUL : Dânșii sunt, iubite domnule Professore... Dumnealui este Șerban Eminoviciu, iar dumnealui Nicolae Eminoviciu...

PUMNUL : Iar dumnealui ?

CĂMINARUL : (care s-a mai regăsit) Dumnealui este vezetiul meu, care a mânat caii... Și am adus merinde ca să aibă copiii ce mânca pe o lună de zile... Urmând a plăti cu bani starea în gazdă...

PUMNUL : (care este un om destul de mobil, vorbind o limbă românească, frumoasă, curată) Și în ce clas vrei domnia ta să-i înscrii ?

CĂMINARUL : În clasu întâi, domnule Professore... (Pumnul privește pendula)

PUMNUL : Păi atunci dacă este așa, să o chem pe stăpâna casei, care se ocupă de școleri, pentru a-i lua în primire și a avea grijă de dânșii... (iese și se întoarce cu soția lui) Dumnealor, doamna mea, sunt școlerii Eminoviciu, ce se așează acum în gazdă la noi... Îi iei domnia ta și îi așezi în odaia în casa cea mică... (Ion a ieșit și a revenit cu săculețul cu brânză și cu slană)

SOȚIA LUI PUMNUL : Nice o grijă, aice vor fi bine tratați cum se cuvine... Numai să fie școleri dornici de învățatură.

PUMNUL : Taxa de gazdă este de numai un galbân, pentru amândoi până la Crăciun, domnule Eminoviciu... Aș mai voi de asemenea ca atunci când mai scapi de treburi și de hangarale, să te repezi a vedea cum merg cu învățatura... Și a-i povățui după trebuință.

CĂMINARUL : (bucuros că Profesorul i-a primit copiii în gazdă) Desigur, bucuros vom veni, domnule Professore...

PROFESORUL : Iar acum ia-ți rămas domnia ta de la fiii domniei tale, căci eu mă grăbesc a ajunge la Școală... Iar dacă domnia ta mergi să-i înscrii, mă vei lua și pe mine cu trăsura să mergem să-i înscriem.

CĂMINARUL : (Pare pentru un moment panicat. Copiii se uită speriați la părintele lor) Așe se cuvine, dragii mei... (îi ia și-i strânge la piept, sărutându-i)... Acu, rămâneți cu bine... Într-o lună vin ca să vă văd ce ispravă ai făcut la învățatură...

PUMNUL : Plătește-i doamnei taxa de un galbân, și om mere... (Căminarul îi dă soției profesorului galbenul, înclinându-se. Pumnul copiilor) O să vi se dea micul dejun, iar apoi o să fiți așezați în odaia voastră... Și de cum începe Școala, veți merge ca toți școlerii la cursuri în fiecă zi.

SOȚIA LUI PUMNUL : (îi privește cu dragoste) Ia uite ce spărieți sunt, ca niște pui de turturea...

CĂMINARUL : (zâmbind, se vede că este fericit) Ba dimpotrivă, domnia ta, eu știam că băieții mei sunt niște viteji. Nu-i așa, Șerbane și Nicolae. (îi strânge instinctiv la piept și mingie pe cap)

PUMNUL : Acu că v-ați luat rămas bun, și copiii sunt pe mâini bune, om mere, domnule căminar... Luați-o înainte, să îmi pun pe mine pardesiul, și vă ajung din urmă.

CĂMINARUL : Apăi rămâneți cu bine, doamna profesoare Pumnul... Sunt fericit că îi știu pe băieții mei așezați pe mâini bune.

SOȚIA LUI PUMNUL : Mergi cu bine, domnule Căminar, și nice o grijă să nu aveți... Numai să deie Domnul să iasă oameni mari din ei...

CĂMINARUL : (a ieșit în stradă, împreună cu Ion. Ion se urcă pe capră. Căminarul rămâne jos lângă trăsura. Peste puțin îl vedem ieșind din curte și pe profesorul Aron Pumnul.

CĂMINARUL : Poftește, iubite domnule Professore... Mulțămesc Domnului că ne-a ajutat, și că domnia voastră aveți dragoste de școlerii români..

PUMNUL : (s-a urcat în trăsura. S-a așezat în așa fel încât să stea cu spatele. Lui Ion) Mergi domnia ta înainte, apoi la prima stradă faci la stânga, și curând o să ajungem la Ober Gymnasium

24 SECVENȚA NR 24 Trăsura a ajuns în fața Gimnaziului. Pe frontospiciu scrie cu litere mari KONIGLISH-KAISER OBER-GYMNASIUM...

PUMNUL : (lui Ion) Trage domnia ta trăsura unde este locul pentru trăsuri... Iară noi, domnule Căminare, vom merge la domnule Directore, unde voi avea bucuria a te recomanda chiar domnia mea.

CĂMINARUL : Mulțămesc mult Domnului și domniei tale, pre iubite domnule Profesoare...Așe om mare și bun, mai rar, de la Domnul. (aparatul de filmat ne arată fațada impunătoare a Gimnasiului...La venirea lui Pumnul portarul, îmbrăcat în fireturi, după moda nemțească, se înclină respectuos. Pumnul urcă la etaj, urmat de Căminar, care se ține cu greutate după el...Pe pereții holului sunt tablouri cu Împărații și Împărătesele Imperiului Austro-Ungar. Atmosfera solemnă a interiorului clădirii impresionează și impune respect. Profesorul Aron Pumnul și Căminarul au ajuns în fața unei uși sculptate .Deasupra scrie cu litere mari DIRECTORE...Dinăuntru răspunde o voce care-i invită să intre. Aron Pumnul îl invită pe Căminar să intre primul.

ARON PUMNUL : Bună dimineața, her Director

DIRECTORUL : Buni dimineața, her Profesoare...

ARON PUMNUL : Dumnealui este, stimate domnule Directore, pre cinstitul Căminar Gheorghe Eminovici, din Moldova, de la Botoșani...

DIRECTORUL : (se ridică în picioare, face doi pași în dreapta și-i întinde mâna) Her director, al acestui nobil Gymnasium..

ARON PUMNUL : Dumnealui a venit cu doi băieți, o minune de copii, ca să-i înscrie la Gimnasiul nostru.

DIRECTORUL : Apăi acesta nu poate să fie decât un lucru bun, care ne bucură...Știința de carte este astăzi principalul factor de progres și de civilizațiune. (apăsă) Aprob cu bucurie înscrierea celor doi Eminovici în Gimnasiul nostru...

ARON PUMNUL : Mulțămim, her Director...În cazul acesta...

DIRECTORUL : (întinzându-i mâna mai întâi Căminarului, apoi profesorului Aron Pumnul) În cazul acesta va poftesc a merge la Secretariat pentru a înscrie băieții în scripte și la casierie pentru a plăti taxa de înscriere...Iară mie îmi revine bucuria a le ura mult succes la învățătură tinerilor Eminovici, iar domnului Căminar sănătate și spor în toate..

ARON PUMNUL : (înclinându-se) Mulțămim mult, her Director.

CĂMINARUL : (se vede că de emoție și de bucurie este roșu la față, se înclină și el) Cu adâncă plecăciune, her Directore, și cu toate mulțămirile noastre...Domnul să vă binecuvânteze pentru bunătatea domniei voastre..

DIRECTORUL : Mergeți cu bine, domnilor..

25 SECVENȚA NR 25 (cei doi au ieșit din cabinetul Directorului. Pumnul îl conduce pe culoar, acum îl vedem pe profesorul Aron Pumnul bătând la o ușă deasupra căreia scrie în germană SECRETARIAT. O voce răspunde dinlăuntru. Aron Pumnul deschide ușa invitându-l pe Căminar să intre. Căminarul se trezește într-o cameră dreptunghiulară, având fereastra înaltă și mare, acoperită de o draperie transparentă. Pe cei doi pereți laterali se văd dulapuri cu uși de sticlă, pline cu dosare.

ARON PUMNUL : Bună dimineața, her Secretar.

SECRETARUL : (un om taciturn, cu barbișon și ochelari cu ramă subțire) Bună dimineața, her profesoare...Cu ce treabă la noi, her Profesoare ?

ARON PUMNUL : Cu o veste bună, her secretar...Iată, dumnealui este Căminarul Gheorghe Eminovici, de la Moldova, și a venit să-și înscrie băieții cei mari la noi la Gimnasiul...

SECRETARUL : Lucrul acesta ne bucură...Să fie într-un ceas bun. (face doi pași în stânga ieșind din spetele biroului plin de dosare și de cărți și-i întinde respectuos mâna întâi lui Aron Pumnul, apoi Căminarului. Her secretar...(Același lucru îl face și Căminarul, înclinându-se ușor)

CĂMINARUL : Domnul să vă binecuvânteze, her Secretar..

SECRETARUL : (se retrage în spatele biroului, după care se va așeza pe scaun) Păi atunci să-i trecem în registru de înscriere, spunându-ne numele școlerului și clasul la care îl înscrie..

CĂMINARUL : (înclinându-se. Scoțând apoi actele din legătura de piele pe care a pus-o pe birou)

SECRETARUL: (pregătit să scrie în registru) Numele primului scoler. domnule.

CĂMINARUL : Șerban Eminovici, domnule Secretar..

ARON PUMNUL : (îi întinde mâna Căminarului) Apăi pe mine mă așteaptă și alte treburi, domnule Căminar...Bucuros de cunoștință, și felicitări că vă dați copiii la carte...De acum vă spune her secretar cele de trebuință...

CĂMINARUL : (emoționat, pare o clipă descumpănit. Se înclină respectuos) Mulțămim din suflet, domnule Professore Arune Pumnu, pentru generozitatea domniei voastre...Domnul să vă ție în bunătaea Lui...

ARON PUMNUL : Apăi ziua bună, her Secretar...(îi întinde mâna. Apoi îi întinde mâna Căminarului) Drum bun și multă sănătate, domnule Căminar...Și fii liniștit, domnia ta, Gimnasiul nostru este școală bună, a dat mulți oameni de vază, iar băieții dumneavoastră sunt pe mâini bune...

SECRETARUL: Mergi sănătos, her Professore. (Aron Pumnu iese...În urma lui parcă rămâne ceva din generozitatea profesorului Pumnu, din aerul pe care-l degajă)

SECRETARUL : (pregătindu-se să scrie) Să mergem mai departe, domnule Căminar... Eminovici Șerban...Născut

CĂMINARUL : (a pus pe birou două acte) Născut în anul 1841, her Secretar.

SECRETARUL : Locul de naștere...

CĂMINARUL : Comuna Dumbrăveni, her Secretar. (acesta scrie aplecându-se pe tocul cu care scrie)

SECRETARUL : Școlerul celălalt...

CĂMINARUL : Eminovici Nicolae, her Secretar, născut în anul 1843, tot în comuna Dumbrăveni.

SECRETARUL : (scriind atent, concentrat, silabisind) Eminovici Nicolae, anul nașterii, 1843, localitatea de naștere, Dumbrăveni...(ridicând ochii din registrul de înscriere) Din părinții.... Numele părinților, și profesia

CĂMINARUL : Gheorghe Eminovici, Căminar, agricultor, și Raluca Eminovici, căminăreasă, proprietară...

26 SECVENȚA NR 26 (Căminarul și-a înscris copii la Gimnasiul. Îl vedem ieșind pe ușa clădirii emoționat...Pentru un moment se oprește pe scară uitându-se după trăsură. Se vede că este fericit și emoționat, dar pare obosit, epuizat de emoția prin care a trecut. Tocmai l-a zărit pe Ion care a tras trăsura sub un castan uriaș...Coboară și se îndreaptă către trăsură...Acum a ajuns la trăsură.

CĂMINARUL : (răsuflând ușurat) Gata, Ioane. A dat Domnul și am terminat cu bine... Au mărș toate ca pe roate...(își scoate batista albă și mare din buzunar și își șterge transpirație de pe față) Acu, cu ajutorul Domnului, de i-am așezat în gazdă la Profesorul Arune Pumnu și i-am înscris în catastifele Gimnasiului, sunt mulțămît.

ION : Bun îi Dumnezeu, cu noi, boierule...Numai că oamenii s-au cam înrăit în vremea din urmă...

CĂMINARUL : (își pune legătura cu acte în trăsură, apoi se urcă și el. Rămâne tăcut pentru un timp). Azi noapte ai dat la cai să mănânce, i-ai adăpat...

ION : Toate au fost făcute cum trebe, cocoane Gheorghieș.

CĂMINARUL: (tăcut, oftează) Ziceam să mai trecem pe la cei copchii, că tot copchii sunt, să vedem ce fac, dară zic că e mai bine să viu după sfântul Dumitru să-i văd și să le aducem demâncare..

ION : Cum vrei, boierule...Domnia ta ești om cu judecată...

CĂMINARUL : (oftează, iar chipul i se luminează deodată. Își face cruce) Acu că i-am văzut înscriși la Ober-Gimnasiul parcă am răsuflat ușurat, și mi s-a lua o piatră de pe inemă...(gânditor) Bine iaste să fie omul învățat, știutor de carte...

ION : Acu putem să pornim, cucoane ?

CĂMINARUL : Așe, Ioane, putem porni acu...bucuroși...(gânditor, mai mult pentru el) Iară pe la cei copchii dacă am merge acum la ei, mai mult i-am tulbura...Așe cum iaste și sufletul meu tulburat, și bucuros...(Ion trage ușor de hățuri)

ION : Dii, călușilor...Haideți că acu ne întorcem acasă... Dară pe unde mergem acu , boierule, că eu nu știu în ce parte să o luăm...?

CĂMINARUL : (se lasă obosite pe spate) Ia-o înainte, Ioane, și o iai apoi pe strada a doua ce se face la stânga. Și o ții tot înainte...

ION : Așe, cucoane, cu mintea mea neștiutoare...Hai, dii, murgilor, voinicilor...(trăsura pornește duruind pe străzile orașului Cernăuți. Cu prilejul acesta regizorul și cameramanul ne arată orașul Cernăuți, așa cum era el la mijlocul secolului XIX)

27 SECVENȚA 27. Trăsura a ieșit din oraș...Acum a urcat coasta și a ajuns pe culmea de pe care se vede întreaga panoramă a orașului.

CĂMINARUL : Oprește olecă trăsura, Ioane... Să mei videm și noi panorama orașului aista...

ION : (trage de hățuri) Hoo. Murgilor, ho...mai hodiniți și voi...

CĂMINARUL : (se ridică în picioare și se întoarce ca să vadă și mai bine panorama orașului. Nostalgic, cu obidă) Orașul aista, Ioane, și toată Moldova de sus au fostu ale noastre pe vremea străbunului Ștefan. Moldova de Sus, Basarabia și Bucovina noastră au fost vândută de turci Muscalilor și Austriecilor, de aceea orașul aista este acum în imperiul Austro-ungar...(după un timp) Adevărul iastă că nemții și austriecii au adus aice civilizațiunea și cultura, lucruri pentru care eu am un mare respect.

ION : (după un timp) Mulțămesc Domnului, cocoane, ca am stăpân un om așe învățat.

CĂMINARUL : (se așează) Și acu, hai să pornim, Ioane...Că ne-o ajuta Domnul să fim acasă înainte de miezul nopții.

ION : (trage de hățuri) Hai, căluților, hai cu tata, zmeilor...(trăsura pornește în galop)

28 SECVENȚA NR 28 (peste două săptămâni...Sunt primele zile de toamnă. Vremea este frumoasă, se simte totuși dulceața luminii care anunță toamna în aer...Cum urci coasta, de la casa Căminarului către culmea blândă a Luțoaiei este bisericuța cumpărată de Căminar, căreia acesta îi va pune acoperiș nou, bisericuță îndrăgită mult de Raluca Eminovici. De la această bisericuță în sus, spre culme, mergând oblic, este livada, acum rară, cu rugi de mure, cu tufișuri, pe care Căminarul o va face în anii următori o livadă bine îngrijită. Aici își va amenaja de asemenea stupina, care va fi îngrijită de țăranul căruia copii îi spuneau Moș Miron, persoană de care Mihai s-a atașat foarte mult în anii următori. Dincolo de această livadă, înspre culme, trecem printr-un fel de pădurice rară, apoi urmează culmea dealului, de pe care ai în fața ochilor întreaga panoramă a văii largi și blânde a Luțoaiei.. Pe culme în această zi caldă de septembrie îi vedem pe Ilie, pe Maria și pe Mihai. Maria este îmbrăcată într-o rochiță înflorată și decolorată, iar Mihai într-un cămeșoi alb, peste care Raluca l-a îmbrăcat cu un zerseu subțire. Ilieș este îmbrăcat cu un zerseu și cu niște pantaloni lungi până la genunchi, cu un coif de hârtie în cap, și cu un băț mult mai înalt decât el în mâna dreaptă. Conduși de Ilie, care merge în pas de defilare, în urma lui merg Maria și Măhăiță.

ILIEȘ : (în pas cadențat) Unu, doi, unu, doi, unul doi, mergem cu toții în pas de război..

MIHAIȚĂ : (un băiețel de doi ani și nouă luni, bătând și el pas ca la război) Unu, doi, uni doi, unu doi, melgem cu toții la lăsboi...(din iarbă a țâșnit un guștere, care fuge din calea lor)

ILIE : (alergând după el cu sulița) Aista, aiasta e dușmanuuuu...După mineeee, să-l prindeeeem ! (Maria și Mihaiță, care mergeau de mână, își dau drumul la mâini și pornesc la tac după Ilie..

MARIA : După mineeee !

MIHAI : După mineee, la lăsboi ! (au alergat așa preț de douăzeci, patruzeci de metri. Gușterele s-a ascuns și acum copii îl caută prin iarbă).

ILIE : (țipând) Spune unde te-ai ascuns, dușmanee ! Acuum îți venim de hac !

MĂHAI : (repetă) Unde te-ai ascuns, dusmanee ! (în momentul acesta dintr-un tufiș țâșnește un iepure care auzind larma s-a speriat și o ia la fugă pe culme în sus. Copiii se sperie și ei la rândul lor).

ILIE : (tare) Am văzut un alt dușman...La ataac, după mineee !

MIHAIȚĂ : (și Maria, alergând în urma lui Ilie) La ataac, după mineeee ! (copiii alergă pe culme, depărtându-se și mai mult de casă)

29 SECVENȚA NR 29 (după două săptămâni. Este o dimineață rece de septembrie. Soarele tocmai a răsărit. Curtea casei Căminarului, Casa căminarului văzută din curte. Un cocoș s-a urcat pe șira de paie și cântă dând din aripi, ca și cum ar vrea să zboare. În livadă auzim cântând un pitpalac, pe fondul ciripiturilor și al cântecelor privighetorilor...O vedem pe Sevastița ieșind de la cuhnie cu un ciur mare, plin cu boabe ca să dea la păsări. A ajuns în ograda păsărilor. Acestea au năvălit pe ea)

SEVASTIȚA : Pui, pui, pui...(le aruncă boabe) Ia și mâncați, lighioanelor, că nu vă mai săturați...Să vă dee omul și un sac de grăunțe și voi tot flămânde sunteți (din grajd își face apariția Ion)

ION : Bună dimineața Sevastă...

SEVASTIȚA : Bună dimineața, Ioane, dară devreme te-ai mai sculat !

ION : Așe mă scol eu devreme, că mi-s harnic. Mi-a poroncit boierul să pregătesc caii și trăsura, căci avem a merge la Botoșani, ca să-i înscrie pe Iorgu și pe Ilie la Școală...

SEVASTIȚA : (a terminat grăunțele) Știu, că eu și Maria am avut poruncă să pregătim merindele pentru drum...Doamne, că hoarele aiastea nu s-ar mai sătura de le-ai da și un pățul tot...

ION : (scoate bălegarul din grajd) Apăi așa sunt animalele aiste, Sevastă...Și caii mei sunt la fel.. (Sevastița se întoarce liniștită la cuhnie)

30 SECVENȚA NR 30 Căminarul s-a sculat și s-a îmbrăcat înainte de a răsări soarele. Iese din prima cameră pe dreapta, care este biroul lui și dormitorul lui. Merge la ușa băieților, ciocăne în ușă, apoi deschide ușa. În pat îi vedem dormind pe Iorgu și pe Ilie, care a fost mutat să doarmă în camera băieților, de când au plecat frații lui...Îi vedem dormind cu chipurile senine...Iorgu doarme cu fața în sus, Ilie doarme făcut covrig.. Amândoi sunt înveliți cu pătura de lână.. Căminarul intră și se apropie de pat. Se aplecă asupra lor să îi scoale..

CĂMINARUL: Iorgule, Iorgule, și tu, Ilieș, hai copchii tatii, sculați-vă...

ILIE : (se întoarce pe partea ailaltă mârâind) Mmmm .

CĂMINARUL : Iorgule, Ileis, păi cum ne-a fost vorba aseară...? Nu am vorbit noi că astăzi mergem la Botșeni, ca să vă înscriu la Pensionul domnului Ladislav Ferderber ? Unde au învățat și frații voștri...(îl ia de braț pe Iorgu și îl ridică) Hai, Iorgule, că tu ești mai mare.

IORGU : (un copil de șapte, opt ani) Da, tată, hai că mă scol...

CĂMINARUL : (îl ridică și pe Ilieș) Hai și tu, dragă Ilieș, că trebuie să mergem să te înscriu la Școală la Botșeni. (copilul se scoală cu greu)

ILIE : (frecându-se la ochi, întinzându-se) Mă scol acu, tată...

CĂMINARUL : Când mă întorc să vă găsesc sculați, și îmbrăcați ! Ma-ți înțeles ?

IORGU : (se scoală din pat și merge la lavoar) Da, tată...

31 SECVENȚA NR 31 (Căminarul coboară scara și merge la cuhnie, apoi la grajd...Bate în ușa unde este cuhnia. Sevastița și Maria, slujnice la casa lui Gheorghe Eminovici ies amândouă)

SEVASTIȚA : Bună dimineața, boierule.

CĂMINARUL: Bună dimineața Sevastiță și țăța Mărie...Îs gata toate, cum am vorovit aseară.

SEVASTIȚA : Toate sunt potrivite, cucoane...

CĂMINARUL : Atunce iaste bine...Când trage Ion trăsura să puneți merindea în trăsura și toate cele..

SEVASTIȚA : Așa facem, cucoane

CĂMINARUL : Mă duc să văd dacă Ion s-a sculat și a pregătit caii de drum..

SEVASTIȚA : Din viul nopții s-a sculat Ion, cocoane. Că e om harnic.

32 SECVENȚA NR 32 (Căminarul de la cuhnie merge șa grajd să vadă dacă Ion a pregătit caii și trăsura)

CĂMINARUL : Bună dimineața, Ioane, pe unde ești ?

ION : (care țesăla caii, ieșind din grajd) Bună dimineața, boierule...Toate sunt pregătite, cocoane Gheorghieș...Numai să trag trăsura și să pornim la drum...(Căminarul intră în grajd să vadă dacă Ion a rânit. Privește pe jos, vede că este curat, examinează caii. Este mulțumit)

CĂMINARUL : Iaste bine, atunce...Cam într-un ceas să trași trăsura în fața scării...Că plecăm la Botoșeni

ION : Am înțales, boierule

33 SECVENȚA NR 33 Trăsura este trasă în fașa scării...Sevastița aduce coșul cu merinde...

CĂMINARUL : (care se află în pridvor privind valea Luțoaiei, inundată de lumina roșietică a începutului de toamnă) Ce merinde mai trebuie adusă, Sevastiță

SEVASTIȚA : Acu le aducem pe toate, cocone (din casă ies în pridvor Iorgu și Ilie, urmași de Raluca... Băieții sunt îmbrăcați în costume nemțești ca pentru școală, cu șepci pe cap)

RALUCA : Ia uite, Căminare, ce băieți frumoși avem...

CĂMINARUL : (Se întoarce și îi examinează. Este mulțumit) Mulțămesc Domnului, și domniei tale, iubită Căminăreasă, pentru aiaste daruri...Acu urmează și ei a se strădui la învățătură căci pentru dâșșii ne zbatem a ne plăti datoriile...

RALUCA : Așe, iaste , pre iubite Căminar.

CĂMINARUL : (lui Ion) Eu zic să mai iei doi saci cu fân, Ioane, că poate ne întorcem tomnai diseară.. (în momentul acesta își face apariția și Sevastița. Se vede că este emoționată)

ION: Așe fac, boierule ! (merge să aducă sacii cu fân, pe care-i leagă cu curelele în spatele trăsurii. Căminăreasa îi ia și-i sărută și-i strânge la pieptul ei pe băieți)

RALUCA : V-ați făcut băieți marii, dragii mamei...(îl mângâie pe cap pe Ilie) Ieri parcă erați cât lingura, și acu iată ce flăcăi v-ați făcut. De aceea trebuie să mergeți a vă deprinde cu învățătura.

SEVASTIȚA : (își șterge o lacrimă) Haideți să vă pup și eu, dragilor...Că pe brațele cocoanei și ale mele ați fost legănați... (ii pupă și ea)

CĂMINARUL : Acu haideți să vă urcați în trăsură...că soarele ajunge în curând la nămiaz, dacă mai întârziem.

RALUCA : (îi sărută iar, apoi îi ajută pe copăii să urce în trăsură). Să nu aveți nice o grijă că peste puțin o să venim și noi. Iarna aista o petrecem la Botșeni, la sora mea, băneasa, mătușa voastră, unde o să stați. (îi mai sărută o dată)

CĂMINARUL : (ca să-l audă copiii) Iar mai cu seamă ar fi bine, iubită Căminăreasă, a fi harnici la carte. A fi mai destoinici decât Șarban și decât Nicolae, care nu s-au pre omorât cu învățătura.... (urcă și Căminarul în trăsură. Copiii sunt în stânga lui. Ion a deschis porțile mari. Se urcă în trăsură, și trage ușor de hățuri)

ION : Dii, căluților...(trăsura iese pe poarta casei. Raluca le face semne copiilor cu mâna. Ilie și Iorgu se întorc să privească înapoi. Un timp se aude slab hurelul făcut de roțile trăsurii. Acum trăsura s-a îndepărtat, astfel că nu se mai aude decât liniștea rece și pustie a dimineții)

SEVASTIȚA : (cu sufletul amar, căinând) Iaca s-au dus și Iorgu și Ilieș la învățatură...

RALUCA : (oftând, mai împăcată) Și ca mâine se va duce și Mihăiță al nost...(rar) Aista este soarta părinților, Sevastiță...Copiii să plece ca puii din cuibul paserei, iară părinții să rămână singuri... (În momentul acesta după rotunjimea pântecului ni se pare că anul acesta Căminăreasa va mai aduce un copil pe lume)

SEVASTIȚA : Lasă, cocoană Ralița, că domnul o sa va ajute pe domnia ta și pe bunul Căminar, căci sunteți oameni buni...(mică pauză) Și Șerban și Nicolae și Iorgu or ajunge oameni învățați la casele lor...

RALUCA : (tristă, își șterge o lacrimă pe obraz) Așe o să fie, draga me.

34 SECVENȚA NR 34 (în continuare. Raluca intră în casă, în camera ei. În pat îi vedem pe Maria și pe Mihăiță dormind. Raluca îi privește cu dragoste, cu obrajii umeziți de lacrimile șterse. După ce îi privește un timp lăcrimând, îi învelește cu grijă.)

RALUCA : Așe, dragii mei, dormiți și fiți fericiți, să creșteți mari, că cine știe cum or fi și viețile voastre ! (îi învelește. Apoi merge în fața ferestrei. Rămâne mult timp cu privirea pierdută în gol. Limbaj interior) Bună Măicuță a Domnului, pre Sfântă Născătoare, grabnic ajutătoare, fierbinte Te rugăm, vină în ajutorul nostru căci mare nevoie avem de ajutor...

35 SECVENȚA NR 35. Căminarul este în trăsura cu copiii. Sunt pe drumul dintre Ipotești și Botoșani. Copii privesc câmpul, pădurile, livezile pe care le văd de o parte și de alta a drumului... Căminarul are privirea blândă, expresia chipului îi este melancolică, vizionară...

ION : De săptămâna viitoare intrăm la cules de păpușoi, cocoane Gheorghieș .

CĂMINARUL : (nu a auzit. În mite îi revin momente din ziua în care copil fiind tatăl lui l-a dus să-l înscrie la Școală la Suceava .)

36 SECVENȚA NR. 36 Scena aceasta se petrece în memoria Căminarului. Suntem în curtea unei case de țară, cu două odăi, cu tindă și prispă. Mai vedem un pătul, un coteț, și un câine legat de un par. În curtea casei vedem o căruță, la care este înhămat un cal alb...Din casă iese Vasile Iminovici, țăran mai răsărit din Călinești care știe puțină carte, să citească și să scrie. Și pentru că știe puțină carte și a cântat în strană acum este Dascăl la biserica din sat. Duce pe brațe un sac cu făină pe care îl pune în căruță. Se întoarce și aduce din casă un sac cu brânză, apoi aduce cergi și un suman. Din casă vine cu o legătură cu haine soția Dascălului. Femeia intră în casă de unde revine cu un băiețel de mână. Copilul este îmbrăcat în port popular. Dascălul aduce din casă un sac cu grăunțe...

FEMEIA : Hai vino să te pupe mama, că o să-mi fie dor de tine, Gheorghieș. (îl pupă și îl strânge la pieptul ei)

BĂIATUL : Da, mamă, o să fiu cuminte și o să învăț bine !

FEMEIA (bărbatului ei) Să mâii cu grijă Vasile, și să ai grijă de copil...

VASILE : Hai să te pup, femeie...(își sărută nevasta) Rămâi cu bine, și când mă întorc de la Suceavă să te gășesc sănătoasă, cu toți copiii și cu gospodăria întreaga. (lui Gheorghe) Hai, voinicule, aburcă-te în căruță, și stai pe cel sac cu făină. (îl ia de subțiori și îl ajută să urce în căruță) Hai, deschide porțile, femeie...(femeia deschide porțile. Copilul îi vede fața uimitor de vie, de concretă, de aproape. Căruța iese pe poarta casei !)

COPII : (îi vedem fața de foarte aproape, are chipul rotund, cu fruntea lată, arcuită, cum privește casele, de parcă are vrea să le memoreze și să nu le mai uite niciodată)

VASILE : Dii, călușilor, voinicilor ! Până în seară, să ajungem la Suceava noastră dragă ! Unde și-au avut bunelul nost, Ștefan cel Mare, cetate de scaun !

37 SECVENȚA NR 37 (căzut pradă amintirilor Căminarul pare că a ațipit. Cei doi băieți privesc peisajul.)

ION : Dii, călușilor, că mai avem puțin...(au ajuns pe locul din care se vede întreaga panoramă a Botoșanilor.) Am ajuns, cocoane, iată Botșenii noștri..

CĂMINARUL : (privind panorama orașului.) Oprește oleacă trăsura, Ioane.

ION : Trrrrr. Hoo, călușilor.

CĂMINAIRUL : Uite, băieți, aista este Botșenii noștri cei razi...Așe se vede Târgul nost de sus...De parcă l-ai vedea în palmă...(copii privesc panorama orașului) Aice o să învățați voi la Pensionul domnului Director Ladislav Ferderber, unde au învățat și frații voștri mai mari, Șerban și Nicolae...(după un timp). Pornește Ioane (trăsura se pune în mișcare)

35 SECVENȚA NR 35 Acum trăsura străbate străzile orașului Botoșani...Copii privesc fațadele caselor, ale prăvăliilor, trásurile cu care se încrucișează, oamenii pe stradă.

CĂMINARUL: Oprește în fața pensionului, Ioane...

ION : (ascultător și potolit ca întotdeauna) Așe facem, boierule...(peste puțin timp. Trăsura a ajuns în fața pensionului lui domnului Ferderber. Ion trage ușor de hățuri) Trrrr, murgilor...Ho, măi hodiniți acu și voi...

CĂMINARUL : (își ia legătura din piele în care ține documentele) Rămâneți de mă așteptați aice, copchilași...Poți să tragi mai devale, alături, Ioane.

ION : Da, cocoane.

COPII : (fericiți) Și după aista mergem la unchiul Mihalache, tată ?

CĂMINARUL : Da, și după aista mergem la unchiul Mihalache...Așteptați-mă că viu rapide... (Căminarul intră pe poarta deschisă a pensionului, mergând apăsând către intrare. Aparatul de filmat ne redă mersul apăsând, sigur pe el al Căminarului...După ce a urcat scara bate la ușă și intră în holul în care nu este nimeni. Rămâne un moment locului, apoi auzind glasuri în camera în care este Cancelaria merge și bate la ușa cancelariei. Deasupra ușii vedem ca și data trecută scris cu litere mari, CANȚELARIE. Intră, auzim o voce dinăuntru. Căminarul deschide ușa și intră. Este aceeași cancelarie în care Căminarul a intrat când l-a înscris pe Nicolae. În locul unde data trecută era Directorul este acum un alt domn. Pe latura din dreapta a mesei din cancelarie este același Profesor care l-a înscris pe Nicolae în registrul de înscrieri de anul trecut...)

CĂMINARUL : (care l-a recunoscut pe profesorul care face înscrierile) Bună ziua, domnule profesore... (apoi se înclină ușor către celălalt domn) Bună ziua, domnule

PROFESORUL : Bună ziua, cinstite Căminar...(arătând către celălalt profesor) Dumnealui este profesorul Iachintie Bălan

CĂMINARUL . Bucuros de cunoștință. (Profesorului) Aș fi voit să vorovesc cu domnul Directore...

PROFESORUL : Domnul Directore iaste bolnav, așa că voroviți cu noi, că tot aia iaste...

CĂMINARUL : (puțin încurcat) Am venit, domnule Profesore, ca să-i înscriu la pension pe băieții noștri mai mici, căci voim a învăța și ei carte...

PROFESORUL : Aiasta nu este rău lucru...Numai să se ție de învățătură, care nu este lucru ușure...

CĂMINARUL : Noi așa așteptăm de la ei.

PROFESORUL : (deschizând registru) Să îl scriem mai întâi pe școlerul Eminovici Șerban, care nu s-a omorât cu învățatura de carte... apoi pe școlerul Eminovici Nicolae.

CĂMINARUL : Nu, domnule profesore...Anul aista îi înscriu pe următorii fii, pe Eminovici George și pe Eminovici Iile...

PROFESORUL : (cu părere de rău) Dară școlerul Emonovici Șerban și școlerul Emonovici Nicolae trebuie să urmeze mai departe...Eu vă spui că am văzut sclipiri de inteligență la dânșii, și este păcat...

CĂMINARUL : Dânșii urmează mai departe la Cernăuți, domnule Profesore...

PROFESORUL : (bucuros, dar și cu regret) Aista este bine, căci Ober Gimnasium este Școală înaltă, nemțească...Numai că nouă ne pare rău că au plecat de la noi...(mică pauză. Întingând cu tocul în călimară) Ci acum spune-ne rogu-te, domnia ta, numele școlerilor, și în ce clas îi înscriem ?

CĂMINARUL : Eminovici George, clasul întâi

PROFESORUL : (după ce a scris în catastif) Anul și localitatea nașterii ?

CĂMINARUL : Anul 1844 (mică pauză)... în comuna Dumbrăveni

PROFESORUL : (care a isprăvit de notat) Celălalt Eminoviciu

CĂMINARUL : Eminovici Iile. Născut în anul 1846, în comuna Dumbrăveni

PROFESORUL : (în timp ce scrie numele îi silabisește numele copilului) Din părinții ?

CĂMINARUL : Eminovici Gheorghe, căminar și Eminovici Raluca, proprietară...Și facem ca în anii trecuți, plătesc taxa de înscriere, și plătesc și cărțile și caietele de însemnări..

PROFESORUL : Așa facem, cinstite Căminar...Doi galbâni face cu totul...(Căminarul scoate punga din buzunarul hainei sale lungi și plătește)

36 SECVENȚA 36 Căminarul a ieșit din Caștelaria Pensionului domnului Ladislav Ferderber. Aparatul de filmat îl prinde din față cum vine către ieșire...Ajunge în stradă, și se îndreaptă către trăsura care este trasă puțin mai jos, pe dreapta. Nu este nici trist, nici bucuros. Se urcă în trăsura, și își trece brațul peste umerii copiilor

CĂMINARUL : Mergem acu la cumnatul meu, banul Mihalache, unde vom sta și în iarna aista, căci dumneaiei spătăreasa Smaranda Varlaam nu se lasă dusă deloc din caseli noastre.

37 SECVENȚA NR 37 Căminarul cu copii în trăsura...Străbat străzile Botoșanilor. Au ajuns în fața casei banului Mihalache Mavrodin, pe care o cunoaștem...Ion coboară din trăsura, intră pe poarta mică, apoi deschide porțile mari...Trage trăsura în fața scării...Aceași imagine a curții banului Mihalache Mavrodin pe care o cunoaștem...Din casă iese soția banului, să-i întâmpine...

MARIA MAVRODIN : Iacătă ce bucurie ne faceți, cumnate Căminar cu toții...

CĂMINARUL : Bucuroși de oaspeți, cumnată Maria, bucuroși !

ION : Sărmana, cocoană Maria ! Domnul să vă binecuvânteze ! (coboară de pe capră și merge să închidă porțile)

MARIA : Bucuroși, cumnate Căminar, bucuroși...Că ne-am sămțit bine împreună aice...Am petrecut zile frumoase împreună...Și bine ar fi fost de a-i fi adus-o și pe preaiubita me soră, Rareșa.

CĂMINARUL : (i-a ajutat pe băieți să coboare. A urcat treptele împreună cu ei) Sărutați mâna, mătușii voastre, căci trebuie a învăța purtările alese...(copii îi sărută mâna. Maria Mavrodin îi sărută, și îi strânge la piept) Că, Doamne, ce mari v-ați făcut, dragilor...ca-n mâine vă văd flăcăi mari. Căminarul îi sărută întâi mâna cumnatei sale, apoi se sărută atingându-și obrazele) Pre iubita noastră căminăreaă și soră a domniei tale va veni anul ista la domniile voastre după sfântul Dumitru

MARIA MAVRODIN : Pofțiți, dragilor...Pofțiți !

CĂMINARUL : (se întoarce către Ion) Știi ce ai de făcut, Ioane...Le dai cailor fân, și îi adăpi, căci apoi ne întorcem la Ipotești. Unde ne așteaptă trebi mari

ION : Am întâles, cucoane...(tare) Nice o grijă.

MARIA MAVRODIN : Haideți, pofțiți în casă, să stăm la cafele, iubite Căminar...Să-mi spui, domnia ta, cum vă merge la moșie. Și de iaste fericită sora mea, Rareșa, acolo, ori nu.

38 SECVENȚA NR 38 (peste o săptămână, sau peste două săptămâni. E o zi frumoasă de toamnă. O vedem pe Căminăreasă de mână cu Maria și cu Mihai, urcând încet dealul pe lângă bisericuță. Acum se vede bine că Raluca Eminovici este însărcinată. Se oprește ca să răsuflă și să se odihnească oleacă)

CĂMINĂREASA : (privește bisericuța cu o expresie de evlavie și de melancolie)

MARIA : (se smulge și culege un melc) Am văzut un culbec, mamă...Am văzut un culbec...

MIHAI : (fericit, isteț) Hai să culegem culbeci, Malia...(se desprinde și el din mâna mamei și merge să caute melci)

RALUCA : (admirând bisericuța. Limbaj interior) Nu știu de ce îmi este mie atât de dragă aiastă bisericuță...Poate unde eu și Căminarul om dormi somnul cel de veci aice...

MIHAI : (fericit) Am găsit un culbec, am găsit un culbec...

MARIA : (aplecată, căutând în iarbă. Fericită) Am găsit doi culbeci, am găsit trei culbeci, mamă...

RALUCA : Haide să urcăm pe culme copii, ca să admirăm priveliștea...(Urcă puțin apoi se oprește să-și tragă sufletul. Limbaj interior: În timpul aista Căminarul aleargă săracul să-i îndemne pe clăcași să adune păpușoi și viile...Și de ar ave numai grija moșiei noastre, dar ca să ne plătim datoriile slujește și la alți boieri...

39 SECVENȚA NR 39 (Peste câteva zile. Curtea casei Căminarului de la Ipotești ...Pe poarta larg deschisă intră două cară încărcate cu porumb...În urma lor vine Căminarul călare...În ceardac o vedem pe Raluca și pe cei doi copii care au rămas acasă, Maria și Mihai, privind carăle care au intrat în curte.

CĂMINARUL : Trage primul car la pătulul cel din vale, Vasile...Și sărim cu toții să îl descărcăm...După care pleci degrabă ca să mai încărcăți o dată, să nu rămână păpușoiul în deal, iară noi îl descărcăm pe al doilea car...(către cuhnie) Sevastița, Marie...Să vină toți bărbații și toate femeile din gospodărie ca să descărcăm carul aista mai repede...(de la cuhnie ies Sevastița, Maria și încă o femeie)

CĂMINARUL : (a descălecat și a legat calul sub șopron. Vine apoi și pune și el păpușoi din car în c coșurile de nuiete și banițele care sunt apoi urcate de bărbați în pătul. Primul car a fost descărcat repede.) Până diseară, Vasăli, mai trebe să mai aduci de două ori..

VASILE : Da, boierule, așa facem...(ia boii de frânghie și se grăbește să iască cu carul pe poartă. Căminarul cu slujnicele și cu încă două slugi umplu banițele cu păpușoi care sunt luate apoi și urcate în pătul. Sunt doi bărbați care iau banițele pe umeri și urcă apoi cu ele pe scară ca să le răstoarne în pătul. Acum au terminat de descărcat și al doilea car. Căminarul pare satisfăcut. O ia către pridvor, urcă treptele și ajunge lângă soția lui și lângă cei doi copii)

CĂMINARUL : Săptămâna aista vom termina culesul păpușoiului, dragă Căminăreasă. Apoi să mai văd și viile culese, și atunce o să fiu mai ușurat...(îl ia pe Mihai în brațe) Și prâslea al nostru ce face ?

MIHAI : (arătând cu mâna înspre poartă) Calăle tata, calăle...(pe poartă vedem intrând un car încărcat cu știuleți, care este urmat de un altul)

CĂMINARUL : (bucuros) Uite că a început să le știe, Mihăiță al nost!

40 SECVENȚA NR 40 Este toamna târziu. Imaginea căminarului călare...Calul merge la pas...În jur peisajul din zona Ipoteștilor...Acum a ajuns în dreptul viilor care se întind pe coasta blândă în sus...Căminarul descăleacă și o ia prin vie...Limbaj interior: Nice un strugure nu au lăsat culegătorii, măcar pentru păsările ceriului. (se uită să găsească struguri. Se vede în minte copil fiind cum căuta struguri prin via culasă) Când eram copil căutam struguri după culesul viilor. Aceia erau cei mai dulci...(privește în jur, apoi privește în depărtare. Limbaj interior..."Doamne, ce trist iaste pământul și totul iaste plin de nostalgie, toamna târziu, după culesul viilor...Parcă ți se strecoară în suflet pustiul aistei lumi...(Căminarul se întoarce fără să se grăbească și încalecă din nou). Mulțămesc domnului că am strâns toată recolta de pe câmp și anul aista, și roadele pământului s-au făcut mult din bunătatea cea negrăită a Domnului

41 SECVENȚA NR 41 Căminarul călare...A ajuns la marginea unei păduri...Își înalță privirea în frunza cea rară...Limbaj interior : „După ce dă bruma, ruginesc frunzăle în vii și frunzăle codrilor...

Codru are o liniște și o măreția care te înfioară...”. Rămâne așa un timp ascultând liniștea pădurii...
Limbaj interior : Căci ce este omul decât un grăunte de năsip pre lumea aiasta, trecător...Pe când domnia ta, codrule, iaști măreț și nepieritor, și din tânăr precum ești, tot mereu întinerești, și rămâi senin și împăcat în fața ploilor, a vântului, a ninsorilor, a furtunilor...(îl auzim oftând din adâncul sufletului)...

42 SECVENȚA NR 42 Îl vedem pe căminar venind călare către acasă...Roata soarelui s-a așezat mare pe orizontul acoperit de pădurile care se întind spre apus...Ajuns în fața casei Căminarul a coborât de pe cal...Deschide poarta cea mică și intră în curte ducând calul de frâu...Pentru o clipă rămâne nemișcat cu ochii pe cei doi copii ai săi, Maria și Mihăiță care stau aplecați asupra unul melc și a unui gândac. Copiii sunt îmbrăcați gros pentru că fiind toamna târziu s-a răcorit afară. În fundul curții îi vedem pe Ion și pe Dumitru tăind lemne. De la cuhnie o vedem ieșind cu căldările să dea la porci pe Sevastița

MARIA : (l-a văzut pe Căminar și se bucură) Tata, tata, a venit tata...(alergă la Căminar care o ia în brațe. Mihăiță își întoarce privirea, o vede pe Maria în brațele tatălui. Lasă și el melcul și gândacul și vine către tatăl său).

MIHAI : Tata, tata...

CĂMINARUL : (a lăsat frâul calului, și acum îl ia și pe Mihăiță în brațe) Dragii noștri copchii... Ce făceați voi acolo ?

MARIA : Mihăiță, tată, a găsit un culbec, și a prins un gândăcel...Și vrea să-i pună la trăsură

CĂMINARUL : (jucându-se și el. În momentul acesta întorcându-se puțin o vede pe Căminăreasă în pridvor)

CĂMINARUL : (este bucuros) Seară bună, preiubită Raliță...Mă bucur că te văd veselă.

RALUCA : Bine ai venit mai devreme acasă, iubite Căminar...

CĂMINARUL : (vorbind cu Maria) Mihăiță vrea să înhame culbecul la trăsură.

MARIA : Da, tată, a făcut o trăsură dintr-o coajă de nucă.

CĂMINARUL : (cu copiii în brațe se îndreaptă către scară) Așe, Mihăiță ?

MIHAI : (vesel) Așe, tată

RALUCA : (cu chipul plin de mulțumire, zâmbind, coboară scara)...Mă uitam la ei cum se jucau, din pridvor... și eram bucuroasă... iar acu sunt fericită căci te văz și pe domnia ta, iubite Căminar vesel... Căci mereu din cauza grijilor umbli încruntata, cu sufletul apăsător... (Raluca are pe ea un pardesiu, iar în jurul gâtului un șal)

CĂMINARUL : (îi lasă jos pe copiii) Atunce, dacă vă jucați așe frumos, mergeți voi și vă duceți jocul mai departe...(copiii se duc să caute melcul, pe care sunt fericiți că îl găsesc)

CĂMINARUL : Sunt mulțămît, iubită Căminăreasă, pentru că astăzi inspectând viile și lanul cel de păpușoi am văzut că oamenii au cules totul...Iar bunul Dumnezeu ne-a dat și anul aista roadă bună...(respiră adânc) Mai avem de tăiat cocenii păpușoilor, și făcuți snopii...Apăi aduși aice acasă și băgați în fânare, ori făcuți claie (o privește atent) Și mai sunt bucuros căci te-am găsit pe domnia ta fericită...(după un timp) Înseamnă că se cam apropie termenul...

RALUCA : Așe e, nu mai iaste mult, iubite Gheorghieș...

CĂMINARUL : Bine că te-ai îmbrăcat ca lume, ca să nu răcești...(după un timp)

RALUCA : Așe mă gândesc eu la toate.

CĂMINARUL : (pe prima treaptă) Acum că am isprăvit cu recolta pe anul aista, și a trecut și sfântul Dumitru...Pe săptămâna viitoare ne mutăm la Botșeni, să stai cu sora domniei tale, și ca să-ți fie mai bine...Să fii mai împăcată, să așteptăm venirea pruncului liniștiți.

RALUCA : Și i-am îmbrăcat bine și pe copiii...Haide să îi chemăm în casă, că s-a lăsat timpul rece, este sfârșitul lui octombrie...

RALUCA : Intră domnia ta în casă să te hodinești, o să le chem pe Maria și pe Sevastița cu masa, și venim și noi apoi în casă...(Căminarul văzând calul rămas la poartă îi spune lui Ion) Ioane, ia tu calul și dă-i să mănânce și să bea apă la grajd.

ION : (Lasă lucrul și vine să ia calul) Așe fac, boierule, așe fac ! (Căminarul a intra în casă. Raluca rămasă în cerdac îi privește pe copiii cu dragoste cum se joacă. Ion ia calul de căpăstru și se îndreaptă cu el către grajd. Discul soarelui s-a lăsat dincolo de orizont, umbra serii devine mai întunecată)

CAPITOLUL VI

MIHAI EMINESCU ANII COPILĂRIEI

SCENA NR 1

1. SECVENȚA NR 1 Iarna anului 1852 -1853...Un timp, doi trei ani, Gheorghe Eminovici și familia sa au practicat un fel de nomadism, petrecându-și vara la moșia de la Ipotești și iarna la Botoșani. Camera în care doarme Raluca împreună cu noul născut care este o fată, Herieta... Credem că familia Eminovici iarna anului 1852- 1853 a petrecut-o tot în gazdă la cumnatului lor Mihalache Mavrodin, pentru că procesul cu spătăreasa Smaranda Varlaam, care nu mai voia să se mute din casa lui Gheorghe Eminovici de Ulița Mare a durat câțiva ani.

Este camera în care soții Eminovici au locuit și în iarna trecută. O vedem pe Raluca în halat de casă, stând în pat, cu noul prunc, care are două sau trei luni, în brațe Tocmai a alăptat-o și acum încearcă s-o adoarmă. În momentul acesta se aud slab bătăi în ușă.

RALUCA : Da, vino, Maria, dragă, vino. Vino să vezi ce frumoasă ne-am făcut.

MARIA BĂNEASA : (o privește pe micuța Henrieta) Da, Ralița iubită, toți copiii tăi sunt frumoși... Am văzut...Iară Iorgu îți seamănă leit

RALUCA : Mulțămesc Domnului ! Să le dea Domnul și sănătate și noroc în viață, căci mult face norocul.

MARIA : Am venit să mai stăm și noi la taclale...

RALUCA: Dacă vorovim încet și o leagăn, iubita Aglae, o să adoarmă rapide...Iată că a și adormit. (o privește cu dragoste)

MARIA : (melancolică) Sunteți familie binecuvântată de Domnul de v-a dăruit atâția prunci, draga me.

RALUCA : Așe e, soră preiubită, așe e...De câte ori nu-i mulțămesc eu Domnului în rugăciunile și în visăle mele. Și mult mă rog să le deie Domnul copchiilor mei mult noroc în viață. Să aibă o viață mai ușure și mai fără griji decât noi...Că iată, dacă nu am fi avut datoriile aiasta, nu veneam acum să stăm pe capul domniilor voastre.

MARIA : Dară nu ți-am spus, Rareșă iubită, că la noi nu ai a te sămți rău...Căci eu m-am bucurat mult că am stat aista timp împreună, cum stăteam noi la părinții noștri, de eram copile fericite.

MARIA : (privind-o pe copilă) Gata, a adormit, pune-o jos și hai să stăm și noi la cafele, să mai tăifăsuim..

RALUCA : (pune fetița car a adormit în pat) Dară o veni el ceasul acela de la Domnul, când o vom vedea scoasă din bârlogul nostru pe cumătra Spătăreasă Smaranda Varlaam, ce nice prin vis nu mi-o trecut mie de purtările ei...(cele două surori s-au așezat la masă. Iși iau mai înainte dulceața, apoi vor bea cafeaua)

MARIA : Iar eu o mă rog Domnului s-o țină pe aceea spătăreasca Smaranda Varlaam în caseli domniei voastre mult timp, ca să mai fim și noi împreună.

2 SECVENȚA NR 2 Zi de iarnă a anului 1853...Pe una din străzile în pantă ale Botoșanilor, unde copiii au făcut derdeluș. Este atmosfera aceea de la derdeluș, pe care o cunoaștem cu toții de când suntem copii. Din sus vedem copii, strigând, chiuind, dându-se cu săniile. Îi vedem pe frații Eminovici, pe Iorgu, pe Ilie, și pe Mihai cum coboară cu săniuța. Primul este Iorgu, la mijloc este Mihai, și ultimul Ilie... Acum au ajuns jos. Coboară toți trei de pe sanie...Mihai este îmbrăcat într-un palton de lână, cu căciulă pe cap...

IORGU : (lui Ilie) Acum ialte rândul tău, Ilieș, să tragi sania...

ILIE : (se supără) Nu mă mai joc, să știi...Dară și data trecută am urcat-o tot eu..

IORGU)pus pe ceartă) Dar eu nu am urcat-o de tri ori...?

MIHAI : (dă să apuce sfoara) Lasă, Ilieș, că o ulc eu...

IORGU : Tu nu ai voie s-o urci , Mihăiță, că ești mic..

MIHAI : (scump foc, cu căciula aceea mare pe cap) Ba acu sunt male...Mama mi-a spus că am împlinit tlei ani...și că sunt mare. Așa o zis mama !

ILIE : Bine , Iorgule, o duc tot eu, să nu zici... Dară data viitoare este rândul tău !

MIHAI : (apucă și el de sfoară) Hai că te ajut eu, Ilieș. (mică pauză) Lasă-mă și pe mine să tlag sania...(cei doi frați trag sania în sus. Iorgu vine în urma lor. În timp ce ei urcă sania, alți copii vin de sus, strigând, „Părtie, la o partee ! Atmosferă tipică de săniuș, ca-n vremea de demult a copilăriei noastre)

3 SECVENȚA NR 3 Trebuie să fie sfârșitul lui aprilie, anul 1853...Raluca a ieșit cu copii în grădina și livada care se întind în fundul curții banului Mihalache Mavrodim...O vedem pe Raluca ținând în brațe într-o plăpumioară roșie pe Aglae, care trebuie să aibă șase sau șapte luni...Maria și Mihai aleargă și se joacă prin grădină.

RALUCA : (s-a așezat cu fetița pe o bancă) Mihai și Marghiolița, (așa o mai alintau pe Maria) jucați-vă frumos, copchii...Și nu alergați așa mult, că vă sufocați...

MIHAI : (a rămas vrăjit privind un pom înflorit) Cât de flumoși sunt pomii înfloriți...Ce dulce zumzăie albinele...

MARIA : Am găsit un culbec, Mihăiță...

RALUCA : (legănând-o pe fetiță, încet) Nani, nani, puiul mamei, Puiul mamei și-al cocoanei...

MARIA : Mihăiță, hai să facem o trăsură, să punem culbecii la trăsură...

MIHĂIȚĂ : Și să plecăm cu tlăsura tlasă de culbeci în Împălăția poveștilor...(caută prin iarbă o coajă de alună sau de nucă) Vleau să găsec o coajă de nucă sau de alună sa o facem trlăsulă...(în momentul acesta se aude poarta trântită. Raluca Eminovici privește către poartă să vadă cine a venit. Îi vede intrând pe Iorgu și Pe Ilie, cu traștile de gât)

RALUCA : (încet) Au venit băieții, Iorgu și Ilieș...

MIHAI : (care a auzit. Lasă căutatul prin iarbă și aleargă la maică-sa. Fericit) A venit Ilieș ? A venit Ilieș !

RALUCA : Da, dragule, au venit Ilieș și cu Iorgu de la școală.

MIHAI : (a venit, Ilieș...Mă duc la Ilieș...(alergă în întâmpinarea fraților săi care au venit de el școală. Aparatul de filmat îl urmărește pe Mihai cum aleargă către frații săi. Ajuns la Ilieș acesta îl ia în brațe)

ILIEȘ : Mihăiță, dragule, ce faci ?

4 SECVENȚA NR 4 Îl vedem pe Căminar în curtea casei sale de la Ipotești vorbind cu Dumitru și cu Sevastița)

CĂMINARUL : Eu o să merg în cotună și la Cocorani ca să găsec oameni să punem porumbii...Iară voi, cu toți slujitorii din casă, după prânz să mergeți să puneți porumbii în locul ce l-am arat ieri în valea Sălcioarei, că într-un ceas două îl dați gata.

DUMITRU : Așe, facem boierule...

CĂMINARUL : (ia calul de dârlogi și iese afară în drum. Pune piciorul în scarpă și se urcă cu greu în șa. De pe cal întoarce capul și privește în curte. Apoi dă ușor pintoni calului cu ciubotele, trăgând de hățuri) Hai, murgule ! (Căminarul merge pe drumul satului Ipotești. Cu acest prilej aparatul de filmat ne redă și mai concret imaginea caselor care formau cotuna Ipotești. A ajuns la marginea satului, oprește în fața unei porți, apoi descalecă.)

CĂMINARUL : Bade Gligore...bade Gligorie...(din casă iese o femeie îmbrăcată în port popular)

FEMEIA : (bucuroasă) Tulai, Doamne... iaste boierul...(vine către poartă, iese afară în fața porții. Se înclină) Bună ziua, boierule !

CĂMINARUL : Bună să-ți fie inima, lele Ilisafță...Am venit la badea Gligorie că am nevoie de ajutorul domniilor voastre...

FEMEIA . Cum nu, cucoane Gheorghieș,

CĂMINARUL : Îl găsec eu pe badea Gligorie ?

FEMEIA : Până acu o fost, că am stat la masă...S-a dus pe de vale, ca să taie nuiele de salcie, să legăm la vie...

CĂMINARUL : Păi de aiasta am venit și eu...Am rămas în întârziere cu lucrările la vie...Și aş ave nevoie de ajutor, să veniți să mă ajutați, dumneavoastră și alți rumâni, că numai cu clăcașii miei nu dovedesc...

FEMEIA : (se vede că este isteată și respectuoasă, știe să vorbească și să se poarte) Cum nu, boierule...Apăi lăsăm lucrul la ale noastre și venim la domnia ta chiar de mâine...

CĂMINARUL : Mulțămesc pentru că sunteți săritori, dar aş ave nevoie de mai mulți...Bade Gligorie a venit anul trecut cu mări mulți...la fel îl rugăm a face și anul aista...

FEMEIA : Mâine venim, cocoane Gheorghieș, cu vecinii noștri ? Așe, ca anul trecut...Și unde să venim, tot la via din Gârniți ?

CĂMINARUL : Tot la via ceea. Iar dacă terminați să mergeți la cea de la Nuci, că nu iaste departe...

FEMEIA . (respectuoasă, cumsecade) Așe, facem cocoane, așe facem.

CĂMINARUL : Mulțam mult, lele Ilisaftă. Apăi ziuă bună, și sănătate să ne dea Domnul ! (se pregătește să încalce pe cal)

FEMEIA : Apăi mergi cu Domnul, boierule ! Domnul să ne ajute, că de la El vin toate !

CĂMINARUL : (a încălecat) Mâine să vă duceți direct la vie, că banițele cu mâncare or să vie mai târziu...(Căminarul o ia pe drum la deal...Acum a ieșit din sat, merge în satul vecin, Cucorani, să tocmească și acolo oameni. Limbaj interior) Domnul să mă ajute să găsesc și la Cucorani oameni săritori...O să merg la badea Ilie și la badea Toader, că ei îs oameni pricepuți și de treabă...(drumul de țară pe care merge Căminarul o ia peste deal apoi începe să coboare pentru a ajunge în satul Cucorani... Boierul se oprește puțin ca să-și tragă sufletul. Satul Cocorani se vedea întinzându-se în vale. Limbaj interior) Aista este Cucorăni, sat pe care îl cunosc ca în palmă...(calul pornește la pas) Numai de i-oi găsi eu acasă pe oamenii mei, să vie să mă ajute la vie...

5 SECVENȚA NR 5 Peste o săptămână, sau două săptămâni. Imaginea casei banului Mihalache Mavrodin...Suntem în curtea casei. În fața scării este trasă trăsura Căminarului...Îl vedem pe Căminar ieșind din casă cu două geamantane, urmat de doi bărbați, unul este Ion, sluga Căminarului folosită ca vizitiu, celălalt trebuie să fie slugă în care banului, care aduc un cufăr, cum erau odinioară lăzile de zestre..

CĂMINARUL : (pune geamantanele în trăsura) Legați lada aista la spatele trăsorii, Ioane...

ION : Da, boierule.

CĂMINARUL : Căi au fost adăpați, hrăniți, tot ?

ION : Ei, cum nu, cucoane. (în momentul acesta o vedem pe Căminăreasă ieșind cu fetița, cu Aglae, în brațe, învelită într-o plăpiumioră roșie. Mihai și Maria vin în urma Ralucăi Eminovici ținându-se de mână. În urma lor vine băneasa Maria Mavrodin, ducând un coș cu pachete...

MARIA MAVRODIN : Tare gre este clipa aista a despărțeniei, soră dragă...

RALUCA : Doară nu am plecat, iubită Maria, peste mări ori în altă țară...Duminică, ori când vă face plăcere, știți că vă așteptăm cu drag la Ipotești, să stăm la masă, ori pentru plimbări, iar soții noștri să vorovească politichie și filozofie, căci tare le mai place...

MARIA MAVRODIN : La aiasta, la taifas politicesc și filosoficesc, tare bine s-au nimerit soții noștri...(coborând treptele au ajuns jos lângă trăsura. Căminarul îi așteaptă pe copii ca să îi urce în trăsura) Haideți veniți să vă pupe nănașa voastră, că tari dragi îmi sunteți...(îi pupă pe Mihai și pe Maria, apoi dând colțul plapumei la o parte o pupă pe Aglae, apoi o îmbrățișează pe Raluca și o sărută. După care Căminarul se apleacă și-i sărută mâna, apoi Băneasa Maria îl pupă pe Căminar)

CĂMINARUL : Mulțămesc, Doamne de așe cumnați...Că bine iaste când ai cumnați care îți sunt ca frații.

MARIA : Și când veniți cu treburi la târg să nu uitați a da pi la noi. Iar de Iorgu și de Ilieș, ce sunt la pension, vom ave noi grijă.

RALUCA : Mulțămesc, den toată inema, dragă soră ! Și veniți și domniile voastre mai des pi la moșie, la Ipotești, ca să ne sâmfăm bine.

CĂMINARUL : (îl ia de subțiori pe Mihai și îl urcă în trăsură așezându-l cu fața către spatele trăsurii. La fel face și cu Maria. Apoi o ajută pe Raluca să urce cu fetița în brațe. La urmă va urca și el lângă soția sa. Ion se duce să deschidă poarta. După care va veni și se va urca pe capră)

RALUCA : (făcându-i semne cu mâna sorei sale) Mulțam mult, soră dragă, vă așteptăm a veni la moșie cât de curând, ca să petrecem împreună !

CĂMINARUL : (se așează în trăsură astfel că va fi cu spetele către înainte. O ia pe genunchi pe Maria (Marghioala. Semne cu mâna) Rămâneți cu bine, cumnata Maria. Și vă așteptăm cât de curând la moșie la Ipotești...Și mai îndemnații pe cei școleri ai noștri Iorgu și Ilieș, a învăța cu tragere de inemă..

MARIA : (le face semne) Am eu grijă de ei, cumnate... Mergeți cu bine, Domnul să vă ajute !

ION : (se întoarce și se înclină. Încet) Sărumana, cocoană Maria...Rămâneți cu bine...(cailor, trăgând de hățuri) Haii, murgilor, hai, cu tata ! (aparatul de filmat prinde din față ieșirea trăsurii din curte. Ajuns în stradă Ion se dă jos să închidă porțile mari, după care urcă din nou pe capră) Hai, murgilor, voinicilor ! (imaginea trăsurii mergând pe străzile orașului Botoșani)

6 SECVENȚA NR 6 (trăsură căminarului mergând pe drumul către Ipotești, cu Raluca Eminovici, Căminarul și copiii. Căminarul privește câmpul, norii, pădurile care se văd în depărtare.)

CĂMINARUL : (uitându-se la cer) Mai este puțin și o să vie vara, Raliță dragă.

RALUCA : (privindu-u cu drag pe copiii) Acu Maria și Mihăiță aveți unde vă juca, la Ipotești...Mai țineți minte ce frumos v-ați jucat aistă vară ?

MIHAI : Dară Ileș când vine, mamă ?

CĂMINARUL : Mai iaste puțin, Mihăiță dragă și se termină școala. Și atunci Iorgu și cu Mihăiță, ce învață la pension, or să vină acasă la Ipotești...Să deie Domnul să termine anul aista cu bine.

RALUCA : (privind câmpul) Văz că porumbii s-au înălțat binișor, Căminare...Iară grâul s-a făcut bine...

CĂMINARUL : Așa e, dragă Raliță...Grâul s-a făcut bine, însă porumbul ar avea nevoie acu de o ploaie bună...Și atunce și-ar da drumul.

7 SECVENȚA NR 7 Trăsura a intrat în cotuna Ipotești...Vedem de o parte și de alta casele satului Ipotești, așa cum le-am descris mai sus....

CĂMINARUL : Aista este cotuna noastră dragă...(trăsura a ajuns în fața casei Căminarului. Ion oprește caii în fața porții.)

ION : (trăgând ușor de hățuri) Hoo, călușilor...că am ajuns. (Ion coboară de pe capră, intră pe poarta mică, apoi deschide porțile mari...In momentul acesta le vedem pe Sevastița și pe Maria ieșind de la cuhnie. Ion bagă trăsura în curte, oprind în fața scării)

CĂMINARUL : Gata, copiii, am agiuns...Aice ne vom petrece vara cu toții, dragii mei...(Sevastița vine și o ia în brațe pe Maria)

SEVASTIȚA : (bucuroasă, emoționată) Bine ați venit, boierule, bine ai venit domnia ta, cocoană Raliță...Bine ați venit , copiii, că tare dor ne-a fost de voi...(după ce o sărută pe Maria, o lasă jos, apoi îl ia pe Mihai de subțiori și îl săruta) Bine ai venit, Mihăiță...dar ce mare te-ai făcut ! (Mihăiță și Maria, sora lui, încep să se alerge prin curtea casei)

RALUCA : Bine v-am găsit, dragă Sevastiță și dragă Maria...Cum merg treburile aice...?

MARIA : Bine ați venit, cocoană...Mulțămim Domnului, gospodăria merge ca pe roate...

RALUCA : (face câțiva pași către scară, cu fetița Agale în brațe) Să ne mai mișcăm, dragilor, că parcă am înțepenit, Doamne !

MARIA : Dacă boierii poruncesc, acu aducem masa...

CĂMINARUL : (a rămas privind în depărtare peste valea largă, domoală, inundat de soare a Sătnei. Oftând) Frumos iaste la țară, iubită Căminăreasă...(după un timp) Apăi eu zic, iubită căminăreasă, să mergeți cu toții în casă, să vă hodiniți oleacă după drumul aista, apoi să mâncați...Căci eu va trebui să merg la trebile mele....

RALUCA : Așe facem, copchii, Maria, Mihăiță...Intrăm în casă ca să ne hodinim un ceas...Apoi mâncăm, iar după nămiaz o să ieșim la preumblare prin livadă în sus, până pe coama dealului...Așe cum făceam ailaltă vară...

MIHAI : (își pune mâna streășină la ochi și privește în depărtare peste valea Luțoaiei)

8 SECVENȚA NR 8 Peste câteva săptămâni. Suntem în curtea casei Căminarului, de la Ipotești. Mihăiță și Maria se joacă în fața scării. Din pridvor Raluca îi urmărește cu atenție, ținând-o pe Aglae în brațe.

MIHAI : Am prins o lăcustă... (i-o arată Mariei)

MARIA : (privește lăcusta cu atenție. Mirându-se).. Ce frumoasă iaste....

MIHAI : Aș vre să găsim o lăcustă mare, mare (își deschide brațele) uite atât de mare, să încălecăm pe ea, să ne ducă în împărăția poveștilor...

RALUCA : (zâmbește, a auzit că Mihai îl zice pe r) Bravo, Mihăiță, ai început să-l zici pe r... Vino puțin la mine, Mihai...

MIHAI : (cei doi copii își întrerup jocul și privesc către mama lor)

RALUCA : Haideți, veniți amândoi, că o să vă dau bomboane. (cei doi copii alergă fericiți la mama lor) Ia zii, Mihăiță, mere, pere

MIHAI : (apăsă) Mere, pere..

RALUCA : Bravo, ești un băiețel grozav, ai început să-l zici pe r...Și pentru că îl zici pe r, haideți cu mine să vă dau rahat și bomboane din cele dulci...(intră în casă, urmată de cei doi copii fericiți)

9 SECVENȚA NR 9 Cei doi copii urmați de Raluca Eminovici ies din casă în pridvor. Copii au câte o alviță în mână din care sug. În momentul acesta trăsura oprește în fața porții. Ion sare de pe capră și vine să deschidă porțile mari)

ION : Sărumâna cocoană Raluca, iaca am venit cu băieții cei mijlocii, Iorgu și Ilieș. (după ce a deschis porțile, urcă din nou pe capră, și bagă trăsura în curte. Trăsura oprește în fața scării.)

RALUCA : (fericită, emoționată) Iorgu ! Ilieș, mamă, bine ați venit, mamă ! Doamne, mulțumescu-Ți, Ție, Doamne ! (coboară scările să-i îmbrățișeze)

MIHAI : (foarte fericit, strigând de bucurie) Ileeeeeș ! (Iorgu și Ilesș coboară din trăsura și vin să o îmbrățișeze pe mama lor. Iorgu o îmbrățișează pe Raluca Eminovic, iar Ilieș este oprit pe scară și îmbrățișat de Mihai)

RALUCA : (strângându-i la piept) Mânca-v-ar mama, de băieți frumoși...

MIHAI : Ilieș, Ilieș, mi-a fost dor de tine ! Acum o să ne jucăm iar împreună.

RALUCA : Hai vino și tu, Ilieș, să te pupe mama și pe tine. ! (Ilie vine și se lipește de mama lui, care se aplecă și-l sărută)

MIHAI : (cântă de bucurie) Ce bine îmi pare, ce bine îmi pare...C-a venit Ilieș, c-a venit Ilieș !

10 SECVENȚA NR 10 Este mijlocul verii. Afară este foarte cald...Îi vedem pe Iorgu, pe Ilie, și pe Mihai, care se țin după ei, cum trec prin vadul uscat al Luțoaei*...

IORGU : Eu știu unde este lacul unde ne putem scălda...

ILIE : Se spune că în lacul aista este un balaur...

MIHAI : (devine atent. Viteaz) Atunce ne vom lupta cu balaurul...

ILIE: Da, eu vreau să ne luptăm cu balaurul. O să ne facem niște sulii...

IORGU: Astea sunt curate povești, frate, cine poate să se lupte cu balaurul...Cu balaurii se luptă numai Făt frumos din poveste...

MIHAI : Vreau să ne luptăm și noi cu balaurul... Ca Făt frumos din poveste.

IORGU: Voi nu ați auzit că balaurii sunt numai în basme, și nicidecum nu trăiesc la noi...

ILIE : Ba eu vreau să ne luptăm cu balaurul...pentru că îl vom învinge...

11 SECVENȚA NR 11 Tot vorbind despre lac și despre balaur copiii au ajuns la marginea pădurii. O apucă pe drumul care intră în pădure, și merg pe acest drum...

ILIEȘ : Ce ar fi să ne iasă un lup în cale...?

IORGU : Numai basne scorniți...

MIHAI : Mergeți mai încet, ca să ne uităm dacă nu-l vedem pe Făt Frumos și pe Ileana Cosânzeana.

IORGU : Zii Domne ferește să nu ne iasă niște zmei în cale, că atunce o rupem la fugă de ne sfârâie călcăiele...

MIHAI : (s-a oprit în loc fermecat de frumusețea pădurii) Ilieș, mergeți mai încet. Pădurea aiasta iaste tare frumoasă..

ILIE : Iorgule, hai să ne oprim ca să îl așteptăm pe Mihăiță...

IORGU: (cei doi frați mai mari s-au oprit) După cum văd eu Mihăiță este vrăjit de frumusețea și de misterul pădurii...

12 SECVENȚA NR 12 Mergând pe drumul acesta copiii au ajuns într-o poieniță...Iorgu se oprește uimit, dar și îngrijorat în loc.

IORGU : (se uită împrejur îngrijorat) Aice era lacul pe care îl știam eu...Și în care m-am scăldat astă vară, când am venit cu Nicolae...

ILIE : Și acum este o poiană...(după un timp) Înseamnă că au secat lacul, și aista este fundul lacului !

MIHAI : Înseamnă ca balaurul din poveste a sorbit tot lacul aista...

IORGUL : (privindu-l cu dragoste pe fratele său) Chiar așa trebuie să fie, ține minte Mihăiță !

ILIE : (cel mai războinic dintre ei) Eu zic să ne facem niște sulițe, și arcuri cu săgeată, să lovim balaurul ! Îl lovim din trei părți deodată.

MIHAI: (curajos) Și eu zic la fel.

IORGU : (cercetând locul împrejur) Eu zic că am greșit drumul, și că iaste mai bine să ne întoarcem acasă, și mergem altă dată la lac să ne scăldăm.

MIHAI : Eu zic să mai rămânem în pădurea aista pentru că este tare frumos.

IORGU : Atunce haide să tăiem drept prin pădure ca să ajungem acasă...

13 SECVENȚA NR 13 Trăsura Căminarului oprește în fața porții. În trăsura Căminarul și cei doi fii ai săi, pe care îi aduce de la Cernăuți, Șerban și Nicolae...Sunt îmbrăcați în costum de liceeni...Au crescut înalți, în comparație cu frații lor sunt adevărați domni.

CĂMINARUL : Iacătă că am și ajuns...Mulțam Domnului.

NICOLAE : (privind casa) Aista este casa noastră...Nu știi de ce mi se pare mai mică.

CĂMINARUL : Ba este destul de mare și de încăpătoare...(Ion s-a dat jos de pe Capră, a deschis porțile și acum s-a urcat la loc)

ION : Hai, murgilor, hai, că ați mers azi ca nește zmei. (trăsura se oprește în fașa scării. Raluca Eminovici care a auzit trăsura a ieșit repede, emoționată în pridvor)

RALUCA : (fericită) Băeții mei...(este foarte emoționată) Bine ați venit, dragilor...(oftează) Că tare dor mi-a fost de voi. (coboară scările. Îl îmbrățișează și îl sărută întâi pe Nicolae, care a coborât primul din trăsura, apoi pe Șerban) Doamne, dar ce v-ați înălțat Nicolae și Șerbane, mamă...Acu sunteți adevărați domnișori...

NICOLAE : Sărumâna mamă, bine v-am găsit...

ȘERBAN : Sărumâna, mamă. (se aplecă respectuos, luându-și șapca din cap și îi sărută mâna mamei sale)

RALUCA : (emoționată, a rămas așa, privindu-i cu dragoste) Mulțămesc, Doamne, că i-au adus acasă...Iubite Căminar, și dragilor, vă aștept cu masa pusă, căci știu că sunteți flămânzi tare de pe drum...

CĂMINARUL : (satisfăcut) Bun lucru este aista, sa te aștepte venind de pe drum o masă îmbelșugată....

RALUCA : Haideți poftiți în casă, mai întâi să vă spălați, căci veniți de pe drum.

NICOLAE: (s-o oprit în pridvor, și se uită prin curte) Dară Ilieș și Mihăiță, unde sunt, căci ne-a fost dor de ei...

RALUCA : Mihăiță bate coclaurii toate ziua cu Iorgu și Ilieș...Ale lor sunt toate pădurile, și dealurile aiste din împrejurimi...Într-o zi au ajuns până la stâne, noroc cu ciobanii, căci altfel s-ar fi rătăcit, nemaiștiind drumul înapoi...(intră cu toții în casă)

14 SECVENȚA NR 14 Peste câteva săptămâni...Casa Căminarului de la Ipotești văzută din față. În curte Maria, Mihai și Ilie. Acesta le spune o poveste..."Și atunce fiica Împăratului cel Roș fiind răpită de zmei, numai ce a auzit Făt frumos de jalea Împăratului și a Împărătesei, și pe dată a sosit la Palatul cel Împărătesc pe calul lui alb, și frumos, că ziceai că era învălit cu un strat de nea...Și de cum a

descălecat Făt Frumos drept la Împărat s-a dus și i-a zis așa : Măria ta, mulțămesc lui Dumnezeu că am aozit de necazul Măriei tale. Că zmeul cel rău a furat-o pe fiica Măriei tale...(mică pauză. Mihai și Maria îl ascultă vrăjiți. În momentul acesta trăsura Căminarului oprește în fața porții. Îl vedem pe Ion intrând pe poarta mică și deschizând apoi porțile mari. Se urcă din nou pe capră și trage trăsura la scară. În momentul acesta din casă iese în pridvor Căminarul, iar din trăsură coboară un domn îmbrăcat în haine nemțești...)

CĂMINARUL : (ca o gazdă bună) Bine ai venit, domnule Profesore...Să deie Domnul să nu vă fi obosit drumul până aici.

PROFESORUL : Ba, dimpotrivă, domnule Căminar, drumul a fost plăcut, fost o încântare...Nu cred să fie mai mult de șapte opt kilometri de la Botoșani până aici...

CĂMINARUL : Adevărat grăit-ai, domnule profesore...Lucrul aista mă bucură nespun, căci multe veri de aici înainte o să vii domnia ta să-i înveți nemțeasca cea curată pe copchii noștri...

PROFESORUL : O limbă străină, domnule Căminar se învață mai ușor dacă te deprinzi cu ea de mic...

CĂMINARUL : Poftește, poftește,iubite domnule Profesore. O să luăm întâi o dulceață, cu un pahar cu apă rece de izvor, apoi o să luăm cafeaua, ca să vă înviorați, după care începeți lecțiunile cu cei doi fii ai mei, Iorgu și Ilie, care au urmat anul aista pensionul domnului Ferderber, unde sper să fi deprins puțină limbă nemțească...

PROFESORUL : (urcă scara. Căminarul îl conduce în biroul său, pe care îl cunoaștem, prima cameră pe dreapta, unde își face el socotelile, și unde citește din cărțile din bibliotecă, în momentele de răgaz. Nu peste mult timp sosește cu tava cu dulceturi și cafele, pe care o pune pe birou, și Sevastița).

SEVASTIȚA : (înclinându-se) Sărmana, domnilor voastre...Iaca am adus dulceața și cafelele.

CĂMINARUL : Așe, Sevastițo, pune-le pe masă..

CĂMINARUL : Mulțam, domnule Căminar... Așadar, vara aista și cea care va veni, voi ajunge în fiecare săptămână aici să fac lecțiuni de germană cu fii domniei tale.

CĂMINARUL : Urmând a vă plăti așa cum ne-am înțăles. Și a vă face să vă simți bine aici la moșie !

PROFESORUL : Și cum fii domniei tale sunt necesarmente isteți ca domnia ta, eu cred că va fi o plăcere a lucra cu ei...

CĂMINARUL : (sorbind cafeaua) Așe să fie, să deie Domnul, precum zici domnia ta (au terminat de sorbit cafelele)

PROFESORUL : Păi atunce să facem cunoștință cu vlăstarele domniei voastre...

CĂMINARUL : (ridicându-se) Vreau, domnule Profesore, ca să-i iau și să-i înscriu la anul și pe băieții mijlocii la Școală la Cernăuți, căci la Pensionul domnului Ferderber în afară de ceva limbă nemțească nu au a aduna multă învățătură..

PROFESORUL : Aista nu e rău deloc, domnule Căminar...Și bine faci, domnia ta, căci a fi învățat va fi mare lucru în viitor...

CĂMINARUL : Iaca mă duc să-i chem la învățătură, pentru a-i cunoaște și a începe. (Căminarul iese din încăpere, ajunge în pridvor, de unde îl strigă pe Ilie) Ilieș, Ilieș, dragule...Vino, așa cum am vorovit la lecțiunea de germană, căci a venit domnul Profesore pentru voi...(copiii s-au întors și îl privesc pe Căminar ca și cum nu ar înțelege) Haide, vino măi rapide, căci nu e timp

ILIE : (fraților săi, întrerupându-și povestea) Eu trebuie să merg la lecțiune...Vă spui povestea mai departe după ce termin...(o ia către pridvor. Mihaiță vine după el)

MIHAI : Vin și eu cu tine Ilieș...Eu nu mă despart de tine...

ILIE : (a ajuns în pridvor) Tu rămâi să te joci cu Maria căci ești mic, Mihaiță...

MIHAI : (care a venit după el, smiorcăindu-se) Vreau și eu la lecțiune...

CĂMINARUL : (care l-a luat pe Iorgu din camera lui și i-a deschis ușa să intre la lecție. Ilie și Mihaiță vin de afară). Hai, intră și tu la lecțiune, Ilieș, căci nu v-ați omorât deloc anul aista cu învățatura...

ILIE : Tată, vrea și Mihai să vină cu mine..

CĂMINARUL : Să vie, dară să stea cuminte și să asculte, căci altfel nu va fi bine de voi. (intră după ei în cameră) Vrea și Mihaiță, domnule Profesore să asiste la lecțiune...Este mic, dar mintea lui prinde totul...Dacă vedeți că nu stă cuminte și se foiește, îl trimiteți la joacă...

PROFESORUL : (bucuros, deschizându-și brațele) Cum să nu îmi fie dragi asemenea flori de băieți...Căci păreți a semăna mai mult cu nește flori, dragii mei.

CĂMINARUL : Atunce eu vă las, dragii mei...(copiilor) Spor la ascultare...Să-l ascultați bine pe domnule Profesore...

PROFESORUL : (a rămas singur cu copiii) Hei, hei, hei, hei, dragii mei, și acum să facem cunoștință...Să știu și eu cum să vă spui pe nume...Pentru că îmi sunteți tare dragi...(către Iorgu) Pe tine cum te cheamă ?

IORGUL : La catalog mă cheamă Eminovici George, iar părinții îmi spun Iorgu...

PROFESORUL : Iară pe tine ?

ILIE : Pe mine mă cheamă la catalog Eminovici Ilie, iar părinții mă strigă Ilieș

MIHAI : (râzând) Ilieș cel din cireș !

PROFESORUL : Iar pe domnia ta, scumpule ?

MIHAI : Pe mină mă cheamă Mihăiță

ILIE : Mihăiță care sugă din alviță..

PROFESORUL : Ia uite ce isteți sunteți...Păi dacă sunteți așa de isteți înseamnă că treaba va merge bine... Și pe aice cum vă jucați voi?

ILIE : (mai vorbăreț. Iorgu seamănă bine cu Raluca) Mergem la vânătoare de lăcuste pe deal, am fost la iazul cel din codri să ne războim cu poporul broștelor, dară nu l-am găsit, și atunce am pornit la luptă împotriva balaurului, care a înghițit lacul....

PROFESORUL : (căruia îi place acest joc) Ia uite-te, domnule, a înghițit balaurul lacul...

ILIE : Da, domnule profesore, noi așa credem...

IORGU : (rușinându-se) Aistea-s de ale noastre, de ale copiilor, domnule profesore..

PROFESORUL : Dară ați văzut voi cu adevărat, balaurul ?

MIHAI : (cu candoare) Da,

PROFESORUL: (uimit) L-ai văzut domnia ta, Mihăiță, pe balaur...?

MIHAI : Da. (gest, ridică mâinile în sus, se clatină) Am aozit un foșnet, un fășăit care a început să vuiască prin rămurișul stejarilor... Și acela trebuie să fi fost balaurul. Așa vuiu, vuuuuuu !

PROFESORUL : Negreșit, data viitoare vă rog să mă luați și pe mine în preumblarea voastră prin codri, ca să îl văd și eu pe cel balaur...(mică pauză. Profesorul îi privește cu dragoste) Și acum vă rog să vă așezați pe scaune ca să convorbim și în limba lui Goethe și a lui Schiller...Ați auzit domniile voastre, dragă Iorgule și dragă Ilieș, de Goethe și Schiller, căci voi ați urmat anul aista la pension ?

IORGU : Nu domnule...

PROFESORUL : Apăi să țineți minte de la mine că oamenii aistea au fost și așa vor rămâne în veac, mari scriitori ai Ghermaniei, și ai lumii întregi...Când veți ajunge domniile voastre la Gimnasium și la Licheu, o să-i învățați la școală...Multe opere literare pline de frumuseța poeziei și de înțelepciune au creat ei pentru omenire (își freacă mâinile) Hei, hei, hei...Și acu, dragii mei, să trecem și la oile noastre...Voi ați învățat la pension oleacă de germană, cum mi-a spus, domnul Căminar, care vă mai ascultă din când în când și vă povățuiește...

ILIE : Da, domnule...

Profesorul: Păi atunce să îmi spuneți voi cum se zice pe nemțește la masă ?

IORGU:, domnule.

PROFESORUL : Dar la casă ?

ILIE : La casă se zice....

PROFESORUL : Și la fereastră ?

IORGU : La fereastră se spune...

PROFESORUL : Dar la pâine ?

IORGU ȘI ILIE : La pâine se spune.....

PROFESORUL : Ia uite ce băieți dăștepți are domnia sa, Căminarul...

PROFESORUL : Ia, Mihăiță, tu ai înțales ? Cum se spune la casă ?

MIHAI : (Mihai răspunde corect)...

PROFESORUL : Dară la pâine ?

MIHAI : (răspuns corect) Așa se zice, domnule.

PROFESORUL : Hei, hei, hei, mulțumescu-ți ție, Doamne, păi e o plășere să lucrî cu așe băieți isteți. Aista înseamnă că voi veni și data viitoare cu plășere...Iar mai încolo aș vre să mergem prin cei codri să găsim balaurul.

15 SECVENȚA NR 15 Căminarul în trăsura sa pe străzile orașului Botoșani.. Pe capră este Ion, care ține Hățurile în mâini, privind din când în când în curțile caselor, fațadele prăvăliilor..

CĂMINARUL : (pare adâncit în gânduri) Să oprești la Notariat, Ioane...

ION : Da, cucoane...

CĂMINARUL : Am nește treburi cu nește acte (căruța rulează pe străzile Botoșanilor. Cu prilejul acesta aparatul de filmat ne arată fațadele caselor, ale prăvăliilor, ale cărciumilor, atmosfera orașului.. Ion oprește în ața unei clădiri, pe fațada căreia vedem o tablă vopsită în roșu pe care vedem scris NOTARIATUL COMUNAL BOTOȘANI...Ion trage trăsura mai la o parte, unde trag trăsurile de obicei. Căminarul coboară greoi din trăsură, cu legătura lui de piele în care își ine actele...

CĂMINARUL : Eu o să întârzii mult aice Ioane, și mai am și alte treburi...Tu duci trăsura la cumnatul Mihalache, o bagi su șopru și le dai cailor fân și apă, și îi lași să se hodinească...Cumnatului Mihaleche sau cumnatei Maria le spui să nu mă aștepte cu masa căci nu știu cât o să întârzii...Având multe trebi de rezolvat...

ION : Am înțales boierule...Așe voi face, precum mi-ați zis..

CĂMINARUL : Așa, Ioane...Și diseară trebuie să fim din nou acasă la Ipotești. (Căminarul o ia către treptele Notariatului. Ion trage ușor de hățuri. Caili pornesc încet)

ION : Hai căluții mei...

16 SECVENȚA NR 16 Căminarul a urcat scările Notariatului și a intrat în hol. Holul este un dreptunghi având trei mese lungi de o parte și de alta a laturilor lungi...În spatele meselor se află bănci. Se mai văd pe lângă zid scaune. Oameni care stau pe scaune sau pe bănci, în centru un grup de trei bărbați vorbind. În față se vede o ușă deasupra căreia scrie cu litere mari, negre NOTAR. În dreapta acestei uși se află o masă, la care se vede aplecat asupra unor catastife un slujbaș. De cum a intrat un domn, îmbrăcat în haine de epocă, s-a ridicat de pe scaun și vine să-l întâmpine pe Căminar..

OMUL : Bine ai venit, domnule Căminar...Intrasem la idei..

CĂMINARUL : Bună ziua, domnule Arghir...

OMUL : Bună ziua, domnule Căminar...te aștept și eu și angrosistul de o jumătate de ceas..

CĂMINARUL : (liniștit, scoate ceasul din buzunar, și îl privește fără grabă) Nu se poate...Să îmi fi stat mie ceasul ? Ceasul meu arată ora zece fără cinci minute, iubite domnule Arghir. Or aiasta înseamnă că am fost sosit la timp. (în momentul acesta de pe scaun se ridică un domn care se apropie de ei)

ARGHIR : Ba să fii domnia ta sănătos...Sunt trecute de zece...(făcându-le cunoștință) Dumnealui este domnul Panaitopol, angrosist de la schela Brăilei.

PANAITOPOL: (îi întinde mâna) Bună ziua, domnule Căminar. Încântat, Domnul Arghir mi-a vorbit frumos de domnia voastră. Iar eu sunt încredințat să facem afaceri bune de aice înainte mulți ani !

CĂMINARUL : (după ce și-au dat mâna) Căminarul Gheorghe Eminovici...Bine ar fi, domnule Panaitopol să facem afaceri bune...

ARGHIR : Să ne așezăm la masa aista, dragilor, ca să vorovim. (s-au așezat)

PANAITOPOL : Am venit de la Brăila special pentru domnia voastră...

ARGHIR : I-am spus domnului Panaitopol că domnia ta, ai avea de vânzare trei mii de baniță de grâu, și tot pe atâtea de porumb, la prețul pe care mi l-ai spus...Dânsul dorește să cumpere grâul și porumbul, urmând a veni în octomvrie cu căruțele să îl rădice...Îți plătește acum jumătate din preț, urmând a-ți plăti tot grâul și tot porumbul, când vine să îl rădice...

CĂMINARUL : (care l-a asculta cu atenție, timp în care i-a privit liniștit când pe unul când pe altul) Iaște bine, domnule Arghir...Urmând ca amândoi să îți plătim sărviciul de intermediere. Eu jumătate și domnul Panaitopol jumătate.

ARGHIR : (ridicând brațele mulțumit) Așa cum ne-a fost vorba, coane Gheorghieș.

CĂMINARUL : Păi atunce să trecem la întocmirea actelor...

PANAITOPOL : (bucuros) Așe, așe, iubite domnule Căminar..

ARGHIR : Aiasta vom face acum.

17 SECVENȚA NR 17 Suntem în curtea casei Căminarului...Nu departe de scară, Maria, care ține în mână o păpușă din cârpe se joacă împreună cu Mihai.

MARIA : Aista este prințesa Ileana, Mihăiță, a Împăratului de la Răsărit...Iar noi trebuie să-i facem un palat împărătesc, de unde va veni Zmăul s-o fure. (în momentul acesta pe poartă intră Iorgu și Ilie. Mihai alergă înspre ei de cum îi vede)

MIHAI : Bine că ați venit, Ilieș...Mi-ați promis că astăzi vom merge la Iaz cu toții, că vor merge cu noi și Șerban și Nicolae...Că așa e frumos, să mergem cu toții, pentru că ei știu unde este iezerul în care se scaldă...

ILIE : Și eu aș voi să mergem cu toții, Mihăiță...

IORGU : Numai de ar binevoi domniile lor, prințul Șerban și prințul Nicolae, care fiind domnișori, stau cu nasul pe sus...

MIHAI : Mă duc eu să le spui, să mergem la iezer, căci noi nu am găsit iezerul...(o ia înspre scară, urcă în pridvor, apoi intră în casă. Intră în camera băieților. Pe Șerban îl vedem pieptănându-se în fața oglinzii, iar Nicolae citește o carte...Niciunul nu întoarce capul să vadă cine a intrat.) Șerbane și Nicolae, vă rugăm să mergeți cu noi la iezer, că noi nu l-am găsit, și să ne scaldăm împreună...(nu-i răspunde nici unul) Nu ați auzit ce v-am rugat ?

NICOLAE : (după mult timp) Să meargă Șerban, dacă are chef...Eu am de citit manualul aista.

MIHAI : (merge la Șerban) Te rugăm mult , Șerbane să mergi cu noi, că tu știi unde este iezerul...iar noi nu l-am găsit...

ȘERBAN : (după un timp, impasibil) Să meargă Nicolae cu voi...El este mai mic...

MIHAI : (întristat) Să știți că mă supăr pe voi....De mult timp vă rugăm și eu și Ilieș...

NICOLAE: Peste o săptămână știi bine că noi plecăm la Cernăuți la școală, și am mult de citit, așa că nu am timp de voi...

MIHAIȚA : (îi vine să plângă) Vă rugăm mult de tot, Șerbane și Nicolae...Numai să măreți să ne arătați unde este iezerul.

ȘERBAN : Lasă că tot îl găsiți voi până la urmă....

MIHAI : Merg să vă spui mami, că nu vreți să mergeți cu noi...

18 SECVENȚA NR 18 (Mihai merge și bate la ușa mamei sale)...Intră, (se aude vocea dinăuntru...Mihai intră. În momentul acesta o vedem pe Raluca ajutând-o pe Aglae să meargă...Aglae se ține însă de pat, stând în picioare..

MIHAI : Sărumbăna mamă...Sunt tare supărat...

RALUCA : (bucuroasă) Ia privește-o pe surioara ta, pe Aglaița noastră...A început să meargă, ceea ce mă face foarte fericită...(Mihăiță o privește uimit pe sora lui, care se uită la el și-i zâmbește, parcă a uitat pentru ce a venit) La anul o să vă jucați amândoi, așa cum te joci cu Ilieș...Căci tu o să fii copilul cel mai apropiat de vârsta ei...(mică pauză. Face câțiva pași cu Agale, care este o fetiță buclătată, și pe care o ține de mânuțe) Ce ai rămas așa ? Nu-i așa că Aglaița noastră e tare frumoasă ?

MIHAI : (i-a trecut supărare) Da, mamă, Aglaița e tare frumoasă...

RALUCA : Și de ce ziceai că ești supărat ?

MIHAI : Sunt supărat pe Șerban și pe Nicolae, că sunt frații noștri, și nu vor să meargă cu noi la plimbare, să ne arate unde este iazul ? (mică pauză) Și să se scalde cu noi...Ei fac pe domnișorii.

RALUCA : (îl privește cu dragoste) Ptiu, să nu te deochi ! Că ești pre isteț...

MIHAI : Spune-le dumneata, mamă, să ne facă bucuria aista, să meargă cu noi la plimbare. Cu mine, cu Ilieș și cu Maria...

RALUCA : Păi ei sunt mari, dragule, sunt domnișori de acu...Nu mai sunt copii ca voi. Și apoi au de pregătit lecțiunile, căci peste o săptămână o să pornească la Cernăuți la școală.

MIHAI : (insistă, rugător) Hai, mamă, te rugăm noi mult !

RALUCA : (se așează pe pat, și o ia pe Agale pe genunchi) Și unde ziceați voi că vreți să mergeți la plimbare ?

MIHAI : Vrem să ajungem la iaz, să ne scaldăm, și nu știm unde iaste.

RALUCA : (speriată) Doamne ferește ! Dară ce să căutați voi la iaz, ca să vă înecați ? Nice nu vă dau voie să mergeți să vă scaldați în iaz ! Ia mai bine, duceți-vă și vă plimbați de dealul ista în sus.

19 SECVENȚA NR 19 Peste două săptămâni...În zori, soarele încă n-a răsărit. Auzim păsările ciripind și cântând în teii și în livada care se întinde pe coastă în sus...Trăsura este trasă în fața scării... Ion aduce doi saci cu fân pe care-i leagă la spatele trăsurii. Apoi vine și ia lada care este pe hol. Sevastița aduce și ea un coș cu merinde pe care îl pune în trăsură. Căminarul s-a sculat demult, s-a bărbierit, i-a sculat pe băieții cei mari, care s-au spălat, s-au îmbrăcat...Îl vedem pe Căminar ieșind afară în pridvor...Se întinde ușor și respiră adânc...

CĂMINARUL : Doamne, ce aer proaspăt...Parcă ar fi aghiasmă când îl tragi în piept... (lui Ion) Mai iaste ceva de adus, Ioane ?

ION : Păi ar fi toate gata, cocoane Gheorghieș...

CĂMINARUL : (scoate ceasul de buzunar și se uită la el, gest care i-a devenit reflex) Într-un sfârt de ceas mergem...

ION : Să fie într-un ceas bun, boierule, drumul aista.

CĂMINARUL : Să fie...(pentru el) Ia s-o scol eu pe căminăreasă să își ia rămas bun de la băieți. Ciocăne în ușa soției)

CĂMINĂREASA : (Deschide ușa. Este îmbrăcată) Eu mi-s gata demult, iubite Căminar...Crez că am putut închide ochii noaptea aiasta ? Numai la drumul aista m-am gândit. Și la ce o fi de ei, prin cele străinătățuri.(mică pauză) Hai vino să vezi numai ce frumos dorm copilele...(Căminarul pășeste în încăpere) La un cap al patului care este destul de mare le vedem chipurile senine, de copii fericiți, al lui Mihai și al Mariei...La celălalt capăt al patului vedem chipul Aglaei, o copilă care va face anul peste puțin...

CĂMINARUL : (impresionat, evlavios, se pomenește făcându-și cruce) Doamne, apără-i și ai grijă de ei, că frumoși mai sunt...(Raluca îl privește pe Căminar emoționată.)

RALUCA : Iaca ce bogăție ne-a dăruit Dumnezeu, iubite căminar...Cum să nu-i mulțămim Domnului. (Căminarul a rămas privind-i pe copii cum dorm) Hai acu să mergem la cei mari, iubite căminar...(o ia înainte și merge la ușa copiilor. Ciocăne de câteva ori ușor, apoi deschide ușa) Îl vedem pe Șerban trecându-și pieptenul prin păr în fața oglinzii. Nicolae este și el îmbrăcat, pune niște cărți într-o geantă...În patul mare, la un cap îi vedem dormind pe Iorgu și pe Ilie, cu fața în sus, cu chipurile senine. Raluca se apropie încet de ei și-i sărută) Mânca-i-ar mama, să-i mănânce! (celor mari) Ei, domnișorilor, sunteți gata ? Că acu porniți la drum.

NICOLAE : Da, mamă, suntem gata...

CĂMINARUL : (a venit și el în încăpere) Înainte de a pleca la drum omul trebuie să mănânce ceva... Așa că poftiți în odaie să mâncăm cu toții.

20 SECVENȚA NR 20 Ion a deschis porțile și s-a urcat pe capră. Au fost puse în trăsură toate lucrurile. Căminarul se urcă și el în trăsură. Jos, Raluca îl îmbrățișează și îl pupă pe Nicolae, apoi îl îmbrățișează și îl sărută pe Șerban. Sevastița a venit și ea să-i conducă.

RALUCA : Să aveți grijă, mamă Șerbane și Nicolae cum vă purtați, să vă străduiți la învățătură, ca să fim mândri de voi ! Să nu ne faceți de rușine.

SEVASTIȚA : Dumnezău să vă aibă în paza lui, dragii noștri ! (îi strânge la piept și îi sărută)

CĂMINARUL : Hai, Ioane...

ION : Dii, călușilor...Hai, zmeii mei. (trăsura iese pe poartă. Sevastița merge și închide porțile mari)

SEVASTIȚA : Acu or să ajungă oameni mari la casele lor, cocoană Ralița..

RALUCA : (a rămas nemișcată, are o expresie ciudată pe chip) Doamne, mult mai iaste până când or să vină să-i vad.

SEVASTIȚA : Ca mâini or să vie iar acasă, cocoană...

RALUCA : (oftează, ca pentru ea) Ca mâine or să plece și Iorgu și Ilieș...

21 SECVENȚA NR 21 Trăsura a ieșit din sat. Aparatul de filmat o prinde din față mergând pe drumul de țară care iese în drumul Mihăilenilor. Acum aparatul de filmat îi ia de foarte aproape... Căminarul, care și-a ținut brațul peste umărul băiților...

CĂMINARUL: Anul asista, Șerbane și Nicolae, aș voi să văz că luați note mai mari, dragilor... Să zicem că aista a fost primul an, de obișnuire, dară acum v-ați învățat cu toate...Aștept de la voi să vă străduiți mai mult. Că doară pentru voi alerg și mă zbat de atâția ani.

22 SECVENȚA NR 22 Peste o săptămână, sau mai multe zile Pe moșia Căminarului, la vii. Îi vedem pe Ilie, pe Maria și pe Mihai cu o paporniță...Papornița o duc Ilie și cu Maria. Urcă o costă lină pe lângă un lan de păpușoi...După ce se termină porumbii începe via...Copii merg pe marginea viei fără să intre să ia struguri.

ILIE : (strigă) Nea Vasileee ! Nenea Vasileee.

MARIA : (Și ea) Nea Vasileeee.

MIHAI : (dându-se pe spate, din toate puterile) Nea Vasileee ! (din sus îl vedem pe un bătrân, îmbrăcat țărănește, cu pantalon și suman de dimie, cu căciula în cap, și cu o bătă în mână apropiindu-se)

VASILE : (care este pândarul de la vie al Căminarului) Ia uite pe cine îmi văd ochii? Sunt chiar copchii dumisale, Căminarul...

ILIE : Bună ziua, nea Vasile..

MARIA ȘI MIHAI : Bună ziua, nea Vasile...

VASILE : Bună să vă fie inima, copchilașilor, dară ce e cu voi pe la vie ?

MIHAI : Ne-a fost poftă de struguri, și mama ne-a trămis la dumneata la vie...

MARIA : Zicându-ne că nu avem voie să intrăm în vie să luăm struguri, ci să ne dai domnia ta... Așe a zis mama.

VASILE : Tii, că bine v-a învățat cocoana Căminăreasă, dragilor...Că dacă ați fi intra și ați fi lăut struguri fără știrea mea, aș fi zis că altu e hoțu...(mică pauză. Îi privește cu dragoste) Dară cum vă cheamă pe voi, copchilașilor ? Că frumoși copchii are boierul !

MIHAI : Pe mine mă cheamă Mihai, pe fratele meu îl chemă Ilieș, iar pe sora noastră o cheamă Maria.

VASILE : Dar domnia ta, Mihăiță, trebui să fii tare isteț de știi a vorovi așe de bine, ca un om mare ?

ILE : A învățat a spune și povești, Mihăiță al nost.

VASILE : Ia dați voi papornița aia încoace, ca să vă culeg nește struguri, știuți numai de mine...

MARIA : Și Ilieș este priceput la a spune povești, nea Vasile...

VASILE : (scoate un ștergar de sub suman, pe care îl întinde pe iarbă) Ia așezați-vă, domniile voastre aice pe iarbă, iar moșu vă aduce acu struguri ca să vă astâmpărați pofta (Pândarul le culege copiilor struguri mari și frumoși. Apoi vine și răstoarnă papornița pe ștergar) Ei și acu dragilor ospătați-vă cu cele bunătăți de struguri cât ați pofti...Iar la plecare vă umplu iar papornița, ca să se înfrupte și cocoana Raluca și coconu Gheorghieș din viile dumilor

MIHAIȚĂ : Mamăăăă, ce struguri mari și frumoși...

ILIE : (care a și început să se înfrupte din ei) Da să vezi tu, Mihăiță, ce dulci îs.

VASILE : (s-a așezat jos pe iarbă lângă copii) Așe să faceți de acu înainte...Când aveți poftă de struguri să veniți și să mă strigați pe mine...(mică pauză, copii mănâncă pofțicoși) Și acu cine îmi spune și mie o poveste ?

MIHAI : Ilieș , știe o groază de povești... Ilieș e un frate foarte bun.

ILIE : O să vă spun, nea Vasile, povestea, „Prâslea și merele de aur”, ce am aozit-o eu la Pension, dară mai așteptați oleacă să mă satur de struguri...

MIHAI : Iar după aia eu vă spui povestea „Balaurul cu șapte capete”, ce ne-a spus-o mama.

23 SECVENȚA NR 23 E o zi de toamnă...Bate un vânticel rece...Soarele a urcat pe cer... Trăsura Căminarului este trasă în fața scării...Sevastița aduce un cos cu merinde...Căminarul vine cu două geamantane din casă și le pune în pridvor, apoi intră din nou în casă. Un cocoș urcat pe o ulucă își înalță trâmbița în aer...Ion leagă sacii cu fân la spatele căruței. Apoi vine și ia geamantanele din pridvor și le pune în trăsură. Din casă apar Căminarul cu Ilie și cu Iorgu, urmați de Raluca...

RALUCA : Așe, dragilor, să aveți grijă de voi și să fiți cumiți ! S-o ascultați pe nana Maria și să n-o supărați. Iar mai cu seamă să învățați carte, căci tare mâhnit va fi și căminarul și mâhnită voi fi și eu de nu vă veți strădui la învățătură. (au ajuns lângă trăsură. Raluca îi strânge la pieptul ei și îi sărută)

CĂMINARUL : Și acu suiți-vă în trăsură, năzdrăvanilor...Că toată vara ați bătut coclaurii...Și numai pe Ilieș l-am văzut cu cartea în mână...

IORGU : Acee era carte de povești, tată...

SEVASTIȚA : (apare grăbită de la cuhnie) Ia să îi văd și eu pe dragii noștri Iorgu și Ilieș (și îmbrățișează și îi pupă și ea) Domnul să vă aibă în paza lui..

CĂMINARUL : Eu așe vă zic: să puneți mâna pe carte și să învățați, ca să ajungeți oameni mari... Căci la anu voi a vă duce la școală la Cernăuți, unde sunt frații voștri, Șerban și Nicolae...

ILIE : Da, tată, o să învățăm bine...

CĂMINARUL : De tine, Ilieș, iaste mai mult gura...(copii s-au urcat în trăsură. Ion merge și deschide porțile, apoi se urcă pe capră) De cum îi așezi la coconu Mihalache, vii încoace cu trăsura, Ioane.

ION : Așe fac, cocoane, așe fac...

CĂMINARUL : Haideți, drum bun. Domnul să vă aivă în paza lui. Îi spui cumnatului Mihaleche, Ioane, că săptămâna viitoare, luni, ajung și eu la dânșii...

ION: Spui, boierule, spui...(trăgând ușor de hățuri) Dii, călușilor...(trăsura a ieșit în drum, apoi a cotit la dreapta, pe drumul care duce la Botoșani. Un timp ni se pare că mai auzim huruitul roților)

CĂMINARUL : După sfântul Dumitru mergem să stăm cu ei la Botșeni, ca și iarna trecută, iubită Căminăreasă...(o privește cu tristețe pe soția lui) Eu mă duc la trebile ce mă cheamă, că am multe socoteluri de făcut...(Căminarul urcă treptele și intră în casă. Căminăreasa rămâne locului, marcată de plecarea copiilor. Sevastița rămâne și ea cu Raluca)

RALUCA : (pe gânduri, tristă) Și uite așe, or să se ducă doi câte doi...Iar peste câțiva ani o să plece și Mihai la Cernăuți ! (tristă, melancolică) Și atunci să vezi ce o să fie în sufletul meu

SEVASTIȚA : Nu o să fie nemica, pre iubită cocoană Raluca...Pântru că Domnul îi dă omului cât poate să ducă, iar omul altă cale decât a răbda nu are...Iar sufletul omul se învață cu durerea.

RALUCA : Ci taci și tu, Sevastă, nu mă mai amări...Mă duc la Aglăița, căci am lăsat-o dormind. (urcă scările și intră în casă).

24 SECVENȚA NR 24 Peste câteva săptămâni...Zi de toamnă înaintată...O vedem pe Raluca ieșind în pridvor cu Aglae, îmbrăcată bine ca să nu răcească. Este urmată de Maria și de Mihai, care sunt și ei bine îmbrăcați. Căminăreasa coboară scările ținând-o de mână pe Agale, care merge așa cum merg copiii de un an, cu greu, ținându-i de mână...În momentul acesta pe porțile deschise intră în curte două care încărcate cu știuleți de porumb, semn că este vremea culesului porumbilor, a viilor..

RALUCA : Luați-o înainte, copchii, Maria și Mihai, mergem în livadă, să ne aerisim. (Raluca o ia în brațe pe Aglae...)

MIHAI : (Mariei, vrea să se joace) Sââââc că nu mă priiini, sâââc că nu mă priiini ! (Maria se ia după el să îl prindă)

RALUCA : (vine în urma lor cu Agale în brațe) Nu alergați tare, să nu cădeeeți...Au auzit, Mihai ?

25 SECVENȚA NR 25 În continuare. Sunt în livada de deasupra bisericuței pe lângă care au urcat...Raluca a lăsat-o jos pe Aglae și o ajută să facă primii pași..

RALUCA : Bravo, Aglăița, bravo, fetița mamei...Ce frumos merge fetițaaa.

MARIA : Dă-mi-o s-o țin și eu mamă..

RALUCA : Numai să nu o scapi, Maria...Să nu o scapi, puiule, că se sparie ...

MARIA : Nu o scap, că sunt mare..

RALUCA: Hai mai bine să o ținem amândouă de mănute...(o ajută amândouă pe Aglae să meargă)

MIHAI : (care privește în depărtare, apoi privește cerul) Mamă, de ce este cerul rotund ?

RALUCA : Ce ai spus, Mihăiță ?

MIHAI : Aș vrea să știu de ce este cerul rotund, și de ce nu este pătrat, cum este tavanul odăilor noastre.

RALUCA : (se gândește, plăcut surprinsă) Uite că la lucrul aista nu m-am gândit...

MIHAI : Cerul ar fi putut să fie țuguat ca acoperișul caselor, sau pătrat cum sunt odăile noastre...

RALUCA : (se gândește, face câțiva pași cu Aglae, care este ținută de mâini de ea și de Maria) Cerul este rotund, dragă Mihăiță, pentru că așe l-a făcut Dumnezeu...

MIHAI : (uimit) Dumnezeu a făcut cerul ?

MARIA : Așe, mamă, cerul este făcut de Dumnezeu...?

RALUCA : Da, copchii, tot ce vedeți voi, cerul, pământul, cu dealurile, cu pădurile, cu oamenii, cu florile, toate aistea au fost făcute de Dumnezău...Și dacă Dumnezeu a făcut cerul rotund, și nu l-a făcut pătrat, înseamnă că așe a socotit el, sfântul, că este bine să fie ...

MIHAI: (privind în depărtare) Și dincolo de cer, ce este, mamă ?

RALUCA : (privind în sus) Dincolo de cer, iaste Dumnezeu, dragii mei...Acolo, stă el, în cer...Și de acolo le vede pe toate...Iar dacă suntem răi și facem fapte răle, ne pedepsește, și dacă suntem buni, și facem fapte miloase ne ajută... (Mihai și Maria ascultă cu ochii mari)

16 SECVENȚA NR 26 După sfântul Dumitru...Căminarul și Raluca își transportă bagajele pentru a locui în iarna care vine la Botoșani...Trăsura este trasă în fața scării. Vedem în trăsură lada cu haide și două geamantane...Ion se duce să deschidă porțile...Căminarul apare în pridvor, îmbrăcat mai gros, cu căciulă pe cap...După el vin Raluca, ce o ține de mână pe Aglae, Mihai și Maria, îmbrăcați mai gros...

CĂMINARUL : (privind în depărtare) Anul aista bruma și frigul s-au pus mai devreme...

ION : Mai este ceva de luat, boierule, să aduc eu...

CĂMINARUL: Și dacă om uita ceva, Ioane, le-om aduce zilele care vin...(De la bucătărie vine Maria cu un coș cu merinde)

MARIA : Am adus merindea, boierule.

CĂMINARUL : Dă să o pun în trăsură, lele Maria...(după ce pune coșul în trăsură, Căminarul o ajută pe Raluca să urce împreună cu Aglae, pe care o ține în brațe...Apoi îi ajută pe Mihai și pe Maria... Căminarul și Mihai, pe care îl ia lângă el, stau în față, cu spatele la înainte...Raluca și Maria se așează cu fața către înainte...Raluca o ia pe Aglae pe genunchi. Fetița începe să vorbească pe limba ei... Mariei) Vedeți cum vă gospodăriți, lele Maria, ca să vă fie bine, să aveți de toate...Da, mâine o să fiu aice de dimineață

RALUCA : (își face cruce) Mulțămesc lui Dumnezeu că am scăpat de cea spătăreasă ce nu se mai da dusă din caseli noastre...Și acum o să stăm în iarna aista în casa noastră...

CĂMINARUL : Iar eu îi mulțămesc, iubită Raliță Domnului, pentru plata cea bună pe care ne-a fă ut-o spătăreasa Smaranda, căci stând în caseli noastre ne-a dat chiria în fiecare lună...Că ar fi putut să nu ne dea nice chiria, în vrăjmășia ei. (lui Ion) Hai, Ioane...(își face cruce. La fel își face cruce și se roagă și Raluca) Cu Dumnezeu bunul înainte...

RALUCA : (se închină) Fie ca Domnul să ne ocrotească la drumul aista, și toată viața.

MIHĂIȚĂ : (se întoarce să privească ograda. Se vede că este trist) Mie tare mult îmi place aice la casa aista (trăsura s-a pus în mișcare. Acum merge pe drumul satului Ipotești, prilej cu care aparatul de filmat ne redă imagini ale caselor Ipoteștilor din acea vreme)

CĂMINARUL : Lasă Mihăiță că la primăvară venim din nou a locui aice la moșie, la Ipotești. Și o să tot bați coclaurii și pădurile căci o să fii mai mare atunce...

27 SECVENȚA NR 27 Imaginea trăsorii Căminarului care merge să se stabilească în casa sa de la Botoșani văzută de aparatul de filmat din față. Apoi căminarul și cei din trăsură văzut de aproape. Mihai privește curios și trist imaginea dezolantă a câmpului, acum după ce s-au cules roadele.

CĂMINARUL : Ce trist este câmpul după ce s-au cules toate recoltele, și viile și livezile. De parcă totul iaste pustiu...(lui Mihai) Îți place Mihăiță cum arată câmpul acum, toamna târziu...?

MIHAI: (oftează. După un timp) Și în iarna aista o să stăm tot la unchiul Mihalache, unde am stat anul trecut ?

CĂMINARUL : Nu, Mihăiță, o să stăm la caseli noastre, unde te-ai născut tu, într-o noapte de cincisprezece ghenarie. Nu o să mai stăm înghesuiți, ca în cești doi ani trecuți.

28 SECVENȚA NR 28 Trăsura a ajuns în fața casei Căminarului, pe care o cunoaștem. Ion oprește caii în fața porții, apoi se dă jos să deschidă porțile mari

RALUCA : (emoționată, cu răsufierea oprită) Doamne, parcă nemica nu s-a schimbat. Parcă ieri am plecat de aice ...

CĂMINARUL : Slugile au făcut curat și au văruit după plecarea spătăresei Smaranda Avraam... Așa că o să găsești casa curată, iubită Căminăreasă,

RALUCA : (își face cruce) Doamne, mulțămescu-Ți Doamne, că ai grijă de noi. (o vedem pe Sevastița și pe încă un argat că le ies înainte. Bărbatul deschide porțile mari, astfel că Ion intră cu trăsura și oprește în fața scării)

SEVASTIȚA : Bine ați venit, boierilor, că vă așteptăm cu drag...

CĂMINARUL : Bine v-am găsit, oameni buni. Îmi crește inema când văz că am slugi așe bune.

SEVASTIȚA : (întinzând mâinile) Dă-o la mine, cocoană Ralița pe Aglăița noastră. (o ia în brațe pe Aglae. Raluca îi ajută pe Maria și pe Mihai să coboare și ei. Coboară și Căminarul)

CĂMINARUL : Nește apă rece de la fântână dacă ai aduce domnia ta, Sevastiță, ce bine ar fi. Iară mai încolo după ce ne hodinim oleacă, să ne așezăm și la masă...

SEVASTIȚA : Cum nu, cucoane, chiar acu alerg (se duce la cuhnie să ia vadra ca să aducă apă rece Căminarului)

CĂMINARUL : Ioane, știi ce ai de făcut...Fân la cai, să-i adăpi, și să mergeți să mâncați și voi, ca să vă fie bine.

ION : Las pe mine, boierule...Când nu am făcut eu ce trebuie ? (Căminarul o ia înainte și îi deschide ușa Raluca. Aceasta este cu Aglae în brațe. După ea intră Mihai și Maria, care se opresc în loc uimiți)

RALUCA : Doamne, totul iasta neschimbat...Ai adus mobilele înapoi, căminare, și bine ai făcut...

CĂMINARUL : (îl urmărește pe Mihai, care a rămas uimit, intimidat, emoționat) Uite, aice în casa aista te-i născut tu, Mihăiță ! Domnul să îți deie noroc în viața. Și la toți copiii noștri să le deie noroc și să aivă grijă de ei.

MIHAI : (murmurând) În casa aista m-am născut eu....

29 SECVENȚA NR 29 Peste mai multe săptămâni...Suntem în casa Căminarului...camera în care dorm copiii...Mihai stă cu nasul lipit de geam privind afară...Pe pat Maria face o păpușă din cârpe..

MARIA : Și acu, o să o vedem pe zâna păpușilor...Și o să mergem la Ileana Cosânzeana și la Făt Frumos...(afară au început să cadă primii fulgi)

MIHAI : (bucuros, începe să strige) Ninge, ninge ! Ce bine îmi pare că ninge...Înseamnă că o să ne dăm iar cu săniuța, cum ne-am dat anul trecut...

MARIA : (vine cu păpușa pe care o ține la piept) Ia, să văd și eu...(dă perdeaua la o parte. Rămâne nemișcată, uimită) Așa e...Iaca a venit iarna...(păpușii) Nu-i așe, Zâna păpușilor, că te bucuri și tu că ninge...(își răspunde tot ea) Da, da, mă bucur, căci o să mergem la Crăiasa zăpezii...Și o să-l luăm și pe Mihăiță cu noi.

MIHAI : (bătând din palme) Tare mult îmi doresc să mergem la Crăiasa zăpezii...Tare mult îmi doresc...Eu știu unde stă... Într-un palat de gheață și de aur...

MARIA : Și vreau să mergă și Ilieș cu noi, că el este mai mare, și știe a se juca...Și a ne conduce.

MIHAI : Am putea să mergem la Crăiasa zăpezii cu sania noastră...

MARIA : O să îi rugăm pe Iorgu și pe Ilieș să ne tragă cu sania... (în momentul acesta ușa se deschide. O vedem intrând pe Raluca, de mână cu Aglae)

MARIA : (bătând din palme) Ninge mama, ninge. Ce ne bucurăm.

RALUCA : Ca, copii, ninge...Este prima zi de iarnă. Haideți să mergem în tindă să vedeți cum ninge...

MIHAI : Mergem mamă,mergem

RALUCA : (o lasă pe Aglae să se țină de pat, iar ea îi îmbracă pe Mihai și pe Maria) Haideți să vă îmbrac ca să nu răciți...

30 SECVENȚA NR 30 Acum Maria, Mihai și Aglae sunt îmbrăcați. Raluca iese cu copiii în tinde Imaginea fulgilor care cad din cer îi fascinează pe copiii...În momentul acesta pe poartă intră Ilieș și Iorgu, cu traistele după gât, cu căciuli în cap).

ILIES : (fericit, alergând spre ei) Ninge Mihai, ninge Mamă !

RALUCA : Da, copchii...

IORGU : Sărumâna, mamă.

ILIES : Sărumâna mamă...Ce bine îmi pare că ninge.

MARIA : Înseamnă că mâine ne dăm cu sania...

ILIE : Da, chiar acum mă duc să iau sania din șopru, căci știu unde este..

RALUCA : Mai întâi stăm la masă, copii...

MIHAI : Eu cred că am putea să mergem cu sania la Crăiasa Zăpezii. Și chiar îmi doresc foarte mult să mergem în iarna aiasta la Crăiasa zăpezii.

31 SECVENȚA NR 31 Suntem în casa căminarului din Botoșani...Este ajunul crăciunului...Se simte atmosfera de sărbătoare din casă, de pe ulițe, din oraș...Șerban, Nicolae (care au venit în vacanța de iarnă de la Cernăuți) și Iorgu sunt în camera lor citesc...Sevastița intră în camera care servește de primire, și de sufragerie, aducând o tavă cu cozonaci și bunătăți...Maria se plimbă de colo acolo ținând o păpușă în brațe...Mihai șade pe canapea având o carte în față. Aglae se ține stând în picioare de canapea. Afară se înserează.

MIHAI : Vreau și eu, mamă..

RALUCA : La toți vă dau, dragii mamei, aveți răbdare numai puțin...Sevastiță, dragă, adu tu cozonacii pe care i-ai scos acum din cuptor, să le dăm copchiilor, cu covrigi și cu turtă dulce, că peste puțin timp or să vină colindătorii.

SEVASTIȚA : Aduc acu, cucoană Ralița...(Sevastița iese...Pentru că afară s-a lăsat seara... Raluca Eminovici aprinde lampa mare cu picior. Pe ușa din dreapta apare Căminarul îmbrăcat doar în vestă... Focul duduie în sobă...)

CĂMINARUL : Gata, iubită Căminăreasă, am gătat cu socotelurile pe ziua de astăzi...Mi-am pus ordine în acturi și în catastife...Anul aista a fost bun, dară nu a fost ca anul trecut...

RALUCA : Uită-te, domnia ta, iubite căminar, la copchii ăștia să nu se lovească și să nu se împiedice...(Căminarul o ia în brațe pe Aglae și se așează pe canapea. Raluca aranjează masa. Sevastita intră aducând o tavă cu trei cozonaci aburini...)

CĂMINARUL : (o leagănă pe Agale pe genunchi. Atmosferă tipică de sărbătoare de Crăciun la români) Mâine urmează să vină cumnata noastră cea dragă, maica Fevronia de la Agafton și tata socru, ce aduce cu el de fiecare dată veselia...Trebuie să avem colaci, nuci și covrigei, Sevastiță, căci în curând vor veni colindătorii.

SEVASTIȚA : Pe toate le aducem, cucoane Gheorghieș, pe toate

RALUCA : Lasă-i aice pe masă, Sevastiță dragă...Dară am uitat că mai înainte de a mânca din cești cozonaci copchii aiștia ar fi trebuit să mănânce mâncare...

CĂMINARUL : Dă-le, iubită căminăreasă, câte o felie de cozonac să își astâmpere pofta, că doar sunt copchii și o dată în an iaste ajunul Crăciunului...(Sevastița iese ca să aducă alte bunătăți)

RALUCA : (taie felii din cozonacul care era pe tavă și începe să îl împartă. Îi dă întâi Agalei, care este pe genunchii Căminarului) Ia, iubită Aglăiță, ca să te faci mare...(fetița întinde mânuțele și ia felia de cozonac. Următoarele două felii le va da lui Mihai și Mariei, pe care îi caută cu privirea. Mihai este pe canapea ținând o carte pe genunchi, din care zice că citește) Poftim, dragule Mihăiță. Maria vino și tu, iubito, să îți dau bunătăți...(Maria vine ținând păpușa la piept...?)

MARIA : Mulțumesc, mama.

RALUCA : Zii și tu, Mihăiță, mulțumesc.

MIHAI : (tare, vesel) Mulțumesc, iubită mamă..

RALUCA : Așe, copii, trebuie să ne învățăm a zice mulțumesc, sau mersi, că așe iaște bine. (a pus trei felii pe o farfurie. Intră pe ușa din stânga, străbate o odaie, pe a doua, apoi ajunge în camera în care sunt cei trei băieți mai mari) Haideți Șerbane, și Nicolae, și Iorgule, luați și voi câte o felie de cozonaci, dragilor...Ca să aveți putere la carte..

NICOLAE : (mai vorbăreț) Mulțumesc, mamă.

ȘERBAN : Mulțumesc.

IORGU : Și eu îți mulțumesc, mamă, și dacă ai mai aduce un rând nu ar fi rău deloc..

RALUCA : Deocamdată mâncați ce v-am adus. (Raluca revine în sufragerie. Sevastița vine de afară, aducând o altă tavă cu bunătăți. Și două traiste cu covrigi și cu nuci)

SEVASTIȚA: Iacătă că am adus și nucile și covrigii. Taman când au intrat pe poartă și colindătorii. (afară se aud câinii lătrând sub șopru, apoi pași și glasuri în tindă. Deodată răsună glasurile dulci ale copiilor care au venit cu colinda.." Domn, Domn, să-nălțăm / Am venit și noi o dată, / La un an cu sănătate, la doi ani cu bucurie, Numai bine să vă fie..." Copiii vor spune mai multe colinde. La auzul

colindei Căminarul se ridică în picioare ținând-o pe Aglae în brațe... Raluca s-a întors cu fața către ușă și a rămas în picioare...După un timp o vedem făcându-și cruceMihai ascultă foarte impresionat...Îl vedem pe Mihăiță lăsând cartea și ridicându-se în picioare pe canapea...Ascultă foarte atent, încordat, impresionat colindele...Maria a rămas și ea în picioare cu păpușa în brațe, întoarsă cu fața către ușă. Raluca a văzut că Mihai este impresionat, că ascultă atent)

RALUCA : Da, Mihai, aista-s colindătorii...Auzi ce frumos cântă !

MIHAI : Vreau să-i văd și eu, mamă.

RALUCA : Stai să termine, dragule, și ieșim afară să le dăm nuci și covrigi...

MIHAI : Ilieș este și el la colindat, de ce nu m-a luat și pe mine..

RALUCA : Ești prea mic, ai să împlinești peste puțin patru ani...Când o să te faci mai mare te duci cu Ilieș la colindat...(colindătorii au terminat de cântat. De afară se aud glasurile înalte ale copiilor : Gazdele să ne asculte, / la covrigi și la nuci multe, / ne dați, ne dați . (Căminarul și soția lui ies în tindă cu traistele pline să le dea nuci și colaci colindărilor)

CĂMINARUL : Maria ai tu grijă de Aglăița, că noi ieșim să le dăm covrigi colindătorilor

32 SECVENȚA 32 Căminarul și soția lui au ieșit în tindă, cu traistele cu nuci, cu covrigi și cu colaci...Sevastița se strecoară pe lângă ei și se duce la cuhnie. Mihai a venit și el foarte curios. În tindă vedem patru copii, îmbrăcați cu cojoace, sau cu sumane, cu niște căciuli în cap mai mari decât ei, fiecare având o traistă pe după gât...

RALUCA : Bravo, copchii, ați cântat foarte frumos...

CĂMINARUL : Ia să îi cunoaștem noi pe vitejii colindători, care ne-au urat și ne-au colindat... Iată, vă dăm nește parale bune...Cine strânge banii...(Le dă bani. Copilul mai răsărit întinde mâna și ia banii) Vă dăm covrigi, colaci și nuci, să aveți o săptămână să mâncați...(copiii întind traistele și căminarul le pune în traiste covrigi, nuci, și colaci)

UN COPIL : Mulam mult, domnia ta...Mergem acum să mai urăm și pi la alte case, să deie Domnul sa fie tot așa de darnice ! Și când vom veni la anul cu uratul, să vă găsim sănătoși !

SECVENȚA : Suntem în curtea casei Căminarului de la Botoșani. A nins, șoprul, grajdurile, pătulele, cotețul, grădina și livada care se văd în fundul curții sun acoperite de zăpadă. Peste câteva săptămâni. Imaginea șoprului, a cuhniei, a grajdului, a trăsurilor aflate la leau...Trebuie să fie ziua de 15 ianuarie 1854...Raluca Eminovici îi trage pe copiii cei mici cu săniuța prin curte...Pe sanie sunt Mihai în față, la mijloc este Agale, și în spate Maria, toți fiind bine îmbrăcați, înfolfiți...Aparatul de filmat insistă pe redarea chipului lui Mihai și al Aglaei, care este un copil buclat. De sanie trag Raluca și Ilie...

RALUCA : Hai să-i tragem cu sania, Ilieș. Să îi facem lui Mihăiță o bucurie, pentru că astăzi a ziua lui căci a plinit patru ani...(Raluca și Ilieș trag de sanie înspre fundul curții. Când ajungem în dreptul grajdului îl vedem pe Ion râzând la cai).

ION : Sărumâna, cucoană Raluca...Lasă-mă, domnia ta, pe mine a-i trage cu sania, să nu vă osteniți...

RALUCA : Dar și mie îmi face plăcere, Ioane...(îi trage până în fundul curții, în livadă, apoi se întorc înapoi. Au ajuns în fața scări, unde se opresc să se odihnească) Ia uite ce se bucură Aglăița...Și Mihai se bucură tare mult (dup un timp, aducându-și aminte) Uite așa ne trăgea cu sania taica, atunce când eram copii ca voi...Și ce fericiți eram cu toții. (din casă apare Iorgu, îmbrăcat de săniuș,)

IORGU : Acum că i-ai tras pe Agalăița și pe Mihai, și le-ai făcut plăcerea, dă-ne și nou sania să mergem la săniuș...Săniușul iaste aice aproape.

MIHAI : Pentru că astăzi este ziua mea și am plinit patru ani, trebuie să mă luați și pe mine, Iorgule...

IORGU : Te luăm după ce venim și mâncăm...Atunce ieșim iar la săniuș și te luăm și pe tine...

RALUCA : (lui Iorgu) Ia coboară tu, dragule, și-i mai trage-i de două ori până în fundul curții, după care vă las să mergeți la săniuș.

IORGU: Mulțam, mamă dragă, așa facem...(coboară scara și vine să tragă sania împreună cu Ilie. Raluca îi urmărește cum aleargă cu sania înspre fundul curții ca niște căluți)

33 SECVENȚA NR 33 Peste două trei luni...Imaginea curții casei căminarului de la Botoșani...A venit primăvara, au înflorit pomii...Raluca, ținând-o de mână pe Aglae, care este o fetiță de doi ani acum, urmată de Mihai și de Maria, merg înspre fundul curții...Se vede bine după pântecul bombat că soția Căminarului este din nou însărcinată. O vedem pe Sevastița ieșind de la cuhnie cu găleata, ducând-se să ia apă de la fântâna care se află în capul grădinii. Auzim zumzetul albinelor și al muștelor...

SEVASTIȚA : Ați ieșit la aer, cocoană Ralița

RALUCA : Am ieșit să mai luăm și noi aer și să mai facem mișcare, Sevastiță...Și s-o plimbăm pe Aglăița noastră. (Raluca Eminovici a ajuns cu Agale la leagănul din livadă) Și acum să ne hodinim și noi, iubită Aglăiță...Voi, Maria și Măhăiță jucați-vă prin livadă.

MARIA : Hai să ne jucăm de-a pitulușul, Mihăiță. Eu număr pân la 20, cu ochii închiși, iar tu te duci și te ascunzi...

MIHAI : Eu vreau să caut nuci ca să fac trăsuri din cojile de nucă, apoi voiu a găsi rădace și cărăbuși, ca să-i înjugăm la trăsuri...Ca să ne suim apoi în trăsurile trase de cărăbuși pentru a ajunge în Împărăția poveștilor...unde ne așteaptă Făt frumos din Lacrimă.

34 SECVENȚA NR 34 Peste două sau trei săptămâni. Imaginea curții casei Căminarului din Botoșani...În fața scării este trasă trăsura, Ion aduce două geamantane mari din casă. Se va întoarce ca să aducă apoi un geamantan pe care îl leagă la spatele trăsorii, după care merge și aduce două găleți cu apă, ca să adape caii. De la cuhnie vine Maria care aduce două coșuri cu veselă, cu cratițe, cu ustensii de bucătărie...După un timp îl vedem pe Căminar ieșind din casă aducând și el un geamantan. Este urmat de Raluca, al cărei pântec îl vedem proeminent...Ea o ține de mână pe Aglae...Mihai și Maria vin în urma ei ținându-se de mână. Căminarul pune geamantanul în care își ține catastifele și cărțile. Ion duce gălețile pe care le agață în cuie sub fânar, în grajd. Apoi se întoarce și merge să deschidă porțile mari.

CĂMINARUL : (o ajută pe Raluca să urce în trăsura) Ușor, ușor, draga Ralița.

RALUCA : Mulțămesc, iubite soț...

CĂMINARUL : (îi ia pe Mihai și pe Maria și îi urca în trăsura) Haideti, dragii mei...Că mergem la Ipotești, la moșă unde este aerul curat și ne sămțim bine. Și unde la vară o să aveți de preumblat și de giucat...(au urcat cu toții. Căminarul îl ia pe genunchi pe Mihai și pe Aglae. Ion vine și se urc pe capră)

ION : Haide, căluților...

RALUCA : Pe Iorgu și pe Ilieș mai bine i-am fi lăsat la sora mea, la Maria...Căci ar fi fost mai supravegheați la teme. (Ion coboară , se întoarce)

CĂMINARUL : Mai au două săptămâni de școală...iar eu o să stau în timpul aista aici la Botoșani, că am de încheiat afaceri...Sevastița va veni și ea să aibă grijă de ei...Iar la toamnă pe Iorgu o să-l duc și pe el la Școală la Cernăuți...

35 SECVENȚA NR 35 Căminarul, soția lui și copiii în trăsura care îi duce la casa de la Ipotești... De o parte și de alta a drumului se văd vii, în depărtare păduri, loturi cu grâu ori cu ovăz, livezi înverzite...

CĂMINARUL : (privind atent câmpul) Până acum și grâul, și ovăzul și păpușoiul merg bine...dacă ar da ploi la timp și la vară, bine ar fi...

RALUCA : Dacă ne rugăm și facem fapte de milostenie, Domnul iaște bun cu noi !

MIHAI : Eu tot nu știu, mamă, de ce este cerul rotund ?

RALUCA : Pentru că așa l-au făcut Domnul Mihăiță !

MIHAI : Da de ce l-a făcut așa, rotund, cum este capul oamenilor ? Eu aiasta nu înțeleg...

CĂMINARUL : (îi pune mâna pe cap) Bravo, fiule, îți merge mintea departe.

36 SECVENȚA NR 36 : Trăsura merge pe drumul cotunei Ipotești. Imaginea caselor de o parte și de alta a drumului. Acum trăsura a ajuns în fața porților casei Căminarului, de la Ipotești.

ION : Trrrr, căluților...Am ajuns, cocoane Gherghiaș (coboară să deschidă porțile)

MIHAIȚI : (se ridică în picioare, cu degetul arată către casă) Aiasta este casa noastră...Mamă, aiasta este casa noastră...

RALUCA : Ți-ai adus aminte, dragule...(de la cuhnie vine Sevastița, apoi Dumitru. Ion urcă pe capră și bagă trăsura în curte. Trăsura oprește în fața scării)

SEVASTIȚA : Bine ați venit, cocoană Ralița...Am dereticat prin casă și am făcut-o lună de curată. (Căminarul coboară) Dați-mi-o mie pe Aglăița...(o ia pe Aglae de subțiori și o coboară) Bine ai venit acasă, dragă Aglăița...

CĂMINARUL : (lui Mihai) Hai, fiule...

MIHAI : Eu cobor singur, tată ! (coboară singur)

CĂMINARUL : Hai, Marghioliță, puiule. (o ia pe Maria de subțiori și o coboară. Ion coboară și ia geamantanele pe care le duce în pridvor. Apoi se întoarce și ia cușorul pe care îl duce în casă.)

SEVASTIȚA : Gândindu-mă că la noapte s-ar putea să fie frig, am făcut focul în casă, cocoană Ralița...

RALUCA : (o ține pe Aglae de mână, urcă scările cu greu, se oprește să se odihnească) Mai ții minte, Maria, cum te jucai astă vară pe aice ?

MIHAI : (privind valea largă ce i se deschide în fața ochilor) Ce frumoasă priveliște vedem de aice din pridvor, mamă...(limbaj interior: În vara aista ce o să vină neapărat trebuie să ajungem la lac să ne scăldăm)

CĂMINARUL : Ioane, deshamă caii, dă-le fân să mănânce, noi ne tragem sufletul un ceas, apoi ne întorcem la Botșeni...Și până la asfințit trebuie să fim acasă. Mergi cu noi Sevastiță, ca să ai grijă de Iorgu și de Ilieș...În aste două săptămâni până la terminarea școlii.

SEVASTIȚA : (duce coșurile cu vesela, cu cratițe și străchini, la cuhnie) Mergem, cocoane Gheorghias, mergem...(îl privește cu dragoste pe Mihai) Mă uit la Mihăiță, ce mare a crescut...

CĂMINARUL : Neapărat trebuie să te hodinești oleacă după drumul aista, iubită Căminăreasă. (Raluca și soțul ei intră după copii în casă)

37 SECVENȚA NR 37 Peste două săptămâni...E o zi frumoasă de vară...Aparatul de filmat panoramează priveliștea care se vede din pridvorul casei Căminarului din Ipotești, dincolo de apa Luțoaiei. Imagini din gospodăria Căminarului de la Ipotești. Un cocoș urcat pe un gard își înalță trâmbița dând din aripi. Auzim fondul sonor al spațiului, cotcodăcitul găinilor, nechezatul unui cal, vorbele unui argat care rănește la cai, cântecul unui fluier care vine din sat...Zgomotul unei trăsuri pe drum...În fața porții oprește trăsura Căminarului. Trrr, îl auzim pe Ion oprind caii. Ion intră pe poarta mică, deschide porțile mari, apoi se întoarce și se urcă pe capră. Bagă trăsura în curte, o oprește la scară. În trăsură îi vedem pe Iorgu, pe Ilie și pe Sevastița. Raluca iese din casă ca să-i întâmpine.

RALUCA : Ia să vă văd, Iorgule și Ilieș, iubiților. Bine ați venit...Hai că îmi era dor de voi...(de la cuhnie apare Maria să-i întâmpine și ea)

SEVASTIȚA : Bine v-am găsit, cocoană Raliță...Iaca i-am adus pe cei voinici ai noștri.

RALUCA : Mulțămesc, Sevastița dragă...Hai. veniți la mine să vă îmbrățișez, că mi-a fost dor de voi...(Băieții coboară din trăsură și vin în pridvor, unde Raluca, acum cu pânțele mare, îi strânge la piept. (Ion începe să care bagajele).

MARIA : Bine ați venit, copchilașii maichii.

RALUCA : Vara aista o sa aveți timp a vă juca și a hălădui după pofta inimii voastre..

ILIE : Da Mihăiță și Maria, unde sunt ?

RALUCA : Sunt la joacă pe deal, unde să fie...Mihăiță mă întreba în fiecare zi când veniți...

38 SECVENȚA NR 38 Peste câteva zile...Căminarul vine din casă în pridvor. Este îngândurat...Maria, fetița, vine către ținând în mână păpușa cu care se joacă.

MARIA : Mihăiță și cu Ilieș nu m-au luat și pe mine, tată...Au plecat singuri, și eu nu am cu cine mă juca.

CĂMINARUL : (oftează) Lasă că o să îi cert eu, Marghioliță, dragă. (coboară scările și merge către cuhnie) Ioane...Ude ești, Ioane...Dumitre ?

ION : (apare din grajd) Ce iaște, cocoane Gheorghieș..

CĂMINARUL : Înhamă caii la trăsură, Ioane, și mergi la Agafton, și până în noapte să vii cu maica Fevronia.

ION : Iacă, acu am plecat. (mică pauză) Acum îi înham, cucoane Gheorghieș...(Căminarul se întoarce către casă. Se abate la cuhnie și bate în ușă.)

CĂMINARUL : Lele Marie, Sevastiță...(dinlăuntru iese Maria, bucătăreasa)

MARIA : Da, boierule...

CĂMINARUL : Să ai domnia ta apă caldă pregătită, și de s-o întâmpla în noaptea aista, să fiți pregătite...

MARIA : (își face cruce) Fie ca Domnul să ne ajute, cocoane...Să fie într-un ceas bun...(Ion înhamă caii la trăsură, deschide porțile, și iese cu trăsura pe poartă, după care se întoarce să închidă porțile mari. Un timp se aude duritul trăsurii care se îndepărtează)

CĂMINARUL : (încet ca pentru el) Domnul să ne ajute, lele Marie.

39 SECVENȚA NR 39 Este pe seară...Discul soarelui tocmai se vede asfințind pe orizont, dincolo de valea Luțoaiei. În fața porților oprește trăsura Căminarului. Trrr ! se aude vocea celui care mână caii...Ion coboară deschide poarta mică, apoi porțile mari...În pridvor apare Căminarul, care pare liniștit...De pe deal, dinspre bisericuță îi vedem venind pe Ilieș, pe Maria, care ține la piept păpușa, de care nu se desparte, și pe Mihai, care are în mână un arici...Ion se urcă din nou pe capră, și bagă trăsura în curte. În trăsură vedem două maici, îmbrăcare în rasa de călugăriță. Trăsura oprește în fața scării, Căminarul coboară scările ca să le întâmpine.

CĂMINARUL : Bine ai venit, maică Fevronie. (Maicii Fevronia) Acu că ați venit simt că mi s-a luat pietroiul de pe inimă...(Celeilalte maici) Bine ai venit și domnia ta, măicuță.

MAICA FEVRONIA : (își face cruce) Să fie într-un ceas bun, iubite Căminare...(prezentându-i-o pe cealaltă maică) Am adus-o cu mine și pe maica Filofteia, să mă ajute, că e tare pricepută.

MAICA FILOFTEIA : (se înclină ușor) Bine v-am găsit, domnule Căminar...Să fie într-un ceas bun...

MAICA FEVRONIA : Au apucat-i durerile facerii ?

CĂMINARUL : Nu, măicuță. Ci ca să fie mai bine am trimis mai devreme după domnia ta...Ca să nu se întâmple și să nu fii aice.

MAICA FEVRONIA : (i-a văzut pe copiii, care s-au apropiat) Ia uite-i și pe nepoții noștri, maică Filofteie...Marghiolița, Ilieș, și Mihai...(scoate din traistă covrigi și alviță) Da, mare ai crescut, Mihăiță...Parcă ieri te duceam la botez și te scufunda părintele în cristelniță, în biserica Vovidenie ! Hai veniți și luați și voi Ilieș și Maria...

MARIA : (a luat covrigul și alvița, apoi face o genuflexiune ca domnișoarele) Sărumâna, maică Fevronia...

MAICA FEVRONIA : (o mângâie pe cap) Acu ești o adevărată domnișoară, dragă Marghioliță.

MARIA : Mulțămesc, maică bună.

MAICA FEVRONIA : Acu ține și tu Ilieș, dragule..

ILIEȘ : Mulțămesc, maică...

MAICA FEVRONIA : Și cred că l-ai mulțămit pe Căminar cu notele luate la școală..

CĂMINARUL : (supărat) Mulțămit până în pod...

MAICA FEVRONIA : Mai ține și tu, Mihăiță, dragule, care te-ai făcut mare...(cutremurându-se ușor) Da, ce iaște ființa cee din mâinile tale... Mihai pune ariciul joc ca să primească alvița și covrigul)

MIHAI : Iaca am găsit un arici pe culme, și voi a-i face casă și a ave grijă de el...

MAICA FEVRONIA : Eu zic că mai întâi trebuie să te duci și să te speli...Apoi să vii și să primești darul...

MIHAI : (s-a întristat) Dară ariciul iaște o ființă curată maică...

MAICA FEVRONIA : Curată, necurată, tiu mai întâi te duci și te speli, și apoi să vii să îți iei darul...(Căminarului) Și acu hai să o vedem pe sora noastră, Căminare. (urcă scările)

CĂMINARUL : (copiilor) Voi mai jucați-vă prin curte copii...Până când o să vă chemăm la masă... (Ion a închis porțile, a dus trăsura sub șopron, și deshamă caii. Căminarul urcă scara cu maicile, și intră în casă.

40 SECVENȚA 40 A doua sau a treia zi, noaptea...Căminarul este în odaia sa, unde citește o carte la lumina lămpii. Trebuie să fie către miezul nopții...Se aude la început un țipăt slab...Apoi alt țipăt...Apoi se aud bătăi în ușă...Căminarul sare și deschide ușa...Știe ce se întâmplă... n ușă maica Fevronia:

MAICA FEVRONIA : Dă fuga, iubite Căminar, și spune-le femeilor de la cuhnie să aducă apă caldă...Că au început durerile facerii

CĂMINARUL : (emoționat, precipitat, ca orice bărbat căruia îi naște soția) Acu alerg, maică... Acu... (iese în pridvor, apoi o ia către cuhnie...Aparatul de filmat ne arată pentru un moment bolta cerului încărcată de stele. Căminarul a ajuns la cuhnie, bate în ușă...Sevastiță, lele Marie...(Iese Sevastița, apoi Maria, care este bucătăreasă)

SEVASTIȚA : Au sosit ceasul, boierule..

CĂMINARUL : Da, Sevastiță, să veniți repede cu apa caldă, au zis maica Fevronia..

MARIA : Iaste pregătită de cu seară, boierule, numai să o mai încălzim oleacă...Spuneți maicii Fevronia că venim acu...

CĂMINARUL : (emoționat) Mulțămesc mult, dragele mele...(o ia grăbit către scară. În momentul acesta auzim un alt țipăt...Căminarul ajuns în fața ușii bate de câteva ori...maica Fevronia deschide puțin ușa...Căminarul o zărește prin deschizătura ușii pe soția lui Imaginea este aceea a unei femei care naște...Îmbrăcată într-o cămașă de noapte albă, Raluca este așezată cu capul pe perne...Are chipul learcă de sudoare...ochii mari, speriați...Pieptul i se bombează din nou de durere, țipătul ei fiind acum sfâșietor..

MAICA FEVRONIA : (văzându-l că a rămas așa îi închide ușa) mulțămesc, Căminare...Du-te la domnia ta în cameră, că te vestim noi...(Sevastița apare cu ligheanul și cu o oală mare cu apă aburindă. În urma ei vine gâfâind Maria)

SEVASTIȚA : Am venit, maică

MAICA FEVRONIA : Să ai grijă de copii să nu se sparie, Căminare) Femeile intră în odaia în care naște Raluca. Soțul ei, acu mai liniștit, merge și deschide ușa la copii...Aceștia dorm în patul mare din odaia lor. Căminarul, după ce s-a convins că dorm, se întoarce în odaia lui...Se așează în genunchi în fața icoanei și începe să se roage...Se roagă în șoaptă, din toată inima...Îi vedem buzele groase mișcându-se: „Cu inima plină de credință și de grijă, Tată ceresc, venim la Tine, să Te rugăm fierbinte a avea grijă de casa noastră, și de soția noastră, de buna căminăreasă, și a-i da naștere ușure, să fie sănătoasă și ea și pruncul...Fierbinte Te rugăm, Tată ceresc și bunule Iisus Chrisitoare, și bună Maică a Domnului, a ve grijă de noi, și de familia noastră, și a ajuta-o în ceasul aista de naștere pe iubita noastră Căminăreasă...(mai tare) Tatăl nostru, care-le iaști în ceruri, Vie Împărăția ta / facă-se voia Ta / Precum în cer așa și pe pământ...(În momentul acesta se aude țipătul de durere al celei care naște, apoi țipătul inconfundabil al copilului. Îl vedem pe Căminar înălțându-și fața scaldată în lacrimi, lucind în lumina lămpii, așa cum stă în genunchi, cu mâinile la piept. Din piept îi ies aceste cuvinte ca o ușurare..) Mulțumescu-Ți Ție, Bunule Tataă ceresc ! Dă, Doamne, Tată ceresc, a fi bine. A fi și mama și pruncul sănătoși ! (își lasă capul în pământ și începe din nou să se roage. Când va deschide ușa maica Fevronia îl găsește în această poziție)

41 SECVENȚA NR NR 41 Maica Fevronia bate ușor în ușă, apoi deschide ușa. Căminarul este în genunchi, se roagă.

MAICA FEVRONIA : Rareșa a născut o fetiță, iubite Căminar...A venit pe lume o fetiță, binecuvântată să fie de Domnul...Să vă gândiți la ce nume să-i puneți..

CĂMINARUL : (umil, bucuros, emoționat, cu glas rugător) Iaște sănătoasă și mama și pruncul, maică ?

MAICA FEVRONIA : (fericită) Sunt amândouă sănătoase, mulțămim Domnului, că a fost bun cu noi și de data aista.

CĂMINARUL : (bucuros, dar calm, meditativ) Mulțam Doamne. Mulțămim, Doamne ! Căminăreasa zicea că de va fi fata să-i puie numele Harieta...Că îi plăce ei mult , aist nume...

MAICA FEVRONIA : Să fie precum zicea Rareșa, sora mea...Acu mă voi ruga și o voi închina Domnului cu numele aista. Mai încolo o să-ți aduc pruncuța să o vezi, și o să poți să o vezi și pe Rareșa...

CĂMINARUL : (bucuros, uluit, nu-și revine. Își face cruce în mod reflex) Mulțămesc, Doamne, din toate puterile mele, că s-a terminat cu bine !

42 SECVENȚA NR 42 Peste câteva zile...Trăsura căminarului este la scară. Căminarul este în pridvor, privește senin priveliștea largă ce i se întinde dincolo de valea Luțoaiei. Din casă ies maica Fevronia și maica Filofteia, care are pe umăr o desagă cu daruri date de Căminar)...

MAICA FEVRONIA : (căminarului) O conduc pe maica Filofteia, căreia mult îi mulțămim pentru ajutorul din zilele aistea...

CĂMINARUL : (se înclină cu respect) Mulțămim mult, maică Filofteia, Domnul să vă aibă tot timpul în paza lui...Ion al nost o să vă repede la schit cât ai zice pește..

MAICA FILOFTEIA : Domnul să vă aibă în paza lui, oameni buni...(coboară scările urmată de maica Fevronia, care o conduce la trăsură)

MAICA FEVRONIA : Să îi spui părintelui Stareț, maică, precum că eu mai rămâi cu sora mea o săptămână ca să o ajut până se mai întărește, și apoi o să vin și eu...

MAICA FILOFTEIA : (care s-a urcat în trăsură. Ion merge să deschidă porțile) Așe îi spui, maică... Fii fără nice o grijă, că sora domniei tale iaște bine... O să facem maslu pentru ea. (Căminarului) Mulțămim mult pentru daruri, domnule Căminar...Mulțămim mult..

CĂMINARUL : Domnul să ne aibă în paza Lui pe toți, maică... Meri cu bine

ION : (urcat pe capră) Dii, călușilor...(trăsura pornește încet)

43 SECVENȚĂ 43 În aceeași zi...Suntem în odaia Ralucăi...Aceasta șade în pat, răzimată de perne, dându-i pruncuței să sugă. Lângă ea sora ei, maica Fevronia...

MAICA FEVRONIA : Bine că e mândăcioasă, Rareșă dragă...

RALUCA : Mulțam Domnului pentru darul lui...Mulțam că suntem amândouă sănătoase...

MAICA FEVRONIA : (care împătorește niște rufe pentru copil) Acu trebuie să te hrănești bine, că ești la a noua naștere...Și organismul are nevoie să se refacă acu...(se aud bătăi în ușă)

MAICA FEVRONIA : Intră, Căminare...

CĂMINARUL : Ai zis că vrei să-i vezi pe copii, iubită Căminăreasă, și să o vadă și ei pe pruncuță..

RALUCA : Așe am zis, dară acum să mai aștepte oleacă, să o hrănesc pe Harieta noastră...Și apoi să vină că îmi e dor de ei...

CĂMINARUL : Sunt tare nerăbdători s-o vadă pe pruncuță. Știu că au o nouă surioară...

MAICA FEVRONIA : Vin eu să vă anunț, dragă Căminare...(Căminarul iese)

RALUCA : Botezul să fie duminica aista...Și să trimită Căminarul trăsura sa îl aducă și pe tata..

MAICA FEVRONIA : Așe e bine să facem...neapărat să îl chemăm pe tata, căci el la botezat pe Mihățiță...(aranjând cămașutele pentru copil) Ai făcut bine că ai păstrat toate hainele de la Aglae, și de la Maria, că uite acu ne sunt de folos...Copila a supt și acum a adormit la pieptul mamei. Raluca își trage cămașa peste sân)

RALUCA : Poți să îi chem maică, pe copchii, acu suntem gata...(privind-o pe copilă) Ia uite ce frumos a adormit...(Maica Fevronia iese în hol). Acu puteți să veniți, iubite căminare...(Ușa de la odaia lui este întredeschisă. Căminarul iese din odaia lui și merge în odaia copiilor. Deschide ușa)

CĂMINARUL : Haideți, dragii mei, că mama vă așteaptă...(din odaie iese întâi Maria care o ține de mână pe Aglae. Aceasta este acum o fetiță de doi ani acum, bucălată. Ține la piept și ea o păpușă. În urma lor vin Mihai, Iorgu și Ilieș)

MARIA : Hai să o vedem pe sora noastră, Agalăiță

AGLAE : (repetă) Să o vedem pe sola noastră...

CĂMINARUL : Haideți, intrați în odaia mamei, dragii noștri copchii (copii intră în odaia mamei. Îi vedem sfioși, temători...Mihai se vede că este emoționat, uimit...Fetițele, Maria și Aglae sunt fericite...Iorgu și Ilieș parcă sunt doar curioși)

RALUCA : (arătându-le pruncuța pe care o ține la sân) Uite, dragii mei, de acu aveți o nouă surioară...O să-i punem numele Harieta...

MAICA FEVRONIA : (care pune scutecele și cămașutele pruncuței în scrin) Și o să vă jucați cu ea la vară...Acu nu trebe deloc să faceți gălăgie sau să o supărați pe mama.

CĂMINARUL : (care asistă fericit la scenă, urmărind reacțiile copiilor...Mihai se apropie să o privească de aproape pe Harieta)

MIHAI : (uimit, neînțelegând) Și de unde au venit...? Că nu era la noi acasă?

RALUCA . Nu-i așa că este frumoșică foc ?

MARIA : Da, e tare frumoșică, mamă! Și eu abia aștept să se facă mare ca Agale, ca să ne jucăm toate trei...

MIHAI : Și de unde ai venit, mamă surioara noastră ?

RALUCA : Ne-a dăruit-o Domnul, Mihăiță...Domnul ne-a dăruit-o...Că a zis că noi suntem o casă cu mulți copii, ca să aibă cu cine să se joace...Și să aibă grijă de ea frații ei...

MIHAI : (aceiași expresie de copil uimit) Și o să rămână la casa noastră, ca Agae ?

RALUCA : Sigur că da...O s-o hrănim, o să avem grijă de ea, o să crească mare așa cum a crescut Aglae, și când o să se facă mare o să vă jucați cu ea..

MARIA : (bate din palme) Tare mult mă bucur, mamă, că Domnul ne-a mai adus încă o surioară...

RALUCA : (o privește cu dragoste nespusă pe pruncă. Se apleacă apoi și o sărută pe obraz) Nu mai poate mama de dragul ei...

MARIA : (după un timp) Pot să o pup și eu, mamă...?

RALUCA : Da, draga mea...Numai vino ușor, ca să nu o trezim...(Maria se apropie ușor, se apleacă și o sărută apoi pe fetiță)

MIHAI : (care a urmărit scena) Pot să o pup și eu, mamă ?

RALUCA : (este foarte fericită...Avem senzație că fața ei radiază de fericire) Hai vino și tu să o pupi, Mihăiță...Dar foarte ușure...(Mihai se apropie de fetiță și pentru că este mic trebuie să se urce cu genunchii pe pat) Ușor, să nu o trezești...(Mihai își apropie ușor buzele de obrazul fetiței și o sărută)

IORGU : Noi putem să plecăm, mamă și tată?

CĂMINARUL : (care a urmărit emoționat scena fericit) Da, copchii...ca să o lăsăm pe Harieta să doarmă...

MAICA FEVRONIA : Voi vreți să colindați iar pe cele dealuri, din câte văd eu...dară vă spui ca iaste rău dacă vă îndepărtați mult...

IORGU : Suntem mari, maică, și nu ne rătăcim...

MAICA FEVRONIA : Tu, Marghioliță, trebuie să rămâi acasă ca să ai grijă și să te joci cu Aglae...Vă jucați cu păpușile, că voi sunteți fetițe..

MARIA : Da, maică...Eu o să am grijă de Aglăița noastră...O să stăm în odaia noastră și o să ne jucăm...

CĂMINARUL : Acum că ați văzut-o pe Harieta, pe sora voastră cea mai mică, puteți să mergeți la joaca voastră...(lui Iorgu) iar tu, Iorgule, bine ar fi să mai pui mâna pe câte o carte.

IORGU : (care seamănă foarte bine cu Raluca) Mulțam, mamă, că am văzut-o pe surioara noastră. Noi plecăm la joacă... (se îndreaptă către ieșire, după el vin și Ilie și Mihai)

CĂMINARUL : (Băieții au ieșit, vorbind încet, fetele, Maria și Agale au rămas) Vinerea viitoare or să vină băieții cei mari de la Cernăuți...Băieții cei mari or să doarmă în odaia ce o să le pregătesc la cuhnie...

MARIA : Eu și Aglae vrem să mai rămânem, mamă.

RALUCA : Mai rămâneți, dragele mele, numai să fiți cumiți și să nu o treziți pe Harieta...

44 SECVENȚA NR 44 Peste câteva zile...E o zi de vară frumoasă... Iorgu și Ilieș coboară dealul, venind pe lângă bisericuță.

IORGU : Mai întâi trebe să mâncăm, și apoi pornim în căutarea lacului în care să ne scaldăm...

MIHAI : (care se ține scai după ei) Da, vreau să vin și eu cu voi...Vă rog mult de tot să mă luați și pe mine...

IORGU : (se întoarce către el) Tu rămâi acasă, Mihăiță, că ești pre mic...Nu te putem lua...

MIHAI : Să știți că vă spun mamei și tatei, că nu vreți să vă jucați și cu mine. (este foarte supărat)

IORGU : Ești prea mic și nu te poți ține de noi..

MIHAI : Am patru ani și jumătate, și pot să merg și până dincolo de zare..

ILIE : Eu zic să îl luăm și pe Mihăiță cu noi, Iorgule. Că nu putem să îl lăsăm acasă ca să plângă... (au ajuns la cuhnie) Că e doar fratele nostru...(Iorgu bate în ușă, apoi intră)

45 SECVENȚA NR 45 Sunt la cuhnie. Maria este aplecată deasupra oalelor care se află la foc pe vatră..

ILIE : Bună ziua, maică Marie.

MARIA : Bună ziua, copchiii maichii...Îmi spune mie sufletul că vă e foame..

IORGU : Așa iaște, maică Marie, dă-ne, rogu-te, să mâncăm acum, căci voim a face o preumblare pe dealuri, până departe...

MARIA : Aha, și aveți nevoie să prindeți puteri...Iacă vă dau acuș, dragilo... Intrați voi în odaia unde se mănâncă, stați la masă, și acu vă aduc să mâncați...(deschide ușa din stânga, unde este odaia în care se ia masa...Băieții se așeză la masă) Însă știți ce vă cere cocoana Ralița, că trebuie a vă spăla pe mâini ca să nu vă îmbolnăviți...(În odaia în care se ia masa de lângă odaia cu ogeac, unde se gătește, pe lângă masa și dulapul cu veselă, se mai văd, un scrin, un covor pe perete, un lavoar cu chiuvetă și lighean.) Ian să vă văz cum vă spălați.

ILIE : Că bine zici, maică Marie... (copii se spală unul după altul)

MARIA : (aduce un castron aburind pe care-l pune pe masă) Așe iaște bine, copchii maichii, a ne spăla pe mâni înainte de a sta la masă...(se spală întâi Ilie, apoi Mihai și la urmă Iorgu. Copii se așeză la masă. Maria scoate străchinile din dulap, apoi pune mâncarea în străchini, taie pâinea)

ILIE : Mie îmi era o foame de lup...

MIHAI : Și mie îmi era o foame de zmeu...C-așa e, Ilieș, dacă o să mergem departe o să găsim zmeii...?

IORGU : Neapărat îi găsim...(băieții se apucă să mănânce)

46 SECVENȚA NR 46 Zi de vară, soarele a trecut de cumpăna zile...Îi vedem pe cei trei băieți ai Căminarului cum trec prin vadul Luțoaiei, pârâiașul care dă numele văii, ce se vede blândă și largă din pridvorul casei căminarului..

ILIE : A secat de tot, Iorgule, Luțoaia...

IORGU : Acu doi ani, erau bălți în care puteai să prinzi pește...

ILIE : Haide să trecem dincolo de culme, poate dăm de iazul din pădure...

MIHAI : (care abia se ține după ei) Da, eu tare mult îmi doresc sa ajungem la lacul din pădure..

47 SECVENȚA 47 Băieții Căminarului au ajuns pe culmea dealului care se înalță dincolo apa Luțoaiei. Se opresc pe culme și se uită înapoi..

MIHAI; (își pune mâna streășină la ochi. Uimit) De aice parcă altfel se vede lumea..

IORGU (arătând cu degetul) Uite acolo, mai jos puțin de culmea....se vede casa noastră...Și satul, și casa noastră..

MIHAI : (curios) Unde, Unde e casa noastră ?

ILIE : Uite, acolo, unde se vede turla biseriçuței, unde sunt salcâmi ceia, mai jos puțin, lângă drum...

MIHAI : (în sfârșit a văzut-o. Mirat) Ce mică iaște casa noastră ! Și celelalte căși sunt și mai mici...

ILIE : Uite, Mihăiță, aiasta iaște cotuna Ipoteștilor, unde avem noi moșia și casa...Întipărește-ți bine în minte unde e casa noastră, ca să știi altă dată să nu te rătăcești...

MIHAI : (murmurând, fascinat, uimit de noua perspectivă pe care o vede) Aista iaște deci satul nost...

CAPITOLUL VII

COPILĂRIA

SCENA 1

1 SECVENȚA NR 1 Peste câteva luni, trebuie sa fie în vacanta de iarnă...Mihai este acum mai mare... Regizorul va trebui să găsească un copil mai mare, care să-i semene lui Mihai Eminescu. Imagine din camera Ralucăi...O vedem pe Raluca aplecată asupra Harietei, pe care o înfașă...O gădilă, îi ia mânuțele jucându-se cu ea. Harieta, este o fetiță drăgălașă, care trebuie să aibă șapte-opt luni, râde, o auzim cum gângurește. La capătul celălalt al patului Maria și Aglae înfășează păpușile.

MARIA : Mai întâi, trebuie să scăldăm păpușile, Aglăiță, și după aia le înfășăm. Cum face mama.

AGLAE : Da, da...așe facem. (înfață păpușa) Așe e bine?

RALUCA : (jucându-se cu fetița cea mică) Hai, să râdem, hai să râdem, Harieta, iubito... (fetițelor) Ia uite ce frumos râde Harieta ! La anul, pe vremea aiasta, o să vă jucați împreună cu păpușile..

MARIA : (vine aproape) Ia s-o vedem și noi pe Harieta noastră...

AGLAE : (și ea) Ia, s-o vedem și noi. E tare frumoasă Harieta noastră.

2 SECVENȚA NR 2 Suntem în odaia în care Căminarul și soția sa țin lăzile de zestre. O odaia cu dulapuri, cu un scrin mare... O masă în mijlocul camerei. În această odaie îi vedem intrând pe Ilie și pe Mihai. Copii se joacă „De-a v-ați ascunselea.

ILIE : Oare unde s-a ascuns Iorgu, de nu-l putem găsi...?

MIHAI : De găsit îl găsim noi. Numai nu trebuie să ne dăm bătuți...

ILIE : L-am căutat prin toate odăile, în odaia tatei nu s-a ascuns, că nu avem voia a intra acolo... În odaia mamei nu s-au ascuns...

ILIE : (gest, ascultă atent) Pssst ! Parcă am auzit mișcându-se ceva...(cei doi băieți ascultă încordați, privesc foarte atenți. Ilie deschide fără să facă nici un zgomot un dulap. În lada care se află lângă perete se aude mișcându-se ceva. Ilie merge și deschide încet capacul lăzii) Ia uite un bursuc, Mihai, s-au băgat în lada aista ca să mănânce ceara...

MIHAI : (vine să se uite) Ia să văd și eu bursucul...(Iorgu, care stătuse chircit în ladă, se ridică în picioare... Este plin de ceară și de lumânările care s-au lipt de el)

IORGU : M-ați găsit...mă da bătut.

ILIE : (râde) Parcă ar fi un policandru încărcat de lumânări, Mihai...

IORGU : Acum stau eu la număr și vă ascundeți voi. Hai, mergeți să vă ascundeți. (Iorgu se lipește cu fața de perete, cu mâinile la ochi, și începe să numere) Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, prinde cloța de pe ouă. Zece, acu se petrece ! (Ilie și Mihai au ieșit și s-au dus să se ascundă)

3 SECVENȚA NR. 3 Raluca, de mână cu Aglae și Harieta, care acum este un copil de un an. Mihai și Ilie merg înaintea lor. Urcă dealul pe lângă bisericuță. Ilie duce o paporniță în care se află o pătură.

ILIE : Mamă, da de ce Șerban și Nicolae merg ca niște vătăfi călare pe moșie, și pe noi nu ne iau călare ?

RALUCA : Pentru că sunteți prea mici și puteți căde de pe cai

MIHAI : (ironie) Pentru că ei sunt domnișori, Ilieș, dragule, iar noi nu suntem de nasul lor...

ILIE : C-așa e, mamă, Șerban și Nicolae ne-au spus mucoși, și de aceea nu ne iau și pe noi la plimbare...

RALUCA : Lasă, că acuș o să vă faceți și voi mari, și o să vă plimbați călare...

4 SECVENȚA NR 4 Raluca mergând cu cele două fete de mână, au ajuns pe un tăpșan, aproape de culme...

RALUCA : Iaca aici este un loc năted...haide să întindem pătura...Eu cu Harieta stăm pe pătură iar voi vă jucați, dar fără să plecați departe...

MARIA : Eu mă duc să prind fluturi și lăcuste...

MIHAI : Eu aș voi să găsec un fluture mare, mare (gest, întinde mâinile), uite atât de mare, ca să încălecăm pe el și să zburăm până la norul acela...(Raluca întinde pătura și se așează, ținând-o în brațe pe Harieta.)

RALUCA : Marghiolița și Aglăița, lua-ți-o pe Harieta de mânuțe și plimbați-vă încet pe aici, în jur, după pașii ei...Iar voi, băieți, voi a-mi aduce și mie un fluture ca să i-l dau Harietei...

ILIE : Îți aduc un guștere, mamă.

RALUCA : (speriată) Doamne ferește. Nu voi un guștere, voi un fluture...ca s-o încântăm pe Harieta. Să nu puneți mâna pe gușteri sau pe șarpi că vă mușcă și muriți.

5 SECVENȚA NR 5. Este o zi călduroasă de vară...Îl vedem pe Căminar în șaretă pe străzile Botoșanilor. Pare obosit și plictisit...În momentul acesta se întâlnește cu o trăsură, în care cei doi domni își ridică respectuoși pălăriile când îl văd pe Căminar...

UN DOMN : Multă sănătate și răspectele noastre, domnule Căminar.

CĂMINARUL: (tresare din gânduri, își ridică în mod reflex pălăria) Salutare, salutare, domnilor, salutare.

CELĂLAT DOMN : Salutările noastre, domnule Căminar.

CĂMINARUL : Respectele mele, domnule Arghir ! (Șareta căminarului oprește în fața tribunalului. Căminarul leagă hățurile calului de gardul care se vede în partea dreaptă a clădirii. Îl vedem apoi urcând treptele, și intrând în holul tribunalului...Este aceiași sală în care a intrat Raluca Eminovici când a venit s-o cheme la judecată pe Smaranda Varlaam, care nu mai pleca din casa soților Eminovici. În hol, un domn se ridică în picioare de cum îl vede)

DOMNUL: (scoțându-și pălăria) Bine ați venit, iubite domnule Căminar...Tochmai am aflat că domnul Judecător fiind bolnav, procesul a fost amânat luna viitoare, pe 21 ale lunii..

CĂMINARUL : (dându-i mâna, își scoate pălăria, se înclină respectuos) Să trăiți, domnule avocat... Răspectele mele ! (calm) Așe ?

AVOCATUL : Așe, cinstate Căminar.

CĂMINARUL : Dară în procesul cu boierul, când s-a stabilit a fi ?

AVOCATUL : Acela va fi peste două săptămâni, și va fi câștigat de noi sigur...

CĂMINARUL : Să ne ajute Domnul...(oftează) Căci m-am săturat de atâte procese, domnule avocat.

6 SECVENȚA NR 6 Peste câteva săptămâni, este o zi călduroasă de vară...Cei trei băieți ai căminarului, Iorgu, Ilie și Mihai au urcat dealul de dincolo de valea Luțoaiei...Acum au intrat pe un drum de țară în pădure...

IORGU : Mai ții minte, Mihăiță, că am fost aistă vară prin locul aista ?

MIHAI : Mai țiu minte...Când m-ați păcălit că mergem la iaz ca să ne scaldăm...(în momentul acesta vântul aduce cântecul unui fluier) Însă dacă anul trecut nu am ajuns la Palatul Balaurului, în vara aista neapărat trebuie să ajungem...

IORGU : Păi da, ca să ne mănânce balaurul. (Mihai se oprește în loc și ascută) Tu asta vrei.

MIHAI : Ia, ascultați...Vine un viers dulce care îți mărghe la inimă...Mie îmi toarnă dulceață în suflet. (își duce mâna la inimă. Iorgu și Ilie s-au oprit, îl privesc cu atenție și ascultă și ei viersul dulce adus de vânt) Ascultați ce dulce iaște acest viers...

ILIE : Aiasta este cântecul unui cioban, ce iaște cu oile la păscut...

MIHAI: (cu mâna la inimă) Mult iaște dulce la inema me cântecul aiasta...(este foarte emoționat. Acum cântecul din fluier se aude și mai aproape. Ascultă toți parcă vrăjiți doina) Mult vă rog, Ilieș și Iorgule, să mergem la cel cioban care cântă din fluier...Eu nu am văzut până acum cioban cântând din fluier. Și el trebe să fie în partea aista, de unde vine doina...(arată cu mâna)

IORGU : Acum mergem să căutăm iezerul ca să ne scaldăm... nu avem chef de ciobani.

MIHAI : (se roagă de ei) Mult vă rog, Iorgule și Ilieș, să mergem să vedem ciobanul cum cântă din fluier...Altfel nu o să mai mărg niciodată cu voi...

IORGU : Iară pe noi o să ne doară în pălărie, dacă nu mai mergi cu noi... Mare pierdere.

ILIE : Iorgule, Mihăiță iaste fratele nostru, și noi trebuie să ne purtăm ca frații...Să avem grijă unul de altul, iar nu a ne necăji...Așe că eu zic să-i facem voia, căci iaste fratele nostru...

MIHAI : (gata să-i dea lacrimile) Mult te rog, Iorgule, să mergem la ciobanul care cântă din fluier...Cântecul lui mi-a turnat dulceață în inemă...

ILIE : (mai curajos) Gata, o luăm în direcția din care vine viersul fluierului! (Ilie o ia înainte, Mihai îl urmează, iar la urmă vine și Iorgu.)

7 SECVENȚA NR 7 Cei trei băieții ai Căminarului merg un timp prin codru în direcția din care vine cântecul fluierului...Aparatul de filmat ne redă cu finețe măreția, frumusețea și misterul pădurii, cântecele păsărilor, sunetul făcut de pașii copiilor, sunetele scoase de vreascurile rupe, de crengile care foșnesc la adierea vântului... Pentru un moment printre bătrânii arbori vedem o căprioară urmată de puiul ei cum trece grațioasă și calmă, ca o balerină a pădurii.

MIHAI : (foarte emoționat) Ce iaste ființa aiasta așe de frumoasă și dulce...?

IORGU : Ha, ha, ha...Ce ai văzut tu iaște o căprioară cu puiul ei, Mihăiță. (râzând) I-auzi că iaste dulce.

ILIE : Nu trebuie să râzi de el, Iorgule, el abia de acu încolo învață a cunoaște animalele care trăiesc în pădure...

MIHAI : ?(încă emoționat) Ce frumoasă este căprioara ! Parcă ar fi o minune a lui Dumnezeu.

ILIE : Păi și iaste o minune a lui Dumnezeu, Mihăiță...Totul ce vedem și ne încântă ochii iaste o minune a Lui Dumnezău...Pădurea aiasta este ca o biserică în care ecoul parcă iaste glasul Domnului ! (mergând prin pădure băieții au ajuns la marginea pădurii. Acum ies la luminiș. În fața lor se întinde o costișă lină, cu câțiva nuci, pe care se vede o turmă de oi păscând. În dreapta, aproape de culme, vedem doi ciobani, unul sprijinit în bătă, altul cântând din fluier. Copiii se opresc parcă vrăjiți de priveliștea pe care o văd. Doina pe care o auzim vine parcă din străvechimea timpului. După expresia chipului se vede că Mihai este profund impresionat...)

9 SECVENȚA NR 9. Băieții Căminarului ascultă vrăjiți doina cântată de cioban, impresionați de imaginea turmei de oi și a ciobanilor...

MIHAI : (s-a trezit primul din visare) Să mergem să vorbim cu ciobanul care cântă...Să-l videm de aproape.

ILIE : Să mergem, poate ne dau caș și lapte să mâncăm, căci ni s-a făcut foame și sete, și poate ne spun și unde este iezerul despre care am auzit...

IORGU : (după mult timp) Eu zic că ar fi mai bine să ne întoarcem prin pădure, pentru că au câini care ne pot sfâșie...(Mihai este încă sub vraja imaginii arhetipale pe care o vede)

MIHAI : Eu mă duc la cioban. Vreau să văz fluierul din care iasă cântecul aiasta ce îmi vrăjește inema...

ILIE : (vine după el) Mihăiță, nu te las, că te sfâșie câinii...De am ave măcar o bătă...(Mihai se îndreaptă către cei doi ciobani...Cei doi câini care se află nu departe de ciobani au simțit prezența copiilor...Se ridică și vin spre Mihai...Ilie, care se află la zece pași în urma lui Mihai a înlemnit. La fel și Iorgu, care a rămas în marginea pădurii. Cum ajung însă la cinci, șase pași de Mihai câinii încep să se gudure dând din coadă, și scheunând bucuroși. Unul din ei se culcă ascultător la picioarele lui, iar Mihai îl mângâie pe cap)

CIOBANUL : (care sta rezemat în bătă a văzut câinii alergând către Mihai. Îngrijorat că s-ar putea să-l muște pe copil) Nea, Florea ! Ursuuu ! Vino aici ! (cei doi câini s-au culcat la picioarele lui Mihai. Ciobanul care cânta din fluier s-a oprit și acum privește și el scena uimit. Mihai trece pe lângă câini, după ce îi mângâie, venind către cei doi ciobani. Câinii vin ascultători în urma lui. Acum a ajuns în apropierea ciobanilor)

MIHAI : (curajos) Bună ziua, oameni buni...

CIOBANUL : (cu fluierul) Iaca aiasta lucru nu am mai pomenit...nește dulăi cât juncanii, ce nu se tem nice de urs, să se culce la picioarele unui copil.

CIOBANUL CELĂLALT : Bună ziua, voinicile, din poveste...Cu ce treabă pe aici ? Că n-ai fi venit să te lupți cu Zmeul care a furat fata Împăratului...?

MIHAI : Ba chiar pentru aista lucru am venit, oameni bun. (îi privește cu dragoste) Aș voi eu să mă lupt cu dumnealui, numai că nu dau de el...Dară mai ales am vânit a asculta doina cântată din fluier, și a videa și eu un cioban cântând din fluier. Că tare mult îmi place..

CIOBANUL : (care cânta din fluier) Lasă că mai ai timp, copile...Dacă o să umbli prin codrii aiștea nu se poate să nu îi întâlnești pe smăi și pe mama lor, Smăoaica cea re. (câinii au venit în urma lui Mihai, credincioși, și acum s-au culcat nu departe de ciobani)

MIHAI : Aista tot se va întâmpla într-o zi...Mai ales că eu și Ilieș (se întoarce către fratele lui care vine în urma sa) o să ne facem mari...(mică pauză) Dară acum am venit la domnia voastră că am auzit viersul dulce al cântecului din fluier, și tare mult mi-a plăcut...De parcă mi-ar fi turnat cineva miere în adâncul inemei.

CELĂLALT CIOBAN : (minunându-se) Ia uite ce isteț iaște voinicul nostru, oțără mai mare decât mestecăul...

UN CIOBAN : (bucuros, minunându-se) Asemene cuvinte frumoase nu am mai auzit demult... Deci așe zici, domnia ta, că simțea de parcă îți turna cineva miere în suflet...(Ilie văzând că Mihai a ajuns la ciobani, și câinii nu i-au făcut nimic, se apropie și el)

MIHAI : Așe, bădie am sămțit.

CELĂLAT CIOBAN : Văd că mai ești cu cineva, care nu au îndrăznit a se apropie...

MIHAI : (întorcându-se către ei) Sunt frații mei mai mari, Ileș și Iorgu, ce sunt la școală la Botșeni..

UN CIOBAN : Dară isteț ești, măi copile ! Și din ce sat sunteți voi, și ai cui sunteți, că nice v-am mai văzut pe aici ?

MIHAI : Suntem băieții căminarului Gheorghe Eminovici, din cotuna Ipotești, ce avem moșia dincolo de apa Luțoaiei...

CELĂLAT CIOBAN : (s-a dumirit. Se scarpină sub clop, înveselit de istețimea copilului) Măi să fie, ia uite ce voinici are boierul Gheroghieș, și noi nu știam nemica...(Ilie a ajuns lângă Mihai)

ILIE : Bună ziua, dumneavoastră...

UN CIOBAN : Bună să-ți fie, voinicile...

MIHAI : El iaște fratele mai mare, Ilieș, iar acela de acolo...(arată către Iorgu rămas în marginea pădurii) iaște Iorgu, care este mai mare decât Ilieș...

CELĂLALT CIOBAN : Mare bucurie ne-ați făcut măi, copchiilor...bată-vă să vă bată norocul...

MIHAI : Eu aș voi să mai venim, bădie cioban, ca să mai aud doine cântate cu fluierul...Și aș mai voi să ascult povești și basme de la ciobani. Ce tare mult îmi plac mie...Așe am auzit eu, că ciobanii știu multe basme și doine.

UN CIOBAN : Iaște adevărat ce ai grăit, dragul meu...Ciobanii sau păcurarii cum le spuneau bătrânii noștri demult știu a doini din fluier și din caval, știu a cânta Miorița, la auzul căreia plâng și oamenii bătrâni...Și știu a spune multe, lăgende, snoave și basme, aozite de la bărâni...Precum și ei le-au aozit de la bătrânii lor... Și tot așe, până în negura timpului...

MIHAI : (care îl privește vrăjit pe cioban) Mulțămesc mult, înseamnă că în vara aista o să venim de multe ori la domniile voastre...

CELĂLALT CIOBAN : Aiasta nu ar fi rău, ba ar fi chiar bine, căci ne va trece timpul mai ușor...

UN CIOBAN : Dar un bulgăre de caș și de brânză nu voiți domniile voastre să mâncați ?, că o-ți fi osteniți de drum..

ILIE : Cu mare plăcere, nene cioban, și mult vă mulțumim că sunteți oameni buni...

UN CIOBAN : Păi atunce să mergem la stână...că acolo avem cașu...Însă eu zic că ar fi bine să îl chemați și pe fratele vostru mai mare, din marginea pădurii, căci i-o fi foame și lui. Să nu steie acolo singur ca un cuc.

ILIE : (pune palmele pâine la gură) Iorguleeee, vino încoace, că mergem să mâncăm brânză și caș de la stână...

CELĂLALT CIOBAN : Numai că trebuie să te duci domnia ta, Mihai, ca să îl iei, căci la domnia ta nu se reped câinii...Ce taină ai ave de nu se dau câinii la domnia ta...de parcă ai fi vreun viteaz din poveste.

MIHAI : Mă duc, domnule cioban, mă duc...iaca acu îl aduc și pe el...(aleargă să îl aducă pe Iorgu, care a rămas în marginea pădurii. A ajuns aproape de el) Iorgule, hai că ne duce ciobanul care cânta din fluier la stână ca să ne dea caș și brânză...Eu nice odată nu am mai mâncat caș...

IORGU : (supărat, dar și temător, îngrijorat) Eu v-am spus că nu iaste bine să venim la stână... Dacă află tata că am ajuns până la stână o să se mânie foc...

MIHAI : Haide cu mine, ca să te păzesc de câini, căci pe mine nu mă mușcă...(Iorgu este nehotărât)

IORGU : (supărat, îi este teamă) Mai bine duceți-vă voi, și eu vă aștept aice..

MIHAI : Iorgule, nu poți să rămâi aice, te mai răpește vreu zmeu din pădure. Ci hai cu mine... (Iorgu se hotărăște cu greu să meargă. Acum merg unul lângă altul către cei doi ciobani) Gata, l-am adus și pe el..

IORGU : (cuvios) Bună ziua, domniilor voastre...

MIHAI : El iaste Iorgu, fratele nostru...

UN CIOBAN : Acum haideți cu mine, stâna nu este departe, doară după coama aiasta a dealului...(copiii o iau după cioban)

MIHAI : (ciobanului care a rămas să păzească oile) Aș vre să ne mai cântați o doină din fluier bădie baciule...

UN CIOBAN : Cum nu...Vă cânt și două doine... și tri...(ciobanul începe să cânte o doină)

10 SECVENȚA NR 10. Au ajuns la stână...Lângă gardul din nuiete și pari în care sunt ținute oile noaptea, se vede o un fel de coșmelie, cu aplecătoare. În fața coșmeliei îi așteaptă băcița, care este o femeie tânără îmbrăcată în port popular. Se apleacă și mestecă într-un ceaur mare...

UN CIOBAN : Bine te-am găsit, Lisăndrină, dragă...iaca astăzi avem oaspeți de samă la stână...(femeia îi privește bucuroasă pe băieți)

BĂCIȚA : (se bucură fericită) Că frumușai sunt toți, Doamne...

ILIE : Bună ziuă, lele ciobăniță..

MIHAI: Bună ziua, lele ciobăniță...

IORGU : (tăcut, interiorizat) Bună ziua...

BĂCIȚA : (zâmbindu-le) Bună ziua, voinicilor...De unde veniți, și cum de v-ați rătăcit pi la stâna noastră ?

ILIE : Mihăiță, fratele nost, (arată către el) aista, a auzit viers de fluier, s-a oprit și a ascultat, și a simțit cum îi toarnă cineva miere în inemă...Așa o zis el...Și nice una nice două s-a rugat de noi să mergem la ciobanul care cântă din fluier...

UN CIOBAN : Și vă mai spun una...Mihăiță are sufletul așe de bun, că nice câinii nu se dau la el...Aista am văzut cu ochii mei și iaste semn mare de la Dumnezeu...Nu sânt mulți care au sufletul bun și mare...Iar câinii îi cunosc pe aceia...

MIHAI : (privind în jur, până departe, ca și cum ar fi vrăjit) Tare frumos este aice pe locurile aistea...parcă ar fi raiul pre pământ...Iar când privesc în depărtare, parcă simț cum mi se topește inema...(se lasă un moment de liniște. Femeia învârte în ceaurul cu mămligă care se află pe foc)

UN CIOBAN : Pentru că sunt copii și or fi osteniți, ziceam să le punem ceva bucate de la stână...

BĂCIȚA : (învârtind în ceaur) Iaca acu răstorn mămliga, dragilor...Iară până atunce o să le dau zăr rece îndulcit cu afine și cu miere...(le pune zer în ulcele de pământ)

MIHAI : (care este fascinat de priveliște) Și dincolo de zarea ceea dinspre miazănoapte se află tărâmul fermecat, domnule cioban ?

UN CIOBAN : (râde bucuros) Auzi, băciță, dragă, am ajun și domnu cioban...

BĂCIȚA : (râde și ea) De, așa iaște, când dă norocul peste om, și să domnește..

UN CIOBAN : Mie să îmi ziceți nea Gligorie, copii .

MIHAI : (privind în depărtare) În ce parte iaste tărâmul fermecat, nea Gligorie ?

BĂCIȚA : (le întinde cămile cu băutura răcoritoare) Luați, copchiilor, dragilor și gustați...(îi privește cu dragoste cum beau însetați) Dară nu mi-ați spus din ce sat sunteți și ai cui sunteți, că de ați fi de la noi din sat v-aș cunoaște..

ILIE : Suntem din cotuna Ipoteștilor, țață băciță..

MIHAI : Și suntem băiții Căminarului și ai căminăresei...

BĂCIȚA : (bucuroasă) Ee, acu mai veniți de acasă...Voi a ști dacă vă place aiasta beutură...Și dacă mai vreți ?

ILIE : Iaște tare bună, cocoană băciță...(a băut pe nerăsuflăte) Eu mai vreu o ulcea.

BĂCIȚA : (arătând cu mâna către Iorgu) Dumnealui este cel mai mare și cel mai tăcut...Hai să îți mai dau și domniei tale o cană...(îi toarnă lui Ilieș, apoi lui Iorgu)

IORGU : Mulțămesc mult, țață băciță (băcița se întoarce la mămăliga ei din ceaun, pe care o răstoarnă pe ștergarul care este pus pe masa făcut dintr-o tăblie de scânduri pusă pe patru pari bătuți în pământ)

BĂCIȚA : Ei și acu o să aduc nește străchini și o să vă dau mămăligă cu lapte bătut, să vedeți ce minunăție iaște...

UN CIOBAN : Când o să ajungeți acasă să-i spuneți Căminarului că ați fost la stâna lui baci Dănăilă, căci știe domnia sa...Și că îl rugăm a lua brânză și caș de la noi.

ILIE : O să-i spunem că ați fost buni cu noi și ne-ați ospătat, nene baciule..

BĂCIȚA : Și acu că v-ați astâmpărați setea, ia așezați-vă la masa aiasta, ca să vă ospătați cum se cuvine cu mămăligă și lapte acru, covăsit...(copiii se așează la masa, Băcița le pune în față străchinile în care a pus un boț de mămăligă în lapte acru, și o lingură...(ciobanul se așează pe un scaun și începe să doinească încet din caval)

MIHAI : Fluierul aista mare, ce parcă e fermecat, cum să număște ?

UN CIOBAN : Fluierului aista mare îi zice, den bătrâni, caval...Și cântă mai gros...Ian ascultați...(începe să cânte o doină)

BĂCIȚA : Mestecați bine laptele cu mămăliga, că așe se mănâncă la stână...(copiii încep să mănânce)

MIHAI : (a uitat să mănânce, ascultă doina cântată la caval de cioban. Pe gânduri) Simt așa o dulceață amară cum îmi coprinde sufletul când aud doina aiasta...

ILIE : (în timp ce mănâncă) Iaște tare bună mămăliga cu laptele...Acasă nice odată nu am mâncat mămăligă cu lapte din aista...

MIHAI : Mulțămim mult, nea Gligorie și țață băciță, că sunteți așe de buni...Și pentru doina aiasta care îmi sfâșie sufletul...

ILIE : (a terminat farfuria) Mult te rugăm, nene baciule, a ne spune unde găsim și cum ajungem noi la iazul la care merg copiii din satele din jur să se scalde...Pentru că Nicolae și Dumitru, care sunt băieți mai mari din Ipotești merg să se scalde la lacu aista...

UN CIOBAN : Păi să vă spun eu unde iaste.

ILIE : I-am rugat să ne spună, ori să ne ducă și pe noi, dară nu au vrut...Se laudă cu numai ei se scaldă în acel iezer.

BĂCIȚA : (i-a pus să mănânce ciobanului) Hai să mănânci și tu Gligorie, ca să te duci apoi la oi, și să vină Alexa să mănânce...

UN CIOBAN : Hai, nevastă dragă, pune să mănâcăm și noi, cu puii Căminarului...Că isteți băieți are, domnia sa Căminarul...Iar prâslea, pe care îl cheamă Mihăiță, mult mi-a încântat sufletul...Așa băiet aș vre să avem și noi...

BĂCIȚA : Păi dacă vrei a ave asemenea băiet isteț, cată a-l face, bărbate...

UN CIOBAN : Eu o să mă străduiesc, acu să ne Ajute și Domnul...

BĂCIȚA : (le pune copiilor în față al doilea rând de străchini) Aista este caș din cel proaspăt, cercați să îl mâncați și pe aista, ca să vă ție pân diseară...

11 SECVENȚA NR 11 Copiii și nea Gligorie au terminat de mâncat.

BĂCIȚA : Ce să vă mai deie băcița, copchiilor...Poate numai mere pădurețe, și lapte de pasăre...Ori miere din știubeie.

ILIE : Mulțam mult, țață băciță...Nice nu mai avem unde băga de am voi să mănâcăm...Așe ne-am săturat.

CIOBANUL : (și-a scos fluierul de la brâu) Până vă pune băcița ceva în traistă, ia să vă cânte Glicorie o doină din aceea ce vine de departe de la moșii noștri...(se așează pe un scaun făcut din trunchiul unui copac, și cântă o doină de jale, de te apucă dorul. Mihai ascultă vrăjit, pierdut. Acum Ciobanul a terminat doina)

BĂCIȚA : (care le-a adus o traistă cu brânză) Cântă și domnia ta, dragule, ceva mai vesal, că mi-au dat lacrimile...Crezi că or mai voi să vină copchii pi la noi dacă le cânti doine pline de jale...(îi întinde traista lui Iorgu) Ia, domnia ta, că iaști cel mai mare, traista aiasta cu brânză și cu caș pentru cocoana Căminăreasă și pentru Căminar, și ne-o aduceți când mai veniți. Că noi vă așteptăm cu drag...

CIOBANUL : Și acu să mergem la oi voinicilor...Ca să vină și tovarășul meu să mănânce...(soției lui) Apăi rămâi sănătoasă, prea iubită băciță...

BĂCIȚA : Ci mergeți cu bine, băieți...Iar de vă va fi poftă de caș bine ar fi să veniți mai dăș pi la noi...

MIHAI : Eu sigur o să viu căci tare mult mi-a plăcut...Pe coclaurii aiști parcă ai fi pe tărâmul din Împărăția poveștilor...

IORGU : (înclinându-se, politicos) Rămâi cu bine, domnia ta, și mulțămim pentru toate...

BĂCIȚA : Mai că îmi vine să vă pup, drăgălașilor !

ILIE : Bună ziua, și rămâi domnia ta cu bine ! (Ciobanul a luat-o înainte, urmat de copii. Mihai se întoarce să-și ia rămas bun de la băciță)

MIHAI : Domnul să vă aibă în paza lui, cu turma de oi, cu stâna cu tot...Pentru mine parcă ați fi Împărăteasa din poveste...

IORGU : Mihăiță numai la basme și la Împărății visează...(se întorc la ciobanul care a rămas cu turma de oi)

ILIE : Dară nu ne-ai spus, nea Gligorie, de iazul la care vrem a ajunge pentru a ne scălda...(au trecut de culme și acum coboară către turma de oi care paște în marginea pădurii)

UN CIOBAN : (s-a oprit în loc) Iacă, dragii mei...(le arată direcția cu mâna) Dacă mergeți pe drum în partea aiasta o să ajungeți într-o poiană mare, iar apoi mai mergeți pe drum, și se face o poiană mai mică, plină de bozi, de ismă și de sălcii...Acolo iaște tăul, așa îi zice...Tăul aista nu are fund...Să nu mergeți acolo, și să nu intrați în el că e pricină să vă înecați.

ILIE : Dară iazul pentru scăldat unde iaște...?

UN CIOBAN : Iazul pentru scăldat iaște mai departe...Coborâți pe valea Luțoaiei până dați de podul de lemne ce trece peste pârâu...O luați pe drumul care trece peste pod și mergeți așa până când dați în Valea Lupului...De aici se face un drum la dreapta care vă duce la iazul cel cu nuferi, ce-i o minunăție...

IORGU : Da, aiasta este iazul la care voiam noi să ajungem...(tot vorbind au ajuns la celălalt Cioban care a rămas cu oile. Îl găsesc rezemat în bătă...Căinii încep să se bucure de cum îl văd pe Mihai)

UN CIOBAN : Gata, frate Alexa, acu poți să te duci să mănânci, și chiar să-i tragi un pui de somn, că rămâi eu cu oile...

CELĂLALT CIOBAN : Ai venit tomnai la timp, că mi se făcuse sete...

UN CIOBAN : (privind la soarele care s-a lăsat spre apus) Iar voi, copchii miei, cred că ar fi bine s-o luați la picior cătră casă, căci soarele se apropie spre asfințit...Să nu-i spărieți pe Căminar și pe cocoana Raluca dacă vă prinde noaptea pe drum...

IORGU : Așe facem, nea Gligorie ...

MIHAI : Tare mult aș vre să știu, nea Gligorie, dacă vreodată a dat iama zmeul în oile dumitale ?

CELĂLALT CIOBAN : (glumeț) Îhăă, hăăă, să fii dumneata, bădie, sănătos de câte ori a dat zmeul iama în oile noastre, iar noi ne-am luptat cu el mai aman decât cu turcu. (Pornește către stână să mănânce) Nu peste mult timp vin să te iau, Gligorie, ca să aducem oile la strungă...(o ia agale către stână. Ciobanul scoate fluierul de la brâu și începe să doinească)

ILIE : (tulburat) Rămâi cu bine, nea Gligorie...

IORGU : Vă mulțămim pentru ospitalitate, și vă zicem ziua bună !

MIHAI : (emoționat, n-ar mai pleca) Rămâi cu bine, nea Glogorie, și cât de curând o să venim iar pe la matală...

UN CIOBAN : Mergeți sănătoși, copchii...Și Domnul să vă aivă în paza Lui. (copiii coboară înspre pădure)

TOȚI : (se mai întorc o dată, și-i mulțumesc recunoscători) Rămâi cu bine, nea Gligorie...
Mulțămim mult !

12 SECVENȚA NR 12 Copiii au ajuns în marginea pădurii...Mihai se oprește și se întoarce ca să asculte doina cântată de nea Gligorie din fluier...

ILIE : Și acu pe unde o luăm, că nu se vede nice un drum prin pădure ?

IORGU: Păi da, că ne-am luat după direcția din care venea viersul fluierului..

MIHAI : (se orientează bine) O luăm în jos până când ajungem la drum...

IORGU : Așa e, dară altă dată nu ne mai luăm după Mihăiță... El iaste cu basmele și cu închipuirile lui. Iar dacă îți va pofti sufletul să vii la stână, dragă Mihăiță, nu ai decât să vii singur...

ILIE : O să vii cu mine, Mihăiță, nu e teme, dacă Iorgu este așa urâcios...(copiii au intrat adânc în pădure. Aparatul de filmat ne redă frumusețea codrului secular în momentul de dinaintea apusului. Printre crengi se strecoară coloane de lumină roșietică...Păsările cântă duios, din când în când auzim foșnetul pădurii la adierea vântului. Acum au ajuns la drum)

MIHAI : (fericit) Am ajuns la drum...V-am spus eu că ajungem la drum ! Acu ținem drumul drept până la apa Luțoaiei...Apoi o luăm pe coastă în sus...

ILIE : (lui Iorgu) Mihăiță acesta al nost e tare isteț...(aparatul ni-i redă pe băieții Căminarului cum merg pe drumul din pădure)

13 SECVENȚA NR 13 Dimineața, aerul este curat și proaspăt...Căminarul iese în pridvor, și se întinde mulțămît...Este îmbrăcat în pantaloni, și într-o cămașă de in deschisă la gât, care ne lasă să-i vedem pieptul lat și păros...Un cocoș își înalță trâmbița urcat pe gard, apoi alt cocos din curtea păsărilor îi răspunde...Sevastița iese cu găleata să aducă apă de la fântână. Ion rănește la grajd, îl vedem scoțând bălegarul din grajd. Așa începe fiecare zi în gospodăria de la Ipotești a Căminarului. Căminarul coboară scara și se îndreaptă către corpul de clădire în care se află cuhnia. odaia în care se ia masa, și o altă odaie în care dorm băieții...Ciocăne ușor de câteva ori, apoi deschide ușa...În odaie sunt două paturi...Într-un pat îi vedem dormind pe Șerban și pe Nicolae, iar în celălalt pat, mai lat, dorm Iorgu, Ilie și Mihai...Căminarul rămâne o clipă în prag și-i privește...Se vede că îi pare bine, că este emoționat, căci îi privește cu o dragoste nespūsă...Șerban doarme cu fața în sus, Nicolae doarme într-o dungă...Mihăiță, în celălalt pat, doarme dezvelit. Are chipul senin și luminos ca al unui înger. Ilie doarme chircit, așa cum stau copii în pânțele mamelor...Căminarul se apropie de ei și-i privește sfios. Trage pătura peste Mihăiță...Acum se apropie de patul în care dorm băieții cei mari.

CĂMINARUL : (în șoaptă) Șerbane...Nicolae... (îi atinge ușor pe umăr) Șerbane...Nicolae..

ȘERBAN : (deschide ochii speriat) Ce iaste ? Ce iaste, tată?

CĂMINARUL : Nu te speria...Sunt eu...tata... Nicolae... (Nicolae deschide ochii încet)

NICOLAE : Da..

CĂMINARUL : Am vorbit asară că astăzi mergem de dimineață pe moșie...(îi privește blând) Hai, sculați-vă...Vă aștept la masă...Apoi plecăm călare pe moșie...

ȘERBAN : (liniștit) Da, tată, ne sculăm...

NICOLAE : (somnoros) Acu venim, tată

CĂMINARUL : (oftează) Vă aștept atunce la masă...(Nicolae s-a sculat în capul oaselor... Șerban se întinde. Căminarul iese închizând ușa încet după el)

14 SECVENȚA NR 14 În odaia de lângă cuhnia cu vatră, în odaia în care iau masa toți din familia Căminarului, inclusiv slugile și argații...Căminarul a intrat venind încet și s-a așezat la masă...În odaia cu vatră Maria, bucătăreasa, supraveghează oalele date în clocot...O vedem apoi intrând pe Sevastița cu găleata cu apă...

SEVASTIȚA: (care l-a văzut pe Căminar, respectoasă) Bună dimineața, cucoane Gheorghies... Astăzi o să vin cu mâncarea la nuci, că acolo sunt oamenii la prășit...

MARIA : (care nu l-a auzit pe Căminar) Sărumană, boierule...

CĂMINARUL : Bună dimineața, Mariă și Sevastiță...Începem o nouă zi...

MARIA : Dacă o fi și aiasta cu zăpușeală mare ca zilele trecute...Mai bine ar da Domnul o ploaie...

CĂMINARUL : Domnul o să fie bun cu noi și nu o să ne lase El...Sigur ne va da ploaie în câteva zile.

15 SECVENȚA NR 15 Căminarul se roagă cu ochii închiși...Ușa se deschide și intră respectuoși Șerban și Nicolae...Văzându-l că se roagă băieții se îndreaptă tiptil către lavor...Rămân așa în vârful picioarelor până când Căminarul terminându-și rugăciunea deschide ochii...

ȘERBAN : Bună dimineața, tată !

NICOLAE : Bună dimineața, tată !

CĂMINARUL : Bună dimineața dragii mei...Pentru că tot vă plimbați voi călare pe moșie, am zis să mergem împreună să vă arăt moșia, ca să cunoașteți pe unde avem locurile de moșia, căci voi o să le stăpâniți...(Șerban se spală la lavoar)

NICOLAE : Cum îți este voia, tată...

CĂMINARUL : Poate așe vă mai deșteptați și voi, văzând ce grea iaște munca pământului, și cât de urgisit este omul legat de glie...Poate așe vă puneți cu brâncele pe carte și o ieși oameni din voi...Căci după notele ce le-ați luat eu nu poci să fiu mulțămmit...ba dimpotrivă, sunt îngrijorat foarte...(acum se spală Nicolae)

ȘERBAN : Bine tată, ne vom strădui. (e la cuhnie, prin ușa deschisă vine Maria care aduce oala cu lapte fiert, feliile de pâine, de brânză, untul și cheseaua cu dulceată)

MARIA : Poftă bună, boieri dumneavoastră..

CĂMINARUL : Mulțămim, Maria...(băieților) Haideți de vă așezați la masă, că ne prinde nămiazul ăl mare.

16 SECVENȚA NR 16 : Căminarul și băieții au mâncat...S-au îmbrăcat, au mers la grajd, unde îl vedem pe Ion țesălând caii, de unde și-a luat fiecare câte un cal...Au venit apoi fiecare cu calul de căpăstru în fața scării...Primul a încălecat Căminarul...

CĂMINARUL : (lui Nicolae) Deschide, Nicolae, porțile mari...Apoi te duci și îi spui lui Ion să le închidă... (Nicolae deschide porțile mari, apoi se duce către grajd să-l anunțe pe Ion să vină să închidă porțile în urma lor. Ion iese din grajd)

ION : Da, conașule, viu acu...(Șerban a încălecat și el. După ce îl anunță pe Ion, Nicolae încăleacă și el pe cal. Căminarul dă pintoni calului)

CĂMINARUL : Haide, murgule. (Șerban și Nicolae vin în urma Căminarului. Călăreții au luat-o la stânga pe drum, apoi o apucă pe un drumeag care taie coasta curmeziș. Acum Căminarul a ajuns pe culmea dealului, unde se oprește. Discul soarelui s-a înălțat de o palmă deasupra orizontului. Nicolae și Șerban au ajuns lângă el. Acum privesc toți impresionați de frumusețea răsăritului de soare)

CĂMINARUL : Priviți, băieți, câtă frumuseță ne-a dăruit Domnul...(după un timp. Respiră adânc) Trageți cât puteți aer în piept. Aista e sănătate curată...Ai zice că nu aer îți intră în piept ci că bei elixir...(după un timp. Băieții privesc tăcuți) Înțelesu-m-ați ? (după un timp) De aceea, dacă Domnul i-a făcut omului daruri mari, aista nu are voie a fi leneș și nechivernisit, căci îl pedepsăște Dumnezeu. Ci trebuie a avea grijă de darurile Domnului !

ȘERBAN : (meditativ, intimidat) Da, tată...

CĂMINARUL : Doamne, ce frumuseță de priveliște. Și ce rod a dăruit Domnul aistui pământ românesc... (După un timp, glasul îi capătă o notă de nostalgie) Îmi aduc aminte, când eram așe ca voi, de doisprezece, paisprezece ani, taica mă scula din viul nopței...Cum v-am sculat eu acu pe voi...Și mă lua la coasă...Mergeam în matcă pârăului unde aveam un loc bunicel de cosât...Și coseam cu taica până la prânzul ăl mic...Îmi plăcea cum fâșâia coasa prin iarba fragedă...Parcă aud și acu cântecul coasei când lungea ea iarba, în urechi...(mică pauză. Oftează) Coasa și prășitul m-au ajutat să cresc mare, voinic în umere, și să am putere, să fiu om puternic...(îi privește cu dragoste) Iară voi nu înțălegeți deloc că voi a face oameni mari din voi...De aceea trebuie a învăța carte !

NICOLAE : (lasă capul în pământ) O, să ne străduim, tată.

CĂMINARUL : (îi privește trist) Așa îmi promiteți de fiecare dată, și de cuvânt tot nu vă țâneți...(oftează) Haideți să vă arăt cât ține hotarul acu...

17 SECVENȚA NR 17 Căminarul și băieții călări...Ai ajuns la via de la Cornățel...În vie sunt vrea zece oameni, femei și bărbați, care prășesc via...Se aud glasuri, râsete. Unul din bărbați cântă din frunză.

CĂMINARUL : Bun lucru, oameni buni..

UN BĂRBAT : Bună să vă fie inema, boierule, și domniilor voastre, domnișorilor.

CĂMINARUL : Cum merge prășitul ?

ALT BĂRBAT . E pământul tare ca piatră, cocoane Gheorghieș. E tare ca piatra...

CĂMINARUL : (privește cerul) Suntem la buna vrere a lui Dumnezeu, oameni buni ! Cum o vree Domnul. (mică pauză) Să mă duc să vă aduc apă rece de la fântână ?

UN BĂRBAT : Avem apă, boierule...

CĂMINARUL : Cu mâncarea au venit ?

ALT BĂRBAT : Venit, boierule, mulțămim, ne-am săturat.

CĂMINARUL : De ce mai aveți nevoie ?

ALT BĂRBAT : De mila Domnului, cocoane Gheorghieș, să se milească de noi, că suntem păcătoși, și să ne deie ploaie, că se usucă toate pe câmp...

CĂMINARUL : (îngrijorat) Apă aiasta ai mai putea să o spui încă o dată, Pătrule...

ALT BĂRBAT : O mai spui, cocoane, o mai spui, de ce să n-o spui, dacă oamenii s-au înrăit...

18 SECVENȚA NR 18 Cei trei, Căminarul și băieții cei mari, Șerban și Nicolae, călare. Au ajuns la marginea unei păduri. Căminarul descălecă și ia calul de căpăstru..

CĂMINARUL : Aice iaște hotarul moșiei noastre...Până aice ține...Până la pădurea aiasta, la care de multe ori am venit ca să caut umbră...(se întoarce către ei) Hai, descălecați, să mergem să adăpăm caii...(Șerban și Nicolae descălecă și vin cu caii de căpăstru în urma căminarului. Acesta a luat-o pe o potecă ce se adâncește în pădure...Peste puțin ajung la o poieniță în care vedem o fântână făcută din bârne de lemn...În spatele fântânii se văd doi stejari mari, apoi pădurea cum urcă pe o coastă abruptă...Căminarul ia de la oblâncul șeii traista cu mâncare, lăsând calul slobod...Acesta se duce să bea din groapa cu apă limpede în care se scurge firul de apă ce vine de la fântână)

ȘERBAN : (admirând locul) E tare frumos locul aista...Aice să vii când e căldură mare să-i tragi un pui de somn.

CĂMINARUL : Lăsați caii slobози și mergeți să vă spălați la fântână...(Șerban și Nicolae fac precum le-a spus Căminarul. Acesta scoate din traistă un ștergar pe care îl întinde pe iarbă. Apoi merge și el la fântână. Îl vedem cum se spală pe mâini și pe față, după care bea apă cu sete...(aparatură înregistrează foarte bine universul sonor, cântecele păsărilor, foșnetul fagilor, crengile care se rup sau se ating) Ia spuneți, Șărbane și Nicolae ce arbore iaste aista ? (arată către cei doi stejari)

ȘERBAN : Sunt stejari, tată...

CĂMINARUL : Dar pădurea din ce arbori iaște...

ȘERBAN: E o pădure mai mult de fagi, tată..

CĂMINARUL : Ei bine, înseamnă că nu sunteți cu totul ruți de pământ (acum merg și se așează jos în jurul ștergarului). Să vedeți voi acum ce gust au bucatele atunci când la mănânci în pădure, la iarbă verde...

ȘERBAN : Da, pasărea aista pe care o auzim acum ce pasăre iaște, Nicolae ?

NICOLAE : Aiasta este sturzul, Șărbane, nu te mai da tu mare...

CĂMINARUL : (le împarte feliile de pâine cu brânză. Apoi începe să mănânce și el) Hei, hei , hei, dragii mei, de ați fi voi băieți cu tragere de inemă ca să învățați carte...Să ajungeți oameni mari, cum iaște visul meu (oftează, privește în frunzișul pădurii). Iară dacă nu o să învățați, eu vă spui limpede, ca mine, sărăcanu, o să alergați prin vipia verilor, nădușind, ca să îi chemați pe oameni la muncă...Apă trebuie să te ții de ei ca să muncească...Iar la urmă vin dările și impozitele care te ruinează. (mică pauză) De aceea mă ții eu așa aprig de capul vostru a învăța carte. Ca să ajungeți domni, să aveți viață ușure. Iar a nu rămâne pe capul meu, să aveți trai greu și năcazuri multe !

19 SECVENȚA NR 19 Imaginea casei Căminarului de la Ipotești...O trăsură se oprește în fața porților casei Căminarului. Din ea coboară profesorul particular de germană al fiilor Căminarului, Scarlat Voiacek, care vine săptămânal ca să facă lecții cu băieții Căminarului...Raluca Eminovici cu fetele este în pridvor...

RALUCA : Maria, a venit domnul profesore, pentru lecțiunile cu băieții...Aleargă degrabă să-l anunți pe Ion, să deschidă poarta...(Maria coboară treptele, și merge la grajd să îl strigă pe Ion)

MARIA (fetița) : Nenea Ioanee ! Nenea Ioanee ! (De la cuhnie iese Sevastita care a auzit-o pe fetiță strigând)

SEVASTIȚA : Ion este dus cu mâncare la oameni, cocoană Raluca, lasă că viu eu să-i deschid domnului Profesore. (aleargă repede și deschide porțile mari) Intrați, domnule profesore, intrați...Că o să iau apoi calul să îi dau să mănânce și să îl adăp !

PROFESORUL : (scoțându-și pălăria în fața Ralucăi) Bine v-am găsit, cucoană Căminăreasă, bine v-am găsit pe toți. Ce fac vajnici mei învățăcei ?

RALUCA : Bine ați venit, domnule profesore...Iacă, învățăceii noștri vă așteaptă în odaia Căminarului ! (Sevastița ia calul și gabrioleta pe care o duce sub pătul. Aici îi va da fân calului și îl va adăpa. Profesorul urcă scările, îi sărută Ralucăi mâna, și le mângâie pe Maria și pe Aglae pe cap)

PROFESORUL : Și domnișoarele, s-au făcut mari...

RALUCA : Puteți să intrați, domnule Profesore, în odaie căci școlerii vă așteaptă...

PROFESORUL : Îmi iaste foarte drag, prâslea, Mihăiță, care prinde repede și e foarte curios și dornic de învățatură...

20 SECVENȚA NR 20 Raluca deschide ușa primei odăi din dreapta, care este odaia căminarului, invitându-l pe profesor să intre...Cei trei băieți, Iorgu, Ilie și Mihai sunt în jurul mesei, fiecare cu câte un caiet în față...

RALUCA : A venit domnul Profesore, dragilor, vă rog a vă sili să învățați.

PROFESORUL : (în germană) Bună ziua, copii

BĂIEȚII : (se ridică în picioare. Îi răspund în germană) Bună ziua, domnule profesor...(Raluca închide ușa în urma profesorului și iese)

21 SECVENȚA NR 21 Peste două sau trei săptămâni...Soarele a urcat în crugul cerului...Iorgu, Ilie și Mihai coborând pe costișă au ajuns la apa Luțoaiei...

ILIE : Ciobanul a zis că trebe să coborâm pe apa Luțoaiei până dăm de un pod...Apoi mergem pe drumul care intră în pădure (copiii coboară pe malul apei...Cu prilejul acesta aparatul de filmat ne arată peisajul din jurul Ipoțeștilor, și șerpuirile pe care le face pârăul, cu malurile lui când abrupte, când linie, mărginite de măracini și sălcii...)

IORGU : Acum pârăul iaște secat pentru că nu a mai plouat demult...Dar când plouă te poate lua la vale și îneca, Mihăiță. Așa că să nu vii singur la pârău...

ILIE : Gata, am ajuns la pod...Acu o luăm pe drumul care intră în pădure...

MIHAI : Da, aista iaște drumul...(copiii o iau pe drumul care intră în pădure. Mihai are chipul copilului uimit și fascinat de tot ce vede. Auzim cântece păsărilor, foșnetul pădurii umflată de adierea vântului, apoi cântecul plin de tristețe și de melancolie al unui corn. Sufletul lui Mihai tresare, apoi împietrește la auzirea sunetului cornului).

MIHAI : Ia, ascultați, ce iaste aista așe dulce ? (ascultă toi) La fel ca atunci când am auzit cântecul din fluier al ciobanului, simț și acu o dulceață în suflet...Și un dor neștiut ce vine de departe. (își duce mâna la piept)

IORGU : Aista este sunetul cornului, Mihăiță...

ILIE : (impresionat și el) Parcă ar veni de pe alt tărâm...(acum se aude viersul unui fluier întors de vânt)

MIHAI : (ciulind urechea) Iar acu auzim cântecul fluierului, ce îl aduce vântul...(cu mâna la inimă) Doamne, e ca și cum ți s-ar înmuia inima de dulceață, și s-ar topi ca săul de lumânare...(în momentul acesta o buhă, sau o șoavă, o pasăre mare de noapte cade prin frunziș, printre ramuri făcând un zgomot înfricoșător, amplificat apoi de ecou).

ILIE : (speriat, țipând) Aaaaa ! Ce au fost aista de au răsunat pădurea ? Am văzut o dungă neagră căzând printre copaci.

MIHAI : (care a văzut buha) Și eu am văzut-o Era așe de mare și neagră... mai mare decât un șopru

IORGU : (ca să-i sperie. Se prefacă că e îngrozit) Ține-ți minte că aista a fost zmeul.

MIHAI : (speriat, cu mâna la inimă) Și eu zic că aista a fost zmeul...(ascultă încordat) L-am văzut căzând s-a prăvălit din cer, era negru și mare...Și aista nu poate să fie decât zmeul cel bătrân...

IORGU : (respiră repede și adânc, ca să arate că este speriat) Adevărat iaste...Eu zic să ne întoarcem și s-o zbughim la fugă acasă, până nu ne mănâncă zmeul..

ILIE : (se sumete ca un viteaz) Ba de ce ! Mie nu mi-e frică.

MIHAI : (curajos, își scoate pieptul în față) Nice mie nu mi-e frică...Ba eu zic să ne facem sulițe și arcuri cu săgeți și să pornim la luptă cu zmaul.

IORGU : Dară din ce să facem sulițe și arcuri, că nu avem nemica la noi, nici cuțit și nici cosor ?

MIHAI : Aiasta iaște adevărat...dară mâine neapărat să venim cu suliță și cu arc la noi ! Și cu topor (acum cântecul fluierului se aude și mai limpede...Apoi din nou răsună cântecul melancolic al cornului. Mihai ascultă vrăjit cu palma pusă pe inimă). Ascultați, ce frumos se aude...Eu zic că sunetul cornului l-a spăriet pe zmeu de au luat-i la goană și s-au făcut nevăzut.

IORGU : Ce să zic...Nu a mai putut zmaul de cântecul fluierului și de sunetul cornului...(Mihai ascultă transportat cu chipul uimit și fericit) Parcă am plecat să găsim iazul cela pentru a ne scalda, și nu a găsi zmei, ori a asculta sunetul cornului..

MIHAI : (emoționat și el) Să mai rămânem puțin să ascultăm cântecul fluierului și al cornului.

IORGU : Să știți că te lăsăm aice să ascuți cât vrei, Mihăiță... Noi mărgem la iaz.

ILIE : Ba eu zic să îl așteptăm pe Mihăiță, eu fără el nu plec...(Mihai ascultă sunetul cornului până când nu se mai aude. Banda sonoră ne redă fondul sonor al codrului)

MIHAI : Gata, am ascultat sunetul cornului...Acu putem să mergem...(cei trei băieți ai Căminarului își continuă drumul prin bătrânul codru)

22 SECVENȚA NR 22 Cei trei băieți mergând pe drum au ajuns la un loc deschis...Pe o costiță se văd mai multe vaci și o turmă de oi...

IORGU : (uimit neliniștit) Iată unde am ajuns... în altă parte...

ILIE: Nice pomeneală să găsim iezerul pentru scăldat...

IORGU : Ține-ți minte că ciobanul cela și-a bătut joc de noi..

MIHAI : Ba nu, nea Gligorie a zis să o luăm pe primul drum care se face la dreapta, iar noi am uitat...

ILIE : Eu parcă nu am văzut nice un drum..

IORGU : Soarele s-a aplecat spre scăpătat, eu zic să facem cale întoarsă că dacă ajungem acasă pe înserat o să se supere rău tata pe noi, și eu iau papara de la dânsul nu voi.

ILIE : (oftează) Aiasta trebuie să facem...ce păcat că nu am găsit nice de data aiasta iezerul...(copiii o pornesc pe drum înapoi)

MIHAI : Eu zic că iezerul aista iaste fermecat, și se află pe tărâmul din basme...(după un timp) Însă tot îl găsim noi până la urmă...

23 SECVENȚA NR 23 Îl vedem pe Căminar călare mergând pe marginea păpușoilor..

CĂMINARUL: (îngrijorat) Bine au prășit oamenii, sărmanii de ei, dară dacă Domnul nu va da ploaie or să se usuce toate pe câmp...Iacă, păpușoi s-au ofilit deja...(coboară de pe cal, ia un bulgăre de pământ în mână și încearcă să-l sfarme) Iaca, iaște ca piatra...(își face cruce, privind către cer) Doamne, bunule Tată ceresc, fie-Ți milă de noi și dă-ne ploaie!

24 SECVENȚA NR 24. Peste câteva săptămâni...Raluca urcă de mână cu fetițele pe lângă bisericuță în sus. Maria și Aglae au fiecare câte o păpușă de cârpe pe care o țin la piept...Șerban vine în urma lor ...

RALUCA : (de mână cu Harieta care ține cu cealaltă mână o păpușă la piept.) Haide, mai urcăm puțin și apoi ne așeză pe pătură la umbră...

MARIA : Și ne spui povești, mamă...

RALUCA : Și vă spun povești, ragele măle...(se oprește să-și tragă sufletul, timp în care privește coasta de peste valea Luțoaiei) Da pe Iorgu, pe Ilie și pe Mihai, nu i-ai văzut, Maria ?

MARIA : Ba, i-am văzut, mamă...Au plecat demult încolo, au zis că merg să caute iazul cel fermecat, ca să se scalde...(Șerban a ajuns lângă Raluca)

RALUCA : Tu ce mai vrei, Șărbane...?

ȘERBAN : Tot aceea ce te-am rugat, mamă...Să ne dai șareta, sau caii să mergem la bal la Botoșani...Căci ne-a invitat colegul nostru, Ioniță Bălășescu la bal...Și peste noapte dormim la unchiul Mihalache.

RALUCA : (privește tristă în depărtare) Au oare tu vrei să-mi aprind paie în cap cu dumnealui Căminarul ? (îl privește cu milă) Atâta ne trebuie, ca să auză că v-am lăsat a merge la bal...la Botșani... Când știi bine cât de supărat iaște pe voi că nu vă străduiți la învățătură...Iar la durerea aista se adaugă necazul cu seceta aista ce usucă toate pe câmp...(mică pauză) Au nu ai văzut cât de întunecat umblă tătâne-tu, sărmanul căminar ?

ȘERBAN : Mamă, dară numai acu o să mergem în toată vara...Alt dată nu o să-ți mai cerem..

RALUCA : Nice nu se poate închipui...Și așe am vorbe aspre cu dumnealui din cauza voastră... Că eu vă cocoloșesc și vă țiu partea. Vina căzându pe mine.

ȘERBAN : (încercând s-o înduplece) Mult te rugăm, mamă, a ne crede și nouă...

RALUCA : (supărată, nervoasă) Dragul meu ! Am zâs ! (apăsă) Nice să nu vă gândiți...(mică pauză) Știți bine că dumnealui Căminarul este foarte cătrănit pe voi, că nu vă străduiți la carte, acolo la Cernăuți, ude v-a dus dumnealui...(pusă pe morală, pe ceartă) Dacă v-ați fi omorât cu învățătura, și dumnealui ar fi fost mulțămît, acum de drag, chiar dumnealui, v-ar fi dus cu trăsura la bal la Botșeni... Dară așe, când o auzi că v-am dat șarâta, de care o ave nevoie, o să ia casa foc !

ȘERBAN : (implorând-o) Numai o dată, mamă, să ne învoiești...

RALUCA : Eu atâta vă spui la amândoi, Șărbane...Sunt eu bună și vă țiu partea, dară să nu ajung a-mi ieși și eu din fire...Căci sunt aspră cu cel care mă nesocotește...(îl privește tristă, cu milă, oftează) Și acu du-te și spune-i și lui Nicolae, că v-am cerut a pune mâna pe carte, și a vă face oameni ca lumea ! Căci tare m-ați năcăjit și pe mine. Iară de Căminar, că e cătrănit, sărăcanul de el, de supărare, nice nu mai vorovesc ! (aspră, după un timp) Și acu du-te ! (Șerban care a stat cu capul în pământ se întoarce și o ia trist către casă) Întălesu-m-ai ?

ȘERBAN : Nu zice nimic, Pleacă trist, cu capul în pământ)

RALUCA : (tare) Aveți grije cum învățați și anul aista ! (după un timp, când se mai liniștește. Fetețelor) Și acu, dragele mele, haideți să mai urcăm puțin, și ne așezăm să ne hodinim și noi. (oftează. Își continuă urcușul cu fetețele)

25 SECVENȚA NR 25. Peste câteva zile...Îl vedem pe Mihai ieșind din casă. Se oprește puțin în pridvor, privind valea largă a Sătnei, dincolo de culme. Soarele s-a ridicat de o palmă pe cer...Căminarul a plecat demult la treburile lui, iar ceilalți ai casei, Raluca, fetele, și frații mai mari nici nu s-au sculat. O turturea cântă de mama focului în apropiere. Îi răspunde un pitpalac dintr-un lan de lucernă. Ca și cum ar vrea să știe că nu îl vede nimeni se uită în toate părțile. Nevăzând pe nimeni merge în spatele casei de unde ia un arc cu săgeată și un băț ascuțit pregătit de el să fie suliță, apoi revine și iese pe poarta mică fără să facă zgomot. Îl vedem apoi cum coboară pe drumul care trece peste apa Luțoaiei. Este desculț, îmbrăcat cu pantaloni de dimie și cămașă de in, cu pieptul descoperit, cu plete.

MIHAI : (limbaj interior) O să trec pârăul Luțoaiei, și apoi o apuc pe drumul ce se pierde în pădure, și care răspunde la poiana unde își are stâna nea Gligorie...Când mi s-a face foame, îmi dă dumnealui caș și cu brânză...Apoi îl voi ruga să îmi spuie povești, și îl voi asculta cântând doine din fluier. (merge desculț prin colbul drumului)

26 SECVENȚA NR 26 Aparatul de filmat ni-l arată pe Mihai trecând pârăul uscat al Luțoaiei, în picioarele goale, urcând panta și luând-o pe drumul care se afundă în pădure. Are arcul pe după umeri, și sulița în mâna dreaptă. Fondul sonor al codrului ne este redat în toată concretețea lui. Auzim ciripituri de păsări, un boncăluit de cerbi se pierde în depărtare. Apoi un sunet duios de corn. Mihai se oprește din când în când să privească frunzișul bătrânului codru și ascultă vrăjit cântecul păsărilor...

MIHAI : (s-a oprit în loc, fermecat să asculte) Doamne, nemic nu iaste mai frumos decât codru, cu sufletul lui mare ! (își reia apoi mersul, fiind mai tot timpul cu ochii pe sus. În momentul acesta adierea vântului aduce viersul unui fluier. Mihai se oprește în loc să asculte)

MIHAI : (limbajul este unul interior) Ia, aista trebuie să fie nea Gligorie cu turma de mioare, și cu fluierul lui vrăjit. (vorbește tare, cum vorbesc copiii când sunt singuri) Cântecul vine din partea aista (arată cu mâna), înseamnă că trebuie s-o iau tot în partea aista ca să ajung la el...(o ia voinicește prin

pădure. Vântul care s-a pornit ușor umflă frunzișul ca pe o velă uriașă scoțând un sunet adânc, ca de pe alt tărâm. Copilul se oprește și ascultă vuietul codrului. Uimit, vorbind singur) Vuietul aista te înfioră, parcă pădurea ar fi un templu care are suflet, iar acu sufletul codrului geme din adâncul său...(ascultă înfiorat) Parcă ar glăsu sufletul codrului și și-ar spune toată jalea sa...(acum vântul s-a oprit, pădurea s-a mai liniștit. Copilul pornește prin codrul secular în direcția din care vine cântecul fluierului)

MIHAI : O să merg până când ajung la ciobanul care cântă din fluier...(merge liniștit și curajos prin pădure. Acum a ajuns la marginea pădurii...pe o coastă lină vede turma de oi, pe cei doi ciobani, și câinii care stau culcați lângă ei. După ce se oprește puțin și privește coasta luminată de soarele care a urcat în crugul cerului pornește către ce doi ciobani.

MIHAI: (limbaj interior) Am avut noroc că i-am găsit...Iaste nea Gligorie cu tovarășul său...(câinii care l-au simțit vin bucuroși către el, cu boturile plecate în pământ. Când ajung la doi trei metri se opresc și se gudură. Ciobanul care cânta din fluier se oprește și se uită la el. Acum copilul a ajuns la cei doi ciobani).

MIHAI : Bună ziua, nea Gligorie, (celuilalt cioban) Bună ziua și domniei tale...Iaca, mi-a fost dor de cântecul din fluier al domniei tale, nea Gligorie, și de a auzi basme de la ciobani și am venit..

GLIGORIE : (uimit și îngrijorat) Domnia ta iaști Mihăiță, băietul Căminarului...

MIHAI : Precum mă știi de când am fost cu frații mei...

GLIGORIE : Și ai avut corajul a veni singur prin codru, Mihăiță ?

MIHAI : Precum mă vezi, nea Gligorie...Căci mi-a fost dor să fiu aice cu dumnia ta, cu oile, să aud cântecul din fluier...Și neapărat să îmi spui o poveste din cea păcurărească. Așe le zice mama la ciobani, păcurari..

GLIGORIE: (îngrijorat) Apăi, iubite Mihăiță, ți-o fi domniei tale dor de doina cântată la fluier, dară eu îți spui ca fiului meu, să nu te mai avânți altădată singur pe aiaste coclauri, că nu e bine...Cine știe ce se poate întâmpla...

MIHĂIȚĂ : Nu vezi, domnia ta, că mi-am luat arcul și sulița cu mine ?

GLIGORIE : (îl invită să se așeze pe cojocul care se află întins pe jos) Și un lup ori un urs, zici că are a se teme și a fugi de arcul și de bățul acela ? (mică pauză) Haide să ne așezăm oleacă, să ni se mai hodinească oasele...(se așeză amândoi.)

CIOBANUL CELĂLALT: Apăi eu mă duc la stână și apoi cobor în sat, Gligorie..

GLIGORIE : Mergi cu bine, frate Alexa, că rămâi eu...(lui Mihai) Și acu, dragul meu, pentru drumul aista bătut până aice o să-ți cânt balada Mioriței, ce-i ce „Cântecul Mioarei”...(îi cântă din gură și din fluier balada Miorița. Mihai ascultă înfiorat, cutremurat balada. Când termină se lasă o tăcere nesfârșită parcă. Îi trezește un tulnic care cheamă melancolic de pe celălalt tărâm. Îl vedem pe Mihai impresionat cum oftează)

MIHAI : M-au cutremurat cântecul aista, de mioare, de dor și de jăle...(ducându-și mâna la inimă) Simț aici în inimă o jale mare.

GLIGORIE : (câinilor) Florea și Ursu, veniți aice. (câinii învățați se apropie ascultători, lăsându-și botul în pământ) Dați ocol oilor și întoarceți-le...Haide, porniți ! (în momentul următor câinii pornesc și întorc oile cu adevărat. Mihăiță este mut de uimire)

MIHAI : (uimit și fericit) N-am mai văzut câini așe de deștepți...Câinele nostru nu face așe..

GLIGORIE: Păi câini ciobănești sunt câini învățați, deștepți și bărbați, dragul meu...

MIHAI : Aș voi să avem și noi acasă asemenea câini...Să le spui să facă ceva iar ei să te asculte...Mult m-aș juca având un asemenea câine, cu el..

GLIGORIE : Pentru că îmi iaști drag, o să păstrez doi căței când o fâta cățeaua, pe care o să-i învăț, ca să ți-i dau după aceea domniei tale..

MIHAI : (care l-a crezut) Mulțămesc, nea Gligorie...Când voi avea asemenea câini o să plec cu ei să colind toți codri care se văd...(mică pauză) Și acu dacă ai fi domnia ta bun să îmi spui o poveste...

GLIGORIE : Cum să nu, dragule meu...(privește la soare) Numai că domnia ta ești un pui de om ce ar trebui să mănânci ceva după drumul aista...

MIHAI : Mie mi-e foame de basme, nea Gligorie, pe aistea vreau eu a le auzi...Nu de mâncare.

GLIGORIE : Hei, hei, hei...Păi să începem atunce. Basmu...dacă domniei tale îți plac basmele (se lasă un moment de liniște. De undeva se aude o voce răgușită : lupu, bă, lupu, păzea. Nea Gligorie ascultă un timp apoi începe să spună povestea) Hei, hei, hei, dragul meu, demult, demult, pe vrea când

erau împărățiile, și când se înțelegea lupul cu oaia și câinele cu pisica, în Împărăția ce se întindea pe meleagurile aistea domne un Împărat înțelept și viteaz, căruia Domnul nu i-a dăruit copii până la adânci bătrânețe...

MIHAI : (care a ascultat foarte atent) Și cum se cheamă povestea aista, nea Gligorie ?

GLIGORIE : Apăi basmul aista, dragul meu, se cheamă „Tinerete fără de bătrânețe și viață fără de moarte”, și l-am auzit de la un uncheș ce era văr bun cu taica, Dumnezeu să-l hodonească, pentru că s-a mutat la cer...

MIHAI : Așe e bine, că pe aistu basmu nu îl știu...(Ciobanul respiră adânc ca și cum și-ar lua avânt)

GLIGORIE : Așe, dragul meu...Și cum spuneam pe vremea acee Împărățiile erau tare frumoase și bogate, iar cumu Împăratul nostru era bun și înțelept, oamenii împărăției sale o duceau de mult timp bine cu el...(mică pauză) Numai că Domnul nu a vrut să-i dea urmaș, adică un băiat așe ca tine, pe care să îl lase Împărat în locul său, atunce când va veni vremea a se muta la Domnul, cumu-i de la începutul lumii...(Mihai se întinde chirchit pe cojocul ciobanului) Așa, și cum spuneam, pentru că veniseră bătrânețile și Împărăteasa nici gând a rămâne grea ca să aducă prunc pe lume, Împăratul nost era tare amărât în sufletul său...Da tare amărât era bunul de el...(în momentul acesta ciobanul vede că Mihai a adormit, și se oprește din povestit...Îl privește cu dragoste. Vorbind singur) Se vede că a obosit, sărmănelul de el, de la atâta drum cât au bătut...(după un timp, privindu-i chipul frumos, de înger) Doamne, curat trebuie să fie la suflet copilul aista...(își trece palma peste părul lui Mihai) O să-l iau în brațe și o să-l duc la stână să îl culc în pat, căci în bătaia soarelui nu poci să-l las...(se ridică greoi, se apleacă și îl ia în brațe, îndreptându-se cu el către stână)

27 SECVENȚA NR 27 La stână, într-un fel de odaie făcută din bârne, Mihai care a fost pus pe pat s doarmă se trezește.. Privește uimit în jur, neliniștit, curios.

MIHAI : (voce) Doamne Dumnezăule, unde mi-s...? Aista nu iaște casa noastră (privește în jur, este calm. este încă somnoros) Am înțales, aista este o stână, sunt la stână la nea Gligorie...Acu mi-am adus aminte... (se scoală, se freacă la ochi și iese afară din odaie. O vede pe Băcița care strecoară cașul..?)

BĂCITA : Iaca, s-a sculat viteazul nost, Mihăiță al Căminarului.

MIHAI : (oftează) Bună ziua, acu mi-am adus aminte unde sânt...Am adormit în timp ce nea Gligorie îmi spunea povestea, iar el m-a adus aice ca să dorm în pat...Așe am visat.

BĂCIȚA : Așa iaște, dragul nost...Trebuie să fi fost ostenit de drum...(îl privește cu dragoste) Numai că acu va trebui să mănânci ca să prinzi puteri. Ti-am pregătit o strachină cu lapte bătut și cu mămăligă, așe cum ți-o plăcut data trecută. (îl arată strachina pe masă) Iaca, șazi aice și mănâncă, Mihăiță dragă...

MIHAI : Mălțămesc domniei tale, dară tare foame îmi iaște...(se așează la masă)

BĂCIȚA : Atunce nu mai sta. Purcede a mânca...Poftă bună. (Mihai mănâncă fără să se grăbească. Se vede însă că este înfometat. Băcița își vede de treaba ei)

BĂCIȚA : Măcar le-ai spus părinților, Mihăiță, unde ai plecat ?

MIHAI : (a terminat repede, fiind înfometat) Nu le-am spus...

BĂCIȚA : Aiasta nu este bine, dragul meu...(a văzut că a terminat) Haide să îți dau acu să mănânci caș din cel proaspăt. (îi pune strachina cu caș în față) Niceodată să nu mai pleci de acasă, fără să le spui părinților... Oare nu or fi ei acu îngrijorați, că nu știu de unde să te ia ?

MIHAI : Știu ei frații mei unde sunt...Și apoi am mai plecat eu sigur de acasă și m-am întors...

BĂCIȚA : Că ai terminat de mâncat, acu să mergem la baci, măcar să te treacă pădurea, (privind către apus) că iată soarele se apropie de asfințit...Și nu e bine să te prindă noaptea în pădure

28 SECVENȚA NR 28 . Băcița l-a condus pe Mihai până la soțul ei.

BĂCIȚA : Gata, s-a hodinit și a mâncat băietul Conului Gheorghieș...Însă eu așe zic, dragul meu...Rămâi eu cu oile, iar domnia ta te duci cu el și îl treci pădurea...Măcar până la apa Luțoaiei să îl duci, căci știe el de acolo să ajungă acasă...

GLIGORIE : (privește îngrijorat către apus) Că bine zici, femeie, mai ales că se văd și nește nori negri... Chiar așe fac...(privindu-l pe Mihai) Ai auzit, dragul nost...Trebuie să pornim la drum degrabă, dacă nu vrei a te apuca noaptea în pădure...

BĂCITA : Eu zic să porniți chiar acu...

GLIGORIE : Chiar acu pornim...Haide, dragul meu Mihăiță...(câinilor) Ursu, Florea, haideți cu noi...(Ciobanul, cu Mihăiță, urmat de câini, se îndreaptă către pădure)

MIHĂIȚĂ : (arătându-i arcul, de care nu s-a despărțit) Mie nu i-e frică nici de zmei, nici de lupi, având arcul aista...

GLIGORIE : (abătut) Am văzut eu ce viteaz ești domnia ta...Dar nice așa viteaz nu iste bine să fii

29 SECVENȚA NR 29 (Gligorie, Mihai, urmași de câinii mergând prin pădure au ajuns la drum. Ultimele raze ale apusului străbat prin crengile arborilor ca printr-un vitraliu).

GLIGORIE : În momentul aista soarele tomnai apune, dragul meu...Măcar să te scot la marginea pădurii... Dară mai avem mult de mers...

MIHAI : Eu zic să te întorci, domnia ta, baciule Gligorie, înapoi, căci de acu știu drumul...

GLIGORIE : Mă gândesc ce papară o să mănânci domnia ta, de la boierul Gheorghieș...

MIHAI : (îngrijorat) Aiasta n-ar fi un lucru cine știe ce...

GLIGORIE : (se oprește) Mihăiță, te-am adus jumătate de drum...Acu te voi da în sama lui Ursu și a lui Florea, căci eu trebuie a mă întorc ca să dau oile la strungă, căci băcița nu dovedește singură...(se oprește și îl privește pe Mihăiță în ochi. Apoi își cheamă câinii) Ursu, Florea, veniți aici. (câinii îl ascultă și vin lângă ei) Vi-l dau în seamă pe Mihăiță, băietul căminarului. (arată către Mihai) Îl duceți până acasă, apoi vă întoarceți la stână ! Ne-am înțălesu ? (lui Mihai) Ne-am înțăles, dragul meu Mihăiță ? (câinilor) Haideți, porniți...Și să ajungeți cu bine acasă...

MIHĂIȚĂ : (îl privește neînțelegând)

GLIGORIE : Bună seara și drum bun, dragă Mihaiță. Nu mai sta locului. Ține drum drept până acasă, și n-avea nice o teamă căci câinii te vor însoți și te vor apăra...

MIHAI : Dară nu mi-ai terminat povestea ?

GLIGORIE : Data viitoare, dragul meu...Acu grăbește să ajungi acasă...Nu mai adăsta deloc...

MIHAIȚĂ : Bună seara și mulțămesc, nea Gligorie...(copilul o pornește către casă. Ciobanul îl mai urmărește un timp, apoi se întoarce să ajungă la stână. Câinii merg înaintea lui Mihai cu cozile pe sus)

30 SECVENȚA 30 Mihăiță a trecut podul peste apa Luțoaiei. Urcă pe drumul care îl duce acasă. Câinii merg înaintea lui, ca și cum i-ar arăta calea.

MIHĂIȚĂ : Da ce câini dăștepți are nea Gliogorie...Aș voi și eu să am așe câini...care să mă asculte și să meargă cu mine la vânătoare de balauri. Ori în Împărăția lui Făt Frumos...(acum a ajuns în dreptul casei. Mihăiță nu intră însă pe poartă, ci dă la o parte o ulucă din gard. Câinii care l-au adus până acasă scheaună încet, bucuroși, ca și cum și-ar lua rămas bun, apoi se întorc. După ce pătrunde în curte când ridică ochii o vede pe Căminăreasă în pridvor...Căminăreasa este cu fetițele cele mici de mână)

RALUCA : (bucuroasă că îl vede acasă) De unde vii, copchile, la ceasu aista, de am stat toată ziua cu inema ca pe ace...(Ilie apare de după casă)

ILIE : Ți-am spus eu, mamă, să nu te temi, că Mihăiță este viteaz și dăștept, și vine acasă singur, că știe drumul...

RALUCA : Ai norocul că n-a sosit acasă Căminarul,Mihăiță, că ai fi mâncat o papară de bătaie bună rău de tot...

MIHAI : (încet, cu capul în pământ) Iertare, mamă...

RALUCA : (aspră) Și acu spune unde ai fost, copchile, că de nu va fi rău de tine...?

MIHAI : (vinovat, cu ochi în pământ) Am fost pe aice aproape și m-am jucat cu copiii din sat, mamă...

ILIE : Eu am zis că ai fost la ciobani ca să ascuți basme și cântece din fluier...(soarele s-a lăsat dincolo de orizont. Umbrele serii și răcoarea s-au întins peste curtea Căminarului și peste sat. Undeva aproape se aude cântecul pitpalacului. Mihăiță tresare, ascultând fericit pitpalacul)

MIHĂIȚĂ : (fascinat și fericit) Ia, aista este pitpalacul...Haideți să ascultăm pitpalacul.

RALUCA : Ilie eu zic a merge cu Mihăiță la cuhnie să vă spălați și să mâncați, până nu vine dumnealui, Căminarul. Că după aceia va fi vai de el..

31 SECVENȚA NR 31

Imaginea imașului satului Ipoțești... Suntem pe imaș...A fost o zi călduroasă, acum soarele se îndreaptă către asfințit...Pe imaș un număr de copii, cu vitele...Copiii sunt fie cu picioarele goale, fie cu opinci...Vitele, mai multe vaci, două perechi de boi, și trei ciopore de oi pasc liniștite. Cei doi băieți care pasc vitele sunt mai mari, au ȋțari și opinci. Cei trei băieți, care se vede că sunt mai mici, au ȋțari jerpeliți și sunt cu picioarele goale...Mai încolo sunt două fete, cam de 11, 12 ani, care cos fiecare la câte o ie. Iar puțin mai departe, pe un fel de colină, vedem o fată mare, îmbrăcată în port popular, cu furca în brâu...Se ține în urma a două vaci. Una dintre ele are un vițel, care stă mai tot timpul cu botul la țâțele vacii. Mihai care a plecat de acasă să hoinărească a ajuns în dreptul băieților care joacă Ciocănelul și Cioarda. Un timp stă deoparte și îi privește.

UNUL DINTRE BĂIEȚI : Bună ziua, Mihai, băiatul Căminarului, bine ai vănit...

MIHAI : Bine v-am găsit, prietini...Îmi place tare mult jocul vostru..

UNUL DINTRE BĂIEȚII MARI: (care stă în cerc și lovește ciocănelul cu bâta trimițându-l către cei patru copii care stau ca să-l prindă) N-am văzut copil de boier care să nu stea cu nasul pe sus...

MIHAI : Iaca eu nu-s dintr-acei copii de boieri, care stau cu nasul pe sus...Mie îmi place tare mult să mă joc cu băieții din sat cu care m-am împrietenit...

UNUL DINTRE BĂIEȚII CARE STAU LA PRINS : Nu cumva vrei a te împrietenii cu noi...?

MIHAI : Ba cu dragă inemă vreu...Și aș voii chiar a ne împrietenii, căci nu prea am cu cine mă juca.

CELĂLALT BĂIAT MARE : Dacă te arăți a fi așe bun, intră să joci cu noi ciocănelul.

MIHAI : Intru dacă îmi spuneți cum se joaca jocul aista...

UNUL DINTRE BĂIEȚI : Ilie spune-i tu că ești mai mare.

ILIE : (care este băiatul din cerc) Iaca jocul aista se joacă așe...Aicea unde stau eu în cerc se cheamă că iaște biba. Bățul aista mic iaște ciocănelul...Eu trimit ciocănelul lovindu-l cu bățul cel mare ce îl am în mână... Iar ei stau la prins...Dacă prind ciocănelul cu mâinile vin aice în locul meu...Iar dacă nu îl prind îl aruncă în cerc aice. Iar eu dacă nu îl scot cu bățul cel mare, și ciocănelul cade în cerc, atunce m-a scos pe mine...Iar cel care m-a scos vine în cerc, în locul meu..

MIHAI : (care a ascultat cu atenție și a înțeles) Aha, am priceput...Atunce eu mă duc la prins... (merge lângă copiii care stau să prindă ciocănelul)

ILIE : Iaște bine, și dacă prinzi ciocănelul vii în bibă. (Ilie trimite ciocănelul, nu-l prinde nimeni. Unul dintre copii îi dă ciocănelul lui Mihai)

BĂIATUL : Mihai, acum îl arunci ca să intre în cerc...Și dacă nimerești în cerc, iar Ilie nu îl lovește, îl scoatem din cerc...Și mergi tu în cerc în locul lui...(Mihai primește ciocănelul, Ilie nu reușește să-l lovească pentru a-l îndepărta, astfel că ciocănelul aruncat de Mihai nimerește în cerc)

BĂIEȚII : Bravo, Mihăiță, al Căminarului, ai nemerit din prima...

ILIE : (iese din cerc) Acu vino în locul meu, Mihăiță. (Mihai vine în cerc) Uite. Lovești cu bățul cel mare așe în ciocănel...Și aista zboară cât poate...(Mihai încearcă să lovească ciocănelul, cum i s-a arătat, dar nu reușește din prima)

MIHAI : Mai încerc o dată...(încearcă încă o dată, și încă o dată...În momentul acesta când ridică ochii îl vede pe Căminar călare, cum acesta se uită la el. Copăii îl văd și ei pe căminar. Se retrag respectuos la o parte și se înclină)

COPIII : (se înclină încă o dată) Bună ziua, sărumna.â, boierule..

CĂMINARUL: Bună ziua, dragii mei, copchii...Tocmai treceam către casă, și când m-am apropiat mi s-a părut a-l zării pe băietul meu, pe Mihăiță...(Mihai îl privește uimit, speriat, dar și bucuros că îl vede pe tatăl său. Căminarul îi zâmbește) Oare aista să fie Mihăiță, băietul meu ?, mi-am zis, care se joacă fericit cu băieții megieșilor...Și m-am abătut ca să văd cu ochii miei.

MIHĂIȚĂ : Bună ziua, tată...Nu aveam cu cine mă juca acasă, și am luat-o pe câmp ca să văd locurile și să cunosc copchii din satul nost...

CĂMINARUL : Aista e bine că îți place să cunoști locurile...Frații tăi mai mari nu se prea omoară, cu aistă treabă...(copii privesc în pământ stânjeniți) Mergi cu mine acasă, sau mai rămâi să te joci cu copchii rumânilor...?

MIHAI : Rămân să n mă joc cu copii, tată...Și viu acasă înainte de apusul soarelui...

CĂMINARUL : Bine, atunce. (întoarce calul, îi dă ușor pintoni, iar calul pornește la pas)

32 SECVENȚA NR 32 Căminarul s-a îndepărtat. Soarele s-a lăsat spre apus. Mihăiță lovește de data aceasta ciocănelul bine, astfel că acesta ajunge departe.

UN BĂIAT : Mamăăă, ce departe s-a dus ! (în momentul acesta de departe vine viersul unui fluier, iar fata care torcea în urma vacilor începe să cânte o doină. Mihai rămâne ca vrăjit cu bâta în mână, îndreptându-și fața către direcție din care vine cântecul fetei. O ascultă vrăjit, rămânând un timp cu bâta în aer)

MIHAI : (Uimit, și-a mai revenit) Doamne, ce frumos cântă...parcă mă unge la inemă cântecul acelei fete...

BĂIEȚII : (râd fericiți) Ha, ha, ha !

MIHAI : (cu bățul în mână se îndreaptă către fata care cântă) Voi a vedea și eu cine cântă așa de frumos, că mă vrăjește. (copiii au rămas pe loc uimiți de gestul lui Mihai)

33 SECVENȚA NR 33. Mihai a ajuns în apropierea fetei care cântă atât de frumos. Rămâne privind-o fascinat până când fata termină de cântat.

MIHAI : Bună ziua, domniei tale...Am fost vrăjit de cântecul ce l-am auzit, și am venit să văd cine cântă...

FATA : (zâmbind) Iară domnia ta trebuie să fii Mihăiță, băiatul boierului nost...

MIHAI : Înseamnă că domnia ta mă cunoști...

FATA : Cine nu-i cunoaște pe copiii Căminarului...

MIHAI : Rogu-te să mai cânti un cântec...Mult îmi plac mie basmele, cântecele din fluier, și cântecele fetelor și ale femeilor...

O VOCE : (a unuia din băieții care jucau ciocănelul) Mihăiță, vine să ne jucăm mai departe ciocănelul...Că ai plecat cu bâta, și nu avem cu ce ne juca...

34 SECVENȚA NR 34 Peste câteva săptămâni...Pare a fi ceasul prânzului Îi vedem pe Mihai și pe fratele lui Ilie, strecurându-se pe poarta din ograda vitelor care dă afară pe o pajiște, cum o apucă în jos, tulind-o de acasă..

ILIE : De data aista găsim sigur acel iaz, numai că va trebui să coborâm și mai mult pe pârâu, ca apoi să o luăm pe drumul ce duce la iaz...Și bine ar fi de nu ar prinde mama de veste...Că Iorgu și Nicolae nu ne spun unde iaste iazul...(copii îndeamnă pe coastă în jos)

MIHAI : Și eu zic că de data asta izbândim și găsim iazul cel fermecat...Cât despre Iorgu, eu zic că nice el nul știa unde iaste.

ILIE : (este entuziasmat și curajos) Va fi mare bucurie să ne bălăcim cum mi-a povestit mie Ion al lu Dovleac că se zbunguiesc și se stropesc copchii de la noi din sat în iaz...

MIHAI : Mie mi s-a făcut dor de cântecul din fluier și de povestea lui nea Gligorie, păcurarul de la stână...Păcurarii știu multe povești den bătrâni...Iar pe unele știu a le doini din fluier ori din caval.

ILIE : (se vede că Mihăiță se înțelege bine cu Ilie) Lasă că în curând o să ajungem și la ciobanii care te-au încântat pe tine...Dară mai târziu, acu să găsim acel iaz fermecat. Au. Auuu ! (în momentul acesta îl vedem pe Ilie țopăind într-un picior)

MIHAI : (îngrijorat) Ce iaste, Ilieșule ?

ILIE : (copii au plecat desculți de acasă) Mi-au intrat un mărăcine în picior...Așteaptă-mă să mă așez, ca să-l scot. (se așează pe un dâmb)

MIHAI : Unde ți-au intrat mărăcinele ?

ILIE : Uite aice în talpa piciorului. Scoate-mi-l tu, Mihăiță.

MIHAI: Da, îl văd...Ridică piciorul ca să ți-l scot (foarte atent, încordându-și privirea, îi scoate fratelui său mărăcinele din picior) Gata, l-am scos..

ILIE : Curge sânge ?

MIHAI : Nu curge.

ILIE : Atunce nu are nemic, iaste bine. Mergem la iaz...Mi-au mai intrat mie mărăcini în picior și nu am pățit nemica...(s-a ridicat și a pornit) Haide să mergem

MIHAI : Am auzit că pe unde îți curge sângele pot să îți iasă mațele...Și atunce mori..

ILIE : Aistea sunt prostii, sunt basme, Mihăiță...Trebuie să fim viteji și să mergem până la cap. Nu ne spăriem noi de un mărăcine.

35 SECVENȚA NR 35 Cei doi frați au ajuns la pârâul Luțoaiei...O iau pe malul pârâului în jos...Ilie vede în iarbă un cuțit:

ILIE : Ia uite ce am găsit, Mihiță...Aista iaste o sabie, nu un cuțit. Cu sabia aista putem spinteca orice dușman. Chiar și balaurii și smâii ! (coborând pe malul pârâiașului au ajuns într-un loc mlăștinos. Un număr de broaște speriate sar de pe mal, din iarbă, în lac. Lui Ilie atâta îi trebuie) Văleu și văleu ! Vai ce de dușmani !

MIHAI : (speriat, uimit) Privește, Ilieș, privește...

ILIE : Aista iaste poporul broaștelor, cu care trebuie a ne lupta noi.

MIHAI : S-au ascuns în lac, ca să se unească apoi împotriva noastră..

ILIE: Nice o grijă (privește în jur. Vede un băț) Le venim noi de hac acu !

MIHAI : Trebuia să ne facem un arc și suliță de acasă. (Ilie face la repezeală din bățul pe care l-a găsit o suliță. Se uită apoi după un alt băț. Îl găsește și face și din el o suliță)

ILIE : Acu avem două sulițe, Mihiță...Ține tu una și eu una, și acu intrăm în baltă și începem lupta cu poporul broscăresc...(Mihai și Ilie intră în baltă pentru a nimici toate broaștele)

MIHAI : (precaut, temător) Apa iaste adâncă, Ilieș...Mie îmi e frică...Pe fundul lacului poate să fie un balaur.

ILIE : (înaintează curajos) Noi și pe balauri trebui să-i nimicim !

36 SECVENȚA NR 36

Suntem în odaia în care doarme Raluca...O vedem pe Maria întinsă în pat, transpirată...Raluca stă lângă ea, și îi tamponează fruntea și obrajii numai sudoare...La celălalt capăt al patului fetițele Aglae și Harieta se joacă stând în funduleț cu păpușile...

RALUCA : (tristă, îngrijorată, îi tremură bărbia. Se roagă) Doamne, Dumnezeu, nu ne pădepsi, așe de rău să ne pedepsăști, Doamne ! Tată ceresc, fie-Ți milă de noi și de biata copilă, și dă-i zile să trăiască...(o lacrimă i se scurge pe obraz) Doamne, cu ce am greșit, de ne pedepsești atât de rău ?! (se ridică și iese pe hol, apoi în ceardac) Sevastiță, Maria !

SEVASTIȚA : (apare din cuhnie) Da, coniță Ralu, ce iaste ? (Raluca este foarte îngrijorată) Vino degrabă că am nevoie de tine...(intră din nou în camera ei. Pe Maria o vedem în aceeași poziție... Fetița are temperatură, se vede asta după obrajii încinși și după cum geme. Sevastița ciocăne de două ori în ușă și intră. (este și ea seriată) Ce iaste, cocoană Ralu, de iaști așe îngrijorată ?

RALUCA : (își frânge mâinile) Copila noastră, Marghiolița...De azi noapte nu știu ce are... geme întruna și are fierbințeală mare.

SEVASTIȚA : (privind-o și ea îngrijorată pe copilă) Vai dă mine și dă mine, cocoană...Îi ard obrajii ca focu...

RALUCA : (tremură toată, speriată) Aleargă degrabă și caut-l pe Ion și pe Căminar, să se repeadă la Botșeni să aducă doctoru...Apăi Ion să se repeadă la maica Fevronia la Schit, să le spuie la maici să se roage Maicii Domnului s-o scape pe copilă. Și să vină și ea, Maica Fevronia degrabă căci am nevoie de ajutorul ei..

SEVASTIȚA : (oftează, întristată) Așe fac, coniță...Acu alerg...Da mai întâi merg să-i spui Mariei, bucătăresei, să-i facă Marghioliței o fiertură din buruieni, că ea știe să facă leacuri...

RALUCA : (tremură toată, gata să plângă) Aleargă degrabă, Sevstiță, alergă, drăguță degrabă, că nu mai poate inema în mine de jale.

37 SECVENȚA NR 37 Sevastița coboară scara în fugă speriată. Aleargă la cuhnie.. .Intră

SEVASTIȚA : (gâfâind) Lele Marie...(Maria o privește îngrozită înțelegând că s-a întâmplat ceva rău)

MARIA : Ce iaste, Sevastă de ești așe tulburată ?

SEVASTIȚA : Marghiolița cocoană Ralu, iaștă bolnavă rău...Abia mai suflă, și are fierbințeală mare... Fă-i dumneata fiertură din aia cum ai făcut pentru nea Vasăle, de l-ai sculat din morți...Că știi... (gâfâie. Maria o privește îngrozită)

MARIA : (își face cruce) Cum așe, Sevastă ? Doamne apără și păzește de ceasul rău !

SEVASTIȚA : Eu alerg repede la nea Pătru megieșul, să încalece și să dea fuga să-l caute pe Căminar, care iaste cu treburi pe la moșii...

MARIA : (oftează adânc) Acu pui de fiertură...Și fac rugăciune... (apoi deodată) Sevastă... Caută-l măi bine pe Ion să se repeadă cu șaretă la Botoșani, să-l aducă ce doftorul pe care l-a mai adus conu Gheorghieș. Că cine știe pe la ce moșă o fi căminarul și când îl găsește. Și până atunci să vină doftoru acela pe care l-a mai adus căminarul...

SEVASTIȚA : Așa mi-o zâs și cocoana, uita-m-ar moartea, lele Marie...Iacă alerg. (iese speriată și aleargă la grajduri) Ioane, Ioane ! Aleargă degrabă la Botșani și vină cu doctoru la fetia cocoanei că iaste bolnavă rău ! Nu mai sta și aleargă degrabă ! !

MARIA : (pune oala la fiert. Își face cruce) Doamne ajută-ne, Doamne, că nemica iaste omul pe pământ... Sărăcana cocoana Ralița, ei au mai pierdut o copilă, pe Ruxândrița...

38 SECVENȚA NT 38 : La locul mlăștinos și la gâldăul cu apă. Ilie și Mihai au intrat până la genunchi în baltă, cu sulițele în mâini.

MIHAI : Mie mi-e frică, Ilieș, că apa iaste mare, și pe fundul aistui lac iaste un balaur..

ILIE : (Viteaz, pornit la luptă) Iară eu îți spui, Mihăiță, că nu plecăm de aici până când nu terminăm tot neamul broscăresc...(din când în când înfinge cu sulița în apă, crezând că străpunge broaștele)

MIHAI : Tu nu vezi că n-ai omorât nice o broască, Ilieș, pentru că ele, s-au ascunsu în scorburi. De unde vor ieși și ne vor mușca.

ILIE : Iară mie nice că îmi pasă, Mihăiță...Nu voi a mă opri decât atunce când voi învinge tăt neamul broscăresc..

MIHAI : Eu mai bine ies, că am auzit că pot să fie și șărpi din cei veninoși..

ILIE : (care înțeapă cu sulița în apă) Iar mie nice de balaurii cei mari nu îmi iaste frică... Nice de șărpi !

39 SECVENȚĂ NR 39: La cuhnie, Maria a fiert ierburile în ulceaua de lut. Acum strecoară licoarea într-o cană. În timpul acesta se vede că spune în șoaptă o rugăciune, sau un descântec. Închină fiertura de trei ori și iese cu ea pe ușă. Urcă treptele casei Căminarului, ajunge în hol și bate la ușă. „Vino, Sevastiță”, se aude glasul pierit al căminăresei. Maria deschide ușa și intră. Cele două fete Aglae și Harieta se joacă într-un colți cu păpușile. Maria, fetița bolnavă, este întinsă în pat și învelită până la bărbie. Se vede că are fierbințeală mare. Fețița își ține ochii închiși. Din când în când o auzim gemând

MARIA : Eu sunt, cocoană Ralița...Sevastița s-a dus să-l anunțe pe Ion și pe Pătru megieșul, să deie de dumnealui Căminarul.. Iară pe Ion să-l trimită cu șaretă la Botșeni, să-l aducă pe cel doftor ce au mai fostu aici...

RALUCA : (de arcă ar avea un moment de iluminare) Că bine te-ai gândit, Mariă.. Și o fi plecat Ion ?

MARIA : Acu urmează, cocoană Ralu...

RALUCA : (rămâi dumneata oleacă aice cu Marghiolița. Căminăreasa iese în pridvor...Ion tocmai a înhămat calul la șaretă, și acum vine cu calul de dârlogi.) Așe, Ioane ! Aleargă degrabă la Botșeni să îl aduci pe doctorul Grumberg.. Știi unde șăde, că ai mai fost de l-ai adus. Iar după ce îl aduci pe doctor, să te duci s-o aduci pe maica Fevronia de la Schit, cu prietina ei...Să le spuie macilor să se roage la icoana Făcătoare de minuni pentru copilă...Că iaste bolnavă rău.

ION : (trist, oftează) Acum alerg, cocoană Ralița, acu alerg...Bine că mă nimerii acasă. Într-un ceas viu cu doftoru...Și alărg apăi și la schit (Ion deschide porțile. Scoate șaretă în drum, închide poțile mari, se urcă în ea și pornește. Căminăreasa intră în odaia ei, în care zace fetița bolnavă)

MARIA : (care și-a făcut cruce și s-a rugat) Nu te speria, cocoană Ralu, că mare iaste Dumnezeu.. Și mari sunt puterile Lui !

RALUCA : (speriată, epuizată) Noi am mai pierdut o copilă, Mariă dragă, pe Ruxandrița noastră dragă, și acu de s-ar întâmpla am fi nenărociți pre toată viața..

MARIA : I-am făcut fiertură din cea care l-a sculat din boală pe Vasăli, cocoană Ralița...Adă domnia ta o lingură să-i dăm din fiertura aiasta... Că rău nu are de ce să-i strice, da bine poate că i-o face.

RALUCA : (plânsă) Să deie Domnul s-o ajute, Mariă dragă... (Raluca merge și scoate din crin o lingură de argint. Ia lingura de argint din scrin, apoi vine și-i ridică fetei capul cu mâna stângă. Îi dă câteva înghițituri din fiertură. În timpul acesta o vedem pe Maria șoptind un descântec)

MARIA : (îi vedem buzele cum șoptesc) „Piei ochi de deochi, și voi boli, ce dați târcoli, fugiți în pustie, de capul vost nemica să fie...Piei ochi de deochi, și pe copilă, las-o curată, și luminată, cu Dumnezeu împăcată” . (Raluca îi dă bolnavei câteva înghițituri din fiertura adusă de Maria.)

RALUCA : Își ține sârmana gura încleștată, nice poate să și-o dăschidă. Că nu mai are pic de vlagă în ea.

40 SECVENȚA NR 40. Îi vedem pe Mihai și pe Ilie, întorcându-se de la războiul cu neamul broscăresc mergând victorioși.

ILIE : Ai văzut, Mihăiță, că nice o broască nu a mai îndrăznit apoi a scoate capul de frică...Și prin aiasta poporul broscăresc s-a recunoscut învins !

MIHAI : Aista s-o crezi tu...Cred că neamul broscăresc au fost mai înțelepți decât noi, și nice nu au vrut a-și pune mintea cu noi..

ILIE : (supărat) Aista o zici numai ca să mă năcăjești...Dară tu știi bine, că neamul broscăresc de frică s-a ascuns în fundul pământului..

MIHAI : Eu îi mulțămesc lui Dumnezeu că nu ne-a mușcat vreun șarpe din cela veninos...

ILIE : Mâine vrem să mergem și mai departe, să găsim iazul acela cel mare...(Mihai și Ilie o apucă pe drumul care duce înapoi la Ipotești) .

41 SECVENȚA NR 41 Vedem șareta în care Ion aleargă caii în galop, cât pot ei să meargă de repede, coborând pe drumul care intră în Botoșeni.

ION : Dii, căluții mei...ce trebuie să zburăți ca nește zmei...(Șareta a oprit în fața porții casei doctorului Grumberg... Deasupra porții se vede placa pe care scrie „DOCTOR DE OAMENI IOSIF GRUMBERG”. Ion sare din șaretă și intră pe poarta casei fără să mai bată și fără să mai strige...Ajuns în tinda casei trage de clopoțel cu putere. Din casă vedem ieșind un bărbat chel, cu barbișon, care ieste doctorul Iosif Grumberg

DOCTORUL : (nervos) Ce iaste, domnule de tragi așe ! Că n-au dat turcii.

ION : Apăi Domnul să vă deie sănătate, domnule doftor...M-au trâmisi rapide Căminăreasa Raluca Eminovici și domnia sa Căminaru, că au copila pe moarte...Am alergat cu calu într-un suflet. Și vă roagă să veniți degrabă, că se prăpădește copila...(gâfâie) Sunt cu trăsura la poartă. Putem pleca și în momentul aista !

DOCTORUL : (om obișnuit cu asemenea situații) Mă întorc repede.

ION : Nice nu plec fără domnia ta...Așe mi-au poroncit Căminaru.

DOCTORUL : (calm) Îmi iau trusa și viu acu...(intră în casă de unde revine cu o genată de piele. Ion îl așteaptă în tindă. Apoi merg către poartă grăbindu-se. Ion îl lasă pe doctor să se urce în trăsură, urcă apoi și el și dă bice calului)

ION : Diii, zmeule, ca vântul să ne duci la casa căminarului.(imaginea trăsurii și a calului alergând în galop întins pe drumul care duce de la Botoșani la Ipotești...Șareta oprește în fața porții Căminarului...Ion sare din șaretă) Vă duc întâi pe dumnivoastră, domnule doftor, la copilă...(Doctorul îl urmează cu geanta în care își ține trusa...Urcă scările, Căminreasa îl așteaptă în pridvor)

RALUCA : Bine că ați venit, domnule doctor...Copila abia mai suflă.

ION: Eu plec acu, cocoană Ralița, s-o aduc pe sora domniei tale, pe maica Fevronia..

CĂMINĂREASA : (frângându-și mâinile) Mulțămesc, Ioane, Domnul să te răsplătească... Aleargă degrabă să vii cu maica Fevronia și cu prietina ei, și să faci rugăciuni pentru copilă la Icoana Făcătoare de minuni a Maicii Domnului.

ION : (își face cruce) Doamne ajută ! (se întoarce, urcă în șaretă, rotește biciul pe deasupra calului care pornește ca din pușcă) Dii, căluțule, ca un zmeu acu !

42 SECVENȚA NR 42 : Căminăreasa îl introduce pe doctor în odaia în care zace copile bolnavă, și care este odaia ei, în care a dormit cu copiii cât au fost mici...Aglae și Harieta la început se sperie apoi vin și ele în jurul patului...Fetele sunt triste, speriate, au în mână câte o păpușă.

CĂMINĂREASA : Ea iaste, domnul doctor, copila noastră cea bolnavă...Marghiolița noastră cea dragă.

DOCTORUL : (scoate din geantă un cornet, îi pune mâna pe frunte, apoi îi dezbracă încet cămășuța la piept, pune cornetul de metal pe pieptul fetei și o ascultă...Își ridică apoi ureche și o ciocăne de câteva ori, după care o ascultă din nou cu cornetul) Copila are aprindere la plămâni, cocoană căminăreasă...De când a început a să simți rău ?

RALUCA : (i se văd lacrimile curgând pe obraji) De ieri noapte, domnule doctor..

DOCTORUL : Degrabă împachetată în rachiu din cel tare, și ținută așe într-o odaie singură... Aprinderea i-a cuprins amânai plămâni...

RALUCA : (începe să plângă încet. Iese în pridvor) Sevastiță, Dumitre...

SEVASTIȚA ȘI MARIA : (ies de la cuhnie) Iaca acu venim, cocoană Ralu...

RALUCA : Veniți amândouă, dragelor, veniți rapide...(se întoarce în odaia ei)

DOCTORUL : (celor două fete, Aglae și Harieta, le mîngăie pe creștet) Iară voi sunteți ca nește flori...

RALUCA : (în urma ei intră în odaie Sevastița și Maria)...Ajutai-mă să o pahetez în rachiu din cel tare Sevastă și Mariă...(în momentul acesta pe drum se aude tropot de cal)

MARIA : Mă duc să aduc răchiu din cel galben și vechiu, că acela e mai tare... (iese)

43 SECVENȚA NR 43 Căminarul ajuns în fașa porții descalecă de pe cal, lasă calul în drum și urcă scara în grabă...Ciocăne de două ori în ușa, apoi intră...Este trist, îngrijorat, întunecat la față.

CĂMINARUL : Bună ziua, domnul doctor... Mulțămesc că ați venit degrabă.

DOCTORUL : Am venit îndată ce am fost anunțat. De ieri noapte trebuia să mă chemați... (Căminarului) Copilul are aprindere la amândoi plămâni, domnule Căminar...(oftează) Vă spui a vă pregăti de ce iastă mai rău... Poate bunul Dumnezeu s-a îndura să o scape.

CĂMINARUL : (îl privește îngrozit, mut, pierdut. Maria a venit cu o oală mare cu rachiu)

DOCTORUL : Acu degrabă împachetați-i trupul în rachiul din cel tare...

CĂMINARUL : (Nu își revine. Raluca plânge încet)

DOCTORUL : Mutați-o într-o odaie unde să fie singură, ca să o păziți. (a venit și Sevastița cu un clondir cu Rachiu.)

MARIA : Nu vă pierdeți cu firea, oameni buni, că mare iaște Dumnăzeu...Adă un cerceaf, ori o cârpă albă, mare, cocoană Raliță. (Raluca se trezește parcă, deschide dulapul de unde ia un cearceaf alb. Maria a dezbrăcat fetea, a udat cearșaful și a învelit trupșorul copilei în cearceaful alb. Se vede că este cea mai stăpână pe ea în aceste clipe grele)

DOCTORUL : (trist) Mai mult nu am cu ce să vă ajut, domnule Căminar...

CĂMINARUL : (tăcut, gânditor) Acu ne lăsăm în mâinile Domnului, căci El iaste mare...

DOCTORUL : (își ia genata, se pregătește de plecare) S-o duceți pe copilă în altă odaie, ca să aibă aer curat...

CĂMINARUL : (se apleacă aspra fetei înfășate acum ca o păpușă în cearșaful îmbinat de alcool) Marghiolița tatei...Floarea de crin a tatei. (o ia pe brațe) O duc în odaia mea cu biuroul, iubită Rareșă...Deschide Sevastiță ușa că o ducem în odaia me...(Sevastița deschide ușa, apoi deschide ușa de la odaia în care doarme și citește Căminarul, Doctorul îl urmează)

DOCTORUL : Măine, domnule Căminar, aș vre să trămiți șareta să mă ia să văd iar copila... Dacă scapă până mâine sară, atunci este bună scăpată...De lucrul aista să fiți siguri.

CĂMINARUL : (pierdut în gânduri) Așe voi face, domnul doctor...Precum ziceți.. Iară nice o doftorie în afară de împachetatul în rachiu nu ar fi bună a-i da ? Nu aveți nice o doftorie pentru aprindere de plămâni ?

DOCTORUL : Numai rachiul tare iaste cel care absoarbe aprinderea den plămâni...Rachiul poate face și minuni !

CĂMINARUL : (a pus copila pe canapea în odaia lui, și s-a așezat lângă ea. Își ia capul în mâini. Rămâne așa un timp.

DOCTORUL : Atunce eu mă duc, domnule Căminar...Peste o oră mai turnați rachiu ca să fie cerceaful tot timpul umed...

CĂMINARUL : (se ridică să-l conducă) Spuneți-mi cât face, domnule Grumberg...?

DOCTORUL : O jumătate de galben iaste onorariul, domnule Căminar...

CĂMINARUL : (scoate din chimir banii și-i dă) Îl conduce în ceardac, și de aici până la poartă..

DOCTORUL : Dară eu n-am venit cu trăsura mea...M-au adus vezetiul domnie voastre, că m-au luat de acasă...

CĂMINARUL : /trist, întunecat) Nu iaste nemica, tot el vă duce la Botșeni, domnule Grumberg...(se întoarce) Ioane, Ioane... (iese de la cuhnie Sevastița)

SEVASTIȚA : Pe Ion l-a trâmisi cocoana Ralița s-o aducă pe maica Fevronia, conașule...Și nu iaste...

CĂMINARUL : Atunce să scoată Dumitru trăsura de su șopron, și să înhame caii..

SEVASTIȚA : Mă duc după Dumitru, cocoane, acu am plecat... (Căminarul vine lângă doctorul Grumberg)

CĂMINARUL : O să vă ducă Dumitru cu trăsura, domnule Grumberg...Până atunce poștește domnia ta în cerdac la o cafe și la o dulceață...

44 SECVENȚA NR 44 : Căminarul și doctorul Iosif Grumberg în fața scării.

DOCTORUL : (scoate ceasul din buzunar) Mă așteaptă pacienții mei, domnule Căminar...(mică pauză) Mult m-aș bucura să-ți fi fost de folos...(în momentul acesta dinspre șopru apare Dumitru cu trăsura)

DUMITRU : (supărat și e) Trăsura iaste gata, cocoane Gheorghieș

DOCTORUL : Aiasta iaste cum nu se poate mai bine...

CĂMINARUL : Mulțămesc Doamne...Urcați în trăsura, domnule Grumberg...(lui Dumitru) Îl duci pe domnu doctor acasă la Botșeni, Dumitre. (Căminarul merge și deschide porțile mari. În momentul acela vede calul afară.) Hai că te aduc acu la grajd și îți dau să mănânci, murgule...(Doctorului) Mulțămesc mult, domnule Doctor...Să deie Domnu să fie cu folos.

DOCTORUL : (din trăsura) Să deie Domnul să fie copila sănătoasă...(lui Dumitru) Să mâii cu grijă, Dumitre...(Căminarul ia calul de căpăstru. Îl duce în grajd. Îi pune un braț de fân în față, apoi se întoarce în odaia lui. O vedem pe Căminăreasă, stând lângă fetiță cu mâna dreaptă pe ea. Se vede că se roagă pierdută)

CĂMINARUL : (se așează lângă soția lui. Îi pune mâna pe umăr în semn de mângâiere) Domnul o să ne ajute, pre iubita mea Rareșă. Nu trebui să ne pierdem firea. Îmi spune mie sufletul că Domnul o să ne ajute...

RALUCA : (se așează în genunchi în fața copilei înfășate în cearșaful îmbinat cu alcoole și se roagă) Tatăl nostru care-le iaști în ceriuri, Sfînțească-se numele Tău, Vie împărăția Ta...Facă-se voia Ta, precum în ceriu așe și pre pământ...Den adâncul inemelor noastre Te rugăm, Tată cerescu, nu ne lăsa...Nu o lua pe Marghiolița noastră, căci ne e dragă ca ochii den cap...

45 SECVENȚA NR 45 Ion deschide porțile și bagă șareta care a adus-o pe maica Fevronia în curte. Maica Fevronia este însoțită de încă o călugăriță. Au adus o icoană într-o desagă.

ION : Mergeți în casă, Maică Fevronia, sora domniei voastre vă așteaptă...

MAICA FEVRONIA : (urcă scările făcându-și cruce, ajunge în cerdac. Amândouă maicile își fac cruce, se roagă și bat temenele până în pământ)

CĂMINARUL : (a auzit că au venit. Iese să le întâmpine) Haide, maică Fevronie și domnia ta, maică...Aice iaste Marghiolița noastră dragă, ce iaste acu bolnavă...Dară bunul Dumnezeu nu ne-o lăsa El iar cu inema pustiită...

MAICA FEVRONIA : Domnul s-o scoale de boală pe copila noastră, Domnul să fie cu noi în ceasul aista ! (Soția căminarului este în genunchi lângă copila sa, se roagă întruna. Maica Fevronia vine și se așează lângă ea în genunchi. Cealălaltă măicuță scoate icoana făcătoare de minuni din traista și o pune pe scrin rezemând-o de perete. Apoi începe să se roage la Icoana Făcătoare de minuni)

MĂICUȚA : Am adus icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului.(își face cruce și se roagă în șoptă)

MAICA FEVRONIA : (îi pune mâna pe frunte copilei bolnave) Arde ca jeratecul..

RALUCA : (epuizată, pierdută) Să mai aducă Maria rachiul să-i mai punem...

CĂMINARUL : Mă grijesc eu să aduc (iese din cameră și se îndreaptă către cuhnie)

MĂICUȚA : (se așează și ea în genunchi lângă maica Fevronia și începe să se roage)

46 SECVENȚA NR 46 . Peste două zile...Din casă iese preotul și dascălul, urmat de un băiețel care duce pe o pernă icoana Maicii Domnului înaintea celei ce s-au prăpădit...Ion și Dumitru vin în urma lui ducând pe umeri micul sicriul în care doarme copila soților Eminovici, ce au murit la vârsta de șapte ani de aprindere de plămâni. În urma lor vine îmbrăcată în negru Raluca Eminovici, maica Fevronia, Căminarul, băneasa Maria Mavrodin și soțul ei, copii căminarului, Șerban Nicolae, Iorgu, Ilie, Mihai, care plânge întruna, Aglae, Sevastița, Maria, și celelalte slugi...Micul cortegiu coboară scara, apoi se îndreaptă încet către mica bisericuță de familie, pe lângă care Raluca Eminovici urca de mână cu copiii ca să se așeze pe pătură în livada de pruni. În urma preotului și a dascălului un copilaș din sat, duce crucea de lemn pe care scrie „Eminoviciu Maria, în etate de 7 ani”. Acum cortegiu a ocolit mica biserică și pătrunde înăuntru...Sicriul este așezat jos pe podea...În jurul lui este întreaga familie a Căminarului...Preotul scoate cartea și începe să citească... Obiectivul se fixează pe chipul copilei care a trecut în lumea dreptilor...Acum pare cu adevărat un înger...Apoi aparatul de filmat ne redă chipurile căminarului, al soției sale, care pare distrusă, al lui Șerban, al lui Nicolae, al lui Iorgu, al lui Ilie, și se oprește pe chipul senin și trist, nespus de frumos al lui Mihai, pe care se văd lacrimile șiroind. Pentru un timp mai auzim doar glasul preotului citind slujba de înmormântare.

CAPITOLUL VIII

ULTIMII ANI LA IPOTEȘTI

SCENA NR 1

1 SECVENȚA NR 1 Suntem la sfârșitul verii și începutul toamnei anului 1856...În ceardac apare Raluca Eminovici, cu cele două fetițe de mână, cu Aglae, care are în jur de patru ani și cu Harieta, o fetiță frumușică de doi anișori. Fetițele sunt îmbrăcate în rochițe colorate și au fiecare câte o păpușă sub braț. Se vede destul de bine după pântecul proeminent al căminăresei că este însărcinată din nou.

RALUCA: (se întoarce către ușa care dă în holul casei) Hai, Mihăiță o dată, că să duc vara până când vii tu...(din casă apare Mihai cu o pătură sub braț, și cu un coșuleț în care se găsesc mere și pere)

MIHAI : Acu vin, mamă, acu...Iată-mă-s ...

RALUCA: Astăzi rămâi cu noi. Nu mai pleci nicăire...Că mă supăr foc...(Căminăreasa cu fetițele urmată de Mihăiță coboară scările, apoi o iau pe lângă bisericuța familiei, să meargă în livadă, să întindă pătura la umbra unui pom. Și să se așeze)

AGLAE: Mie îmi plac poveștile pe care ni le spune Mihai...(Căminăreasa se oprește din când în când ca să-și tragă sufletul. Limbaj interior: „Doamne ajută-mă și cu pruncul aista, să fie sănătos ! (mică pauză) Din doi în doi ani i-am adus, sărăcana de mine pe lume. Pe Mihai, în anul 1850, pe Aglae am născut-o în 1852, în 1854 au vânit pe lume Harieta, iar acu în 1856 se naște pruncul aista, Mateiaș, căci așa voi a-i pune numele, Matei” ”

MIHĂIȚĂ : (au ajuns pe la jumătatea livezii) Astăzi o să vă spun o poveste tare frumoasă, Aglăiță..

AGLAE : Am văzut că și mamei îi plac poveștile pe care ni le spui tu, Mihăiță. Iaști mare meșter la povești... (au ajuns la locul pe care au pus pătura data trecută)

MIHAI : Eu cred că poveștile pe care le spun eu aice le aude și Marghiolița, care doarme aice aproape.

RALUCA: (Se face că nu au auzit. Se oprește în loc. Privește calmă valea largă, inundată de lumina de miere a toamnei) Mihăiță și Aglae, întindăți pătura aice...Că nu am putere să mărgem mai sus...(Mihai și Aglae întind pătura. Raluca Eminovici se așează pe pătură. Gâfâie, se vede că este însărcinată, și că este obosită)

AGLAE: Eu vreau povestea cu Zăna lacului de argint, Mihăiță..

RALUCA : (respiră adânc de câteva ori) Iar eu vreau, Mihăiță, a te duce la cuhnie, cât măi rapide, și a-i spune Sevastiței că vreau să ne aducă nește apă rece în urcior și dulceață...

MIHAI : Iar eu aş vre s-o rogi, mamă, pe Sevastița să ne aducă și nește plăcintă...De orice ar fi plăcinta... Numai plăcintă să fie

RALUCA: Plăcinta mai târziu...Îi spui că acu, rapide, poftesc dulceață cu apă rece... Ai vânit. ?

MIHAI : Uite acu, mamă. Alărg cât pot de rapide. (o ia prin livadă la vale mai mult alergând)...

2. SECVENȚA 2...Odaia în care doarme Raluca, împreună cu fetele. Este ziua de 20 noiembrie 1856...Căminăreasa merge și ciocăne la ușa Căminarului. „Vină, iubită căminăreasă”, auzim vocea căminarului dinăuntru. Raluca Eminovici deschide ușa...Îl vedem pe căminar aplecat asupra unor documente pe care le cerceta, cum își întoarce fașa către soția lui.

RALUCA : (ușor agitată, după proeminența pântecului se vede că i s-a apropiat sorocul) Domnul să ne ajute, iubite căminar...(care s-a întors către ea și o privește îngrijorat)

CĂMINARUL : Anul aista agricol nu a fost așe de bun...(mică pauză) Dar ce s-a întâmplat, iubită Rareșă ?

RALUCA: Sa întâmplat că am semne că să apropie sorocu...

CĂMINARUL : (își face cruce. Oftează) Dă, Doamne să fie într-un ceas bun. Păi în cazul aista îl trămit chiar acu pe Ion cu trăsura s-o aducă pe moașă de la Botoșani, și pe doctorul Grumberg...

Iar pe Dumitru îl trămit cu șareta s-o aducă pe maica Fevronia...

RALUCA: (pare mai liniștită) Nu te îngrijora, dragul meu căminar, o să fie și de data aista bine... Așa i-a fost dat de la Dumnezeu femeii să sufere la nașterea pruncilor...

CĂMINARUL : (s-a ridicat de la masă)...Haide să stai în pat liniștită. Eu mă duc să-l trămit pe Ion și pe Dumitru...(o conduce pe căminăreasă în odaia ei) Șazi acu în pat și stai liniștită, iubită Rareșă..

Mă duc să-i spui Sevastiței să steie pe lângă domnia ta...Iară Maria să încâlzească apa, și să stea pe aproape...

RALUCA: Să vie și Florica, fata lui nea Vasile, megieșul nostru, să steie cu copii, cum a măi făcut..

CĂMINARUL: Stai domnia ta liniștită că se vor aranja toate...(căminarul iese. Îl vedem coborând scările. A ajuns la cuhnie, cicocăne în ușă și intră. Din ușă îl auzim spunându-le Sevastiței și Mariei : „Sevastiță și Mărie, căminăresei i s-a apropiat sorocul... Încâlziți apă, și să stați pe lângă ea. Să n-o lăsați singură... Copii să fie aduși în odaia de la cuhnie, și să vie Florica să steie cu ei, ca să nu audă țipetele...Iar eu mărg să îl trămit pe Ion și pe Dumitru la Botoșeni și la Maica Fevronia..

SEVASTIȚA : (intimidată, ușor agitată, îngrijorată) Pe dată, boierule, pe dată le facem pe toate..

MARIA. : (mai în vârstă, obișnuită cu astfel de evenimente) Păi aista iasta noroc de la Dumnezeu, oameni buni...Mărgi dumneata, boierule, și trămite-i pe Ion și pe Dumitru, că noi, fămeile știm ce avem de făcut.

CĂMINARUL. Multămes, dragele mele...(o ia către grajduri și șoproane) Ioane ! Unde iaști, Ioane, când am nevoie de tine ?

ION : (apare din grajd) Aici îs boierule, aici !

CĂMINARUL : Înhamă degrabă caii, și te răpezi ca vântu și ca gândul ca s-o aduci pe moașă de la Botșeni și pe doctorul Grumberg.. (către celălalt grajd) Iar pe Dumitru, unde iaști Dumitre ?

DUMITRU : (din celălalt grajd) Am și vânit, boierule...Bună ziua ! A priceput ce am dă făcut.

CĂMINARUL: Înhamă pe Murgu că e voinic la șaretă și te răpezi la schit s-o aduci pe Maica Fevronia, și pe tovarășa ei...Să vie și cu icoana făcătoare de minuni, să-i spui..

DUMITRU : Am și plecat, cocoane Ghiorghieș, am și plăcat...(se duce și scoate calul din grajd. Ion înhamă și el caii la trăsura)

CĂMINARUL : Iară tu, Vasilică, unde iaști ? (sluga care are grijă de vaci apare ca din pământ)

VASILE : Aici îs boierule...

CĂMINARUL : Te răpezi și o aduci pe Florica, megieșa noastră, să steie cu copii, și te duci și la baba Arghiroaia, că am auzit că și ea să pricepe la nașteri, și la tras

VASILE : Am și zburat, boierule, și am și venit...(aluat-o grăbit către poartă. Căminarul se îndreaptă și el către casă)

3 SECVENȚA 3... Căminarul este în camera lui... Sin când în când se uită la pendula care bate calm și rar mersul timpului. Îl vedem la intervale scurte cum scoate ceasul de buzunar și se uită la ceas...Se vede că este neliniștit și îngrijorat. Din odaia în care naște căminăreasa se aud gemete, apoi se aude un țipăt mai slab...Căminarul respiră adânc, oftează, apoi privește din nou pendula...Acum țipătul celei care naște este și mai înalt...Căminarul se întoarce cu fața către icoana Maicii Domnului cu Pruncul. Se așează în genunchi și începe să se roage. „În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, Tată cerescu, bunule Mântuitor, pre sfântă și bună Măicuța Domnului, fierbinte Vă rugăm vâniți degrabă în ajutorul nostru, căci mare nevoie avem acu de ajutorul dumneavoastră...Măicuța Domnului, pre sfântă născătoare de Dumnezeu, ajut-o acu pe iubita căminăreasă ca să aibă naștere ușoară ! Și pruncul și mama să fie sănătoși, cum a măi fost și până acu ! Amin ! Doamne ajută, să fie cu folos. (țipătul celei care naște se aude acum sfâșietor...Apoi deodată, cald, ca un glas de miel, țipătul copilului care s-a născut. Căminarul sare în picioare, se uită la pendulă. Apo se așează din nou în genunchi și începe să se roage și mai intens: „Doamne Dumnezeule, ajută-ne acu ! Doamne Dumnezeule și Maica Domnului ajută-ne acu ! Pre sfântă Născătoare de Dumnezeu, vino degrabă în ajutorul soției măle !”. În momentul

acesta se aud bătăi în ușa...Căminarul se ridică în picioare și se întoarce către ușa care se deschide. O vedem pe moașă, cea care a asista-o pe Căminăreasă și când l-a născut pe Mihai, urmată de Maica Fevronia și de Maria aducându-l pe prunc înfășat într-un veșmânt alb, pe brață.

MOAȘA _ Binecuvântează-l pe pruncul matele, dăruit de Domnu, cinstite căminar. Am venit să-ți aducem vestea cea bună. Și să ți-l arătăm după datină pe prunc.

CĂMINARUL: (uluit, fericit. Se închină în neștire) Mulțămescu-Ți Ție, Doamne ! Mulțămescu-Ți Ție pre sfântă Născătoare de Dumnezeu, Maică Precistă !

MAICA FEVRONIA : Binecuvântează-l, iubite Căminar, căci așa iaste bine. Zii așa, în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, să fii binecuvântat fiu al meu ce ai venit pe lume !

CĂMINARUL : (tremurând, cu vocea gătuțită de emoție) În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului duh, să fii binecuvântat fiu al meu ce ai venit pe lume ! Domnul să îți dea tărie, înțelepciune și mulți ani de viață !

MAICA FEVRONIA: Fă sămnelul crucii peste el...(face ea prima semnul crucii peste copil. Căminarul face și el semnul crucii peste prunc) În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, binecuvântat să fii, fiule, întru mulți ani de viață ! Amin !

MAICA FEVRONIA : Amim ! Slăvit și lăudat să fie Domnul...

MOAȘA : Acu mărgem ca să-l punem la sân.. Căminăreasa iaste bine, cocoane Gheorghieș, și mai încolo poți s-o vezi și pe ea. (femeile ies. Căminarul rămâne un moment uluit, înlemnit. A rămas pe gânduri. Limbaj interior: „Domnul ne-a luata-o la El pe Marghiolița noastră ce scumpă, și ne-a dat în loc alt prunc, pe Mateiaș, cum am vorbit că iubita căminăreasă a-l numi !”. Pe obrazul căminarului vedem scurgându-i-se câteva lacrimi.

2. SCENA 2

1. SECVENȚA 1 Suntem în luna august 1857...Este o zi senină și frumoasă de început de toamnă. Căminarul în șaretă pe una din străzile orașului Botoșani. Oprește șaretă în fața unei Instituții publice pe care vedem scris cu litere mari, roșii, PAȘAPOARTE. Îl vedem pe Căminar coborând din șaretă, legând calul de un stâlp, apoi își ia legătura de piele cu documente din șaretă și urcă scările Instituției...A intrat în prima încăpere, care este de fapt un hol în centrul căreia vedem o masă mare, având în jurul ei mai multe scaune...Deasupra Ghișeului din dreapta vedem scris cu litere mari PAȘAPOARTE. În sala de așteptare nu este nimeni. În fața acestui Ghișeu se oprește Gheorghieș Eminovici pentru a cere pașaport pentru copiii lui.

CĂMINARUL : Bună ziua, domnule Iacobici...Multă sănătate.

FUNȚIONARUL : (ceremonios) Avem onoarea. Bine ați venit pe la noi, cinstite Căminar...Cu ce trebi pe la noi și cu ce vă putem ajuta ?

CĂMINARUL : (scoate din legătura de piele un document) Iaca am venit, domnule Iacobici, ca să îmi înnoiesc pașaportul pentru cei băieți ai mei, căci peste puțin o să-i duc la Școală la Cernăuți.

FUNȚIONARUL : Aista este foarte bine, iubite căminar ! Asta iaste foarte bine ! Ca să ajungă oameni învățați ! (mică pauză) Dați, iubite căminar, Pașaportul cel vechiu ca să îl preschimb... (Căminarul îi dă pașaportul. Îl auzim pe Funcționar silabisind...Domnul Eminovici Gheorghieș, Căminar...(mică pauză) Eminovici Șerban, anul nașterii 1841 (transcrie datele din Pașaportul vechi), Eminovici Nicolae, anul nașterii 1843 (scrie silabisind), Eminovici George, anul nașterii 1844, Eminovici Ilie, anul nașterii 1846...

CĂMINARUL : Iar la urmă, iubite domnule Iacobici, puneți-l și pă cel mic, pe Mihail, căci voiesc a-l da și pe el la Școală la Cernăuți..

FUNȚIONARUL : Mai spune-mi rogu-te numele

CĂMINARUL : Eminovici Mihail..

FUNȚIONARUL : Emino-vici Mi-hail...În vârsta de ?

CĂMINARUL : În vârsta de 7 șapte ani...

FUNȚIONARUL: (scrie silabisind) În vâr-stă de șapte ani. (mică pauză) Și acu, rogu-te, iubite Căminar, a-mi spune semnalmentele de recunoaștere... Părul, cum îl are ? Dară ochii și nasul?

CĂMINARUL : Părul negru, ochii negri, nasul potrivit

FUNȚIONARUL : (scrie, silabisind) Pă-rul ne-gru, ochii ne-gri, na-sul potrivit...Iară fața ?

CĂMINARUL : Fața smolită, iubite domnule Iacobici...

FUNȚIONARUL : Fa-ța smo-lită ... (îi înmânează noul pașaport) Astăzi 23 august, la anul Domnului 1857. (mică pauză) Am gătat, domnule căminar... Poftim Pașaportul nou, cel vechiu rămâne la noi... Taxa iasta de o jumătate de galbân.

CĂMINARUL : (Scoate chimirul, apoi ia Pașaportul, după care plătește) Mulțam mult, domnule Iacobici... Vă rămân îndatorat.

FUNȚIONARUL: (îl vedem ridicându-se) Am onoarea, iubite căminar ! Am onoarea...

CĂMINARUL : (își scoate pălăria, și se înclină) Apăi rămâneți cu bine, domnule Iacobici... Domnul să ne aivă în paza Lui. (Căminarul iese din clădirea Instituției publice... Aparatul de filmat îl ia din față... Îl vedem cum coboară scările, cu legătura de piele sub braț, și cum se îndreaptă către șaretă. Dezleagă calul fără să se grăbească: Hai, murgule, puțin înapoi”, îl auzim vorbind cu calul... După ce a dat șareta câțiva pași înapoi, pune legătura de piele în șaretă, apoi se urcă și el... (își face cruce, murmurând. „Mulțumesc Ție, Doamne. Să fie într-un ceas bun !” Trage încet de hățuri. Îl vedem oftând împăcat cu sine)

2. SECVENȚA NR 2.. În zori, înainte de răsăritul soarelui... Încă se îngână noaptea cu zorii. Casa căminarului de la Ipotești, văzută din curte... Slugile încă nu s-au trezit... Îl vedem pe căminar ieșind în pridvorul casei... Nu pare abătut, este mai degrabă gânditor, atent... Oftează adânc... ”De ar fi bine cu băieții aiștia ai noștri, pântru care trudăsc de ani dă zile !” Trămbița uni cocoș se aude în vecini. O privighetoare cântă de mama focului într-un salcâm. (limbaj interior) „O să merg să-i scol pe Ion și pe Sevastiță, ca să fie toate cele pregătite de plecare”... Ajuns la cuhnie o vedem pe Maria ieșind pe ușă pe Maria

MARIA : (cu găleata cu grăunțe în mână să dea la păsări) Bună dimineața, boierule... ne-am sculatu cu toții demult, totu iasta pregătit de plecare..

CĂMINARUL : Bună dimineața, lele Marie... Atunce mă duc să-l scol pe Ion..

MARIA: Ion demult a terminat treaba, cocoane Gheorghieș... (din ograda vitelor apare Ion cu o furcă în mână) Bună dimineața, boierule... caii sunt gata de înhămat.

CĂMINARUL : Păi eu așe zic, că e bine, Ioane, să plecați din viul nopței, ca să mergeți pă răcoare, și să ajungeți măi devreme...

ION : Așe facem, cocoane, așe facem... Atunce mă duc să scot caii, căci de adăpat i-am adăpat...

3 SECVENȚA 3... Peste o jumătate de oră... Parcă s-a mai luminat puțin, dar zorii sunt încă departe... Trăsura este trasă în fața scării. Ion cară un sac de făină de la cuhnie. Sevastița aduce și ea alt sac, iar Maria vine cu două coșuri grele încărcate cu merinde... Ion se întoarce și mai ia un alt sac cu mălai.

MARIA : Acu au conașii să mănânce pe o lună de zile... (din casă apare în cerdac Căminarul, cu Șerban, cu Nicolae și cu Iorgu..

CĂMINARUL : Mergeți degrabă la cuhnie și mâncați, voinicilor, căci trăsura nu vă așteaptă... Mă duc să îl trezesc și pe Ilie... (intră în casă)

SEVASTIȚA : Haideți dragilor, haideți, că mâncarea vă așteaptă... (din antreu apare în cerdac Căminarul cu Ilie)

CĂMINARUL : Haide, Ilieș, că iaști băiat mare acu... De anul aista iai și tu școala de coadă... (Ilie care este cam somnoros, se îndreaptă încet către cuhnie)

4. SECVENȚA 4. Peste aproape o jumătate de oră... Totul este pregătit de plecare. Ion este pe Capră.

CĂMINARUL : Haide Ilieș și George urcați în trăsura... (în pridvor apare Raluca... Se vede că este tristă și îmbătrânită, acum după pierderea Mariei și după atâtea griji).

RALUCA : Dară cum să plece fără să-mi iau rămas bun de la iei... (vine lângă trăsura) Coborâți, dragilor, să vă îmbrățișăz, că până la Crăciun nu vă mai văz. Hai, Șărbane, hai Nicolae, nu vă mai codiți... (băieții vor coborî, și se vor lăsa îmbrățișați și sărutați pe rând de mama lor)

CĂMINARUL : (lui Șerban) Șărbane, fiind cel mai mare, îți dau aiastă scrisoare către domnul Profesore Pumnul, care vă va așeza în gazdă la domnia sa. Împreună cu banii pentru taxăle dă înscriere. Îl mai rog în scrisoare să vă înscrie la clasurile ce urmați. Iar pe Ilie să-l înscrie la clasul întâi. Iar eu voi

veni după sfântul Dumitru când termin cu adunatul recoltei de pe câmp, ca să vă aduc merinde, să aveți până la vacanța de Crăciun, când văți văni acasă, să petrecem împreună..

ȘERBAN : (ia actele și scrisoarea) Am înțales, tată.. Mulțămim !

CĂMINARUL : (într-o pungă de piele) Iar aice iasta Pașaportul, ca să îl arăți când treceți granița. Scrisoarea pune-o tot în punga de piele. (băieților) Și acu să vă îmbrățișez și eu, și să vă urez drum bun...(îi îmbrățișează) Să îl ascultați pe domnul Profesor Pumnul ca pe părintele vostru, așe cum și iaste...Și să vă țineți de carte anul aista, că mi-ați amărât sufletul destul...(în momentul acesta îl vedem în cerdac pe Mihai...Este dor în izmene cu o cămășuță pe el. Privește scena uluit și trist)

ILIE. : (îi face semne cu mâna) Rămâi cu bine, Mihăiță...Și nu uita a duce războiul cu broaștele...și a le învinge!

RALUCA : (Raluca se întoarce către Mihai) Ia uite, s-a sculat și Mihăiță. (zâmbind) Vino, Mihăiță să-ți iai rămas bun de la frații tăi, că la anu și tu o să pornești ca ei...(îl vedem pe Ilie că se dă jos din trăsură și vine să-l îmbrățișeze) Rămâi cu bine, Mihăiță, te iubăsc tare mult ! Iaști un viteaz și jumătate !

IORGU ȘI NICOLAE : (nu coboară. Îi fac doar semne cu mâna) Rămâi cu bine, Mihăiță...Rămâneți sănătoși cu toții. Că nu mai e așe mult până la Crăciun...

CĂMINARUL : (către slugi) A măi rămas ceva de adus și n-am adus, Ioane și Sevastiță ?

SEVASTIȚA : Am pus în trăsură totul, cocoane Gheorghieș.

CĂMINARUL : (cei doi băieți, Ilie și Mihai parcă nu s-ar mai dezlipi unul de altul) Gata, Ilie, v-ați luat rămas bun. Acu vino și te urcă în trăsură.

ILIE : (lui Mihai îi dau lacrimile) Lasă nu plânge, Mihăiță, că până la Crăciun mai iaste numai puțin...(Ilie coboară alergând pe scări, după care se urcă în trăsură...Șerban și Nicolae s-au așezat astfel că se uită înapoia trăsurii. Iar Iorgu cu Ilie privesc înainte. Porțile mari sunt deschise)

ION: Hoo, bidiviilor, mai aveți oleacă răbdare să vină și Ilieș

CĂMINARUL : Gata, Ioane, poți să pornești...

ION : (cu biciul ușor pe deasupra cailor) Hai, vitejii lu tata, hai murgilor...(Raluca le face semne cu mâna copiilor. Aceștia le fac cu mâna părinților și slugilor)

SEVASTIȚA : (emoționată, își șterge o lacrimă) Domnul să vă aivă în paza Lui, conașilor... Domnul și Maica precista ! (Merge și închide porțile mari)

RALUCA : (își șterge lacrimile) Că mare iaști, Doamne...(cu mare durere în glas) Am încărcat iubite Căminar și am trămis la școli la Cernăuți o trăsură de băieți...Jumătate din familia noastră a plecat acolo. (își șterge o lacrimă)

CĂMINARUL : (oftează adânc) Să deie Domnul, pre iubită Rareșă, a fi și cu folos...Numai de s-ar strădui ei cu învățătura.

RALUCA : (ascultă un timp duruitul trăsurii)... Ian ascultă, se mai aude trăsura...

CĂMINARUL : Mai bine te-ai întoarce la copile să nu se trezească și să se sparie...

RALUCA : (a ascultat încordată în tot acest timp) Acu nu se mai aude trăsura...(îl vede pe Mihăiță care a rămas trist în pridvor).. Tu iaști trist că ți-a plecat prietenul tău Ilieș, Mihăiță...

CĂMINARUL : La anul, Mihăiță, te înscriu în clasa a treia la școală la Cernăuți. Căci am văzut că ai deprins binișor nămțește, iar cu scrisul stai de asemenea bine.

RALUCA : (se întoarce în casă. Ajunsă în pridvor îl strânge pe Mihăiță la pieptul ei) Lasă, dragule, că o să fie bine...Șerban, Nicolae, Iorgu or să ajungă domni mari la casăli lor ! Acu hai la culcare...(îl împinge în camera din dreapta, unde au dormit băieții)

CĂMINARUL : Până când va răsări soarele mai iaste un ceas și mai bine...Mărgeți de vă culcați, iubită Rareșă...Eu o să îmbuc ceva și voi pleca la via boierului de la Cotoșeni, că rămân roadele pe câmp...Până la sfântul Dumitru o să bat călare tot ținutul aista...(Căminarul se îndreaptă către cuhnie)

RALUCA : Mergi cu bine, căminare. Domnul să te aivă în paza lui. Domnul să nu ne măi încerce niceodată, căci pre rău ne-a încercat.

5 SECVENȚĂ NR 5 Căminăreasa l-a băgat pe Mihăiță în camera în care a dormit cu Ilieș, apoi a venit în odaia ei în care doarme cu fetele, și cu Matei, ultimul copil al Căminarului...La un capăt al patului mare le vedem pe cele două copile, pe Aglae și pe Harieta, dormind cu chipurile senine, de îngerași

CĂMINĂREASA : (vorbind în șoaptă) De mâine o să-l iau să doarmă cu mine, și pe Mihăiță. Nu-l lasă să doarmă singur în odaia băieților...Noi ne culcăm la capătul ista al patului...(îl privește cu dragoste pe Matei cum doarme) O să dorm cu amândoi băieții la capătul ista al patului, iar eu îi voi legăna și le voi spune povești. Cum făceam când erau Aglăița și Harieta mici...(Raluca se întinde în pat lângă Matei, care este acum un băiețel de un an. Mama îi pune mâna pe braț, îl leagăna ușor, și îi cântă în șoaptă : nani, nani, puișor, nani scumpul meu odor, / nani, nani puișor, că mami i-e tare door...(Matei doarme ca un îngerăș. O vedem pe Raluca punându-și capul pe brațul drept și închizând ochii. Aparatul ne redă imaginea lacrimilor care curg pe obrazul căminăresei).

6 SECVENȚA NR 6.. Imaginarea trăsorii care merge acum către Cernăuți pe vechiul drum al Mihăilenilor.. Aparatul de filmat ne redă imagini ale trăsorii luate din față, sau din lături, ori din spate... Pe drum trăsura întâlnește care sau căruțe, pe care fie le depășește, sau cu care se încrucișează...Acum aparatul s-a apropiat foarte mult...Vedem picioarele cailor mergând la trap relaxat. Vedem chipurile băiților căminarului...Ilie și Iorgu au adormit, căci îi vedem cu capetele căzute într-o parte...Din când în când Ion adie cu biciul pe deasupra cailor fără să-i atingă, vorbind cu ei, „hai, mă, căluților,, ha vitejii tatii ! hai smăii mei.”

Este către amiază. Trăsura a ajuns la graniță. Bariera este pusă, iar din clădirea vămii iese un Funcționar austriac îmbrăcat în uniformă. În gheretă vedem doi soldați de pază, cu arma pe umăr. Ion oprește trăsura. Funcționarul se apropie de trăsură și cere actele.

FUNȚIONARUL : (în germană) Actele domniilor voastre, vă rog.

NICOLAE: (îl trezește) Șărbane, ție ți-a dat tata actele

ȘERBAN : (Scoate pașaportul din punga de piele. În germană) Avem toate documentele în ordine. Pofim pașaportul, domnule...(Funcționari examinează pașaportul. După ce citește numele din pașaport, fiecare răspunde, „eu sunt”, până când sunt epuizate toate persoanele înscrise în pașaport).

FUNȚIONARUL : Totul este în ordine...Puteți să treceți

ȘERBAN : (salutând militărește. În germană) Vă mulțumim, domnule..

ION : (trage ușor de hățuri) Dii, murgilor, căluților...(căluții o pornesc la trap liniștit.. Aparatul de filmat înregistrează imagini ale satelor prin care trec, ale caleștilor, căruțelor, carelor, ale oamenilor îmbrăcați în costume populare, sau după moda nemțească).

7 SECVENȚA NR 7. E o zi caldă de septembrie. În aceeași zi. Îl vedem pe Căminar greoi, masiv, călărind un cal care parcă ar urma să se prăbușească sub greutatea lui...Soarele s-a ridicat pe cer...Căminarul merge acum pe lângă o geană de pădure...A lăsat calul la pas ca să-și tragă sufletul...În pădure păsările te îmbie cu trilurile și cântece lor...Coboară agale pe o potecă prin pădure...A ajuns la o fântână. Descalcează, ia calul de căpăstru, și se duce și îl adapă.. Apoi îl lasă liber să pască...Îl vedem pe căminar apropiindu-se de fântână, aplecându-se și spălându-se pe față ca să se răcorească. După care bea apă cu cana smălțuită. Fără să se grăbească.

CĂMINARUL : (oftează, apoi se așează pe un trunchi de copac. Limbaj interior) Am obosit și eu, murgule...De nu aș fi avut atâte griji pe cap, și lucruri de împlinit, ar fi trebuit să merg cu băieții la Cernăuț, să-i așez în gazdă la profesorul Arune Pumnul...Să vorbesc cu el”. Oftează din nou. „Așe, va trebui să am grija strânsului recoltei, nimic nu trebuie să rămână pă câmp necules, și nebăgat în hambar...Iar mai cu seamă totul trebe însemnat în catastif, ca să le arăt boierilor. Să dau socoteală cinstită”

CĂMINARUL : (s-a odihnit. Îl vedem ridicându-se) Și acum la treabă, pre cinstite căminar... (merge, încalcează murgul, și o ia pe costișă în sus. După ce ajunge pe un câmp neted, dă pinteni calului...Ajunge curând în dreptul unor vii în care se văd culegători...În timp ce culeg oamenii vorbesc între ei, glumesc. Din când în când se aud râsete. Așa cum a fost atmosfera de la culesul strugurilor dintotdeauna la români.)

CĂMINARUL: (privindu-i cum culeg de pe cal) Bună să vă fie inema, oameni buni, cum merge culesu ?

UN BĂRBAT: Multă sănătate, boierule...D-apăi culesul merge bine...De ar merge toate așa !

CĂMINARUL : Câte cară cu struguri ați dus la curea boierului, nea Gheorghe ?

GHEORGHE : (care pare a fi omul de încredere al Căminarului) Până acu, le-am însemnat pe răboj, am dus 9 cară...Iar până deseară om mai duce 10, și cu aista terminăm viile de aice.

CĂMINARUL : Rugăminte mea, nea Gheorghe, iată să zoriți ca să terminați până la apusul soarelui...Iar de nu terminați până la apus să mai întârziati, ca să terminați toate viile din locul acesta... Și să duceți toate carăle la curtea boierului.

ION : (un alt culegător) Nice o grijă, cocoane Gheorghieș, așa aveam de gând să facem..

GHEORGHE : Da, eu zic că terminăm până la apusul soarelui, boierule...

CĂMINARUL : (care nu a descălecat) Așa să fie, să deie Domnul...Atunci vă las...Să deie Domnul să terminați...(dă ușor pînteni calului) Dii, murgule...(îl vedem pe Căminar tăind peste o miriște, care pare că nu se mai termină...Panta coboară lin și în curând ajunge în dreptul unui lan de porumb, în care se aud glasurile oamenilor care culeg...Căminarul se oprește în loc, ca să-i observe. Oamenii se dovedesc a fi harnici, își văd de culesul păpușoilor zorind)

CĂMINARUL : Bună să vă fie inema, oameni buni ! Dară văd că munciți vîrtos nu glumă...

O FEMEIE : D-apoi, de aiasta am venit, boierule, ca să terminăm..

CĂMINARUL : Câte cară au fost trimăse la Curtea boierului, bade Vasile ?

VASILE : Până acu am trimis 12 cară, și după ce vin le umplem pe toate și la trămitem...

CĂMINARUL : Eu zic că ar fi bine să zoriți ca să terminăm tot porumbul aistăzi...

VASILE : Eu așa zic, că terminăm sigur, boierule...Și ducem toate carăle la curtea boierului și le și descărcăm...

CĂMINARUL : Să nu se bage nemica în pătule, ci să se facă trei grămezi, cum e obiceiul, ca să se mai usuce o drugile de păpușoi...Iar, după ce dumnivoastră vă luați două grămezi, să veniți să depănușăm păpușoiul și să-l punem în pătule...

UN BĂRBAT : Adecă așa cum am făcut și anul trecut.

CĂMINARUL : Așa, bade, Zamfire, așa facem. Cum am făcut anu trecut..

VASILE: Întăles, boierule.

CĂMINARUL : Apoi eu vă las și vă zic spor la treabă...Mă duc acu la Ochiul Tăului, unde mai iasta de cules cam tot pe atăta.

O FEMEIE : Mergi cu bine, cocoane Gheorghieș, mergi cu bine.

VASILE : Aice să nu aveți nice o grijă, boierule.. Până la chindie noi gătam totul, și ducem și carăle.

CĂMINARUL : (dă ușor pînteni calului) Hai, murgule, băiatule. (oamenilor) Rămâneți cu bine, oameni buni...(mică pauză) Nu uitați mâine de dimineață să veniți la cules Via de la Dealul Merilor..

VASILE : Nice o grijă, boierule..

CĂMINARUL : Domnul să ne aivă în paza lui, oameni buni ! (urcă încet coasta călare, lăsând murgul la pas, pentru a ieși pe culme. Limbaj interior: „Acu trebuie să merg să văd cum au cules oamenii la Poiană, pe pământul boierului Davidescu, pentru că m-am băgat vechil și la aista...Doar m-o ajuta Domnul să îmi plătesc datoriile, ce parcă nu se mai termină...(mică pauză) Numai de ar veni Ion cu vestea cea bună deseară, că sunt toți băieții așezați în gazdă la Pumnu...Că bunul om o să aivă grijă de ei și o să-i îndrume le învățătură...”

8. SECVENȚA NR 8.. În aceeași zi...A trecut de amiază...E o zi caldă și frumoasă de septembrie.. vedem trăsura Căminarului, încărcată cu cei patru băieți ai săi, și condusă de Ion intrând pe străzile orașului Cernăuți...Aparatul de filmat ne redă cu fidelitate viața străzii vechiului oraș moldovenesc, arhitectură austriacă, acum centru social și cultural făcând parte din Imperiul Austro-ungar...Imaginea clădirilor cu o arhitectură sobră și solidă. Pe trotuare domni îmbrăcați după moda nemțească, ce se întretaie cu țărani, cu oameni obișnuiți îmbrăcați în straie românești ori după portul rutenesc. Ion, vizitiul, cunoaște acum drumul, astfel că nu după mult timp vedem trăsura intrând pe strada pe care locuiește profesorul Arune Pumnu, oprind în fața acasă sale...

ION : (trăgând ușor de hățuri) Trrr, murgii lu tata...Că am ajuns.

ȘERBAN : (pregătindu-se să coboare) Iată că au dat Domnul de am ajuns, dragilor.

NICOLAE : Mulțam Domnului c-am ajuns cu bine, și lui nea Ion că ne-au adus sănătoși...(lui Șerban) Actele și Scrisoare către domnul Profesore Pumnu sunt la tine, Șărbane..

ȘERBAN : (își ia punga de piele în care ține Actele și scrisoarea și coboară) O să merg eu să-i înmănez scrisoarea domnului profesore...

IORGU : Mărg și eu cu tine, Șărbane...

ȘERBAN : Haideți să mergem...(coboară din trăsură, deschid poarte și se îndreaptă către casa profesorului)

ILIE: Haideți că merg și eu cu voi, Iorgule, să-l cunosc și eu pe domnul profesore Pumnul...(cei trei băieți ai căminarului urcă scara și bat la ușa Profesorului. Le deschide soția lui, care se vede că îi cunoaște și că se bucură de venirea lor, deși e o femeia cam închisă la suflet)

SOȚIA LUI ARON PUMNUL : (bucuroasă, le deschide ușa) Haideți, poftiți, domnișorilor, poftim...Dar domnia sa Căminarul nu iaste cu voi ?

ȘERBAN : (se înclină , îi sărută mâna) Bine v-am găsit doamnă Profesore Pumnul...Am venit după cum vedeți să urmăim la școală mai departe, la clasurile noastre...Părintele nostru, Căminarul Gheorghe Eminoviciu, având multe treburi la moșiile boierăști nu a putut să vie...A zis că o să vie după sfântul Dumitru, când o să fie recolta adunată și pusă în hambare, și când o să ne aducă merinde...

SOȚIA LUI ARON PUMNUL : Aiasta iaste foarte bine, că v-au dat să vă urmați mai departe școlile, pântru a vă isprăvi studiile...

ȘERBAN : Aici tatăl nostru, Căminarul, ne-a dat o scrisoare către domnul Profesore și către domnia voastră, în care vă roagă a ne așeza ca și în anii trecuți, în gazdă...în odăile în care am stat. Și de a-l înscrie la clasul întâi pe școlerul Eminovici Ilie, care iaste de față și iasta cel mai mic dintre noi...(mică pauză) Tot în plicul aista sunt 10 galbini, ca plată pentru găzduire, și pântru alte cheltuieli...Urmând ca noi să aducem făina, slana, oloiul, ceapa, tot ce am adus cu trăsura..

SOȚIA LUI PUMNUL : (Ia plicul și îl citește cu atenția) Păi atunce, iubiții noștri Eminovici, vă așez în odăile în care ați stat anul trecut...Acum aduceți făina și celelalte merinde, iar mâine sau în zilele ce or să vină domnul profesore Pumnul o să-l înscrie pe școlerul Eminovici Ilie. Așe cum ne roagă căminarul în aistă scrisoare...

ȘERBAN : Precum ziceți, chiar acu aducem cele merinde de trebuință...(lui Iorgu) Hai, Iorgule, să-i spunem lui Ion să cărăm ce am adus în trăsură. Și să îl ajutăm și noi.

SOȚIA LUI ARON PUMNUL : Aduceți merindea la Magazie, domnișorilor...(ajunși la trăsură. Lui Ion)

ȘERBAN : Acu trebe să ducem merindea la magazie, nea Ioane...Hai că te ajutăm și noi.

ION : (care se dă jos de pe capră) Sacul cu făină lăsați-l la mine că iaste greu...(ia sacul în spinare și pornește către casa profesorului. Băieții vin și ei cu celelalte legături în care se găsește merindea, brânza, cașul, slana, oloiul, nucile și celelalte. Merg și le predau la magaziei soției Profesorului) Sărumană cocoană... Mai am de adus un sac de făină..

SOȚIA PROFESORULUI PUMNUL : (lui Ion) Să-i spui cinstului Căminar că toți băieții au fost așezați bine în gazdă la Profesorul Pumnul...Și că vom face precum ne cere în scrisoare...

ION : Am înțales, cocoană...Mă duc să aduc și celălalt sac cu făină...(merge împreună cu Șerban și cu Nicolae) Mai avem sacii cu nuci și cu poame uscate, pre iubiții mei...(merg și aduc tot ce trebuie de adus. Soția profesorului Pumnul ia merindele și le așează în cămară)

SOȚIA PROFESORULUI PUMNUL : Așe să-i spuneți Căminarului..

ION : (se înclină respectuos) Pre bine, cocoană...(băieților) Apăi rămâneți cu bine, dragii mei...Și nu uitați vorba pre iubitului vostru părinte, a vă ține de carte..

ȘERBAN : Mergi cu bine, nea Ioane...

IORGU : Să ajungi cu bine acasă până în noapte...

ION : (a ajuns la trăsură. Șerban și Ilie au venit după el) Rămâneți cu bine, pre iubiții mei..

ȘERBAN : Drum bun, nea Ioane...(Ion urcă pe capră, trage ușor de hățuri și trăsura pornește) Acu hai să videm odaia în care vom sta anul ista...

9 SECVENȚA NR 9: Peste câteva zile. O vedem pe Raluca Eminovici, coborând scările cu o pătură pe brațul stâng, ținând-o de mână pe Harieta. Mihaiță este de mână cu Aglae, și coboară înaintea mamei lor.

RALUCA : O luăm către livadă, Mihaiță, pe lângă bisericuță, și ne așezăm pe pătură pe tăpșanul pe care ne așezăm de obicei..

MIHAIȚĂ : Așe facem, mamă...

SEVASTIȚA : (care iese de la cuhnie) Mai încolo cocoană Raluca vă aduc o tavă de plăcintă, că am băgat-o acu la cuptor..

RALUCA : Noi suntem mai sus pe tăpșan, Sevastițo...

SEVASTIȚA : Bine, cocoană Ralița...(au urcat costița pe lângă bisericuță. Au găsit un loc neted unde Căminăreasa a întins pătura...Se așează pe pătură cu Hariata în brațe.)

RALUCA: Puteți să vă vă jucați, Mihăiță și Aglaie, dară să nu vă depărtați..

MIHAI : (Privind peste vale) Uite, mamă, pe culmea aceea departe am fost eu cu Ilieș și cu Iorgu, la nea Gligorie și nea Alexa, ce sunt păcurari care cântă din fluier și știu a spune basme...

RALUCA : Știi bine că nu aveți voie a vă depărta de casă...Tatăl vostru, căminarul, v-a spus-o de atâte ori ! Hai ia-o pe Aglae și prindeți lăcuste și greieri..

MIHAI : (gânditor) Mie îmi place cum cântă greierii noaptea...Și când mă trezesc dimineața în zori cum cântă privighetorile în salcâmi..

AGLAE : (arătând către un fluture) Uite un fluture, Mihăiță... Fugo după el

RALUCA : Prinde-i surioarei tele un fluture, Mihai...(din jos o vedem pe Sevastița care vine cu tava cu plăcintă)

SEVASTIȚA : (veselă, gâfâind) Am adus plăcinta, cocoană Rareșă, (către Mihăiță) și dragii mei copilași...(Pune tava, care este acoperită de un ștergar, pe pătură)

RALUCA : Mulțămim, dragă Sevastă...Mihai, Aglae, lăsați acu fluturii și găzele și veniți la plăcintă.

SEVASTIȚA : Duminică o să facem plăcintă de dovleac...(îi privește cu dragoste pe copii) Apoi eu vă las, că mă cheamă trebile...(se întoarce la cuhnie)

RALUCA : (îi dă plăcintă Harietei) Și acum să-i dăm plăcintuță și Harietei...(modulând cuvintele) Căci ea iaste cea mai mică, și cea mai scumpăăăă, și trebuie să crească mareeee, mareeee...(Mihăiță și Harieta, dați mânuțele încoace, că ați pus mâinile pe găze și în pământ. Copii întind mâinile, le șterge mâinile cu prosopul) Și acu luați câte o plăcintă...și mâncați...ca să creșteți mari și cuminți.

MIHAI : (În timp ce mănâncă) Ce bine era de ar fi cu noi și Marghiolița noastră, cu care ne-am jucat astă vară, eu cu Ilieș..

RALUCA: (se face că nu aude) Zilele aistea o să facem compot și dulceață de struguri, Mihăiță..

MIHAI : Da, dacă ai zis că pe Marghiolița noastră a luat-o Dumnezeu la el, că au iubit-o mult, acu că au ținut-o la El atâta, de ce nu ne-a dă înapoi...?

RALUCA : (emoționată, i se umezesc ochii) Măhăiță, hai să ne gândim mai bine la lecțiunile ce trebui a le face cu domnul profesore de germană Scarlat Voiacek, căci la anu Căminaru te va înscrie și pă tine la școală la Cernăuți ca pe frați tăi...

MIHAI : Deja am început a vorbi binisor pe nemțește, și am învățat toate lucrurile, mamă...

AGLAE : (întinde mâna) Mai vreau plăcintă, mamă.

RALUCA : (îi întinde plăcinta) Uite, fetița me... Ia și papă..

MIHAI : Mai vreau și eu, mamă, una... (îi dă și lui)

RALUCA : Ține și tu, Mihăiță. (privind-o pe cea mică) Ia uite ce frumos a păpat și Harieta noastră cea mică și frumoasă...

MIHAI : (arătând cu mâna în zare, dincolo de valea largă a Sătnei) Când eram mic credeam că dincolo de cer, unde se lasă cerul pe pământ, nu mai iaste nemică...Dară am fost acolo, pe culmea aceea, cu Ilie și cu Iorgu, dincolo de dealul de peste apa Sătnei, și am văzut că iaste tot pământ, sunt pajiști pe care pasc oi, sunt stâne, iar mai departe sunt munții cei înalți. (în timpul acesta Raluca l-a ascultat și l-a privind cu drag) Ptiu, să nu te deochi...Că isteț mai iaști, Mihăiță, dragule.

MIHAI : Da, mamă, eu așe credeam, că pământul se termină acolo unde cerul se lasă pe pământ... Iară dincolo de cer iaste numai gol, hău. Dară când am ajuns pe dealul cela pe care se lasă cerul, am văzut cu nu iastă așe...Și că cerul se lasă acu pe dealul care iaste mai departe

AGLAE : Mai vreu o plăcintă...că iaste bună.

RALUCA : (oftează) Of, dragă Mihăiță, dragă Mihăiță...Că bună minte ți-a dat Dumnezău ! (în momentul acesta se aud scârțâit de care și voci de bărbați...Hăăăăiiis, Surane, nea bivole...Raluca se uită înspre poartă. Vedem acum că în curtea largă a casei Căminarului au intrat două care încărcate cu porumbi, care trag în fața pătulelor)

HARIETA : (care e în brațele mamei ei, întinde mânuțele) Mai vreau plăcintă. mamă...

AGLAE : Și eu mai vrea, plăcintă, mamă...(Raluca îi întinde plăcinta)

MIHAIȚA.: Și eu mai vreau, mamă..

RALUCA: Mai vrei tu, Mihăiță, dară nu mai iaste nici o plăcintă, că s-au terminat... (îl privește cu dragoste) Însamnă că v-au plăcut plăcintele, copchii... Ia Mihăiță, (îi întinde tava) du tava aiasta, că iaști mare, și du-te la cuhnie la Maria și spune-i să ne mai aducă o tavă cu plăcintă, că prea au fost bune... Hai că ești biat mare..

MIHAI : (ia tava) Da, mamă... (coboară coasta ca să ajungă la cuhnie)

10 SECVENȚA NR 10. În odaia Căminăresei, Căminăreasa, cu fetițele, cu Aglae și Harieta, cu Matei și cu Mihai... Căminarul este dus pe la moșii cu treburi...

RALUCA : (vrea să le culce pe fetițe) Harieta și Aglae, veniți să ne culcăm..

Tu Mihăiță și Aglae vă culcați la capul cela al patului...

AGLAE : (are patru cinci anișori) Da să ne spuie Mihăiță o poveste... ca să adormim.

RALUCA : Harieta, pune capul pe perniță, și ochii închiși. (Raluca se întinde lângă matei și lângă Harieta, luându-i în brațe)

AGLAE . Mihăiță știe multe povești, mamă... Și povestește frumos...

RALUCA : Hai Mihăiță, pui capul pe pernă și ne spui povestea ca să adormim...

MIHAIȚĂ : Bine, mamă, dar după aceea mă lași să mă duc la baba Arghiroaia să mai îmi spuie povești... Că am mai fost..

RALUCA : Hai, începe povestea, și după ce ne sculăm o să videm noi..

MIHAI : (a pus capul pe pernă) Povestea Fetei de Împărat și a merelor de aur..

RALUCA : Așe, aiasta ista foarte frumoasă... Spune..

MIHAI : Zice că demult, demult, pă vreme când erau Împărățiile, și erau numai Împărății mari și frumoase, cum astăzi nice se mai pomenesc, era un Împărat mare și viteaz, ce-i zicea Împăratul Roș, pentru că ave o barbă roșie, și mai avea multă înțelepciune în ființa lui. (Copilul povestește molcom, cu glasul cald).. și aista Împărat mare și viteaz, mai era și bunu la suflet... Și mai avea și o Împărăteasă tare bună și frumoasă... Iară Împărăteasa fiindu ea bună și frumoasă, i-a dăruitu Împăratului nost trei fete, una mai frumoasă decât alta, la a care Împăratul ține ca la ochii din cap. Și mai avea Împăratul nost în grădina Împărăției un Măr mare, până la ceriu, care făce numai mere de aur... Și nu orice mere, ci nește mere mari cât capul omului... Iar aceste mere de aur Împăratul le culege în fiecare vară, pomu, făcând în locul lor alte mere, tot de aur și la fel de mari. (mică pauză, îi auzim respirația) Merele aista pasămite l-au făcut pe Împărat să fie cel mai bogat dintre Împărății pământului, căci avea o grămadă cât un munte de mare de mere de aur... Ceea ce nice un Împărat al lumii nu ave asemenea bogăție... Și tot culegându în fiecare vară și în fiecare toamnă recolta cea bună de mere de aur, Împăratul Roșu adunase în cămările lui multe grămezi de aur... Astfel că s-a dus vestea în toată lumea cătu-i de bogat ... (Mihai își ridică ușor capul de pe pernă și vede că și surorile sale și Căminăreasa au adormit. Le privește un timp liniștit cum dorm, apoi se ridică încet, iese tiptil din oaie trăgând ușa încet după el... Acum este în ceardacul casei, și privește valea cea largă dincolo de care se află culmile și pășunile unde își au ciobanii stânele)

MIHAI : (limbaj interior) De multă vreme nu am mai fost pe la păcurari să ascult doinile și poveștile lor, de care mi-a fost dor... (mică pauză. Se vede în minte pe el și pe Iorgu și pe Ilie cum merg pe drumul prin pădure, care i-a dus la ciobani) Dar cel mai mult ți cel mai mult îmi iaste dor de fratele meu Ilieș. (mică pauză) Ce o fi făcând acum Ilieș, dar Iorgu și Nicolae și Șerban ? (se uită la soare, care este încă sus)

MIHAI : Până să trezesc mama și cu fetele ce ar fi să dau o fugă la baba Arghiroaia dăspre care am aozit că știe basme multe... Ion al lu Bratu, care merge cu oile, mi-a spus de baba Arghiroaie, care șade pe ulița către Teiul cel mare... (coboară scara) Și chiar așe fac, o să merg la baba Arghiroaie (privește către cuhnie, apoi se strecoară pe poartă. Îl vedem luând-o pe o uliță la deal Ajunge în dreptul unui păr care face pere tomnatice. Se uită după un băț, pe care îl vede în apropiere. Bate cu bățul crengile părului scuturând câteva pere care cad în iarbă. Ia o pară din care începe să mănânce, pe celelalte le bune în buzunare... Pornește mai departe pe uliță, apoi o ia pe ulița care se face la stânga. Ajunge în dreptul unui tei uriaș, care se află în dreapta unei porți. În curte se vede o izbă cu tindă, un cotez, un nuc.. Pe prispă o bătrână și un moșneag stau de vorbă...)

MIHAI : (în gând) Aice trebuie să fie baba Arghiroaia, stăpâna poveștilor și a descântecelor... (deschide poarta și intră. În curte nici un câine. Câteva găini și niște pui) Bună ziua, dumneavoastră. Domnul să vă deie sănătate... Aice stă baba Arghiroaia ?

BĂTRÂNUL : Aice stă. aice...Dară cine ești domnia ta, voinice ? Și de ce o cauți pe mătușa Arghiroaia, și nu mă cauți pe mine, care sunt bărbatul ei ?

BĂTRÂNA : Eu cred că știu al cui iăști, copile

MIHAI : Eu îs Mihăiță, băiatul Căminarului...Și mie îmi plac mult basmăle și poveștile, și eresurile... Și am auzit că domnia ta iaști meșteră la spus basme...Că știi multe povești.

BĂTRÂNA : (râde înveselită) Apoi domnia ta am aozit că meri pe la stânele ciobanilor, și nu te mai sature ascultând povești...Și că îți place să asculți doinele din caval...Așe am aozit eu..

MIHAI : Așe iaste, precum spui domnia ta...(scoate perele din buzunare) Pentru că m-ați primit cu drag vă dăruiesc aiste pere...

BĂTRÂNUL: Mulțam de darul, domniei tale...Ia să îți dăruim și noi nește struguri din cei tămăioși (se ridică și aduce din casă un coș de struguri) Apropie-te și vino să-i guști...

MIHAI : Văd eu că domniile voastre sunteți oameni buni...Așa cum iaste nea Gligorie și nevasta lui, lelea ciobăniță, ce au stână dincolo de pădure, la mizănoapte, si sânt oameni buni...(Mihai vine lângă ei să mănânce struguri)

BĂTRÂNA : Se vde că iaști băiat isteț...Numai că de ai venit acu să îți spui povești, nu ai găsti ceasul cel bun...Căci trebuie să mărg să-l trag pe moș Nechifor, care și-a scrântit piciorul și trebe să i-l pun la loc...Vino, domnia ta, Mihăiță, poimăine, când iaste duminică, pe la prânz, după slujbă, și îți voi spune două povești...În fiecare duminică atâta îți spui, două povești...

MIHAI : Mulțamesc mult, mătușă Arghiroaie...Că acu nice eu nu am timp, că am plecat de acasă fără să-i spui mamei unde mă duc...

BĂTRÂNUL: Dacă ai putere poți să iei coșu cu struguri, să mănânce și cocoana căminăreasă, și frații domniei tale...

MIHAI : (S-a așezat pe prispă și mănâncă struguri) Mai rămâi oleacă să mănânc din cești struguri care sunt tare buni, și viu, precum mi-ați spus, duminică să ascult povești...

BĂTRÂNA : (se ridică) Apoi eu mă duc, moșule să-l trag pe Nechifor, că acu se înserează...

MIHAI : Eu mai rămâi să termin strugurii. (bătrânului) Dară domnia voastră nu știți povești, moș Arghir ?

BĂTRÂNUL: (râde) He, he, he, he. Pe mine mă cheamă Sofron...Iară eu știu alte povești...

MIHAI : Văd că soarele s-a dus la culcare, moș Sofron... Merg și eu acasă, și viu sigur la mătușa Arghiroaie, duminică după slujbă...Eu vă zic bună seara, atunce !

BĂTRÂNUL. Mergi cu bine, copile, da ia și coșu ista să-l duci acasă...Să știi că ți-a dat Domnul minte nu glumă...

MIHAI : (a luat coșul) Muțamesc mult, că sânteți oameni de treabă

11. SECVENȚA NR 11 : Mihai plecând de la mătușa Arghiroaie s-a întors acasă. Intrând pe poartă o vede pe Căminăreasă în curtea...Raluca Eminovici o ține de mânuță pe Harieta, în timp ce Aglae, care ține o păpușă în brațe încearcă să o legene.

RALUCA : Iată-l și pe Mihăiță al nost... Unde ai fost Mihăiță, și ce aduci în coșul acela ?

MIHAI : Am fost la mătușa Arghiroaia, care am aozit că știe multe povești... Mi-o zâs să mărg duminică după slujbă... Iar coșul aista cu struguri tămăioși mi l-a dat moșul Sofronia, ca să mănânci și dumneata, și cu Aglae și Harieta..

RALUCA : (mirată, bucuroasă)... Ia uite ce strângător iaști...Mai bine caută-le culbeci la copile, și vino să stai cu noi...Da, mai întâi du coșu cu struguri la cuhnie, ca să mâncăm după masă...

MIHAI : Da , mamă... (duce coșul la cuhnie și revine) Și mai am o rugămintă la dumneata, mamă..

RALUCA : Ce rugămintă, ai dragule..

MIHAI : În anii aiștia eu am cetit toate abecedarele și cărțile fraților măi...Acu știu să cetesc bine, iar cu germana mă înțăleg bine cu domnul profesore de germană...Să îl rogi dumneata pe tata să mă lase a mă uita prin cărțile din biblioteca lui...Și a ceti din ele.

RALUCA : (Uimită și bucuroasă) Păi aista iaste lucru bun ce îmi ceri, dragule. O să vorbesc chiar în seara aista cu iubitul nostru Căminar.

MIHAI : Mulțamesc, mamă...(arătând către apus) Privește ce frumos iaste apusul, mamă... Roata soarelui s-a lăsat acu chiar pe deal. Și pare mult mai mare...

RALUCA : Da, chiar în aist moment apune soarele, să știi și tu...(Aglaei) Privește Aglăiță iubită, roata soarelui s-a lăsat pe dealul cele din depărtare... Pentru că soarele se duce și el la culcare.

AGLAE : Da, mamă, soarele se duce să se culce...În fiecare seară după ce pune, soarele se duce să se culce după dealul acela..

RALUCA : Și dimineața ce face soarele ?

AGLAE.. Dimineața, soarele se scoală, și să înalță pe cer, ca să lumineze..

MIHAI : Da, mamă, dimineața de ce soarele nu se înalță de la locul unde s-a culcat, adecă pe dealului acela (arată locul unde apune soarele) sub care a dormit, și să înalță din partea ailaltă ?

RALUCA : Păi eu zic să căutăm să aflăm adevărul aista. Sau chiar să îl întrebăm pe dumnealui, pe Soare .

MIHAI : Și dacă soarele nu mai vrea să coboare pe bolta cerului să se ducă la culcare, și se oprește pe bolta cerului ce să întâmplă ?

RALUCA : Ce să întâmplă dacă soarele nu mai vrea să meargă la culcare ?

MIHAI : O să fie o zi nesfârșită, și nu o să mai fiă noapte deloc ...

RALUCA : Da, așa are să fie. Dară acum pentru că soarele s-a dus la culcare, și el o să se culce, trebuie să mergem și noi la culcare..(îi e frig) Brr ! Mai ale că s-a lăsat răcoare.. Așa că mărgem să mâncăm, iar apoi mergem la culcare. Iar Mihăiță ne va spune o nouă poveste ca să ne adoarmă...Aglae dă mânuța și haidem la masă cu toii...(în momentul acesta căminarul a deschis poarta mică, apoi deschide porta mare, ca să intre cu șareta) Ia uitați-vă copii, cine au venit ?

MIHAI . A venit tata...

AGLAE : (fericită) A venit tata căminarul

RALUCA : Ce ne bucurăm că iubitul nostru căminar a ajuns acasă, și că vom mânca împreună..

CĂMINARUL : Bine v-am găsit, dragilor...Mergeți la masă, că viu și eu acu...Sunt frânt de oboseală de atâta alergătură

12 SECVENȚĂ 12 : Odaia Ralucăi... Soarele a urcat binișor pe cer... Copii mai dorm încă.. La un capăt a dormit Căminăreasa, Matei și Harieta. La celalalt capăt a al patului îi vedem pe Aglae și pe Mihai dormind. Raluca Eminovici dă perdeaua la o parte și privește afară.

RALUCA : (în șoaptă) Și ziua aista iaște o zi caldă de săptămbrie... De ar mai ține mult zilele aistea calde ca să poată Căminarul și clăcașii să adune toată recolta boierilor de pe câmp și s-o pună în pătule...(Căminăreasa și-a pus halatul și iese afară având grijă să nu-i trezească pe copii. Coboară scara, ajunge la cuhnie și bate în ușă)

MARIA: (deschide ușa) Bună dimineață, cocoană Ralița... Masa de dimineață iaste pregătită..

RALUCA : Bună dimineața, Mariă

SEVASTIȚA : (care trebăluiește pe la cuhnie) Bună să vă fie inema, pre iubită căminăreasă..

RALUCA : Am venit, dragele mele, a vă anunța să ne aduceți masa la mine în odaia peste o jumătate de ceas, când or să se scoale copilele și Mihăiță.. O oală cu lapte și cu ouă fierte, și pâine..

SEVASTIȚA : Așe facem, cocoană pre-iubită..

RALUCA : (se închină) Domnul să ne binecuvânteze pe toți, dragele măle... (iese)

13 SECVENȚA NR 13 Imaginea casei căminarului de la Ipotești, privită din curte, din vale în sus... Soarele tocmai s-a ridicat deasupra acoperișului...Un cocoș urcat pe pârleaz cântă înălțându-și gâtul și dând din aripi...Peste puțin timp îi vor răspund ca într-un dialog alți cocoși...Căminăreasa care se întoarce în odaia copiilor se oprește un moment în loc să privească valea largă inundată de soarele dimineții..

RALUCA : (șoptind) Doamne, că frumoasă iaste valea aista, și lumea luminată de lumina toamnei...(în lanul de porumbi se aude cântecul unui pitpalac, apoi în salcâmi de lângă casă trilurile a doua privighetori care și răspund.) Păcat, Doamne, Tată ceresc. că ni l-ai luat la tine pe copilele noastre, pe Ruxândrița și pe Marghiolița, pe Măriă noastră ce iubită...(oftează. Privind cerul) Și aiașă zi va fi o zi frumoasă de toamnă...(a urcat scările și bate la ușa căminarului)

14 SECVENȚĂ NR 14

CĂMINARUL : (vocea căminarului dinlăuntru) Intră, iubită căminăreasă. (Raluca intră. Este odaia în care doarme și lucrează Căminarul, cu dulapurile de cărți, cu masa grea, plină de registre și

catastife...Îl vedem pe căminar îmbrăcat cu vesta cunoscută din poză, cu barba, acum ușor albită, aplecat asupra unor catastrofe..)

RALUCA : O zi bună să ne deie Domnul, iubite căminare..

CĂMINARUL : Slăvit să fie Domnul, iubită Rareșă...Iată că ne dăruiește o toamnă lungă și blândă, cu zile sănine și frumoase ca să putem strânge recolta boierilor, și a noastră și să strângem roadele în pătule și în hambare)

RALUCA : (oftând) Bun ar fi fost Domnul de nu ni le-ar fi luat la El pe copilele noastre dragi, după care mi sa sacă inema, și tânjesc eu de nu mai pot..

CĂMINARUL : Apo eu ți-am spus Domniei tale, că tot ce iaste pe aist pământ, nemica nu a făcut omul, ci toate le-au făcut Domnul...Toate sunt darurile lui pântru care omul nu a mișcat un dăști ca să le facă...(respiră adânc. Lasă tocul jos) El ni i-a dăruit pe băieții și pe copilele noastre, cunosc boieri care ar da și moșiăle ca să aivă copii, dară Domnul nu le dăruiaște...Așe că pruncii noștri fiind darurile Lui, fiind făcuți de El, sunt toate ale lui...Copilele noastre, Ruxândrița și Marghiolița fiind ale Lui, El, în bunătatea Lui nemărginită le-au luat acasă la El...(o vedem pe Raluca Eminovici ștergându-și lacrimile)

RALUCA : Așa e, iubite Căminar.. Și maica Fevronia ne-a spus lucrul aista...Dară dacă inema me este pârjolită de dorul lor și de durăre...

CĂMINARUL : Domnul iastă de mult mai înțelept decât noi...El știe întotdeauna ce face, și El face ceea ce iastă bine de făcut...Și apoi, așe cum mi-a spus preasfântul Pafnuitie, pusnicul, ce se ostenește în peștera de la Toaca, la care am fost, copii pe care-i ia Domnul dă mici, înseamnă că și-a împlinit misiunea pe pământ. Iar Domnul îi ia la El mai rapide, tomnai de aista, că ai iubește și sunt curați, ei nefiind întinați de păcatul aistei lumi, ca să-i facă îngeri în cerurile sale...Căci sunt șapte ceruri...(oftează...își lasă privirea în jos)

RALUCA : Am venit, iubite căminar, ca să-ți spui că Mihaiță al nost, tare a îndrăgit cartea, și o ceti toate cărțile fraților săi...Văzând în dulapurile de aici cărți de istorie și de povești mi-o cerut a te ruga să îl lași să cearască asemenea cărți..

CĂMINARUL : (și-a ridicat fața) Aista iaste bun lucru că a îndrăgit cartea...(gânditor) Bun lucru și mare dar al lui Dumnezeu este cetitul cărților, dar ce și eu l-am avut...Poate el o măрге bine cu școala spre osăbire de frații lui, care au trecut greu clasul...

RALUCA : Mulțămesc, iubite căminare.. Pentru aiasta am venit..

CĂMINARUL : Mai am puțin a încheie situația cu recoltele de pă moșia boierului Grădișteanu... Într-un ceas isprăvesc, și plec călare la lotul de păpșui ce au rămas necules la Curmătură, apoi de aici merg la via de la Dealul Crucii, și la păpușoi boierului de la Cătămărăști. Iar abia apoi, în zilele ce vin, mă grijesc de via noastră, ce au rămas la urmă neculeasă..

RALUCA : Mă duc, iubite căminare, căci i-am lăsat durmind pe toți copchii...

CĂMINARUL: Ii scot din bibliotichie pentru Mihaiță să cetească Basmele românilor, și Letopisățul lui Neculce...La aistea cred că s-a gândit el...(mică pauză) D asemenea astăzi nu are voie să plece de acasă că la prânz vine domnule profesore Scarlat Voiacek...Căci voi după Sfântul Dumitru a-l duce pe Mihaiță la un izamen la pensionul domnului Ladislav Ferderber, să îmi spună de poci sau nu a-l da la anul la Cernăuți, cu frații săi...

RALUCA : Așe voi face, căminare...O să rămâie copilul acasă...Atunce drum bune și cu bine pe la moșii...(este gata să iasă)

CĂMINARUL : (se apleacă asupra Catastifului la care lucra) Domnul să ne ajute.

15 SECVENȚA NR 15 : (căminăreasa intră în odia ei.) Le vedem pe cele două copile dormind, Harieta a dormit la un capăt, cu Matei și cu maiacă-sa, iar Aglae a dormit la celălalt capăt al patului, cu Mihai. Acum Mihai s-a trezit. Șade în pat și citește o carte pe care o ține pe genunchi)

RALUCA : (intră încet). Te-ai și trăzit Mihaiță ? (mică pauză. Bucuroasă) Și ai și pus mâna pă carte..

MIHAI :(maică-sa își duce degetul la buze, în semn că să vorbească încet, să nu le trezească pe fete) Mamă, astăzi te rog și eu mult ceva, căci iar va fi o zi frumoasă ca în basme..

RALUCA : Ia să te aud ce mă rogi...(mică pauză) Am vorbit mai înainte cu tatăl tău, căminarul, și a zis că o să-ți lasă să cetești Basmele Românilor și Letopisățul...Tare mult s-a bucurat când i-am spus că îți place să cetești...Măcar tu să ajungi învățat, dacă frații tăi nu să omoară cu învățatura.

MIHAI : Pentru că astăzi o să fie o zi frumoasă voi a mă lăsa să ajung la stână la ciobani, căci poate oi auzi măcar o poveste..

RALUCA : (neliniștită, supărată) Of, Doamne, că m-ai nebunit cu basmele și poveștile... Căminarul mi-a spus limpede că astăzi nu pleci nicăieri căci o să vie dă faceți lecțiune domnul profesor Scarlat Voiacek.. Pentru că voiește căminarul a te duce la un izamen la pensionul domnului Ladislav Farderber, să te cerce de te dă la anul la Cernăuți cu frații tăi...

MIHĂIȚĂ: Off, Doamne Dumnezăule, dară eu când mai ajung la cei ciobani, care îmi spun basme... Căci or să se ducă zilele frumoase dă toamnă...și or să se puie ploile (în momentul acesta se aud două ciocănituri ușoare în ușă. Raluca Emonovici, care este aproape de ușă, o deschide. În odaie o vedem intrând pe Sevastița cu tava de lemn, pe care se vede o ulcea cu lapte, borcanul cu dulceață, feliile de pâini, și cafeaua pentru căminăreasă)

SEVASTIȚA : Bumă dimineața, Mihăiță...Am adus, cocoană Ralița. (Sevastița lasă tava pe masă apoi se retrage) Domnul să vă deie o zi bună, copilași.(Înainte de a ieși le privește cu drag)

RALUCA : Mulțămesc, Sevstița dragă...(Raluca toarnă laptele într-un cană mai mică, apoi pune dulceață pe feliile de pâine) Hai vino la masă, Mihăiță..

MIHAI : (pe el îl preocupă mersul pe la stâne) Atunce dacă nu pot să merg astăzi pe la stâne, neapărat va trebui a ajunge mâine la nea Gligorie la stână...

RALUCA : Haide, vino să mănânci până nu să trăzesc copilele...

MIHAI : (supărat) Dară m-am săturat să stau numai închis în casă...Mie îmi iastă dor să văz priveliștile și să asculta doinele, să-mi clătesc ochii cu zarea... Și apoi acu, toamna, zilele blânde și frumoase au în ele o lumină de miere, ceva pustiu și dulce ca un dor păgân ce vine de departe. Că parcă te coprinde un leșin dulce, și îți simț sufletul bolnav...Am mai sămțit aiasta și în toamnele trecute, când îmi venea a pleca și a mă pierde în lume..

RALUCA ☹(il privește îngrijorată) Tu mă sparii Mihai cu aiste cuvinte...Hai vino să mănânci, și poți să mergi la căminar în odaie să cetești...(mică o pauză) Vino-ți în fire, copile !

MIHAI : Dacă îmi promiți a mă lăsa mâine să merg la stâne, să ascult povești..

RALUCA : Dacă iaste cald ca în ziua de azi îți promit că te las...Numai că până în sară să fii acasă.

MIHAI : Acuș, vin să mănânc...Și apoi mă laăi a merge să cetesc în odaia tatei...

RALUCA : Uite ce bine iaste când iaști copil ascultător...(Mihai se ridică și vine la masa. Îl vedem mănâcând din felia de pâine cu unt și cu dulceață, și bând câte o gură din cana de lapte...Raluca se întoarce și le privește pe copile cum dorm chipurile senine. O vedem oftând din tot sufletul) Doamne Dumnezeule, de ar avea copilele aiste noroc...

16 SECVETNA NR 16. În aceiași zi.. Către ora prânzului.. Raluca Eminovici este cu fetițele în curtea cea largă. O vedem pe Sevatița cărând apă cu găleata de la fântână.. Departe se vede valea largă a Sătnei..

AGLAE : Mamă, să vină Mihăiță să ne prindă culbeci...Ca să-i pună la trăsură..

RALUCA : Mihăiță iaste în odaie la Căminar, cetește. Nici nu a mai ieșit să îl vedem la față...(în fața porții oprește trăsura profesorului Scarlat Voiacek. Căminăreasa o strigă pe Sevatița și pe Ion Sevastița, Sevastița, Ioanee !

SEVASTIȚA : (apare din cuhnie unde a dus găleata de apă) Ce iaste, cocoană Ralița. ? Ion este dus la cules de păpușoi cu oamenii, tomnai la Rariște...

RALUCA : Deschide tu poarta că au venit donul Profesore Scarlat Viacek de Voinsk...să facă lecțiune cu Mihai...

SEVASTIȚA : Îndată, îndată, cocoană căminăreasă...(Merge degrabă și deschide poarta mare) Poftim dă intrați, domnule profesore.. Poftim de intrați...(Căminăreasa se apropie și ea) Lăsați calul la mine, că-l duc su șopron, și-i dau apă se be și fân...Așa cum am făcut și data trecută..

RALUCA : (fetițelor) Voi să stați cuminți, dragă Aglaee, că eu îl conduc pe domnul profesore și vin la voi...(profesorul) Bună ziua. domnule profesore...Bine ați venit...Mihaiță iaste în odaia căminarului cetește...(Raluca o ia pe scară înainte, urmată de profesor. Bate de două ori ușor la ușă, apoi deschide ușa. Îl vedem pe Mihaiță întins pe canapea și citind)

RALUCA : Bine că te mai vede omul, Mihaiță...A venit domnul profesore să faceți lecțiunea la ghermană..

MAIHAI : (s-a ridicat respectuos în picioare) Bună ziua, domnule profesore..

PROFESORUL : (bine dispus, se vede că-l iubește pe Mihai) Bine te-am găsit, dragă Mihaiță...Ce ceteai așe absorbit ?

RALUCA : Atunce eu vă las, și mărg la ale mele.

MIHAI : Tatăl nostru, căminariul, mi-au dat din biblioteca lui „Basmelor românilor” și Letopisățul... Iar când m-am apucat a ceti am uitat cu totul de mine, așe de sorbit a fost sufletul meu... Nice nu știu când a trecut timpul...

PROFESORUL : (impresionat) Apăi lectura, să știi și domnia ta dragul meu, iaste cel mai dulce lucru de pe lumea aista, și este darul plăcut pe care Domnul îl face celor cărora le dăruiește minte bună. Iar ție ți-au dăruit Domnul și mite bună și suflet bun !

MIHAI : Acu mă pregătesc pentru lecțiunea de germană, domnule profesore...(scoate caietul și creionul, pregătindu-se de lecție)

PROFESORUL: Poci cu voia domniei tale a lua și eu loc pe aista canape ? Căci sunt venit de pe drum.. (profesorul se așează)

MIHAI : Îmi place la domnia voastră, domnule profesore, că sunteți glumă...

PROFESORUL : Iar mie îmi place la domnia ta multe lucruri...(îl privește cu dragoste, meditativ) Astăzi, dragă Mihaiță, o să repetăm cuvintele învățate data trecută.. O să învățăm alte cuvinte noi... Câteva răguli de gramatică...Apoi vom convorbi în germană, căci ai deprins binișor a te esprima...

MIHAI : Întrebați-mă, domnule profesore...(între profesor și Mihai are loc un dialog în care profesorul îl întreabă cuvintele și expresiile învățate iar Mihai răspunde)

PROFESORUL : Acum deschide cartea și cetește, după care ai de tradus textul cetit...(Mihai citește un text dintr-o carte veche, din când în când profesorul îl corectează. Apoi traduce textul, profesorul ajutându-l acolo unde copilul nu reușește)

MIHAI : Cu cât deprinzi mai multe cuvinte cu înțălesul lor, cu atâta poți învăța altele noi, domnule profesore...

PROFESORUL : Important este că îți place să înveți Mihaiță. Aista iaste lucrul cel mai important... Dacă omu are în sufletul lui sătea de cunoaștere, atunce poate să cunoască multe...

MIHAI : Poate să cunoască toate lucrurile și toate tainele..

PROFESORUL: Nice aceasta nu se poate...Căci mintea omului iaste limitată, iaste mică și neputincioasă...Numai Dumnezeu, slăvitul, cunoaște totul...Căci el a făcut tot universul, toate planetele, și tot ce iaste viață pe pământul aista...

MIHAI: (care a rămas gânditor. Trist, meditativ) Și dacă Dumnezeu a făcut pământul și tot ce iaste viață pe pământ, adică a făcut animalele, plantele, pădurile, i-a făcut pe oameni, El nu ar pute s-o facă iar așe cum au fost pe sora noastră, Maria, pă Marghiolița, cu care m-am jucat eu și Ilieș ?

PROFESORUL : (s-a întristat) Nu te mai gândi la lucrul aista, Mihai...Ci să știi sigur că Domnul, pentru durerea pe care v-a făcut-o, o să vă facă un alt dar și mai mare...(se uită la ceas) Și lecțiunea aiasta a fost deosbit de frumoasă...Iar acu iaste ceasul a pleca...Urmând a ne întâlni săptămâna viitoare, la acelaș ceas...(se uită la pendule din odaia căminarului care bate solemn și rar timpul)

MIHAI : Număi un lucru aș vre a vă întreba, domnule Profesore..

PROFESORUL : Te ascult, dragul meu...

MIHAI : Cetind Letopisățul am aflat că dachii au fost strămoșii noștri, din care ne tragem noi, românii...Dară dacă a fost așe, și aista era pământul lor, de ce au venit romanii păste iei ? Și de ce zice cronicarul că noi de la Râm ne tragem...Când noi ne tragem din dachi ?

PROFESORUL : Se vede că iești înaintat cu intelectu, dragă Mihai...Data viitoare o să vorbim și dăspre lucrul aista.. Acu doar aș vre să mă întrebi același lucru în germană, cu cuvintele tale...

MIHAI : (este trist. Reia aceeași întrebare căutându-și cu greu cuvintele în germană)

17 SECVENȚA NR 17. Imaginea caselor profesorului Aron Pumnul văzută din stradă...Casa mică în care sunt găzduiți școlarii este puțin mai sus, pe costiță, înconjurată de pomi...Suntem în odaia cu două paturi și o masă în care dorm și învață băieții căminarului. Odaia destul de sărăcăcioasă are un dulap cu cărți, câteva scaune și o lampă cu picior pe masă...

În momentul acesta în odaie sunt numai Iorgu și Ilie. Iorgu este în pat, citește, iar Ilie este la masa de scris..

IORGU : Mie mi s-au acrit de unele materii, și de unii profesori..

ILIE : Iar mie îmi vine a o lua pe drumul pe care am venit, căci îmi iaste dor de locurile noastre...

IORGU : Șerban și Nicolae trebuie și ei a se strădui mai mult...Când va veni tata după Sfântul Dumitru, cum au promis, pentru a ne aduce merinde, o să fie foarte nemulțumit de Șărban și de Nicolae...(Ilie a mai scris un rând , și acum citește în gând) Dară ce scrii tu acolo ?

ILIE : Mie îmi e tare dor de Mihaiță al nost, Iorgule... Și m-am apucat a-i scrie, ca să mai îmi treacă doru...

IORGU : La anul tata vre a-l aduce și pe el și a-l înscrie la școală aice...

ILIE : (nu-l aude, citește scrisoarea în gând. Limbaj interior) Dragă Mihăiță...Află despre noi că suntem bine, sănătoși...Aici timpul trece tare greu...Profesorii sunt tare severi...Mie îmi este tare dor de tine...Îmi vin mereu în minte jocurile noastre, drumurile ce le făceam la stâne, unde ție îți plăce mult a asculta povești. Și a auzi păcurari cântând din fluier și din caval...iar mai cu samă tresăreai și te opreai în loc ca să ascuți tulnicul și cântecul cornului...(mică pauză. Îl vedem pe Ilie cum își șterge p o lacrimă) Dulci ai fost zilele și jocurile ce le-am petrecut împreună, acasă, în verile trecute. Aici în Cernăuți, la școlile aistea răci, cu profesori severi și încruntați, soarta nu iaste deloc dulce...(mică pauză) Dară or trece ele și lunile aistea, și o să vină vacanța de Crăciun, când o să venim cu toții acasă.. Și o să ne dăm cu sania pe derdeluș...(Acum vedem două șiruri de lacrimi cum se scurg încet pe obrajii copilului)

18 SECVENȚA NR 18. Casa Căminarului...E o zi frumoasă de toamnă...Căminarul și soția sa își beau cafeaua la masa ce au scoso-o în cerdac...În curte le vedem pe cele două fete jucându-se cu păpușile... Sevastița și Maria se văd din când în când intrând și ieșind de la cuhnie..

CĂMINARUL. Nu am pome nit demult o toamnă lungă și frumoasă ca aista...

RALUCA : Așe iaste, iubite Căminar...Parcă îți vine a sta cu ochii numai pe cele culmi și zări, ca să se bucure sufletul de priveliștele minunate ce le vedem.

CĂMINARUL : Am vorbit cu Miron stuparul a ne face cincizăci de stupi, pentru a așeza stupina pe costă în sus...

RALUCA . Și cine o să grijească de ea ?

CĂMINARUL : Moș Miron o să grijească, stupina...Iar când voi ave timp o să grijesc și eu, căci îmi place arta stupăritului.

RALUCA : (privind fetele) Ce frumos se joacă Aglae li Harieta...(oftează. Îi dau lacrimile) Și ce bine ar fi de s-ar juca acu, și de ar fi cu ele și Ruxandrița noastră și Marghiolița...

CĂMINARUL : (schimbând vorba) Pentru că sora domnia tale, băneasa Maria și soțul ei, au zis că nu pot veni astăzi în vizită la noi, o să-i fac lui Mihăiță al nost o bucurie..

RALUCA : Ce bucurie ?

CĂMINARUL: O să-l iau călare cu mine pe cal, și o să colindăm pe la stânele la care se duce el, să-i cunosc și eu mai bine pe cei ciobani care îl găzduiesc, și care îi spun povești...

RALUCA : (privind cerul) Bine faci, iubite căminar. Aiasta e zi numai bună de plimbare...(mică pauză) O să merg și eu prin livadă cu fetele...

CĂMINARUL : Mulțamesc, iubită Căminăreasă, pentru tratațiune cu cafe...

RALUCA : Nu ai sărvit nemic din cele dulceturi, căminare...

CĂMINARUL : Mă duc să văd ce face Mihăiță, apoi mărg să-l iau pe Roibu, calul cel mare, și mergem amândoi pe cele culmi. Iar cu aist prilej o să-mi dau sama de germana ce au învățat-o cu profesorele Scarlat Voiacek...(Căminarul își face cruce) Mulțamesc pentru bucate, prea sfântă Maica Precista...Mulțămim pentru toate ! Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, și acu și purure și în vecii vecilor ! Amin !

RALUCA: Atunce vă urez plimbare frumoasă, căminare...(căminarul intră în hol. Bate de două ori în ușa camerei în care dorm Raluca, fetele și Mihăiță. Neprimind răspuns deschide ușa. Îl vedem pe Mihai întins pe burtă și citind.

19 SECVENȚA NR 19 :

CĂMINARUL : Ce cetești, dragul nost Mihăiță ? Mare bucurie ne faci că ai îndrăgit cetitul...

MIHAI : (se vede că nu este bucuros de vizita severului căminar) Iacă, mai cetesc încă o dată Letopisățul cel nou ce mi-ai dat, tată...

CĂMINARUL : Astăzi pentru că iastă duminică și iastă zi frumoasă, cum tăt îți place ție a merge pe la cele stăne, voi ați face o bucuriă..

MIHAI : (tresare) Ce bucurie...?

CĂMINARUL: Ținând-o tot într-o alergătură de primăvară când începe sămănatul și până la sfântul Dumitru, anii aiștea nu am avut vreme a petrece și eu că băieții mei. Și iată că anii au trecut, că Domnul nu oprește timpul în loc, iară eu m-am trăzit că nu am stat de vorbă cu copiii mei... Îmbrăcat-te, căci într-un sfert dă ceas, am pleca la plimbare. Mărgem călare pe roibu amândoi, pe la stăne... (căminarul merge la grajd, unde stă de vorbă cu Ion. „Il iau pe Roibu cel voinic, Ioane, îl auzim pe căminar. Scoate-l tu din grajd și adă-l la scară”)

MIHAI : (s-a sculat, s-a îmbrăcat, și a ieșit în pridvor...Raluca a coborât și le-a luat pe cele două fetițe de mână. Peste puțin Ion îl aduce pe Roibu în fața scării...Cel care încalecă primul este Căminarul) Mergem călare ?

CĂMINARUL : Vreau a învăța Mihăiță să călărești și tu ca frații tăi Șerban și Nicolae, cărora le place a merge călare pe moșie ca să se deie mari...Hai vino aici...Când ești cu mine să n-ai frică.. Ioane aburcă-l pe Mihăiță pe cal.

ION : Hai, vino, Mihăiță... (Mihai vine. Este un copil de șapte anișori. Ion îl ia de subțiori și i-l dă Căminarului, care îl pune călare în fața lui, ținându-l astfel în brațe.)

CĂMINARUL : Dăschide porțile mari, Ioane...

ION : (a deschis porțile) Primblare plăcută, cocoane Gheorghieș. (Căminarul a ieșit în drum. Calul o ia la stânga, apoi cotește pe o uliță la dreapta, și începe să urce pe un drum de cară. Ajunge în curând pe coama unui deal)

CĂMINARUL : (privind în depărtare. Panoramare a spațiului) Ia uite, Mihăiță, dragule, ce priveliște minunată avem în fața ochilor...Privirea ni bate până hăt, departe. Haide să stăm să ne bucurăm ochii, căci o asemenea priveliște arar se vede, băietul meu...

MIHAI : Locurile aistea din jurul Ipoteștilor au o frumuseță a lor neasemuită, tată. De aceea îmi place mie a le străbate, ca să mă bucur de vraja lor...

CĂMINARUL : Ai sămțit tu lucrul aista, Mihăiță ?

MIHAI : De când eram copil mic am simțit vraja aistor locuri, tată...

CĂMINARUL : (a rămas gânditor) Aista iaste foarte bine, băietul meu, înseamnă că ai un suflet sănsibil și deosebit...Dar oare cunoști tu cum se cheamă aceste locuri, pe care le-ați bătut cu pasul ? Și acu eu am la tine rugăminte de a vorbi amândoi nămțăște, cum te pricepi tu...

MIHAI _ Da, tată..

CĂMINARUL : (vorbește în germană) Uite-te acu cătră răsărit, știi cum să nemeșe dealul acela ce îl vedem departe ?

MIHAI : (dialogul se va purta în germană) Dealul acela se cheamă Dealul Crucii..

CĂMINARUL : Așa este...Dacă ai văzut că în fiecare dimineață soarele răsare de după dealul acela...(mică pauză) Da știi și de ce îi zice dealul Crucii ?

MIHAI : Nu știu, tată...

CĂMINARUL : Se zice că în vremurile cele de demult, când pa aceste locuri umblau apostolii și ucenicii lor, ca să-i creștineze pe români, acolo pe dealul acela a fost înălțată o Cruce mare...Care să le amintească oamenilor dă crucea pe care a fost răstignit Domnul nostru Iisus Chritos...Cum tot pe acolo mai iaste un loc, un deal, pe unde trece un drum de cară...Locul acela se cheamă la Icoană, pentru că acolo, ucenici lui Chridtos au pus într-un păr o Icoană a Maicii Domnului ca să se roage oamenii la ea, când treceau pe acolo...Și acolo la acea Icoană, la umbra acelui păr, se strângeau oamenii care aveau satele prin văile aistea, și ucenicii Domnului le aduceau oamenilor Vestea venirii lui Christos pă lume pentru a lua păcatele oamenilor, și răstignirea Lui, pentru oameni, apoi cum a înviat a trăia zi din morți și s-a înălțat la cer.

MIHAI : Înțeleg, tată...Dar că voi a ști când s-au întâmplat aistea?

CĂMINARUL : Apăi aistea s-au întâmplat tare demult, dragul meu...

MIHAI : Păi dacă domnul nostru Iisus Christos a fost răstignit în anul 33, după Christos, așa cum zice la Letopisăț, iar apostolii lui au pornit ca să ducă vestea răstignirii și a învierii Domnului nostru Iisus Christos în lume, după răstignirea și învierea Lui...Cum apostolul Andrei, ce era fratele lui Pătru

au ajuns în Dobrogea și pe pământul Dachii, asta înseamnă că a fost înainte de anul 105-106 când Împăratul Traian a venit cu Război asupra Daciei, și l-a învins pe Regele Decebal?

CĂMINARUL: (uimit, bucuros) Bravo, Mihăiță... Aista iaste adevărat. (mică pauză) Mă simț deosebit de fericit, văzând ce lucruri mari ai învățat tu cetind den cărți (privesc un timp țin depărtare) Acu să mergem mai departe. Am zis că dealul de la Răsărit se număște Dealul crucii, iar mai încolo iaste un alt deal ce să cheamă La Icoană... Și locuri purtând asemenea nume sunt multe în țara aista...

MIHAI: Da, tată...

CĂMINARUL : Opus locului de unde răsare soarele, și care se cheamă la răsărit, este locul unde apune soarele...(mică pauză. Căminarul întoarce calul cu fața către apus) Știi domnia ta, Mihăiță, cum să cheamă dealul acela de la Apus, după care apune soarele ?

MIHAI : Dealul acela se cheamă Dealul Cotângașilor.

CĂMINARUL : Iară pădurea cea ce se întinde către miazănoapte încolo ? (arată cu mâna)

MIHAI : Pădurea cea se cheamă Pădurea lui Goilav..

CĂMINARUL : Așe e...(întoarce calul către miază-zi) Iar pădurea de la miază-ți ?

MIHAI : Pădurea de la miazăzi se cheamă Pădurea Cătămărăști...

CĂMINARUL : Iaste bine zis... Iar dealul care se vede către Cucorani ?

MIHAI : Acela: Iaste Dealul Armanului...

CĂMINARUL . Îi zice dealul Armanului că acolo, dămunt, aveau oamenii Arman... Adică locul unde se treiera grăul... Iară dealul acela către care arăt eu mâna, știi cum se cheamă ?

MIHAI : Acela iaste dealul Moștei, tată...

CĂMINARUL . Apoi Mihăiță să știi că ți-a dat Dumnezeu minte destulă... Numai că depinde de tine a-ți folosî mintea aiasta bună... Văzând cum ai deprins a vorbi nămțește eu sunt mulțămît de tine, și de domnul profesore Scarlat Voiacek...(dă pîteni ușor calule) Dii, Roiubule... Acu o luăm pe drumul aista ce duce la stâne, căci am aozit că te cunosc toți păcurarii... Și că iești prietin și cu câinii lor, care te cunosc și nu-ți fac nemică...(Cei doi o apucă peste puțin timp pe drumul care intră în pădure)

20 SECVENȚA NR 20. Suntem pe prispa casei bătrânilor Spiridon și Argiroaiei... Este o zi caldă de toamnă... În tinda case este întinsă o pătură pe care se află culcat Mihai, băiatul căminarului, cu capul pe brațul drept... Pe prispă moș Spiridon și Arghiroaia...

MIHAI : Mai vreau o poveste, mătușă Arghiroaie... Aiasta ce am aozât-o a fost foarte frumoasă..

MOȘ SPIRIDON : (râde cu gura știrbă, cum râd bătrânii) De bună seamă, dacă mi-a plăcut și mie...

ARGHIROAIA : Povestea aiasta, pe care o voi spune acu se cheamă Povestea Porcului.. Întălegerea noastră este ca să-ți spui de fiecare dată numai câte două povești... Iar de data viitoare, o să trebuiască să-mi spui și domnia ta, Mihăiță, câte o poveste....(îi zâmbește Moșului) Eu îți spui două, domnia ta îmi spui una nouă...

MIHAI : (gânditor) Așe voi face, mătușă...

ARGHIROAIE : Hei, hei, să zâce că dămunt, dămunt, pe vremea când câinele se întălegea cu pisica, iar motanii se pupau bot în bot cu șoarecii, și luna și soarele se țaneu de mână pe cer, trăia un Împărat mare și vestit pe care-l chema Verde Împărat... Și verde împărat ave o fată, o prințasă așe de frumoasă, că la soare te puteai uita, dar la dânsa ba.. Și cum s-a făcut fata mare de măritat, numai ce au venit ca să-i ceară mâna prinți de tot feliu și din tătă lumea, de la tâte Împărățiile...(în clipa aceasta bătrâna se uită la Mihăiță care a adormit)

ARGHIROAIA : (Moșul se ridică, intră în casă de unde se întoarce cu un țol pe care-l pune peste Mihăiță) A fost obosât rău, săracu

MOȘ SPIRIDON : (în șoaptă) Am prins tare drag de bietul ista al Căminarului.. A adurmit mititălu, O fi ostenit că bate tâte locurile aistea, și merge după povești la toți păcurarii de la stânele dimprejur...

ARGHIROAIA : (Îl privește cu drag) Iastă și el un pui de om, osăbit de alți băieți de sama lui... (unde va în apropiere se înalță trâmbița unui cocoș. Un car cu lemne scârțâie pe drum... Departe dinspre codri vine greoi și blând glasul unui tulnic)

MOȘ SPIRIDON: Doamne, zilele aista de toamnă lungă parcă îți toarnă miere n suflet..

ARGHIROAIA : Și e multa pace dumnezeiască peste sat și peste tâte locurile... De ai zice că locurile aiste sunt sfinte...

21 SECVENȚA NR 21 Zi de toamnă.. Căminarul împreună cu fiul său Mihai în șareta care-i duce la Botoșani..

CĂMINARUL : (privind zărilor încețoșate) Se vede că de am trecutu de Sfântul Dumitru vremea s-a răcit, iar zărilor s-au acoperit de păclă.. Bine că nu au dat bruma, căci mai sunt legume de strâns pin grădini...

MIHAI : Au zile când iaste toamnă lungă și frumoasă o dulceață în ele că îți înmoaie sufletul de îți vine să plângi...Iar dacă în aiasta zile mai auzi și un sunet de corn ori tulnicul tânguindu-se apoi chiar îți simț sufletul bolnav...

CĂMINARUL : (pe gânduri) Am sămțit și eu lucrurile aiste Mihai când eram copil...Sau când mă așezam în apropierea unui pârâiaș primăvara, când undele pârâiașului încep a clipoci... Ei bine, când eram copil ca tine, clipocitul pârâiașelor mă fermeca, și trăzea în mine o nostalgie, nu știu cum să zic...un dor după o lume frumoasă și depărtată.

MIHAI : (oftează ca un om mare) Așa iasta, tată...Pe mine mă mai farmecă noptile cu lună plină, când parcă totul iaste o vrajă de pe altă lume...(mică pauză) Mie de multe ori mi se face dor de Ilieș și de frații mei, tată...Și atunce zic că ar fi bine ca Dumnăzău să oprească timpul în loc, iar noi să rămânem cu toții acasă, așa cum suntem vara când ne adunăm cu toții..

CĂMINARUL : (calul merge la pas, Căminarul își trece doar biciul pe deasupra lui, ca Ion, fără să-l atingă) Până la vacanța de crăciun, când ar să vină cu toții acasă nu mai iaste decât o luă și ceva...

MIHAI : (privește în depărtare. Aparatul de filmat înregistrează imagini ale câmpului toamna. Chipul Căminarului și al fiului său văzute din față) Și de ce ziceai, tată, că mărgem la Pensionul domnului Ferderber ?

CĂMINARUL : Pântru că tu ai minte bună, Mihăiță, și ai învățat multe lucruri, voi a te vide și domnul Directore Ladislav Ferderber, de ai cunoștințele necesare pentru a te da în clasul al treilea la Cernăuț...Eu cred că lucrul aista iaste posibil, căci am văzut că ai deprins binișor a vorbi nămțește...

22 SECVENȚA NR 22. Șareta în care îi vedem pe Căminar și pe fiul său a intrat pe străzile târgului Botoșani...Aceleași imagini ale străzilor, ale clădirilor, ale oamenilor care ne dau imaginea orașului Botoșani, așa cum arăta el în toamna anului 1857. Șareta a oprit în fața Pensionului domnului Ladislav Ferderber pe care l-au frecventat frații mai mari ai lui Mihai, și pe care îl cunoaștem...

CĂMINARUL : (trage ușor de hățuri) Trrrr murgule...(se dă jos din șaretă, îl ajută pe Mihăiță să coboare, apoi trage șareta legând hățurile de gard.) Haide, Mihăiță.. Te rog a nu te spăria, căci am văzut că ai minte bună, și cunoștințe înaintate față de copchii de sama ta...(a urcat scara de mână cu Mihai, au intrat în hol, unde căminarul se oprește puțin, parcă pentru a se orienta și a-și trage sufletul. După care îl vedem ciocănind la ușa pe care scrie Directore. Ușa se deschide, astfel că cei doi se trezesc chiar în fața Directorului pensionului).

CĂMINARUL : (înclinându-se) Bună ziua, stimate domnule Directore...

DIRECTORUL: (bucuros) Aaa, pe cine ne văd ochii...Pe respectatul nostru Căminar. Domnia sa Gheorghe Eminoviciu...Care sigur a venit ca să-și înscrie fiul la noi la pension.. Poftește, domnia ta, poftește. (îi invită pe Căminar și pe Mihai înăuntru)

CĂMINARUL : Mulțămim den suflet, iubite domnule Directore. Care atât de mult ne-ați ajutat cu băieții noștri cei mari...

DIRECTORUL : Luați, domnia voastră, loc.. Să scot eu registrul cu înscrieri..

CĂMINARUL : (se așează, își scoate batista și își șterge fruntea de transpirație) Nu am venit, domnule Directore, a-l înscrie pe ful nostru Mihail...Care au urmat la Ipotești în particular cu domnul profesor Scarlat Voiacek...de la care a deprins cât de cât germana...Ci am la domnia voastră rugămintea de a-l examina cât veți socoti dumneavoastră de cuviință să vedem dacă pot la anul să-l înscriu în clasul al treilea la Școală la Cernăuți.

DIRECTORUL : Ha. Am înțales eu bine... Școlerul are ceva învățătură..

CĂMINARUL : Și mai are o minte bună, domnule Directore...Că m-a uimit cu nește întrebări...

DIRECTORUL : Cum nu, iubite Căminar...Îl supunem unui examen, taxa fiind de o jumătate de galbân, și peste două ore puteți să veniți să-l luați, iar noi vă spunem cum s-au prezentat școlerul domniei tale..

CĂMINARUL : Vă foarte mulțămesc, domnule Directore (se ridică, scoate ceasul de buzunar, se uită la cea) Atunce peste două ore fix sunt aice ca să văd rezultatul..

DIRECTORUL : Așe rămânem, iubite domnule Căminare...

CĂMINARUL : (își scoate pălăria, se înclină) Rămâneți atunce cu bine, domnule Directore... Peste două ore sunt aice..

DIRECTORUL : Mergi sănătos, domnule Căminar...Nu aveți nice o grijă...Școlerul va fi examinat cum se cuvine...(Căminarul iese. Îl vedem coborând scara și îndreptându-se către ieșire. Ajuns la șaretă, dezleagă calul după care se urcă în șaretă)

23 SECVENȚA NR 23 (suntem în cabinetul domnului Director Ladislav Felderber. Este exact cum l-am descris mai sus..

DIRECTORUL: (zâmbind pe sub mustățile răsucite după moda vremii) O să vorbim numai în germană, dragul meu școler...Te rog a-mi spune care este numele domniei tale ?

MIHAI : Mă numesc Emonivici Mihai, sunt fiul Căminarului Eminovici Gheorghe și al pre iubitei mele mame, căminăreasa Eminoviciu Raluca...

DIRECTORUL : Câți copii are domnul Căminar, spune-i în ordine ?

MIHAI : În ordine preiubiței mele părinți au adus pe lume pe Serban, cel mai mare, apoi pe Nicolae. Pe Iorgu, pe Ruxandrița, ce au plecat la Domnul, pe Ilieș, pe Maria, ce au lua-o și pe ea Domnul la El, din prea iubire. Apoi m-am născut eu, al șaptelea fiu al tatălui nostru Căminarul. Iar după mine au venit pe lume Agale, și Harieta care iasta cea mai mică, având numai trei ani...Iară anul trecut s-a născut frățiorul nostru ce se cheamă Mateiaș.

DIRECTORUL : (este uimit de inteligența copilului, de cursivitatea limbajului său) Dară domnia ta știi a te exprima bine... Până la cât știe să numere școlerul Eminovici Mihai ?

MIHAI : Știu a număra peste o mie, căci o iau pe sute și pe zeci, și dacă știi să numeri până la o sută, știi dă numeri până la o mie... Iar de aici numeri ca la început, 1001, 1002, 1003

DIRECTORUL : Când ai numărat și ai trecut de mie ?

MIHAI : Într-o noapte înstelată, când stelele se vedeau mari ca merele, eu am numărat peste 1000 dă stele, și am văzut că sunt foarte multe... Și măi multe de o miă.

DIRECTORUL : Și știi și cine a făcut stelele..?

MIHAI : D-apoi Domnul Dumnezeu le-au făcut domnule Directore...

DIRECTORUL: Iar pe om cine l-a făcut ?

MIHAI : L-a făcut tot Dumnezeu, după care a făcut-o pe Eva, ca să aibă bărbatul pe femeia sa...

DIRECTORUL : Ai putea să-mi spui o poezie, o legendă, o poveste ?

MIHAI : Aici știu multe, domnule Directore, poeziile populare aozite pe la ciobani, și de domnul Vasile Alecsandri, știu basme aozite de la păcurari și de la mătușa Arghiroaie, ce știe multe povești...

DIRECTORUL : (uimit, încântat) Dar domnia ta ești un școler pe cinste... Și ce poezie-ți place cel mai mult, care ți-o mârș la suflet ?

MIHAI: Iaste o poezie poporană, ce am aozit eu la păcurari, ce când o spun îți vine să plângi...Mai ales atunce când cântecul iaste însoțit de cântecul cavalului.

DIRECTORUL : Dumneata mă faci curios...Aș vre să știu și eu poezia aiasta care te-a făcut să-ți deie lacrămile..

MIHAI : Iaste o poezie poporana, o știu a o cânta păcurarii, și care se număște „Miorița” sau „Cântecul Miorii”...Dară domnule Directore mai bine o spui în românește, căci numai în limba aista are ea jalea și frumuseța care te pătrunde..

DIRECTORUL: Nu am cunoștință de un asemenea cântec poporan..

MIHAI : Ascultați cum iaste poezia aiasta : (începe să spună Miorița. Mihai recită foarte frumos, ca și cum al psalmodia...Directorul Ladislav Ferderber este uimit și fasciat de felul cu recită copilul. Îl oprește pe la jumătatea poeziei...)

DIRECTORUL : Ajunge, dragul meu...căci îmi dau și mie lacrămile...(îl privește cu atenție. Te rog să îmi răspunzi tot în germană) Dară domnia ta știi cum să cheamă țara în care trăim noi, și unde are capitala ?

MIHAI : (îi răspunde în germană) Să cheamă țara Moldovei, ce ne-a lăsat-o moștenire Domnul Ștefan cel Mare și cel Sfânt...Pe vremea lui capitala Moldovei aera la Sușeava, iar acum iaste la Iași.

DIRECTORUL : Dară domnia ta știi cum se cheamă munții acestei țări?

MIHAI : Munții țării Moldovei se cheamă Carpați, domnule Directore.

DIRECTORUL : Dumneata ai auzit de Napolen și de Goethe ? Ce au fost ei ?

MIHAI : Napoleon a fost marele Împărat al Franței, iar Goethe a fost poet, și a lăsat omenirei poezii neperitoare...

DIRECTORUL : (îl privește cu dragoste, dar și într-un anume fel ciudat) Ți-a dăruit Dumnzeu, copile, o minte bună...Și un suflet bun...Eu îți dau certificat și că ai absolvit două clase, dacă bunul Căminar îmi cere lucrul aista...Însă eu aș vre să îl rog pe bunul Dumnezeu a-ți scoate în cale dascăli buni și omeni care să te ajute.. Iar nu din cei pizmași, și înguști la minte și la suflăt...Căci am văzut scânteia lui Dumnezeu în tine. (îl privește cu dragoste) Acu trage scaunul lângă masa, îți dau coalele aista de hârtie și tocul, și scrie ce mi-ai spus mie, să văz dacă la scriere în limba lui Goethe te descurci la fel de bine ca la vorbire...(îl privește cu interes) Să stai liniștit, căci nu te va deranja nimene...(Mihai Eminescu ia tocul pe care îl înmoaie în călimară, trage colile mai aproape de el și se apucă să scrie...)

24 SECVENȚA NR 24 Îl vedem pe Căminar coborând din șaretă în fața Pensionului domnului Ladislav Ferderber. Se îndreaptă către intrarea în pension. Ajuns în hol bate la ușa deasupra căreia scrie Directore...

DIRECTORUL : Da, da, poftiți.

CĂMINARUL : (îndoindu-se de spinare) Bună Ziua, domnule directore...Am venit să-mi ieu băiatul, și să îmi spuneți cum au răspuns la izamenul la care l-ați supus...

MIHAI: (Șade pe un scaun mai retras. Ladislav Ferderber tocmai a terminat să citească ce a scris în germană băiatul căminarului)

DIRECTORUL : (tace, se gândește) Iubite domnule Căminar...Am a vă da o veste foarte bună...Băiatul ista al dumatle, pe care l-am îndrăgit, află de la mine că este ca intelect pe deasupra fraților lui mai mari, ce au trecut prin aist Pension...Iaste pe deasupra tuturor școlerilor pe care i-am văzut eu la viața me...Ba mai mult, am văzut în sufletul lui scânteia divină a inspirațiunii...(se frământă, își caută cuvintele) Cum să îți esplic eu domniei tale...Aista iaste un lucru rar și deosăbit.. Eminovici Mihai, va ajunge o mare minte, ascultă-mă domnia ta pe mine...Numai că va trebui ca bunul Dumnezeu să-i scoată în cale dascăli buni, care să știe să-i dea arăpi bine minței sale și ispirațiunii...Și în aista caz el poate fi asemenea lui Goethe, al nămților, asemenea lui Votaire, asemenea lui Vasile Alecsandri al nostru...Asemenea lui Lenau, poet pe care eu îl prețuiesc foarte mult...

MIHAI : (se uită când la unul când la altul fără să înțeleagă nimic)

CĂMINARUL : (emoționat, intimidat) Mulțămesc, domnule Director, că îi dați asemenea apreciere școlerului Eminovici Mihai...Sau cu alte cuvinte domnia voastră îmi ziceți, și îmi recomandați că iaste bine al înscrie la anul în clasul al treilea la școală la Cernăuț...La Ober-Gymnayium.

DIRECTORUL : La mintea și la intuițiunea pe care le are intelectul aistui copil, puteți să îl înscrieți direct în clasul patru, domnule Căminar...(gest cu degetele) Băiatul aista este făcut din alt aluat, omenscu...

CĂMINARUL : Mulțămesc mult, domnule Directore... Pentru încrederea pe care ne-ați dat-o.

DIRECTORUL. (îi întinde mâna afabil) Am onoarea, iubite Căminar...Și la anul sperăm a ne mai aduce un școler să-l înscriem în clasul întâi

CĂMINARUL : (pregătindu-se să iasă. Își scoate pălăria, se înclină în fața domnului Farderber.

Domnul să vă ție în paza Lui, domnule Ducerctore !

DIRECTORUL : (îi întinde mâna) Mergeți cu bine, dragilor...(își oprește palma pe creștetul copilului și îl privește cu dragoste) Ține minte, dragul meu, Domnul a pus scânteia divină în ființa domniei tale...Caută dar a cultiva și a crește aastă scânteie divină... Și va fi un lucru mare pe lumea aista...

25 SECVENȚA NR 25 Imaginea satului Ipoteși acoperit de ninsoarea care a căzut în ultimele două săptămâni. Pe ulița satului a intrat sania căminarului care-i aduce pe cei patru băieți, adică pe Șerban, pe Nicolae, pe Iorgu și pe Ilie, acasă în vacanța de Crăciun. Casele sunt acoperite de căciuli grele de zăpadă, pe capră Ion învârte ușor biciul de pe asupra cailor..

ION : Di, căluții meu, că mai avem puțin, și ajungeăm acasă...

ȘERBAN, ILIE : Am ajuns acasă...

ILIE : Bine că am ajuns acasă, că nu mai putem de dor..

ȘERBAN (Lui Nicolae) Noi ne vom distra mergând la baluri la Botoșani...

ILIE: Iară eu mă voi da toată ziua cu Mihaiță al nost cu sania, și vom porni la vânătoare.

26 SECVENȚA NR 26 : Suntem în curtea casei Căminarului Zăpada a acoperit curtea, livada, care urcă în spatele casei, cuhnia, șoprurile, stogurile cu fân, valea Sătnei, dealurile care se văd în depărtare... În curtea casei o vedem pe Căminăreasă, care-i supraveghează pe copiii ce se dau cu sania... Începând de la scară, Mihai a făcut un fel de derdeluș, care merge până jos la gardul de lemn... Mihaiță se urca în sanie, în spatele lui se așează Harieta, că e mai mică, apoi Aglaia și sania pornește...

AGLAE : (fericită, cum strigă sopiii când sunt la derdeluș) Pornește saniaaaa !

HARITA : (o imită fericită) Pornește sania..

MIHAI : (care conduce sania) Pârtie...pârtieeeee !

ION: (afară s-a oprit sania care i-a adus pe băieți acasă în vacanță. Ion a coborât de pe capră, a deschis poarta mică...Bine v-am găsit, cocoană Ralița, și Mihai, i-am adus pe frățiorii voștri de la Cernăuți. Se întoarce, se urcă în sanie și baga sania mare în curte)

ILIE : (chiuie de fericire) Urrrraaa, ! Bine că am ajuns acasăăă ! Bine te-am găsit mamă dragăă. Și pă tine, Mihaițăăăă !

RALUCA : (Nu mai poate de fericire) Aleargă s-i îmbrățișeze pe băieții care se dau jos pe rând din sanie. Îl îmbrățișează primul pe Ilie, apoi pe Iorgu, pe Nicolae și pe Șerban...Bine că ați ajuns cu bine acasă, mamă ! Mulțumescu-ți Ție, Doamne, că i-ai adus sănătoși...Nu mai poate mama de bucurie... (privindu-i cu dragoste) Credeam că am să mor de dorul vostru.

MIHAI : (care a ajuns cu sania jos, acum o trage în sus. I-a văzut pe frați lui) Bine ați veit, Ilieșule, iubitule, și voi, Iorgule , Nicolae și Șărbaneeee... Bine ați veniii!.

ILIE : (Alergă fericit să-l îmbrățișeze) Bine te-am găsit, Mihaiță, dragă... Tare mi-a fost dor de tine... Bine v-am găsit și pe voi Aglăiță și Harieta ! Dă-mi și mie sania să mă dau o dată, că nu mai pot

MIHAI : (îi dă sanie) Pofțim, Ilieșule... Ți-o dau cu toată inima...(chiuie de fericire) Iuhuu ! Acu toată lumea-ai a noastră !.

CUPRINS

CAPITOLUL I.....	2
NAȘTEREA ȘI BOTEZUL.....	2
CAPITOLUL II.....	27
PRIMUL AN DE VIAȚĂ AL LUI MIHAI EMINESCU !.....	27
CAPITOLUL III.....	42
1. PRIMII ANI DE VIAȚĂ AI LUI MIHAI EMINESCU.....	42
CAPITOLUL IV.....	59
1. COPILĂRIA LA IPOTEȘTI.....	59
CAPITOLUL V.....	73
2. COPILĂRIA LA IPOTEȘTI.....	73
CAPITOLUL VI.....	95
MIHAI EMINESCU ANII COPILĂRIEI.....	95
CAPITOLUL VII.....	119
COPILĂRIA.....	119
CAPITOLUL VIII.....	143
ULTIMII ANI LA IPOTEȘTI.....	143
CUPRINS.....	165